

Sali Runi

Normalni ljudi

2018
Knjiga godine
Prozna knjiga godine
Nagrada Kosta

Geo
poetika

BALKANBOOKS

Sali Runi je rođena 1991. godine u Kaslbaru, u Irskoj. Za vreme studija američke i engleske književnosti proglašena je za najboljeg govornika na Evropskom debatnom takmičenju. Diplomirala je englesku i američku književnost na Koledžu Triniti u Dublinu, gradu u kome sada živi i radi.

Njen prvi roman, *Razgovori s prijateljima*, objavljen 2017. dok je još završavala master studije američke književnosti, doneo joj je nagradu lista *Sandey tajms/PFD* za Mladog pisca godine.

Sali Runi je svoje prozne tekstove objavljivala u časopisima i listovima *Dablin rivju*, *Stinging flaj* i *Granta*, a njen književni talenat prepoznali su i tako prestižni mediji kao što su *Gardijan*, *Sandey tajms*, *Obzerver*, *Ivning standard* i *Dejli telegraf*, i njen roman prvenac takođe proglasili za knjigu godine.

Sali Runi je dobitnica još nekoliko književnih nagrada: nagrade Kosta, nagrade Voterstouns za knjigu godine, i Post Irish, takođe za roman godine. Bila je i u najužem izboru za književnu nagradu „Dilan Tomas“, nagradu Keri Grupe za irski roman godine, kao i za nagrade „Dezmond Eliot“ i Ratbouns Folio i Ženske nagrade za fikciju. U 2018. Sali Runi je s romanom *Normalni ljudi* bila u širem izboru za Bukerovu nagradu.

Roman Sali Runi, *Normalni ljudi* proglašen je Knjigom godine za 2018. u Velikoj Britaniji (Book of the Year at British Book Awards) u vrlo oštroj konkurenciji. Glavna konkurentkinja mladoj Irkinji bila je bivša prva dama SAD Mišel Obama, sa svojom knjigom sećanja *Becoming*. Prestižna nagrada za britansku knjigu godine dodeljuje se u osam žanrovskih kategorija, da bi na kraju bio proglašen sveobuhvatan pobednik. Sali Runi je uspela da osvoji nagradu u kategoriji fikcije, ali i da trijumfuje ispred svih osam kategorija.

Fotografija: Filip Čekić

Edicija *Svet proze*

Geopoetika izdavaštvo
Beograd,
Kapetan Mišina 8

e-mail:
beograd@geopoetika.com
www.geopoetika.com

Glavni urednik
Vladislav Bajac

Izvršni urednik
Jasna Novakov Sibinović

Lektura i korektura
Marija Lazović

Naslovna strana
Koan

Beograd, 2019

Sali Runi

Normalni ljudi

S engleskog preveo

Vuk Šećerović

*Geopoetika
izdavaštvo*

Naslov originala
Sally Rooney
Normal People

Sken BD tim
Obrada BALKANBOOKS

Copyright © 2018, Sally Roone
All rights reserved

Copyright © za srpski jezik *Geopoetika izdavaštvo*
Objavlivanje ove knjige pomogao je Literature Ireland

To je jedna od tajni one promene mentalne ravnoteže tako prikladno nazvane konverzijom – da mnogi od nas ne vide otkrivenja ni neba ni zemlje, dok nas neka ličnost ne dotakne svojim posebnim uticajem, otvarajući nam oči.

Džordž Eliot, *Danijel Deronda*¹

¹ Džordž Eliot, *Danijel Deronda*, prevod Ana Ješić i Dušan Maljković, Heliks, Smederevo 2015.

Januara 2011.

Konel je pozvonio, a Merijen je otvorila vrata. Bila je još u školskoj uniformi, ali je skinula džemper pa je na sebi imala samo bluzu i suknju, a izula je i cipele i ostala u dokolenicama.

Hej, rekao je.

Hajde, uđi.

Okrenula se i pošla niz hodnik. Zatvorio je vrata za sobom i krenuo za njom. Nekoliko koraka dalje, u kuhinji, Lorejn, njegova majka, upravo je skidala gumene rukavice. Merijen je sela na radnu površinu i dohvatila otvorenu teglu sa čokoladnim namazom iz koje je virila kašičica.

Merijen mi je rekla da ste danas dobili rezultate sa probnog testa, kazala je Lorejn.

Dobili smo za engleski, odgovorio je Konel. Rezultate dobijamo zasebno. Jesi završila?

Skinuvši gumene rukavice, Lorejn ih je uredno presavila i vratila na njihovo mesto ispod sudopere. Zatim je krenula da iz kose vadi ukosnice. Konel je pomislio da je to mogla da obavi i pošto sednu u auto.

A čujem i da si odlično uradio, nastavila je Lorejn.

Najbolje u celom razredu, dodala je Merijen.

Ma, da, rekao je Konel. I Merijen je odlično uradila. Je l' možemo sad da krenemo?

Lorejn je na trenutak zastala dok je odvezivala kecelju.

Nisam znala da smo u tolikoj žurbi, rekla je.

Zavukao je ruke u džepove, suzdržavajući razdražljiv uzdah, da bi odmah potom izdahnuo dovoljno čujno da taj zvuk ipak jasno ukaže da mu nešto nije po volji.

Moram još samo da izvadim stvari iz mašine za veš, rekla je Lorejn. I onda krećemo. U redu?

Nije odgovorio ništa, klimnuvši glavom dok je Lorejn izlazila iz sobe.

Hoćeš da probaš? upitala je Merijen, pružajući mu teglu sa čokoladnim namazom.

Zavukao je šake još dublje u džepove, kao da će cele ruke da sabije u unutrašnjost džepova.

Ne, hvala, odgovorio je.

Jeste danas dobili rezultate testa iz francuskog?

Juče.

Naslonio se leđima o frižider, gledajući kako Merijen liže kašičicu. Njih dvoje su se u školi držali kao da se ne poznaju. Svi su znali da Merijen živi u velikoj beloj kući sa tremom i privatnim parking mestom i da Konelova majka radi kao čistačica, ali niko nije imao pojma da su te dve činjenice u posebnoj vezi.

Dobio sam 'A' na završnom ispitu, rekao je. Šta si ti dobila iz nemačkog?

I ja sam dobila 'A', rekla je. Ti se to hvališ?

Dobićeš maksimum bodova, je l' da?

Slegla je ramenima. Ti sigurno hoćeš, rekla je.

A ti si pametnija od mene.

Neka te to ne brine. Ja sam pametnija od svih.

Usne su joj se razvukle u osmeh. Merijen je otvoreno pokazivala da prezire ostale u školi. Nije imala prijatelje, a odmore i pauzu za ručak provodila je čitajući romane. Mnogo je onih koji su je stvarno mrzeli. Otac joj je umro kad joj je bilo trinaest godina, a Konel je naćuo da ima nekih psihićkih

problema. Činjenica je da je najpametnija u celoj školi. On je zazirao od toga da s njom ostane nasamo, ali je takođe povremeno zamišljao šta bi mogao da kaže da je impresionira.

Iz engleskog nisi najbolja u razredu, naglasio je Konel.

Jezikom je ravnodušno prešla preko zuba.

Možda ti treba da mi održiš par časova pa da skapiram, odvrátila je.

Osetio je da su mu se uši zacrvenele. Sigurno ga samo zadirkuje, ne misli to ozbiljno, a ako i misli ozbiljno, to čini isključivo da bi njega indirektno kompromitovala, pošto je ljudima ona odbojna. Merijen se uopšte nije šminkala i uvek je nosila neke bakandže sa debelim i ravnim đonom. Pričalo se i da ne brije noge i da pušta malje ispod pazuha. Konel je čuo da je jednom prilikom u školskoj trpezariji umazala bluzu sladoledom od čokolade i onda otišla u toalet gde ju je skinula i oprala u lavabou. To je makar priča koja je kružila po školi, svi su znali za to. Da hoće, mogla bi mu prirediti neprijatnu scenu samo kad bi mu se u školi pred svima javila. Vidimo se popodne, mogla je da mu kaže onako usput. To bi ga nesumnjivo stavilo u nezgodnu situaciju, a ona očigledno uživa u tome. No ona tako nešto nikad nije uradila.

O čemu si danas razgovarao s profesorkom Niri? upitala ga je.

Nemam pojma. Ništa naročito. O ispitima.

Merijen je motala kašičicom po tegli.

Je l' se ti njoj u stvari sviđaš? upitala je.

Posmatrao ju je kako vrti kašičicom. Uši su mu i dalje gorele.

Zašto si sad to rekla? upitao je.

Ma daj, nemoj mi reći da si s njom u šemi?

Naravno da nisam. Stvarno misliš da je to što si rekla duhovito?

Izvini, odgovorila je.

Gledala ga je pravo u oči, pogledom koji kao da je prodirao duboko iza očnih duplji.

U pravu si, nije smešno, rekla je. Izvini.

Pogledao je oko sebe po sobi, klimnuo glavom i vrhom cipele pročačkao fugnu između pločica na podu.

Ponekad imam utisak da se čudno ponaša kad sam ja tu, rekao je. Ali ne bih to nikad rekao pred drugima.

Pa i na času očigledno koketira kad ti se obraća.

Stvarno to misliš?

Klimnula je glavom. Konel se počeo po vratu. Profesorica Niri predavala im je ekonomiju. U školi se uveliko nagađalo o tome šta on oseća prema profesorki. Neki su čak rekli da joj je Konel poslao poziv da budu prijatelji na Fejsbuku, što nije bilo tačno, jer on tako nešto nikad ne bi učinio. On zapravo profesorki Niri ni rečima ni postupcima nije pokazivao šta oseća, već je samo mirno sedeo i slušao šta mu ona govori. Ona bi mu ponekad posle časa rekla da ostane da porazgovaraju o njegovim daljim životnim planovima, a jednom prilikom mu je, dok mu je nešto objašnjavala, ovlaš dodirnula kragu na školskoj uniformi. Konel u školi nikad nije pričao o tome šta profesorka radi kad je kod nje u kabinetu jer bi svi mislili da se pravi važan. Na času se osećao pomalo neprijatno, prosto ga bude blam, pa mu bude teško da se koncentriše na gradivo i onda samo sedi u klupi i blene u udžbenik sve dok mu se pred očima ne zamute grafikoni i tabele.

Svi me stalno prozivaju da sam se primio na nju, rekao je. Ali nisam se primio, stvarno. Zaista misliš da joj ja dajem povoda da se tako ponaša?

Ne, koliko sam mogla da vidim.

Mehaničkim pokretom obrisao je dlanove o košulju sa izvezenim školskim grbom. Svi su bili ubeđeni u to da mu se profesorka Niri dopada, pa je i on sâm povremeno preispitivao svoja osećanja prema njoj. Šta ako se u nekom smislu koji izmiče njegovoj percepciji on zaista loži na nju? On zapravo nije ni znao kakav je to osećaj kad se naložiš na nekoga. U stvarnom životu, onih nekoliko puta kad je imao seks, to je uvek bilo toliko stresno da mu je zapravo bilo neprijatno, zbog čega je pomislio da s njim nešto nije u redu, da nije u stanju da bude intiman sa devojkama, da je na neki način zaostao u razvoju. Kad bi se sve završilo, ostao bi tako da leži i razmišljao: Ovo je bilo toliko grozno da mi je muka. Da li je on u stvari takav? Da li je mučnina koju bi osetio kad profesorka Niri stane kraj njegove školske klupe nagnuvši se ka njemu zapravo znak njegove požude? Kako on to uopšte može znati?

Mogu da odem kod direktora da je prijavim, ako to želiš, rekla je Merijen. Neću reći da si me ti poslao, samo ću kazati da sam приметila da se čudno ponaša.

Šta ti pada na pamet? Nipošto. Nemoj nikome ništa da govoriš. Okej?

Okej, u redu.

Nastavio je da je posmatra kako bi se uverio da je ozbiljna, a onda je klimnuo glavom.

Nisi ti kriv što se ona tako ponaša prema tebi, rekla je Merijen. Nisi uradio ništa loše.

A zašto onda svi ostali misle da se ložim na nju? upitao je tišim glasom.

Možda zato što sav pocrveniš kad ti se ona obrati. Mada ti i inače često pocrveniš, prosto imaš takav ten.

Baš ti hvala, rekao je, nasmejavši se kiselo.

Šta da radim kad je tako.

Znam, svestan sam toga.

Evo i sad si pocrveneo.

Zažmurio je, uprevši jezikom snažno o gornje nepce, ali je Merijenin smeh čuo i zatvorenih očiju.

Zašto moraš da budeš tako surova prema ljudima? rekao je.

Nisam surova. Baš me briga što crveniš. Neću nikome reći.

To što nećeš nikome reći ne znači da možeš da izgovoriš što god ti padne na pamet.

Okej, rekla je. Izvini.

Okrenuo se ka prozoru i pogledao napolje u baštu. Ta je bašta zapravo bila više nalik igralištu. U njoj ima i teren za tenis i velika kamena skulptura žene. Posmatrao je teren priljubivši lice uz hladno prozorsko staklo. Kad god bi u školi neko prepričavao kako je Merijen oprala uflekanu bluzu u lavabou, svi su to predstavljali kao nešto strašno smešno, ali je Konel bio uveren u to da je priča zapravo imala sasvim drugu poentu. Merijen se u školi uvek držala po strani, niko je nikada nije video kad se svlači, niko nije znao da li je privlače momci ili devojke, nikad se o tome nije izjašnjavala. Zbog toga je drugima išla na živce, a Konel je bio ubeđen da je to bio pravi razlog zašto su prepričavali tu epizodu, jer to je bilo kao da su ugledali nešto što inače ne smeju da vide.

Ne želim da se svađam s tobom, rekla je.

Pa, ne svađamo se.

Znam da me verovatno mrziš, ali ti si jedina osoba koja sa mnom hoće da razgovara.

Nikad nisam rekao da te mrzim, odgovorio je.

Te reči delovale su na nju. Podigla je pogled. On je i dalje zbunjeno gledao u drugu stranu, ali je krajičkom oka registrovao da ga ona posmatra. Kad god je razgovarao s Merijen, Konel je imao utisak da su njih dvoje upućeni u neku tajnu. Mogao je sve da joj kaže, čak i bizarnosti, znajući da ona to nikome neće preneti. Kad je bio nasamo s njom, imao je osećaj kao da je iskoračio iz normalnog života i da su se za njim zatvorila vrata. On nije zazirao od nje, ona je zapravo prilično opuštena osoba, ali je ipak strepeo kad je u njenom prisustvu jer se tad ponašao nekako čudno, izgovarao je reči koje inače nikad ne bi izgovorio.

Pre nekoliko nedelja, dok je u predsoblju čekao majku, Merijen se pred Konelom pojavila u bademantilu. Bio je to običan beli bademantil, koji se pojasom vezuje oko struka. Kosa joj je bila još mokra, a koža na licu caklila joj se kao da je upravo stavila kremu. Ugledavši ga, zastala je na stepenicama i rekla: Izvini, nisam znala da si tu. Možda se malo i žacnula, ali nije delovalo da se naročito uznemirila. Onda se okrenula i otišla u svoju sobu. Konel je ostao u predsoblju čekajući majku. Pretpostavljao je da se Merijen u tom trenutku oblači gore u svojoj sobi. Što god bude imala na sebi kad se ponovo pojavi, to će svakako biti nešto što je izabrala da obuče videvši da je on tu. Konel, međutim, nije saznao šta je obukla pošto je Lorejn završila sa poslom i bila spremna za polazak pre nego što je Merijen izašla iz svoje sobe. Njemu, uostalom, i nije bilo bogzna koliko stalo da sazna šta je obukla. U svakom slučaju, u školi to nije pominjao nikome, nije rekao da ju je video u bademantilu, da je delovala malo pometeno, to se nikoga nije ticalo.

A ti se meni sviđaš, rekla je.

Nekoliko trenutaka je nemo stajao, osećajući sve snažnije njihovu uzajamnu bliskost, kao neku fizičku silu koja ga pritiska po licu i celom telu. Utom je u kuhinju ušla Lorejn, vezujući maramu oko vrata. Pokucala je na vrata, iako su bila otvorena.

Je l' krećemo? rekla je Lorejn.

Aha, rekao je Konel.

Hvala na svemu, rekla je Merijen. Vidimo se iduće nedelje.

Konel je već bio na vratima kuhinje kad ga je majka opomenula: A ti ne umeš da kažeš do viđenja? Zastao je i osvrnuo se preko ramena, ali ipak nije mogao da pogleda Merijen u oči, pa je delovalo kao da se obraća patosu izgovorivši: Ah, da, ćao. Nije sačekao da čuje njen odgovor.

Izašli su i seli u auto. Vezujući pojas, Lorejn je zavrtela glavom. Mogao bi da budeš malo finiji prema njoj, rekla je. Nije joj lako u školi.

Okrenuo je ključ i upalio motor, pogledavši u retrovizor. Fin sam prema njoj, rekao je.

Ona je veoma osetljiva, rekla je Lorejn.

Je l' možemo da pričamo o nečemu drugom?

Lorejn je napravila grimasu, ali je Konel gledao pravo kroz šoferšajbnu, praveći se da to ne primećuje.

Tri nedelje kasnije

(FEBRUARA 2011)

Sedela je za toaletnim stočićem i posmatrala sebe u ogledalu. Lice, naročito obrazi i vilica, delovali su joj nekako bezlično. Lice joj izgleda kao ekran nekog elektronskog aparata, na kojem su oči poput kursora koji trepće. A možda je više nalik odrazu meseca, lelujavom i nepostojanom. To je lice koje može istovremeno da izrazi sve, što je isto kao da ne izražava ništa. Ako bi se sad našminkala, to bi bio totalni blam, zaključila je. Zagledana u svoj lik u ogledalu, zamočila je prst u otvorenu kutijicu bezbojnog balzama za usne i nanela ga na usne.

Sišla je niz stepenice i uzela kaput s čiviluka kad se iz dnevne sobe pojavio njen brat Alen.

Kuda ideš? upitao je.

Napolje.

Kuda napolje?

Navukla je najpre jedan, pa drugi rukav kaputa i namestila okovratnik. Sad joj je već bilo neprijatno. Nadala se da njeno izvrđavanje odgovora ne deluje neodlučno već drsko.

Da se malo prošetam, odgovorila je.

Alen joj se isprečio pred vratima.

Znam da ne ideš da se vidiš s drugaricama, rekao je. Jer ti nemaš drugarice. Je l' tako?

Nemam.

Osmehnula se smerno, u nadi se da će ga tim svojim osmehom nevinašceta odobrovoljiti i da će se on onda

pomeriti s vrata. Umesto da je propusti da prođe, on je upitao: Zašto to radiš?

Šta to?

Imaš taj bizaran osmeh na licu.

Iskrivio je usta u i razotkrio zube, oponašajući njen osmeh. Podražavao je Merijen, a zapravo je izgledao više srdito jer mu je izraz lica bio prenaglašen.

Jesi srećna što nemaš prijatelja? nastavio je.

Nisam.

I dalje s osmehom, ustuknula je dva koraka unazad, zatim se okrenula i otišla u kuhinju, odakle je kroz zastakljenu terasu krenula da izađe u baštu. Alen ju je pratio u stopu, ščepao ju je za nadlakticu i cimnuo, zaustavivši je na vratima. Vilica joj se stegnula, dok je preko rukava kaputa osećala kako stisak njegove šake oko njene mišice postaje još čvršći.

Da nećeš možda da ideš kod mame da cmizдриš? rekao je.

Ne, odvratila je, neću. Samo idem napolje da se prošetam. A sad mi pusti ruku. Hvala.

Čim joj je pustio ruku, klisnula je napolje i zatvorila vrata za sobom. Vazduh je napolju bio veoma hladan, pa su zubi počeli da joj cvokoću. Prošla je kroz baštu, obišla oko kuće i izašla na ulicu. U ruci joj je još pulsiralo tamo gde ju je Alen ščepao za mišicu. Iz džepa je izvadila mobilni i otkucala poruku; nekoliko puta je pogrešila slovo, pa je morala da briše i da kuca ponovo. Naposletku je uspela da dovrši poruku: Stižem. Pre nego što je mobilni vratila u džep, stigao joj je odgovor: super vidimo se uskoro.

Na kraju prošlog polugodišta, njihov fudbalski tim stigao je do finala nekog školskog takmičenja, pa je ceo razred bio oslobođen poslednja tri časa jer su morali da idu da gledaju utakmicu. Merijen nikada ranije nije bila na fudbalskoj utakmici. Sport je uopšte nije zanimao, a časovi fizičkog vaspitanja su joj samo išli na živce. Dok su se autobusom vozili na utakmicu, sve vreme je držala slušalice na ušima, ne prozborivši ni sa kim ni reč. Kroz prozor su promicala crna goveda, zelene livade, bele kuće s krovovima od oker crepova. Ceo fudbalski tim sedeo je zajedno na gornjem spratu autobusa, svi su pili vodu iz flaša i tapšali jedni druge po ramenu ne bi li podigli samopouzdanje. Merijen se nije mogla oteti utisku da se njen stvarni život odvija negde drugde, daleko odatle, mimo nje, i nije znala hoće li ikada saznati gde je taj život i kako da ga učini svojim. U školi je često imala takav osećaj, ali joj se nikada nisu javljale bilo kakve konkretne slike i prizori iz tog zamišljenog života. Sve što je znala bilo je da neće više morati ništa da zamišlja kad taj život konačno počne.

Na dan utakmice nije padala kiša. Dovedi su ih do terena i ostavili kraj aut-linije da navijaju. Merijen je stajala blizu gola, zajedno s Karen i još nekoliko devojaka. Svi su očito znali napamet reči navijačkih pesama, svi osim Merijen koja ih nikada do tad nije čula. U prvom poluvremenu nije bilo golova. Profesorka Kini im je tad podelila sokove i energetske štanglice. Na poluvremenu su timovi promenili strane, tako da je ekipa njene škole sad napadala tamo gde je Merijen stajala. Konel Voldron je igrao na poziciji centarfora. Stajao je blizu nje u školskom dresu, u blistavobelom šorcu i majici sa brojem devet na leđima. Imao je odlično držanje tela, bolje od svih ostalih igrača. Njegovo elegantno vižljasto telo bilo je nalik tankoj liniji iscrtanoj kistom. Kad bi se lopta našla na njihovoj strani terena, Konel bi potrčao u nekom pravcu, ponekad bi

podigao i ruku uvis tražeći da mu dodaju loptu, nakon čega bi izvesno vreme opet stajao u mestu. Bilo je pravo uživanje posmatrati ga, premda je Merijen bila ubeđena da on nije ni svestan njenog prisustva niti da mari za to gde ona stoji. Neki dan bi posle škole mogla da mu kaže da ga je posmatrala, na šta bi se on samo nasmejavao i rekao da je šašava.

U sedamdesetom minutu utakmice Ejdan Kenedi se dokopao lopte na levoj strani terena i prebacio je do Konela, koji ju je prihvatio i šutnuo iskosa sa ivice kaznenog prostora, tako da je lopta prozujala iznad glava odbrambenih igrača i zakoprcala se u mreži. Svi su počeli da viču, čak i Merijen, a Karen ju je obgrlila oko struka i snažno stegnula. Vikale su uglas jer su prisustvovala nečemu nesvakidašnjem i magičnom što je raščinilo uobičajene društvene veze i odnose. Profesorka Kini je glasno zviždala i lupala nogama o tlo. Konel i Ejdan su se na terenu grlili kao da su rođena braća koja se nisu videla dugi niz godina. Konel je izgledao zaista lepo. Merijen je pomislila kako bi jako volela da ga gleda kad vodi ljubav s nekim, to uopšte nije morala da bude ona, može bilo ko. Bilo bi divno kad bi samo mogla da ga posmatra. Bila je svesna da je takve misli čine drugačijom od ostalih u školi, u izvesnom smislu nastranom.

Svi ostali su izgleda voleli da idu u školu i sve su prihvatili zdravo za gotovo. Za njih je bilo skroz normalno da svaki dan oblače istu školsku uniformu, da se većito pridržavaju određenih despotskih pravila i normi, da su stalno pod nadzorom i da bivaju kažnjeni za neprimereno ponašanje. Nisu imali osećaj da ih škola guši i ugnjetava. Prošle godine, Merijen se jednom sporečkala s profesorom Kerigenom, koji im predaje istoriju, kad ju je ovaj ukorio što na času gleda kroz prozor, a niko u celom razredu nije stao na njenu stranu. Njoj se činilo besmislenim to što svakoga jutro mora da navlači neki kostim i da potom ceo dan provede zatvorena u nekakvoj

zgradurini zajedno sa ostatkom stada, a da pritom ne sme ni da gleda gde se njoj gleda, pošto čak i njene oči spadaju pod nadležnost školskih pravila. Ako zveraš napolje kroz prozor i sanjariš, onda ništa ne učiš, rekao joj je profesor Kerigan. Merijen je u tom trenutku izgubila živce, pa mu je odbrusila: Ne zavaravajte se, jer ja od vas i nemam šta da naučim.

Konel joj je nedavno rekao da se dobro seća tog incidenta i da je u ono vreme imao utisak da je bila previše drska prema profesoru Kerigenu, koji je, pravo govoreći, jedan od najrazumnijih profesora u celoj školi. Ali, dodao je, kapiram šta si htela da kažeš. Da se u školi osećaš nekako zatočenom, to kapiram. Nije trebalo da te opominje što gledaš kroz prozor. To se slažem. Nisi ništa loše učinila.

Nakon tog razgovora u kuhinji, kad mu je rekla da joj se sviđa, Konel je počeo češće da navraća kod nje. Došao bi ranije po majku i čekao dok ne završi s poslom. Sedeo bi tako u dnevnoj sobi i uglavnom ćutao ili bi stajao pored kamina s rukama zavučenim u džepove. Merijen ga nijednom nije pitala zašto dolazi. Malo bi proćaskali, ponekad bi samo ona govorila dok je on klimao glavom. Rekao joj je da treba da pročita *Komunistički manifest*, da će joj biti zanimljivo, i predložio da joj zapiše naslov knjige da ga ne zaboravi. Znam ja za *Komunistički manifest*, rekla je. Okej, onda, odvratio je, slegnuvši ramenima. Nekoliko trenutaka je ćutao, a zatim se osmehnuo i dodao: Želiš da deluješ superiorno, iako knjigu nisi čitala. Nasmejala se njegovoj opasci, a onda su smejali oboje. Nisu mogli ni da se pogledaju a da se ne zacene od smeha, morali su da gledaju u stranu, u neku tačku na zidu ili sebi u stopala.

Konel je, po svemu sudeći, razumeo šta Merijen misli o školi. Rekao joj je da uvek voli da čuje njeno mišljenje. Pa, čuješ ga često na času, kazala je. Drugačije se ponašaš na času,

odvratio je, ti nisi stvarno takva u životu. Konel je očito verovao da Merijen ima sijaset identiteta koje može lako da menja po svojoj volji. Nju je to iznenadilo, zato što se najčešće osećala zatočenom u sopstvenom identitetu, jednom jedinom koji je imala, nezavisno od svega što je radila i govorila. U prošlosti je čak više puta i pokušala da bude drugačija, kao nekakav eksperiment, ali joj to nikada nije uspelo. Ako je zaista bila drugačija kad je s Konelom, onda do te promene nije dolazilo u njoj samoj, u njenoj ličnosti, već u dinamici njihovog odnosa. Ponekad bi joj polazilo za rukom da ga nasmeje, dok bi drugi put umeo da bude skroz ćutljiv i nedostupan, a kad bi otišao ona bi ostajala napeta i uzbuđena, u isti mah užasno iscrpljena i puna neke čudne energije.

Prošle je nedelje krenuo za njom u sobu kad je pošla po knjigu *Sledeći put gorećeš* Džejmisa Boldvina, koju je htela da mu dâ da pročita. Stajao je i razgledao police sa knjigama. Gornje dugme na košulji bilo mu je otkopčano, a kravata sa izvezenim školskim grbom olabavljena. Pronašla je knjigu i pružila mu je, a on ju je uzeo i seo na stolicu pored prozora zagledajući zadnje korice. Sela je kraj njega i upitala da li Erik i Rob, njegovi drugovi, znaju da on toliko čita kad nije u školi.

Njih takve stvari uopšte ne zanimaju, odgovorio je.

Hoćeš da kažeš da ih ne zanima svet u kojem žive.

Nabrao je obrve nekako odsutno i napravio grimasu kakvu uvek pravi kad ona kritikuje njegove ortake. Nije baš tako, odgovorio je. Njih zanimaju druge stvari. Samo mislim da ih ne bi zanimala knjige o rasizmu i tome slično.

Pa da, mnogo su zauzeti, uzvratila je, moraju da se pohvale koga su sve kresnuli.

Nije odmah odgovorio na njenu opasku. Naćulio je uši kao da nije siguran da li je dobro čuo, i nije znao šta na to može

da kaže. Aha, rekao je posle kraće stanke, nije im to strano. Neću da ih branim, stvarno umeju da budu naporni.

Zar tebi to ne smeta?

Opet je oćutao nekoliko trenutaka. Uglavnom ne, rekao je najzad. Ponekad umeju da urade nešto što stvarno nije u redu i naravno da mi to smeta. Ali, na kraju krajeva, oni su moji prijatelji, kapiraš. Tebi je to drugačije.

Pogledala ga je, ali je on samo stajao zagledan u hrbat neke knjige.

Po čemu je drugačije? upitala je.

Slegnuo je ramenima, prevrćući knjigu po rukama. Bila je napeta. Lice i šake bili su joj vrela. Konel je i dalje proućavao knjigu u rukama, iako je do tad svakako već proćitao sve što je pisalo na koricama. Merijen je osećala svaki titraj energije njegovog tela, kao da je samo njegovo disanje bilo dovoljno da je poremeti.

Pre neki dan si rekla da ti se svićdam, je l' se sećaš? rekao je. Tamo u kuhinji, kad smo pričali o školi.

Aha.

Jesi to mislila onako drugarski ili...?

Pogledala je nadole, u svoje butine. Na svetlosti koja je dopirala iskosa kroz prozor primetila je da su joj se na somotskoj suknji nahvatale sitne ućebane grudvice.

Nisam mislila samo drugarski, odgovorila je.

Aha. Nisam znao.

Sedeo je tako i klimao glavom, više za sebe.

Zbunjen sam, ne znam šta osećam, nastavio je. Mislim da bi svima u školi bilo ćudno kad bi nešto bilo meću nama.

Niko ne mora da zna.

Podigao je glavu i pogledao je pravo u oči, s punom pažnjom. Bila je sigurna da će je poljubiti, što je on i učinio. Usne su mu bile mekane. Gurnuo joj je jezik malčice u usta. Onda je prestao i odmakao se. Kao da se upravo setio da u ruci drži knjigu, okrenuo ju je i osmotrio korice s prednje i zadnje strane.

To je bilo baš lepo, rekla je.

Klimnuo je glavom i progutao pljuvačku, i dalje gledajući u knjigu. Očigledno ga je bilo stid, kao da je izgovorila neki prostakluk. Nasmejala se, od čega mu je bilo samo još neprijatnije.

Hajde, kaži, rekao je. Šta ti je sad smešno?

Ništa.

Ponašáš se kao da se nikad ni sa kim nisi poljubila.

Pa i nisam, rekla je.

Šakom je zaklonio lice. Opet se nasmejala, nije mogla da se suzdrži. Onda je i on počeo da se smeje. Uši su mu se zacrvenele, i samo je odmahnuo glavom. Posle nekoliko sekundi ustao je još držeći knjigu u ruci.

Nemoj nikome u školi da pričaš o ovome, rekao je. Okej?

A kome bih ja to mogla da pričam...?

Izašao je iz sobe. Napregavši se, pridigla se sa stolice samo da bi se prebacila na patos. Sela je i ispružila noge ispred sebe, kao kakva krpena lutka. Tu dole, na patosu, nije se mogla oteti utisku da je Konel dolazio kod nje samo da bi je stavio na probu, koju je ona sad uspešno prošla, pa joj je poljupcem zapravo poručio: Položila si test. Prisetila se kako se nasmejao kad mu je rekla da se nikad ni sa kim nije poljubila. Smatrala bi neotesanošću da joj se neko drugi tako smejaó, ali s njim nije bilo tako. Oboje su se smejali pošto su zajedno bili u toj

smešnoj situaciji, mada nije bila načisto kakva je zapravo bila ta situacija i šta je u njoj bilo toliko smešno.

Sutradan ujutro u školi, pre časa nemačkog, posmatrala je drugare iz odeljenja kako se guraju oko radijatora, podvriskuju i kikoću se. Kad je počeo čas, profesorka im je pustila audio lekciju u kojoj je neka žena na nemačkom sa žaljenjem konstatovala da nije otišla na žurku. *Es tut mir sehr leid.* Popodne je počeo da pada sneg, krupne pepeljaste pahulje promicale su pokraj prozora i topile se na šljunkovitom tlu. Sve je bilo zamamno i budilo čula: pomalo ustajao miris učionice, zvonce koje se oglašavalo između časova, mrke siluete stabala koja su poput aveti nepomično stajala duž terena za košarku. Dugi časovi provedeni u mehaničkom prepisivanju vežbi crvenom i plavom olovkom u svesci na linije. Kao i obično, Konel se u školi uopšte nije obraćao Merijen, nije je čak ni pogledao. Posmatrala ga je kako ispisuje različite oblike glagolskih konjugacija, s vremena na vreme grickajući kraj olovke. I za vreme ručka, dok se smeškao i ćaskao s drugovima u drugom uglu trpezarije. Njihovu tajnu nosila je u stomaku kao kakav prijatan teret koji joj je pritiskao karlicu pri svakom pokretu.

Toga dana nije ga videla posle škole. Kao ni sledećeg. U četvrtak popodne njegova je majka radila kod njih u kući, pa je Konel opet došao ranije da je sačeka. Merijen mu je otvorila vrata pošto je samo ona bila kod kuće. Već je bio presvukao školsku uniformu i sad je na sebi imao crne farmerke i duks. Ugledavši ga, osetila je poriv da se okrene i sakrije lice i pobegne. Lorejn je u kuhinji, rekla je, okrenula se i otišla gore u svoju sobu. Zatvorila je vrata za sobom, pručila se potrbuške na krevet i zagnjurila glavu u jastuk. Ko je uopšte taj Konel? Imala je osećaj da ga poznaje jako dobro, ali joj nije bilo jasno otkud joj taj utisak? Samo zato što ju je jednom poljubio, ne rekavši pritom ništa, a zatim joj naglasio da nikome o tome ne

sme da govori? Prošao je neki minut ili dva, a onda se začulo kucanje na vratima. Pridigla se i sela. Uđi, rekla je. Konel je otvorio vrata i zakoračio u sobu, pogledavši je ispitivački, kao da procenjuje da li sme da uđe. Zatim je ušao i zatvorio vrata za sobom.

Jesi ljuta na mene? upitao je.

Nisam. Zašto bih bila ljuta?

Slegnuo je ramenima. Prišao je do kreveta i ležerno seo na pod. Ona je sedela sa prekrštenim nogama, držeći se rukama za gležnjeve. Nekoliko trenutaka su samo sedeli tako, ne progovarajući ni reč. Onda se pridigao i seo na krevet kraj nje. Dodirnuo joj je nogu, a ona se opružila na leđa, oslonivši se na jastuk. Bez ikakvog zazora, upitala ga je hoće li sad da je poljubi. Šta misliš? uzvratio je. Njegove reči učinile su joj se ujedno krajnje tajnovitim i dovitljivim. Kako god bilo, poljubio ju je. Rekla je da joj to prija, a on na to nije ništa rekao. Bila je spremna da učini bilo šta samo da bi mu se svidela, da bi joj rekao kako mu se sviđa. Zavukao joj je ruku ispod školske bluze. Hoćemo da se skinemo skroz? šapnula mu je na uho. Ruka mu je već bila ispod njenog brushaltera. Nipošto, odgovorio je. Glupo je ovo što radimo, Lorejn je tu. Svoju majku je zvao tako, imenom. Ona nikad ne ulazi ovamo, rekla je Merijen. Odmahnuo je glavom. Ne, rekao je, treba da prekinemo. Zatim se uspravio i osmotrio je.

U trenutku si bio na ivici, rekla je.

Ne, nisam.

Dovela sam te do ivice.

Odmahnuo je glavom uz osmeh. Stvarno si čudna, rekao je.

Stajala je na prilazu ispred kuće, tamo gde mu je parkiran auto. Adresu joj je napisao u poruci. Broj 33, zgrada

od fasadne cigle, sa venecijanerima na prozorima i betonskim dvorištancetom. Videla je kad se na prozoru na gornjem spratu upalilo svetlo. Teško je bilo poverovati da Konel zaista živi tu, u toj kući u koju nikad nije kročila niti ju je ikada videla. Na sebi je imala crni džemper, sivu suknju i jeftin donji veš, takođe crn. Pažljivo je obrijala noge, dok joj je koža pod pazuhom bila glatka i beličasta od dezodoransa. Nos joj je pomalo curkao. Pritisnula je zvono na ulaznim vratima i odmah potom čula nekoga kako korača niz stepenice. Otvorio je vrata. Pre nego što ju je pustio da uđe, bacio je pogled preko ramena, kao da želi da se uveri da je niko nije video kako ulazi.

Mesec dana kasnije

(MARTA 2011)

Merijen i Konel razgovarali su o fakultetima na koje žele da se upišu. Ona je ležala opružena na leđima s čaršavom ležerno prebačenim preko boka i grudi, dok je on sedeo u krevetu sa otvorenim mek-bukom u krilu. Merijen se već prijavila za studije istorije i politike na fakultetu Triniti. Konel je najpre mislio da se upiše na prava na fakultetu u Galveju, ali se sad premišljao, nije bio siguran da je to ono što želi, jer, kako mu je lepo skrenula pažnju Merijen, njega studije prava uopšte ne zanimaju. On sebe zapravo ne može ni da zamisli kao nekakvog pravnika u finom odelu i sa kravatom čiji bi se posao najverovatnije svodio na to da izvesne ljude smesti u zatvor zato što su prekršili zakon. On se opredelio za prava samo zato što nije smislio ništa bolje.

Treba da studiraš književnost, rekla je Merijen.

Misliš? Stvarno to kažeš ili se šališ?

Stvarno. Mislim da treba. To je jedini predmet koji te zanima u školi. I sve svoje slobodno vreme provodiš u čitanju.

Zurio je u ekran kompjutera, a zatim pogledao u žuti laneni čaršav pod kojim su se nazirale konture njenog tela. Trouglasta senka ocrtavala se na tankoj plahti preko njenih dojki.

Nije baš sve vreme, odgovorio je.

Osmehnula se. Osim toga, dodala je, tamo će biti gomila devojaka, pa ćeš među njima da budeš pravi dasa.

To jeste. Samo što nisam siguran da je to dobar izbor što se tiče nalaženja posla.

Ma, koga briga? Ekonomija je ionako sjebana.

Ekran laptopa se zatamneo. Kažiprstom je dodirnuo tačped i ekran je ponovo zasvetleo. Sa monitora je treperela otvorena stranica sa prijavom za upis na studije.

Kad su prvi put vodili ljubav, Merijen je prespavala kod njega. On nikada ranije nije bio s devojkom koja je bila nevina. Uostalom, pre toga je imao seks svega nekoliko puta i to redovno s nekom devojkom koja bi onda to razglasila po celoj školi. Posle je u svlačionici morao da sluša prozivke i komentare gde i šta je pogrešno uradio i, što je još i gore, zadirkivanja zbog toga što se trudio da bude nežan i pažljiv, sve uz grotesknu mimiku i podražavanje. S Merijen je bilo drugačije, zato što je sve ostajalo između njih dvoje, pa tako i ono što je bilo neprijatno i blam. S njom je mogao da kaže i da uradi sve što je hteo i niko ne bi saznao za to. Pri pomisli na to zavrtelo bi mu se u glavi i osetio bi laku nesvesticu. Te večeri, kad joj je stavio ruku tamo dole bila je sva vlažna. Prevrnula je očima i rekla: Oh, bože. Mogla je to da izgovori jer niko neće znati. Konel se uplašio da će svršiti samo što ju je dotakao između nogu.

Sutradan ujutro se spremila da krene, a on ju je poljubio u hodniku. Usne su joj imale nekakav alkalni ukus, kao pasta za zube. Hvala ti, rekla je, a zatim se okrenula i izašla, pre nego što je stigao da se zapita zašto mu zahvaljuje. Skinuo je čaršave, stavio ih u mašinu za pranje i uzeo čistu posteljinu. Razmišljao je o tome kako je Merijen tajnovita i samosvojna osoba; mogla je tek tako da dođe kod njega i da tu vodi ljubav s njim, i nije imala potrebu ikome o tome da priča. Naprosto je dopuštala stvarima da se dogode, kao da joj ništa nije bilo naročito važno.

Lorejn je tog popodneva ranije stigla kući. Je l' to uključena mašina za veš? upitala je a da još nije ni spustila

ključeve stana na astal. Konel je klimnuo glavom. Čučnula je kraj mašine i pogledala kroz stakleni poklopac u bubanj, gde se posteljina tumbala i okretala u gomili pene.

Neću ništa da te pitam, rekla je.

Molim?

Nasula je vodu u čajnik, a on se naslonio na radnu ploču.

Zašto je posteljina u mašini za pranje veša, rekla je. Neću da te pitam.

Prevrnuo je očima tek da bi na neki način reagovao. Uvek pomisliš na najgore, rekao je.

Nasmejala se i uključila čajnik u kojem je voda počela da se zagreva. Izvinjavam se, odvratila je. Rekla bih da u tvojoj školi nema majke koja je popustljiva toliko kao ja. Pod uslovom da koristiš kondom, možeš da radiš što god hoćeš.

Nije ništa odgovorio. Voda u čajniku počela je da ključa. Lorejn je uzela čistu šolju.

Pa? rekla je. Je l' ćutanje znači potvrdu?

Potvrdu čega? Naravno da nisam iskoristio to što nisi kod kuće da na brzinu imam seks bez kondoma. Pobogu.

Pa dobro, kako se zove?

Okrenuo se i izašao. Dok se peo uz stepenice čuo je majku kako se u kuhinji naglas smeje. Ono što mu se događalo u životu za nju je očigledno bilo veoma zabavno.

U ponedeljak je u školi nastojao da ne gleda u pravcu Merijen i uopšte izbegavao svaku komunikaciju s njom. Njihova je tajna bila poput nečega velikog i toplog, kao poslužavnik pretrpan šoljama tople čokolade koje je nosio naokolo pazeći da ih ne prospe. Merijen se ponašala sasvim normalno, kao da se ništa nije desilo, sedela je kod školskih ormarića i čitala knjigu kao i obično, ćaskala i raspravljala o

koječemu. U utorak, za vreme ručka, Rob je krenuo da zapitkuje Konela o tome šta njegova majka radi kod Merijen u kući. Konel se trudio da mu lice ostane bezizražajno, ne prekidajući s jelom.

Jesi ti ikad bio tamo? upitao ga je Rob. Kod njih u kući.

Konel je pretresao kesicu s čipsom, osmotrivši koliko ga još ima. Aha, rekao je. Bio sam tamo nekoliko puta.

I kako im izgleda gajba?

Slegnuo je ramenima. Šta ja znam, rekao je. Definitivno je velika.

A kakva je ona kad je na svojoj teritoriji?

Nemam pojma.

Kapiram da misli da si joj ti neki batler, a?

Konel je nadlanicom obrisao usta. Usne su mu bile masnjikave. Čips je bio preslan i sad mu je bilo muka.

Ne bih rekao, odgovorio je.

Ali tvoja keva radi kod njih kao kućna pomoćnica, zar ne?

Ona samo dolazi da sprema. Dođe kod njih dva puta nedeljno i to je sve. Kapiram da ne komuniciraju mnogo.

Mora da Merijen ima neko zvonce kojim zazvoni kad hoće da pozove tvoju kevu. A?

Konel ništa nije odgovorio. U tom trenutku uopšte nije bio načisto u pogledu svog odnosa s Merijen. Nakon tog razgovora s Robom, sebi je rekao da je gotovo, da to nije bilo ništa, da je samo jednom spavao s njom da vidi kako je i da se više neće viđati. Ali dok je sebi to govorio, u glavi je istovremeno čuo i drugi glas koji mu je govorio: Naravno da hoćeš. Taj je glas dopirao iz nekog dela njegove svesti za koji

nije ni znao da postoji. Osetio je neobjašnjivi poriv da učini nešto perverzno i tajanstveno. Tog dana je na času uhvatio sebe kako fantazira o Merijen i zamišlja kako su ostali nasamo posle časa matematike ili dok ostali igraju bejzbol. Na pomisao na njene vlažne usne i blago otvorena usta najednom je počeo otežano da diše kao da mu fali vazduha u plućima.

Tog popodneva je posle škole otišao kod nje kući. Dok se vozio, celim putem do njene kuće, odvrnuo je radio do daske da ne bi razmišljao o tome šta radi. Kad su se popeli u njenu sobu, nije rekao ni reč, prepustio je njoj da govori. Tako je dobro, ponavljala je. To mi je dobro. Telo joj je bilo mekano, a koža bela poput brašna. Kad je ušao u nju, sve se savršeno uklopilo. Fizički je osećao da je sve na svome mestu. Razumeo je zašto su ljudi spremni na svakakve ludosti zbog seksa. Tad je zapravo razumeo mnogo toga o svetu odraslih koji mu je ranije delovao tako misteriozno. Ali zašto Merijen? Ona svakako nije neka neodoljivo seksi riba. Staviše, neki kažu da je najružnija od svih devojaka u školi. Ko bi poželeo da s njom radi to što on radi? Pa ipak, bio je tu, i upravo je to radio s njom, što god to govorilo o njemu. Upitala ga je da li mu prija, ali se on pravio da je ne čuje. Bila mu je okrenuta leđima, povijena na rukama i kolenima, tako da joj nije mogao videti izraz lica pa da tako pretpostavi šta joj se mota u glavi. Prošlo je nekoliko sekundi, a onda je, tišim glasom, upitala: Je l' nešto radim pogrešno? Zažmurio je.

Ne, rekao je. Super mi je.

Počela je isprekidano da diše. Uhvatio ju je čvršće za kukove i privukao ka sebi, a onda malo popustio. Ispustila je zvuk kao da se zagrcnula. Ponovio je isti pokret. Svršiću, rekla je. Super, rekao je. Izgovorio je to kao da je za njega to nešto najnormalnije na svetu. Odluka koju je tog popodneva doneo, da sedne u auto i dođe kod nje kući, odjednom mu se učinila

ispravnom i pametnom, štaviše možda je to bila i najpametnija stvar koju je uradio u celom svom životu.

Kad je sve bilo gotovo, upitao ju je šta da radi s kondomom. Ne podižući glavu s jastuka, rekla je: ostavi ga tu na patosu. Lice joj je bilo ružičasto i orošeno graškama znoja. Uradio je kako mu je rekla, a zatim se opružio na leđa, posmatrajući sijalice na lusteru. Mnogo mi se dopadaš, rekla je. Preplavila ga je neka prijatna tugica, zbog čega umalo nije zaplakao. Ponekad bi ga tako uhvatio neki emocionalni bol, bez ikakvog smisla i razloga, ili je to makar za njega bilo nedokučivo. Merijen je živela krajnje slobodno, to mu je bilo jasno. Njega su sputavali brojni obziri. Bilo mu je stalo do toga šta o njemu drugi misle. Bilo mu je stalo i do toga šta Merijen misli, to je sad bilo očigledno.

Nekoliko puta je pokušao da napiše šta misli o Merijen, da na papir stavi svoje misli kako bi ih razjasnio samome sebi. Osećao je želju da rečima iskaže kako ona izgleda i kako govori. Da opiše kakva joj je kosa i kako se oblači. Kako za vreme odmora u školskoj kafeteriji čita knjigu *U Svanovom kraju*, sa hrbatom u boji nane i koricama sa reprodukcijom nekog francuskog slikara. Kako svojim dugim prstima okreće stranice knjige. Njen život jeste drugačiji od ostalih. Ponekad se drži kao da ima ogromno životno iskustvo, pa se on oseti kao da nema pojma ni o čemu, ali ume isto tako da bude i strašno naivna. Hteo bi da pronikne u način na koji ona razmišlja. Ako bi u nekom razgovoru rešio da nešto namerno prećuti, ona bi ga istog časa upitala: Šta? I to pitanje, ta jedna reč, bila je dovoljna da iskaže mnogo toga: ne samo njenu pažnju, klinički preciznu, kojoj nije moglo da promakne ništa prećutano, o čemu je svedočio pravi momenat kad je postavila pitanje, već i želju za potpunom povezanošću, svest o tome da je sve što ostane neizgovoreno zapravo nepoželjan prekid u komunikaciji. Ispisivao je svoje misli u dugim i složenim

rečenicama sa mnogo zareza i umetnutih i zavisnih rečenica, takoreći u dahu, kao da je hteo da je tako ovekoveči na papiru, kao da će je time sačuvati u celosti za neka buduća vremena. Onda je okrenuo novi list u svesci kako ne bi čitao ono što je prethodno napisao.

O čemu razmišljaš? upitala ga je, zadenuvši rukom pramen kose iza uveta.

O fakultetu.

Treba da upišeš književnost na Trinitiju.

Zagledao se u monitor sa otvorenom prijavom za upis na studije. U poslednje vreme se nije mogao oteti utisku da u sebi zapravo ima dve ličnosti i da će uskoro morati da se odluči i odabere koja od njih želi da bude uvek i svugde, a drugu da odbaci. U Karikliju je njegov život, tu su mu prijatelji. Kad bi se upisao na studije u Galveju, ostao bi u istom društvenom miljeu i živeo onako kako je oduvek planirao, diplomirao bi na dobrom fakultetu i imao lepu devojkicu. Ljudi bi rekli da se odlično snašao u životu. S druge strane, mogao bi da studira na Trinitiju baš kao i Merijen. U tom slučaju život bi mu se promenio. Počeo bi da izlazi na večere i žurke i da vodi diskusije o grčkoj dužničkoj krizi. Kresnuo bi par riba koje se čudno oblače, za koje bi se ispostavilo da su biseksualke. Mogao bi da im kaže da je pročitao *Zlatnu beležnicu* Doris Lesing. I više se nikad ne bi vratio u Karikli, nego bi otišao negde još dalje, recimo u London ili u Barselonu. Ljudi možda i ne bi mislili da se odlično snašao u životu. Neki bi smatrali da mu nije sve išlo najbolje u životu, dok bi drugi u potpunosti zaboravili na njega. Šta bi rekla Lorejn? Ona svakako želi da on bude srećan i ne zanima je šta drugi govore. Ali ona stara osoba, onaj Konel koga znaju svi njegovi drugovi, on bi u izvesnom smislu bio mrtav ili, još i gore, živ zakopan, uzalud vapeći ispod humke nasute zemlje.

Onda bismo oboje bili u Dublinu, rekao je. Kladim se da bi se pravila da me ne poznaješ kad bismo se sreli negde u društvu.

Merijen je sačekala koji trenutak sa odgovorom. Što je ona duže ćutala to je Konel postajao napetiji, kao da je to značilo priznanje da bi se zaista pravila da ga ne poznaje, a pri pomisli da ga Merijen ne konstatuje Konel se uznemirio, ne samo zbog nje već zbog svoje budućnosti i onoga što bi mogao da učini sa svojim životom.

Nikad se ne bih pravila da te ne poznajem, rekla je naposletku Merijen.

Onda je nastao neki napregnuti tajac. Nekoliko sekundi Konel je samo ležao nepomično. On se u školi pretvarao da se njih dvoje ne viđaju, ali to, razume se, uopšte nije isto. Tako jednostavno mora da bude. Kad bi se saznalo da se tajno viđa s Merijen, a da je svakodnevno ignoriše u školi, to bi bila prava katastrofa. Ne bi mogao da prođe hodnikom a da ga svi ne prate pogledom kao da je serijski ubica, ili nešto još gore. Njegovi ga drugovi ne vide kao nekog nastranog tipa koji bi usred bela dana trezan i pri sebi Merijen Šeridan rekao: Je l' okej da ti svršim u usta? Pred drugovima on se ponaša skroz normalno. On i Merijen imaju svoju privatnost skrivenu iza zidova njegove sobe gde niko ne može da im smeta i nema razloga da se ta dva odvojena sveta mešaju. Pa ipak, bilo mu je jasno da je ostao nedorečen, i tako ostavio prostor u njihovom razgovoru da se otvori ovo pitanje, iako mu to nije bila namera, i da sad mora nešto da kaže.

Stvarno ne bi? rekao je.

Ne.

Okej. Onda ću se upisati na književnost na Trinitiju.

Stvarno?

Da. Ionako mi nije toliko stalo do toga da nađem posao.

Osmehnula mu se blago, kao da je svesna da je u ovoj diskusiji ona pobedila. Njemu je bilo drago kad ona ima takav utisak. Na trenutak mu se učinilo da se ta dva sveta mogu pomiriti, da može da zadrži oba života i da naizmenično boravi u svakom od njih kao da prelazi iz jedne sobe u drugu. Mogao bi istovremeno da uživa naklonost osobe kakva je Merijen i da bude omiljen u školi, mogao bi da ima svoje tajne sklonosti i stavove, koji ne moraju nužno biti u konfliktu, nema potrebe da se opredeljuje za jedno ili drugo. Uz izvesnu dozu opreza, može da živi dva potpuno odvojena života, izvrđavajući da se suoči sa suštinskim pitanjem kakva je on zapravo osoba i šta želi od sebe i svoga života. Ova pomisao delovala je utešno tako da je nekoliko sekundi uspešno izbegavao da pogleda Merijen u oči, u želji da mu taj utisak potraje još makar malo duže. Znao je da u to više neće moći da poveruje čim je bude pogledao.

Šest nedelja kasnije

(APRILA 2011)

Njeno ime izašlo je na spisku. Redaru na ulazu pokazala je svoju ličnu kartu. Pustio ju je da uđe. Zakoračila je u prostoriju obasjanu prigušenim, mutnoljubičastim svetlom, nalik prostranoj pećini. Sa obe strane prostorije nalazio se dugačak šank, a do plesnog podijuma u donjem nivou vodile su stepenice. Osetila je ustajao zadah alkohola pomešan sa ugljen-dioksidom od aparata za veštačku maglu. Nekoliko devojaka iz odbora za prikupljanje donacija sedelo je za stolom i proveravalo spiskove sa imenima. Čao, obratila im se Merijen. Okrenule su se i pogledale je.

Zdravo, rekla je Liza. Baš si se sredila.

Izgledaš božanstveno, rekla je Karen.

Rejčel Moran nije rekla ništa. Svi znaju da je Rejčel najpopularnija od svih devojaka u školi, mada to niko ne sme da kaže. Svi se prave da ne vide da je njihov društveni život uređen hijerarhijski, tako da su neki na vrhu, neki se migolje u sredini, a neki su dole na dnu. Merijen je ponekad ubeđena da se ona nalazi na samome dnu, a nekad opet za sebe voli da veruje da je u stvari potpuno izvan ove hijerarhije, nezavisna od njenih pravila i normi, jer ona uopšte ne žudi za popularnošću niti je spremna da uradi ma šta da bi bila primećena. S njene tačke gledišta, diskutabilno je šta se to dobija pripadnošću ovoj hijerarhiji, čak i u slučaju onih na samome vrhu.

Hvala, rekla je, počevši se po ruci. Je l' neko za piće? Idem do šanka, pije mi se nešto.

Mislila sam da ne piješ alkohol, rekla je Rejčel.

Ja bih popila sangriju, rekla je Karen. Ako ti je to okej.

Vino je jedino alkoholno piće koje je Merijen probala u životu. Ipak, kad je stigla do šanka, predomislila se i naručila džin tonik. Barmen joj je zverao u grudi dok je ona naručivala piće. Mislila je da muškarci to rade samo u filmovima i na televiziji, pa se zbog toga osetila ženstvenije, pomalo uzbuđeno. Na sebi je imala tanku crnu haljinu pripijenu uz telo. Klub je delovao sablasno jer je još bio praznjikav, iako je event zvanično već bio počeo. Vratila se do stola sa pićima, a Karen joj je zahvalila prenaglašenim tonom. Idući put ja častim, rekla je. Ma, zaboravi, rekla je Merijen, odmahnuvši rukom.

Ljudi su napokon počeli da pristižu. Onda se začula i muzika pošto je sa razglasa zatreštao remiks nekog hita Destiniz čajld. Rejčel je Merijen pružila svežanj tiketa i objasnila joj kako se određuje cena. Kad je Merijen izglasana za članicu odbora za prikupljanje donacija, to je isprva delovalo kao vic, međutim sad je bila tu i morala je da pomogne oko organizacije čitavog događaja. Sa svežnjem tiketa u ruci stajala je tu kraj ostalih devojaka. Bila je navikla da ljude posmatra sa distance, takoreći pogledom naučnika, ali večeras je morala da se ljubazno smeška i da vodi konverzaciju, tako da nije bila posmatrač sa strane već padobranac, uljez u društvu. Prodala je nekoliko tiketa, gurnula novac u džep na tašni i otišla da naruči još pića, bacivši pogled ka ulaznim vratima, razočarana što tamo nije ugledala nikoga.

Momci bogami baš kasne, prokomentarisala je Liza.

Merijen je tačno znala na koga se od momaka odnose Lizine reči. Mislila je na Roba, s kojim je sa prekidima bila u vezi već neko vreme, i njegove drugare Erika, Džeka Hajnsa i

Konela Voldrona. Merijen je bila i te kako svesna da momci kasne.

Ako se ne pojave, ima da ubijem Konela, rekla je Rejčel. Juče mi je rekao da sigurno dolaze.

Merijen nije rekla ništa. Rejčel često pominje Konela na taj način, aludirajući na to da njih dvoje imaju o čemu da razgovaraju nasamo, kao da su intimusi. Konel nije obraćao pažnju na takvo njeno ponašanje, ali je isto tako ignorisao i Merijen kad bi mu to natuknula u trenucima kad su bili sami.

Verovatno su još kod Roba i tamo cirkaju, rekla je Liza.

Ima da budu mortus pijani dok stignu ovamo, nadovezala se Karen.

Merijen je izvadila mobilni iz tašne i Konelu poslala poruku. Ovde se vodi živa rasprava o tome zašto vas nema, napisala je. Je l' planirate da se pojavite? Nije prošlo ni pola minuta pre nego što joj je stigao odgovor: aha Džek se isповраćao pa smo morali da mu zovemo taksi itd., stižemo uskoro. kako se snalaziš u društvu? Sad sam glavna riba u školi, otpisala mu je. Svi su otkinuli na mene i hoće da đuskaju sa mnom. Zatim je vratila mobilni u tašnu. U tom trenutku najviše bi volela da može da im kaže: Evo momci uskoro stižu. Kako bi to momentalno podiglo njen status do strahovitih, zapanjujućih visina, kako bi to sve poremetilo, kako bi to bilo destruktivno.

Iako je ceo život proživela u Karikliju, Merijen ne poznaje baš najbolje ovaj grad. Ona ne izlazi na piće i ne ide po pabovima u Glavnoj ulici i do ove večeri nikad nije bila u diskoteci, jedinoj u gradu. Nikad nije prošetala ulicama oko novoizgrađenih stambenih blokova. Ne zna kako se zove štokava reka što protiče tamo pokraj robne kuće, iza crkve i parkinga, u čijoj blatnjavoj vodi plutaju gomile najlon kesa

koje otiču ko zna kud. Od koga je to mogla da čuje? Ona iz kuće izlazi samo kad ide u školu i nedeljom u crkvu na obaveznu misu, i kod Konela kad je sâm kod kuće. Zna koliko je udaljen Sligo i za koliko vremena se stiže do tog obalskog gradića, otprilike dvadesetak minuta, ali nema pojma koji se još gradovi nalaze u okolini niti koliki su u odnosu na Karikli. Uverena je da se Kuleni, Skrin i Balisader nalaze tu negde u blizini Kariklija, jer joj nazivi ovih mesta odnekud zvuče poznato, ali ipak nije u stanju da kaže gde su tačno. Nikad nije kročila u sportsku dvoranu. Nikad nije odlazila da pije u pogonu napuštene radionice za izradu šešira, premda je više puta tuda prolazila autom.

Ne bi znala da kaže ni koje porodice u gradu važe za fine, a koje su na lošem glasu. Ona bi takve stvari volela da zna samo zato da bi onda mogla svesno da se ne obazire na njih. Ona potiče iz dobre familije, za razliku od Konela, toga je svesna. Voldronovi su u Karikliju na rđavom glasu. Jedan od Lorejnine braće proveo je izvesno vreme iza rešetaka, mada ona nije znala zbog čega, a drugi je pre nekoliko godina motociklom izazvao saobraćajku na kružnom toku i jedva izvukao živu glavu. A Lorejn je zatrudnela kad joj je bilo svega sedamnaest godina i tad je napustila školu odlučivši da rodi bebu. Uprkos svemu tome, Konel u ženskom svetu važi za poželjnog momka. Vredan je i zgodan, igra na poziciji centarfora i ne učestvuje u tučama. Svi ga vole. Miran je i tih. Čak se i Merijenina majka pohvalno izrazila o njemu. Taj dečko kao da nije od Voldronovih, govorila je. Merijanina majka je advokatica. Otac joj je takođe bio advokat.

Prošle nedelje, Konel je u jednom razgovoru pomenuo *rupčagu*. Merijen nije razumela o čemu je reč, pa ga je zamolila da joj pojasni. Pogledao ju je i začuđeno izvio obrve. Ma, znaš, ona rupčaga, tu u naselju, ponovio je. Mauntn vju. Stambeni blok, tu odmah iza škole. Merijen je bila načula da je iza škole

bio neki nikad nedovršen stambeni blok, ali nije znala da sad zvrji prazan i da u tim zgradama niko ne živi. Tamo se ide da se pije, objasnio joj je Konel. Aha, rekla je. I kako je tamo, pitala ga je. Rekao je da bi baš voleo da je odvede i pokaže joj, ali tamo uvek ima ljudi. On uvek tako nehajno kaže da bi nešto baš voleo. Baš bih voleo da ne moraš sad da ideš, kaže joj tako dok se ona sprema da pođe. Baš bih voleo da ostaneš noćas. Merijen je, međutim, znala da bi se to desilo kad bi on to zaista želeo. Uvek je dobijao ono što želi, a onda je sažaljevaao samoga sebe jer ga to što je želeo nije učinilo srećnim.

U svakom slučaju, naposletku ju je odveo da vidi taj napušteni blok. Odvezli su se onamo jednog popodneva njegovim autom. Konel je izašao prvi da proveri da nema nikoga i onda se vratio po Merijen. Zgrade unutar bloka bile su prilično velike, sa zidovima od fasadne cigle i nepokošenim travnjacima ispred ulaza. Na nekim prozorima nije bilo stakala, pa su rupe bile prekrivene običnim najlonom, koji je bučno landarao na vetru. Padala je kiša, a Merijen je jaknu ostavila u autu. Prekrstila je ruke i suženog pogleda začkiljila prema mokrim krovovima obloženim bitumenskim pločama.

Hoćeš da uđemo da vidiš kako je unutra? upitao je Konel.

Ulazna vrata na broju 23 bila su otključana. Unutra je bilo tiše i mračnije nego napolju. Na podu je bila gomila đubreta. Vrhom cipele Merijen je odgurnula praznu flašu cidera. Na sve strane je bilo opušaka, a neko je odnekud dovukao i jedan dušek, prilično umašćen i sa flekama koje su delovale kao da su od krvi. Gadan ćumez, izgovorila je Merijen naglas. Konel nije ništa rekao, samo je gledao oko sebe.

Je l' često dolaziš ovamo? upitala ga je.

Ne baš često, odgovorio je, mahinalno se počevši po vratu. Ranije sam dolazio češće, ali više ne.

Molim te mi reci da nisi vodio ljubav na ovom dušek.

Nasmešio se lakonski. Nisam, rekao je. Misliš da se tako provodim vikendom?

Recimo.

Nije ništa rekao na to, zbog čega se ona osetila još gore. Šutnuo je zgužvanu konzervu piva, koja se otkotrljala u pravcu dvokrilnih staklenih vrata.

Ovaj stan je bar tri puta veći od moje gajbe, rekao je. Je l' ti se ne čini tako?

Osetila se glupavo zbog toga što nije bila svesna o čemu on razmišlja. Verovatno jeste, rekla je. Mada nisam videla šta ima gore na spratu.

Četiri spavaće sobe.

Uh, čoveče.

I niko tu ne živi, nego zvrji prazan, rekao je. Što ne daju nekome da se useli kad već ne mogu da ih prodaju? Ne pravim se blesav, stvarno se pitam.

Slegnula je ramenima. Zaista nije znala odgovor na to pitanje.

Mora da je zbog kapitalizma, rekla je.

Aha. Sve je zbog kapitalizma. To je problem, zar ne?

Klimnula je glavom. Pogledao ju je, kao da se prenuo iz sna.

Je l' ti hladno? pitao je. Izgledaš kao da si se smrzla.

Nasmešila se i protrljala nos. Skinuo je svoju crnu perjanu jaknu i ogrnuo njome Merijen preko ramena. Stajali su tik jedno uz drugo. Znao je da bi legla tu na pod i pustila ga da joj radi šta hoće, ako bi joj to rekao.

Kad vikendom izađem negde u grad, rekao je, ne idem da jurim ribe, čisto da znaš.

Ne, rekla je uz osmeh, kapiram da one jure tebe.

Nasmešio se kiselo i zagledao se u svoje cipele. Stvarno imaš čudnu predstavu o meni, rekao je.

Uхватиła ga je za kravatu sa izvezenim školskim grbom. Prvi put u životu mogla je da kaže što god joj padne na pamet, mogla je da psuje i da govori skarednosti, što je i učinila bez mnogo ustezanja. Ako bih sad poželela da me ovde pojebeš, kazala je, je l' bi me pojebao?

Nije promenio izraz lica, zavukao joj je ruke ispod džempera, pokazujući joj time da sluša šta mu govori. Prošlo je nekoliko sekundi pre nego što je odgovorio. Da, izgovorio je. Ako bi to poželela, bih. Uvek me navodiš da radim neke ludosti.

Šta ti sad pa to znači? rekla je. Ne mogu ja tebe da navodim da radiš bilo šta.

Da, možeš. Misliš da ima još neko s kim bih radio sve ovo? Ozbiljno, misliš da bih se zbog još nekog ovako smucao posle škole i zavlačio po nekim budžacima?

Šta hoćeš od mene? Da te ostavim na miru?

Samo ju je pogledao, ne rekavši ništa.

I kad bih to uradila, šta onda? upitala je.

Nemam pojma. Misliš, kad ne bi htela više da se viđamo? Iskreno, to bi me iznenadilo, pošto mi se čini da ti je gotivno.

A šta kad bih upoznala nekoga kome bih se više dopala?

Nasmejao se. Otrgnula se iz njegovog zagrljaja, ukočila se i ljutito prekrstila ruke na grudima. Hej, rekao je, ali ona nije reagovala. Stajala je licem okrenuta ka isflekanom,

ofucanom dušek. Prišao joj je s leđa i nežno joj podigao kosu i poljubio je u vrat.

Izvini što sam se smejao, rekao je. Osetim se nesigurno kad tako odvališ da više nećeš da se viđamo. Mislio sam da ti se sviđam.

Zažmurila je. Pa sviđaš mi se, rekla je.

A ja bih popizdeo kad bi upoznala nekoga ko bi ti se više dopao. Eto to bi bilo. Kad si me već pitala. Ne bi mi uopšte bilo svejedno. Da znaš. Okej?

Tvoj drugar Erik mi je pred svima rekao da sam ravna ko daska.

Nije joj odmah odgovorio. Osećala je njegov dah. Ja to nisam čuo, rekao je.

Bio si u kupatilu ili šta znam gde. Rekao je da izgledam kao daska za peglanje.

On je drkadžija, jebo te. Jesi zbog toga loše raspoložena?

Slegnula je ramenima. Obgrlio ju je oko struka.

On samo hoće da te iznervira, rekao je. Kad bi kapirao da ima i najmanje šanse kod tebe, pričao bi sasvim drugu priču. On samo misli da ga potcenjuješ.

Ponovo je slegnula ramenima, ovlaš zagrizavši donju usnu.

Nemaš razloga da se uzrujavaš zbog toga kako izgledaš, rekao je.

Hm.

Veruj mi, ne privlačiš me samo zato što si pametna.

Osetila se blesavo, pa se nasmejala.

Nosom joj je blago zagolicao uho i rekao: Nedostajala bi mi kad više ne bi htela da se viđamo.

Je l' bi ti nedostajao seks sa mnom? upitala ga je.

Ruka mu je stajala na njenom boku. Privukao ju je sasvim uz sebe i šapnuo: Da, mnogo.

Je l' možemo sad da idemo kod tebe?

Klimnuo je glavom. Nekoliko sekundi stajali su tako, nepomični, njegove ruke oko njenog tela, njegov dah uz njeno uho. Većina ljudi proživi život, pomislila je Merijen, a da se nikad ne osete ovako bliski ni sa kim.

Konačno, kad je Merijen ispila i treći džin tonik, vrata su se uz tresak otvorila i momci su najzad stigli. Devojke iz odbora su poustajale i počele da ih prozivaju i kritikuju što kasne, sve u šali. Merijen se držala malo pozadi, pokušavala je da uhvati Konelov pogled, ali on nije gledao u njenom pravcu. Na sebi je imao belu košulju i adidas patike koje ne skida. I ostali momci su obukli košulje, ali svečanije, uštirkane, u kombinaciji s kožnim lakovanim cipelama. U vazduhu se osećao rezak miris afteršejva. Uхватivši Merijenin pogled, Erik je istog trenutka pustio Karen, pokretom tako naglašenim da su se svi okrenuli u njegovom pravcu.

Vidi ti Merijen, rekao je. Ala si se namontirala.

U prvom momentu nije bila načisto da li je ozbiljan ili se šali. Sad su i ostali momci pogledali ka njoj, svi osim Konela.

Ozbiljno ti kažem, rekao je Erik. Super ti je haljina, totalno seksi.

Rejčel se nasmejala, nagnula se ka Konelu i šapnula mu nešto na uho. Konel je iskrenuo glavu malo ustranu, ali nije delovao kao da mu je bilo šta smešno. Merijen je u glavi bubnjalo, htela je da vrišti ili da plače da se tog pritiska oslobodi.

Ajmo da đuskamo, rekla je Karen.

Nikad nisam videla Merijen da duška, rekla je Rejčel.

E pa sad ćeš da je vidiš, rekla je Karea.

Karen je uzela Merijen za ruku i povelala je prema podijumu za ples. Sa razglasa je dopirao glas Kanje Vesta koji je pevao onu stvar sa usemplovanim Kertisom Mejfildom. Merijen je osećala je da joj se znoji dlan u Kareninoj šaci, dok je u drugoj ruci još stiskala onaj svežanj tiketa. Na podijumu za ples jedva da je bilo mesta. Osetila je kako joj snažni basovi prodiru kroz đonove na cipelama i struje kroz noge naviše. Karen se oslonila Merijen rukom na rame, primakla joj se sasvim blizu uha i pripitim glasom rekla: Ne obraćaj pažnju na Rejčel, loše je raspoložena. Merijen je klimnula glavom, gibajući se u ritmu muzike. Osećala se pijanom. Osvrnula se oko sebe ne bi li negde ugledala Konela. Odmah ga je primetila, stajao je na vrhu stepenica. Gledao ju je dok je muzika treštala toliko glasno da joj je pulsiralo celo telo. Društvo oko njega pričalo je i smejalalo se, a on je samo stajao, ćutao i gledao u njenom pravcu. Pod njegovim pogledom svaki njen pokret činio joj se previše upadljiv i sablažnjiv, dok je na svome ramenu osećala ugodno topao dodir Karenine ruke. Isturila je kukove unapred i prstima lagano prošla kroz kosu.

Sve vreme te gleda, čula je glas Karen tik uz svoje uho.

Pogledala je u Konela, pa opet u Karen, bez reči, trudeći se da joj i lice ostane jednako bezizražajno.

Kapiraš sad zašto je Rejčel smrknuta zbog tebe, rekla je Karen.

Dok je Karen govorila, dah joj se osećao na vino i videle su joj se plombe na zubima. Merijen ju je stvarno mnogo volela u tom trenutku. Đuskale su još malo a zatim su zajedno sišle sa podijuma za ples, držeći se za ruke, isprekidanog daha,

smejuljeći se bez nekog razloga. Erik i Rob su se pretvarali da se nešto prepiru. Gotovo neprimetno, Konel je prišao bliže do Merijen, tako da su se sad dodirivali rukama. Poželela je da ga uhvati za ruku i da mu liže i sisa prste.

Rejčel se okrenula ka njoj i rekla: A ti bi mogla u nekom trenutku malo i da prodaješ te tikete, šta kažeš?

Merijen se osmehnula, svesna da taj osmeh deluje uobraženo, gotovo podrugljivo. Okej, rekla je.

Mislim da će ovi momci hteti da kupe tikete, rekao je Erik.

Glavom je pokazao u pravcu ulaznih vrata, gde je stajala nekolicina starijih tipova koji tek što su ušli. Ne bi trebalo da budu tu s obzirom na to da je menadžer kluba rekao da će veće biti zatvorenog tipa, samo za one s pozivnicama. Merijen nije imala pojma ko su ti likovi, možda su nečija braća ili rođaci, a možda samo momci koji vole da idu na večeri dobrotvornih donacija. Erik im je mahnuo rukom da priđu. Merijen je otvorila tašnu i potražila tikete, za slučaj da zaista budu hteli da kupe.

Gde si, Erik! rekao je jedan od pridošlih momaka. Ko ti je ortakinja?

Merijen Šeridan, odgovorio je Erik. Kapiram da joj znaš brata. Alen, mislim da je Mikovo godišće.

Tip je samo klimnuo glavom, pogledom odmeravajući Merijen. Njegova pažnja ostavljala ju je ravnodušnom. Muzika je bila preglasna i Merijen nije mogla da čuje šta Rob govori Eriku na uho, ali je naslućivala da je nešto u vezi s njom.

Šta ćeš da popiješ? rekao je tip. Ja častim.

Ništa, hvala, rekla je Merijen.

Tip joj je prebacio ruku preko ramena. Konstatovala je da je prilično visok. Viši od Konela. Osećala je dodir njegove šake na svojoj ruci. Pokušala je da se izmigolji iz njegovog zagrljaja, ali joj on nije dao. Jedan od njegovih drugara prasnuo je u smeh, pa se onda i Erik nasmejao s njim.

Lepa ti je haljina, rekao je tip.

Hajde pusti me, rekla je Merijen.

Super je što je tako dubok dekolte.

Ruka mu je skliznula s njenog ramena i tu pred svima uhvatio ju je za desnu sisu. Refleksno je ustuknula unatrag, povlačeći izrez haljine naviše, takoreći do grla, osećajući da se zacrvenela. Oči su je pekle a od njegovog stiska bridela joj je koža na grudima. Društvo koje je stajalo iza nje glasno se smejalo. Jasno je čula njihov smeh. Rejčel se kikotala piskavim glasom koji joj je odzvanjao u ušima.

Ne osvrnuvši se, Merijen je pohitala ka izlazu, u hodnik. Čula je kako se vrata uz tresak zatvaraju za njom. Stajala je kod garderobe uzalud pokušavajući da se seti da li je izlaz nalevo ili nadesno. Tresla se celim telom. Devojka na garderobi ju je upitala da li je dobro. Merijen nije mogla da razluči koliko je pijana. Napravila je nekoliko koraka ka vratima sa leve strane, zastala i naslonila se leđima o zid. Osetila je kako lagano klizi nadole sve više dok naposletku nije završila na patosu u sedećem položaju. Dojka ju je još bolela od toga koliko ju je snažno stisnuo onaj tip. Uopšte se nije šalio, hteo je da joj nanese bol. Rukama je obgrlila kolena, čvrsto ih pripivši uz grudi.

Vrata plesne dvorane otvorila su se i na njima se najpre pojavila Karen, i za njom Erik, Rejčel i Konel. Ugledavši Merijen na patosu, Karen je pohitala do nje, dok je ostalo troje samo stajalo. Nisu znali šta da rade, a možda nisu ni hteli bilo šta da urade. Karen je čučnula kraj Merijen i dotakla joj ruku.

Merijen su oči bile otekle od suza. Nije znala u kom pravcu da okrene glavu.

Jesi dobro? upitala je Karen.

U redu sam, rekla je Merijen. Izvinjavam se. Mislim da sam previše popila.

Pusti je, rekla je Rejčel.

Slušaj, to je sve bilo samo u zezanju, rekao je Erik. Pet je skroz okej tip kad ga malo bolje upoznaš.

Meni je bilo baš smešno, rekla je Rejčel.

Karen se naglo okrenula ka njima, pogledavši ih krajnje ozbiljno. Šta ti uopšte tražiš ovde ako ti je bilo tako smešno? rekla je. Što onda ne ideš da se pajtaš sa Petom kad ti je on ortak? Ako već misliš da je smešno maltretirati devojčice?

Otkud je Merijen devojčica? prokomentarisao je Erik.

Svi smo se smejali, rekla je Rejčel.

Nije istina, umešao se Konel.

Svi su se okrenuli ka njemu i pogledali ga. I Merijen ga je pogledala. Pogledi su im se susreli.

Jesi okej? upitao je.

Da nećeš da je poljubiš da brže prođe? rekla je Rejčel.

Konel je pocrveneo. Prstima se pogladio po obrvi. Svi su ga i dalje posmatrali. Leđima naslonjena na zid, Merijen je osećala njegovu hladnoću.

Rejčel, rekao je Konel, hoćeš malo da odjebeš?

Karen i Erik su se pogledali razrogačenih očiju. To nije promaklo Merijen. Konel u školi nikad ne izgovara takve reči. Za sve ove godine nikada ga nije videla takvog, on se ne ponaša tako agresivno, čak ni kad ga prozivaju i začikavaju. Podigavši glavu uvis, Rejčel se okrenula i vratila nazad u klub. Vrata su

se uz tresak zatvorila za njom. Konel se i dalje gladio po obrvi. Karen je nešto govorila Eriku, ali Merijen nije mogla da čuje šta. Konel je pogledao Merijen i rekao: Hoćeš kući? Autom sam, mogu da te odbacim. Klimnula je glavom. Karen joj je pomogla da ustane sa poda. Konel je zavukao ruke u džepove, kao da tako želi da predupredi da je slučajno ne dodirne. Žao mi je što sam napravila frku, rekla je Merijen pogledavši u Karen. Osećam se kao glupača. Nisam navikla da pijem.

Nisi ti ništa kriva, odgovorila je Karen.

Hvala ti što si tako pažljiva, rekla je Merijen.

Još jednom su stisnule ruku jedna drugoj, a zatim je Merijen pošla za Konelom prema izlazu. Prošli su pored hotela i stigli na mesto gde mu je bio parkiran auto. Napolju je bilo mračno i sveže, a iz kluba je i dalje potmulo bubnjala muzika. Merijen je sela na suvozačko sedište i vezala pojas. Konel je seo za volan, okrenuo ključ i upalio motor.

Žao mi je što sam napravila frku, ponovila je.

Ma nisi, rekao je Konel. Žao mi je što su ostali ispali takvi moroni. Oni misle da je Pet neki veliki šmeker zato što ponekad pravi žurke na svojoj gajbi. Nemam pojma, izgleda da je okej da gnjaviš ljude ako praviš žurke na gajbi.

Stvarno me je zbolelo. Kad me je stegnuo.

Konel ništa nije rekao. Samo je čvršće uhvatio volan obema rukama. Pogledao je nadole, sebi u krilo, oštro izdahnuvši vazduh, kao da se zakašljao. Žao mi je, rekao je. Onda je pokrenuo auto. Nekoliko minuta su se vozili u tišini, dok je Merijen držala čelo naslonjeno na prozor, osećajući prijatnu hladnoću stakla.

Hoćeš da svратиš do mene na kratko? upitao je.

Je l' Lorejn kod kuće?

Slegnuo je ramenima. Prstima je trupkao po volanu. Verovatno je već legla, odgovorio je. Mislim, možemo samo malo da posedimo i onda da te odvezem kući. Ali je u redu i ako nećeš.

A šta ako je još budna?

Iskren da budem, ona je prilično opuštena u tom pogledu. Kapiram da ne bi imala ništa protiv.

Merijen je zurila kroz prozor u zgrade kraj kojih su prolazili. Razumela je šta je hteo da kaže. Njemu ne bi bio problem ako bi njegova majka saznala za njih dvoje. Uostalom, ona to možda i zna.

Deluje mi da je Lorejn dobar roditelj, rekla je Merijen.

Aha. Skroz je kul.

Mora da je ponosna na tebe. Ti si jedini od svih dečaka u školi koji je ispao u redu i kad si odrastao.

Konel ju je pogledao krajičkom oka. Kako sam to ispao u redu? upitao je.

Šta se čudiš? Svi te vole. Osim toga, za razliku od većine ostalih, zaista si drag.

Izvio je obrve, napravivši grimasu koju nije znala kako da protumači, da li je začuđen ili se mršti. Kad su stigli do njegove kuće, svetla na svim prozorima bila su ugašena. Lorejn je već spavala. Otišli su u njegovu sobu i legli na krevet, šapućući. Rekao joj je da je lepa. Niko joj to ranije nije rekao, mada je katkad umela sama za sebe to da pomisli, ali je svakako drugačije kad to čuješ od nekoga drugog. Uzela ga je za ruku i stavila je sebi na grudi, tamo gde ju je bolelo, a on ju je tu poljubio. Plakala je, pa joj je lice bilo vlažno od suza. Poljubio je u vrat. Jesi okej? upitao je. Klimnula je glavom, a on ju je pomilovao po kosi i rekao: u redu je ako si uzrujana, samo da znaš. Ležala je licem naslonjena na njegove grudi.

Osećala se kao izgužvana mokra krpa sa koje se voda cedi i kaplje.

Ti nikad ne bi udario devojku, je l' tako? upitala je.

Pobogu. Naravno da ne bih. Zašto me to pitaš?

Nemam pojma.

Misliš da sam tip koji tuče devojke?

Lice je priljubila snažno uz njegove grudi. Moj tata je tukao moju mamu, rekla je. Prošlo je nekoliko trenutaka, koji su delovali dugi kao večnost, pre nego što je Konel odgovorio. Jebo te, rekao je. Žao mi je. Nisam znao.

U redu je, rekla je.

Je l' tebe nekad udario?

Desilo se.

Konel je opet začutao. Nagnuo se i poljubio je u čelo. Ja te nikad ne bih povredio, rekao je. Nikad. Klimnula je glavom, bez reči. Stvarno me činiš srećnim, nastavio je. Rukom ju je pomilovao po kosi i rekao: Volim te. Ne kažem to tek tako, stvarno to mislim. Oči su joj se ponovo ispunile suzama, pa je zažmurila. Za nju će ovo zauvek ostati strahovito intenzivan trenutak, čak i kad ga se samo bude sećala, bila je toga svesna čak i sad, dok se to događa. Nikada nije za sebe mislila da može biti voljena. Sada, međutim, pred njom je stajao neki novi život a ovo je bio tek početak toga života, i jednoga dana, kad bude prošlo mnogo godina, ona će ovaj trenutak pamtiti i reći: Da, to je bilo tad, moj život počeo je tad.

Dva dana kasnije

(APRILA 2011)

Dok je Konel stajao pored kreveta, njegova je majka otišla da pozove bolničarku. Je l' na sebi imaš samo to? upitala ga je baka.

Molim? upitao je zbunjeno.

Je l' na sebi imaš samo taj džemper?

Ah, to, rekao je. Pa, da.

Smrznućeš se. I ti ćeš da završiš ovde u bolnici.

Njegova se baka jutros okliznula na parking u ispred tržnog centra i pala na kuk. Nije ona toliko stara kao drugi pacijenti, svega joj je 58 godina. Istih je godina kao Merijenina majka, pomislio je Konel. U svakom slučaju, izgleda da je baka baš gadno tresnula, najverovatnije je slomila kuk, pa je Konel morao da vozi Lorejn čak do Sligoa jer je baka tamo ležala u bolnici. U sobi preko puta bakine neko je kašljao.

Dobro mi je, rekao je. Nije hladno napolju.

Baka je glasno uzdahnula, kao da joj je zasmetala njegova konstatacija o vremenskim prilikama. Verovatno i jeste tako, pošto je njoj smetalo sve što on uradi, jer ona ga je mrzela jednostavno zato što je živ. Odmerila ga je ispitivački pogledom.

Pa dobro, rekla je. Ionako se ne može reći da ličiš na majku, je li tako?

Pa da, rekao je. Ne ličim.

U fizičkom pogledu, Lorejn i Konel su posve različiti. Lorejn ima plavu kosu i blage crte lica. Momci u školi misle da

je zgodna, što često i govore Konelu. Pa dobro, biće da je stvarno zgodna, njega to ne vređa. Konel ima crnu kosu i grublje crte lica, onako kako bi neki umetnik zamislio kriminalca. On, međutim, dobro zna da se to što mu je rekla baka uopšte ne odnosi na fizički izgled, već je to bila opaska upućena na račun njegovog oca. Kako god bilo, nije imao šta da joj odgovori na to.

Jedina osoba koja zna ko je Konelov otac jeste Lorejn. Ona Konelu nije branila da ga pominje i da pita za njega ako želi da zna, ali njega je zapravo bilo baš briga. Ponekad, kad s drugarima izađe uveče u grad, oni ga pitaju za ćaleta, kao da je to dubokoumna tema o kojoj se ne može govoriti drugačije nego kad cirkaju. Za Konela je to bilo deprimirajuće. On nikad nije razmišljao o tom čoveku s kojim je Lorejn ostala trudna. Uostalom, čemu? Njegovi su drugari, reklo bi se, opsednuti svojim očevima, opsednuti time da ih oponašaju ili da budu na neki način drugačiji od njih. Kad se posvađaju sa svojim očevima, njihove se svađe na površini uvek vode oko nekog konkretnog problema, međutim u dubini kriju neki drugi smisao. Kad se Konel posvađa sa svojom majkom, to je obično oko neke gluposti kao što je to što je moker peškir ostavio na kauču i to je to, svađa zaista izbije zbog tog peškira, ili u najgorem slučaju oko toga da li je on suštinski nepromišljen u onome što radi, pri čemu bi on hteo da ga Lorejn smatra odgovornom osobom uprkos tome što ima običaj da mokre peškire ostavlja naokolo po stanu, dok mu Lorejn ponavlja da ako mu je zaista stalo da ga smatraju odgovornim onda treba to da pokaže svojim postupcima i tome slično.

Negde krajem februara, kad su bili izbori, dok ju je vozio do njenog glasačkog mesta, Lorejn ga je upitala za koga će glasati. Za nekog od nezavisnih kandidata, odgovorio je neodređeno. Nasmejala se. Čekaj da pogodim, rekla je. Za Deklana Brija, on je komunista. Konel se nije dao isprovocirati,

samo je gledao u put pred sobom. Ako se ja pitam, odgovorio je, ne bi bilo zgorog kad bismo u ovoj zemlji imali malo više komunizma. Dobro, družo, uzvratila je. Pa nisam li te ja vaspitala u pravom duhu socijalističkih vrednosti? Istina, Lorejn jeste držala do određenih vrednosti. Bile su joj bliske ideje Kubanske revolucije i Palestinskog oslobodilačkog pokreta. Konel je na kraju zaista i glasao za Deklana Brija, koji ipak nije izabran pošto je ispao u petom krugu glasanja. Dva mandata osvojila je stranka Fin Gejl, a Šin Fejn jedan. Lorejn je rekla da je to prava sramota. Jedna lopovska banda umesto druge, prokomentarisala je. Konel je poslao poruku Merijen: jebo te, fg ušli u vladu. Odmah mu je otpisala: Frankove falange. Konel je morao da pogleda na internetu šta to znači.

Pre neku noć, Merijen mu je rekla da misli da je kao osoba ispao u redu. Rekla mu je da je dobra osoba i da ga svi vole. Posle mu je to često prolazilo kroz glavu. Godilo mu je da sebe vidi u takvom svedu. *Ti si dobra osoba i svi te vole.* Da bi proverio šta stvarno oseća, rešio je da izvesno vreme ne razmišlja o tome, a onda je ponovo razmislio i ustanovio da se od te pomisli zaista oseća dobro. Iz nekog razloga poželeo je da majci može da kaže šta mu je Merijen rekla. Bio je ubeđen da bi je to na neki način uverilo, samo nije bio siguran u šta? U to da njen sin jedinac ipak nije neki nikogović? Da nije proćerdala svoj život?

Čujem da ćeš da ideš na Triniti, rekla je baka.

Aha, ako prođem prijemni.

Otkud si sad uvrteo u glavu taj Triniti?

Slegnuo je ramenima. Nasmejala se, ali je to zazvučalo kao da se podsmeva. Pa, biće ti valjda dobro, rekla je. A šta ćeš da studiraš?

Poželeo je da izvadi mobilni iz džepa da vidi koliko je sati, ali se suzdržao. Engleski jezik i književnost, rekao je.

Tetke i teče su bili stvarno impresionirani njegovom odlukom da stavi Trinitu kao prvu opciju za studiranje, mada je njemu zbog toga bilo neprijatno. Ako se upiše, probaće da dobije punu stipendiju, ali će čak i u tom slučaju morati da radi preko leta, a bogami čak i tokom školske godine će morati da nađe neki honorarni posao. Lorejn mu je rekla da ne treba previše da radi tokom studija jer treba da se fokusira na učenje. On se zbog toga osetio glupo jer diploma iz književnosti nije naročito tražena na berzi rada, to mu više dođe kao nekakav hobi. Pomislio je da je verovatno ipak trebalo da upiše prava.

Lorejn je ponovo ušla u sobu. Kad hoda, cipele joj odzvanjaju po pločicama. Stala je kraj bakinog kreveta i krenula da joj objašnjava kad radi aparat za rendgen i da je lekar O'Mali trenutno na odmoru. Sve te informacije joj je saopštila do detalja, zapisujući ono najvažnije na papir iz blokčića. Naposljetku, pošto ga je baka poljubila u obraz, otišli su. Lorejn ga je sačekala dok je on u hodniku dezinfikovao ruke antiseptikom. Zatim su sišli stepenicama i izašli iz bolnice. Napolju je bilo sunčano i sparno.

One večeri kad je bilo organizovano prikupljanje donacija Merijen je Konelu rekla kakvi odnosi vladaju u njenoj porodici. Nije znao šta na to da kaže. Prvo joj je rekao da je voli. To se desilo nekako samo od sebe, kao kad mahinalno trgneš ruku dodirnuvši nešto vrelo. Bila je sve uplakana i on je to izgovorio bez razmišljanja. Ali da li je to zaista bila istina? Nije bio u stanju to da kaže. Isprva je pomislio da mora biti istina, pošto je to izgovorio, jer kakvog je razloga imao da laže? Onda se, međutim, setio da ponekad ipak nešto slaže, bez razmišljanja, ne znajući ni sâm zašto. Nije to bilo prvi put da je pozeleo da Merijen kaže da je voli, nezavisno od toga je li to istina ili nije, ali je prvi put popustio tom porivu i zaista

izgovorio te reči. Konstatovao je da joj je trebalo baš dugo vremena da odgovori i to mu je zasmetalo, kao da je mogla da kaže i nešto drugo, ali je konačno i ona rekla to isto, pa se osetio bolje, iako to možda nije značilo ništa. Pomislio je kako bi voleo da zna kakvi su drugi ljudi u svojoj intimi, pa da može da se posluži njihovim primerom.

Sutradan ujutro probudili su se začuvši ključeve u bravi kad je Lorejn ušla u stan. Dan je bio svetao i sunčan. Konelu su bila suva usta. Merijen je sela i počela da se oblači. Izvini, bilo je sve što je rekla. Izvini. Mora da su sinoć u nekom trenutku zaspali, iako je on planirao da je odbaci kući. Dok je ona obuvala cipele i on se obukao. Lorejn je stajala u hodniku s dva cegera puna namirnica kad su se njih dvoje pojavili na stepenicama. Merijen je na sebi imala crnu haljinu na bretele koju je nosila sinoć.

Zdravo, dušo, rekla joj je Lorejn.

Merijenino lice bilo je bledo poput mlečne sijalice. Izvinite, rekla je, nisam htela da smetam.

Konel nije rekao ništa, izbegavši čak i da je dotakne. Pritiskalo ga je u grudima. Do viđenja, izvinjavam se, i hvala, izvinjavam se još jednom, rekla je Merijen na vratima. Pre nego što je Konel i sišao niz stepenice ona je već zatvorila vrata za sobom.

Lorejn je stisnula usne trudeći se da ne prasne u smeh. Hajde, pomози mi s ovim, rekla je Konelu, pruživši mu jednu torbu s namirnicama. Pošao je za njom do kuhinje i spustio torbu na kuhinjski sto ne pogledavši šta ima unutra. Protrljao je vrat. Posmatrao je majku kako vadi stvari i raspoređuje ih gde treba.

Šta je to tako smešno? upitao je.

Nije morala da izjuri kao furija zato što sam ja stigla kući, rekla je Lorejn. Meni je drago da je vidim, znaš da mi se Merijen dopada.

Posmatrao je majku kako preklapa i slaže torbu.

Mislio si da ne znam? upitala je.

Zažmurio je i držao oči tako zatvorene nekoliko sekundi, a onda ih je opet otvorio. Slegnuo je ramenima.

Pa, znala sam da ti je popodne neko došao, rekla je Lorejn. Pritom ja radim kod njih u kući, ne zaboravi.

Klimnuo je glavom. Nije imao šta da kaže.

Mora da ti se stvarno dopada, rekla je.

Zašto to kažeš? upitao je.

Zar nije to razlog što ćeš se upisati na Triniti?

Zagnjurio je lice u šake. Lorejn se nasmejala. Čuo je njen smeh. Kad tako kažeš, zvuči kao da ne bi trebalo, rekao je.

Ne pričaj koješta.

Pogledao je šta ima u torbi koju je ostavio na kuhinjskom stolu. Izvadio je pakovanje špageta, otvorio kutiju za pastu koja je stajala u pretincu pored frižidera i stavio ih unutra, kao da radi nešto značajno.

Je l' to znači da ti je Merijen devojka? upitala ga je majka.

Ne.

Nego šta onda? Za seks ti je dobra, ali ti nije devojka?

Nemoj da mi se mešaš u život, odgovorio je. Ne volim to. To se tebe ne tiče.

Ponovo je otvorio torbu, izvadio pakovanje jaja i spustio ih na radnu površinu pored zejtina.

Je l' zbog njene majke? upitala je Lorejn. Misliš da bi ti to zamerila?

Molim?

Jer da znaš da bi mogla.

Da mi zameri? upitao je. To je suludo. Šta sam to loše učinio?

Mislím da bi možda smatrala da je to malo ispod njenog nivoa.

Posmatrao je majku koja je odlagala kutiju kornfleksa u kuhinjski ormarić. Njemu nikad ranije nije palo na pamet da Merijen i njena porodica smatraju sebe superiornim u odnosu na njega i njegovu majku i da ih ne smatraju dostojnim svoga društva. Na sopstveno iznenađenje, ta ga je pomisao uzrujala.

Je l' ona možda misli da nismo dovoljno dobri za njih?

Ne bih znala. Možda ćemo to i doznati.

U redu je da joj čistiš i spremaš kuću ali ne i da se tvoj sin viđa s njenom ćerkom? Kakav idiotluk. Pa to je kao da smo u devetnaestom veku. Na to mogu samo da se nasmejem.

Ne bih rekla da se smeješ, odvratila je Lorejn.

E pa smejem se i to grohotom.

Lorejn je zatvorila kuhinjski ormarić i okrenula se ka Konelu, pogledavši ga upitno.

Pa čemu onda sve to skrivanje? upitala ga je. Osim ako nije zbog Deniz Šeridan. Je l' Merijen ima dečka pa on ne sme da sazna?

Počinješ baš da gnjaviš sa svim tim pitanjima.

Aha, znači, ima dečka.

Ne, nema, odgovorio je. Ali više neću da odgovaram na tvoja pitanja.

Lorejn je izvila obrvama, ali nije rekla ništa. Konel je dohvatio praznu torbu za kupovinu, zgužvao je a onda zastao držeći je tako zgužvanu u ruci.

Nećeš, naravno, nikome ništa kazati? rekao je.

Ovo sad već počinje da deluje kao protivzakonita rabota. A zašto da ne kažem?

Zato što od toga ne bi imala nikakve koristi, odvratio je prilično neuviđavnim tonom. A ja bih imao silnih problema. Na trenutak se zamislio, a onda dodao: Kao i Merijen.

Pobogu, rekla je Lorejn. Stvarno nisam sigurna da me to uopšte i zanima.

Stajao je i dalje u mestu, svestan da Lorejn nije nedvosmisleno obećala da nikome neće reći ni reč. Ne brini, rekla je, odmahnuvši rukama, već na kraju živaca. Imam ja pametnija posla nego da tračarim o tvom seksualnom životu.

Otišao je u svoju sobu i seo na krevet. Nije znao koliko je sedeo tako zatvoren u sobi. Mislio je o Merijen i njenoj porodici, o tome da on nije dovoljno dobar za nju i o onome što mu je rekla prethodne večeri. U školi su neki njegovi drugari govorili da devojke vole da izmišljaju razne priče o sebi da privuku pažnju i da nekad tako pričaju kako su im se desile svakakve grozne stvari. A Merijen je bogami zadobila njegovu pažnju svojom pričom o tome kako ju je otac tukao kad je bila mala. Pritom joj otac nije živ, tako da ne može ništa da kaže u svoju odbranu. Konelu je prošlo kroz glavu da postoji mogućnost da je Merijen lagala s ciljem da mu se umili, ali je znao, ukoliko je uopšte bilo šta mogao znati, da to nije bila laž. Štaviše, bio je uveren da je situacija bila još i gora nego što mu je ona rekla. Bilo mu je neprijatno zbog toga što zna o njoj i što se oseća vezanim za nju na taj način.

To je sve bilo juče. Jutros je, po običaju, u školu stigao ranije. Dok je udžbenike vadio iz torbe i stavljao ih u svoj ormarić, Rob i Erik su ga pozdravili šaljivim skandiranjem. Ne obraćajući pažnju na njih, bacio je torbu na patos. Ajde, pričaj, rekao je Erik, prebacivši mu ruku preko ramena. Je l' radila prangija ili je bio ćorak? Pipajući prstima po džepu, Konel je tražio ključ od ormarića. Stvarno si vickast, odgovorio je.

Čujem da ste bili cakani kad ste zapalili zajedno, rekao je Rob.

Pa je l' bilo nešto? upitao je Erik. I nemoj da lažeš.

Naravno da nije, odgovorio je Konel.

A zašto naravno? ubacila se Rejčel. Svi znaju da se ona loži na tebe.

Rejčel je sedela na prozorskom ispustu lagano klataći svojim dugim nogama koje su se isticale u tamnim najlonkama. Konel je izbegao da je pogleda u oči. Liza je sedela na podu, leđima naslonjena na ormarić, dovršavajući domaći. Karen još nije bila došla u školu. Konel je poželeo da stigne što pre.

Kladim se da ga je umočio, rekao je Rob. Samo što neće da prizna.

Ne bih mu to zamerio, rekao je Erik. Nije ona uopšte loša riba kad se malo dotera.

Aha, samo što je nenormalna, dobacila je Rejčel.

Konel se pravio da nešto traži u svom ormariću. Dlanovi su počeli da mu se znoje, a sitne graške znoja izbile su mu i po vratu.

Stvarno ste bezobrazni, rekla je Liza. Šta ste navalili na devojkicu?

Pravo pitanje jeste da li je ona navalila na Konela, nadovezao se Erik. Vidi ga. Sakrio bi se pod zemlju da može. Hajde, gukni. Jesi je smuvao?

Ne, odgovorio je.

E pa sad je već žalim, rekla je Liza.

I ja, rekao je Erik. Mislim da treba da joj nadoknadiš taj propust. Pozovi je na matursko veće da ti bude pratilja.

Svi su prasnuli u smeh. Konel je zatvorio svoj ormarić, okrenuo se i otišao noseći školsku torbu prebačenu preko desnog ramena. Čuo je kako mu dobacuju, ali se nije osvrnuo. Došao je do toaleta i zaključao se unutra. Osetio je kako ga odasvud pritiskaju žuti zidovi, a lice mu se orosilo krupnim graškama znoja. U glavi mu se vrtela slika Merijen i njega kako joj kaže: Volim te. Bilo je jezivo, kao da na ekranu gleda sebe u trenutku dok čini užasan zločin. Za koji minut će i ona stići u školu, staviće školske knjige u torbu, osmehivaće se i neće imati pojma šta se u stvari dešava. *Ti si dobra osoba i svi te vole.* Duboko je udahnuo, osetivši neku mučninu, a onda se isповраćao.

Na izlasku iz bolničkog kruga Konel je skrenuo nalevo da bi se uključio na autoput. Pritisak iza očnih kapaka već je bio popustio. Prošli su pored velikog tržnog centra i nastavili da se voze dok su kraj puta promicali drvoredi sa krupnim, tamnim krošnjama.

Jesi dobro? upitala ga je Lorejn.

Aha.

Izgledaš čudno.

Udahnuo je duboko, osetivši kako ga pojas zateže preko rebara. Izdahnuo je.

Pitao sam Rejčel da ide sa mnom na matursko, rekao je.
Molim?

Pitao sam Rejčel Moran da ide sa mnom na matursko večer, ponovio je.

Zaustavi ovde, rekla je Lorejn, lupnuvši prstima po prozoru u pravcu obližnje garaže. Konel je zbunjeno pogledao. Kako? upitao je. Lupnula je još jednom po prozoru, ovaj put malo jače, tako da su joj nokti zazvečali po staklu. Zaustavi ovde, ponovila je. Uključio je migavac, bacio pogled u retrovizor, usporio i zaustavio auto. Pored garaže neki je čovek šmrkom prao kombi, niz koji se prljava voda slivala u potocima.

Je l' ti treba nešto iz prodavnice? rekao je.

S kim će Merijen ići na matursko večer? uzvratila je pitanjem.

Konel je stezao volan, odsutnog pogleda. Nemam pojma, odgovorio je. Nadam se da mi nisi rekla da stanem ovde samo da bi me to pitala?

Znači možda je niko neće pozvati, nastavila je Lorejn. I neće imati s kim da ide.

Aha. Možda. Ne znam.

Kad su se toga dana vraćali na čas posle ručka, namerno je išao malo iza ostalih. Znao je da će Rejčel to primetiti i da će zastati da ga sačeka. Znao je da će biti tako. Začkiljivši tako da je kroz stisnute trepavice sve video u sivim i belim nijansama, rekao je: Hej, je l' imaš s kim da ideš na matursko? Nemam, odgovorila je. Hoćeš da ideš sa mnom? upitao je. Okej, rekla je. Mada moram priznati da sam mislila da će to biti malo romantičnije. Nije odgovorio ništa, osetivši se kao da je skočio sa visoke litice i da će od pada sigurno poginuti, ali mu je bilo drago što će nastradati jer nije ni hteo više da živi.

Je l' zna Merijen da ćeš ići s drugom? upitala ga je Lorejn.
Ne zna još. Reći ću joj.

Lorejn je šakom zaklonila usta tako da Konel nije mogao da razazna kakav joj je izraz lica. Možda je iznenađena ili uzrujana, a možda joj je pripalo muka pa će se isповraćati.

Ne misliš da je trebalo da je pozoveš? rekla je. S obzirom na to da je svaki dan jebeš posle škole.

Prilično prost rečnik.

Lorejn je snažno udahнула tako da su joj se nozdrve raširile. A kako bi po tebi trebalo da se izrazim? upitala je. Da li bi ti više odgovaralo ako bih rekla da si je seksualno iskorišćavao? Je l' to precizniji opis?

Možeš li malo da se smiriš? Niko nikog ne iskorišćava.

Kako si je naveo da o tome ćuti? Jesi joj rekao da će nastati sranje ako bilo kome ispriča?

Pobogu, rekao je. Naravno da ne. Zajedno smo tako odlučili. Okej? Pomalo preuveličavaš stvari.

Lorejn je klimnula glavom, više za sebe. Zurila je kroz šoferšajbnu. Kao na iglama, Konel je iščekivao šta će sledeće da kaže.

U školi je baš i ne vole, je l' tako? rekla je Lorejn. Pretpostavljam da se plašiš šta bi mogli o tebi da pričaju ako bi se saznalo za vas.

Nije ništa odgovorio.

E pa, moram nešto da ti kažem, nastavila je Lorejn. To je veoma ružno od tebe. Stidim se zbog toga što si uradio.

Rukavom je obrisao čelo. Lorejn, zaustio je.

Mašila se rukom za kvaku u nameri da otvori vrata.

Šta to radiš?

Uzeću autobus do kuće.

Ama šta ti je? Je l' ti možeš da se ponašaš normalno?

Ako ne izađem iz auta, izgovoriću nešto zbog čega ću posle zažaliti.

U čemu je problem? upitao je. Uostalom, šta se tebe tiče s kim ću da idem na matursko veče? Kakve to ima veze s tobom?

Otvorila je vrata i zakoračila napolje. Stvarno se ponašaš sumanuto, rekao je. Lorejn je samo snažno zalupila vrata. Konel je obema rukama čvrsto stegnuo volan, ne izustivši ni reč. Ovo je moj auto! mogao je da drekne za njom. Kako smeš da tako treskaš vratima? Lorejn se krupnim koracima udaljavala od auta, dok joj se tašna odbijala o kuk u ritmu koraka. Pratio ju je pogledom sve dok nije zašla iza ugla. Dve i po godine je posle škole radio na parkingu da bi uštedeo i kupio ovaj auto, a sad ga koristi samo da bi majku vozikao naokolo pošto ona nema vozačku dozvolu. Pomislio je da bi mogao da krene za njom, da otvori prozor i da joj dovikne da se ne glupira i da uđe u auto. Malo mu je falilo da to i uradi, ali bi ga ona sigurno samo ignorisala. Nastavio je zato da sedi u autu, utonuo u sedište, glave zabačene unatrag na naslon, slušajući idiotski zvuk sopstvenog disanja. U dvorištu je jedna svraka kljucala bačenu kesicu čipsa. Spolja je dopirao miris benzina, težak poput glavobolje. Okrenuo je ključ i upalio motor.

Četiri meseca kasnije

(AVGUSTA 2011)

Sedela je u bašti sa naočarama za sunce. Već nekoliko dana bilo je lepo vreme, pa su joj po koži na rukama izbile sitne pegice. Čula je zvuk vrata koja su se otvorila, ali se nije ni pomakla. Eni Kimi misli da će dobiti petsto sedamdeset bodova! glasno je rekao Alen sa trema. Merijen nije reagovala. Ispružila je ruku da dohvati kremu za sunčanje, koja je stajala na travi pored ligeštula. Ispravivši se da lakše namaže kremu, videla je da Alen telefonira.

Hej! Neko iz tvoga razreda dobio je šeststo poena! doviknuo je uzbuđeno.

Desnom rukom istisnula je manju količinu kreme za sunčanje na levi dlan.

Merijen! doviknuo je Alen ponovo. Kažem ti da je neko osvojio maksimum poena!

Klimnula je glavom. Lagano je razmazala kremu po desnoj ruci, tako da joj se koža caklila. Alen je hteo da sazna ko je to osvojio maksimum poena. Merijen je bila sigurna da zna ko je to, ali mu nije rekla. Razmazala je kremu po levoj ruci. Zatim se bez reči zavalila nazad u ligeštul, zatvorila oči i posvetila se sunčanju. Talasi svetlosti preivali su joj se u zelenoj i crvenoj boji iza sklopljenih kapaka.

Od jutros nije ništa doručkovala ni ručala, samo je popila dve zaslađene kafe s mlekom. Celoga leta imala je slab apetit. Ujutro kad se probudi odmah otvori laptop, sačeka koji časak da joj se oči priviknu na svetlost monitora i krene da čita vesti. Čitala je duge analitičke tekstove o situaciji u Siriji a zatim

proveravala kakvo je ideološko stanovište novinara koji su te članke napisali. Čitala je i duge analitičke tekstove o dužničkoj krizi u Evropi a nije propuštala ni da pogleda propratne grafikone sa statističkim podacima ispisanim sitnim slovima. Posle toga obično bi se istuširala, ili bi opet legla da odspava još malo, a ponekad bi se u krevetu samozadovoljavala sve dok ne doživi orgazam. Ostatak dana proticao joj je na sličan način, uz sitne varijacije: nekad razvuče zavese a nekad ih ostavi navučene, nekad doručkuje a nekad samo napravi kafu, koju popije gore u svojoj sobi kako bi izbegla susret sa ukućanima. Ovo jutro je, međutim, bilo drugačije.

Slušaj, Merijen! doviknuo joj je Alen. To je Konel Voldron! On je osvojio svih šeststo poena!

Nije se ni pomerila. Nije, ona je dobila petsto devedeset, rekao je Alen u telefon. Mislim da je sad žešće ljuta što je neko uradio bolje od nje. Reci, Merijen, jesi li se nasekirala? Čutala je, iako je jasno čula svaku Alenovu reč. Iza zatamnjenih stakala naočara za sunce očni kapci su joj bili nekako lepljivi. Neka bubica prozujala je tik kraj njenog uveta i odletela dalje.

Je l' Voldron tu? rekao je Alen. Daj mi ga na časak.

Zašto ga zoveš Voldron kao da ste drugari? upitala je Merijen. Jedva da ga i poznaješ.

Alen je okrenuo glavu i pogledao je grubo se nasmejavši. Poznajem ga dovoljno, odgovorio je. Video sam ga pre neki dan kod Erika na gajbi.

Zažalila je što je išta rekla. Alen je hodao napred-nazad po tremu. Čula je tupi bat njegovih koraka kako prilazi sve bliže travnjaku. Čuo se i glas sa druge strane žice. Alenovo lice razvuklo se u širok, nategnut osmeh. Pa, kako si? rekao je. Primi moje čestitke. Konelov glas jedva se čuo, tako da Merijen nije mogla da razabere šta kaže. Alen nije skidao onaj

izveštačeni kež sa lica. Uvek se tako ponaša kad je u društvu, pravi laskavac i folirant.

Aha, rekao je Alen. Da, dobro je uradila. Skoro kao ti. Osvojila je petsto devedeset poena! Hoćeš da je čuješ?

Merijen je podigla glavu. Alen se zezao. Mislio je da će Konel da kaže ne. Nije mu bilo na kraj pameti da bi Konel zaista hteo da razgovara s Merijen, tom luzerkom koja nema prijatelje, naročito ne danas kad je tako poseban dan. Konel je, međutim, rekao da želi da se čuje s Merijen. Alenu se zaledio kež na usnama. Okej, rekao je, evo sad ću ti je dati. Pružio je telefon ka Merijen. Ona je samo odmahнула glavom, na šta je Alen razrogačio oči. Ispružio je ruku ponovo joj pružajući telefon. Javi se, rekao je. Hoće da te čuje. Ponovo je odmahнула glavom. Alen je pokušao na silu da joj ugura telefon u ruke. Merijen, rekao je, Konel je na vezi i hoće da te čuje.

Ne želim da razgovaram s njim, rekla je Merijen.

Alenovo lice poprimilo je gnevan izraz, oči samo što mu nisu iskočile iz duplji. Čušnuo ju je snažnije pokušavši da joj ugura telefon u ruke, što je Merijen zbolelo. Javi se, rekao joj je. Čula je Konelov glas koji je dopirao iz slušalice. Zraci sunca titrali su joj na licu. Uzela je telefon koji joj je Alen pružio i hitro prešavši prstom preko ekrana prekinula vezu. Alen je stajao gledajući je zabezeknuto. Nastao je tajac koji je trajao nekoliko sekundi. Zatim je Alen, tihim glasom, rekao: Jebo te, zašto si to uradila?

Jer nisam htela da pričam s njim, odgovorila je Merijen. Lepo sam ti rekla.

Ali on je hteo da priča s tobom.

Da, znam.

Svetlost je bila neuobičajeno jarka, pa je Alenova senka na travi delovala kao rukom iscrtana. Merijen je i dalje držala

telefon u ruci, iščekujući kad će Alen da ga uzme s njenog ispruženog dlana.

Konel joj je još u aprilu rekao da je na matursko veče pozvao Rejčel Moran. Merijen je sedela na ivici njegovog kreveta. Držala se krajnje hladno i nezainteresovano, zbog čega se on osetio nelagodno. Rekao joj je da to ništa ne znači i da su Rejčel i on samo prijatelji.

Misliš, kao što smo i ti i ja samo prijatelji, prokomentarisala je Merijen.

Ne, rekao je. Nije isto. Ovo je drugačije.

Jesi li spavao s njom? upitala je.

Ne. Pa kad bih uopšte i mogao?

A da li bi želeo?

Ne razmišljam o tome uopšte. Nemam ja nezasitu potrebu za seksom. Ti si mi sasvim dovoljna u tom pogledu.

Merijen je ćutke posmatrala svoje nokte.

To je bila šala, rekao je Konel.

Nisam baš razumela koji deo je bio šaljiv.

Znam da si ljuta na mene.

Ma, nije me briga, rekla je. Samo mislim da bi trebalo da mi kažeš, ako želiš da spavaš s njom.

Da. Svakako ću ti reći ako to ikada budem poželeo. Samo što ja iskreno sumnjam da je ovde o tome reč, mada ti tako kažeš.

A o čemu je onda reč? prasnula je Merijen.

Pogledao ju je. Okrenula je glavu pocrvenevši i nastavila da gleda u svoje prste. Konel nije rekao ništa više. Nakon nekoliko sekundi, Merijen se nasmejala, jer nije ona bez smisla za humor, i morala je da prizna da je ono što je Konel rekao

ipak bilo smešno, iako je za nju to zvučalo ponižavajuće, pri čemu on očigledno nije bio u stanju to da prizna a kamoli da joj se izvini. Posle toga je otišla pravo kući i odmah legla u krevet. Spavala je trinaest sati dubokim snom.

Sutradan ujutro nije otišla u školu. Shvatila je da više ne može da ide, ma kako sagledavala celu situaciju. Niko je neće pozvati na matursko veče, to je bilo van svake sumnje. Organizovala je prikupljanje priloga, zvala je i rezervisala lokal, a na kraju neće biti prisutna te večeri. Svi će znati zašto je nema, nekima će biti i drago što je nema, ali čak i oni dobronamerni tek će se na trenutak blago postideti. Provela je ceo dan u svojoj sobi sa navučenim zavesama, čitala i spavala kad nije vreme za to. Majka je bila van sebe od besa. Čula se treska vratima. Merijenina večera je u dva navrata završila u kanti za đubre. Pa ipak, ona je odrasla osoba a ne dete i niko više neće da joj zapoveda i da je natera da nosi nekakvu uniformu niti će više da sluša kako je opanjkavaju i gledaju ispod oka.

Prošlo je nedelju dana otkako je prestala da ide u školu. Ušla je u kuhinju i ugledala Lorejn kako kleči na pločicama i riba šporet. Ne dižući se sa poda, Lorejn se ispravila i obrisala čelo nadlanicom ruke s koje nije skinula gumenu rukavicu. Merijen je progutala pljuvačku.

Zdravo, dušo, rekla je Lorejn. Čujem da nekoliko dana nisi bila u školi. Je l' sve u redu?

Aha, okej sam, odgovorila je Merijen. U stvari, više neću da idem u školu. Mislim da ću više uraditi ako ostanem kod kuće i učim.

Ako ti tako kažeš, rekla je Lorejn, klimnula glavom, i vratila se ribanju šporeta. Merijen je otvorila frižider i uzela sok od pomorandže.

Konel mi kaže da mu se ne javljaš kad te zove telefonom, rekla je Lorejn.

Merijen je ćutala. Nastao je tajac, a njoj je u glavi tutnjalo, kao da u kuhinji čuje romor vode koja teče. Da, rekla je. Biće da je tako.

Tako i treba, rekla je Lorejn. Moj sin te ne zasluđuje.

Merijen je osetila ogromno olakšanje, sasvim neočekivano, koje je delovalo maltene kao iznenadni napad panike. Izvadila je sok od pomorandže iz friđidera i spustila ga na radnu površinu.

Lorejn, rekla je, je l' možete da mu kađete da više ne dolazi ovamo. Mislim, ako već treba da dođe po vas, bilo bi bolje da vas saćeka ispred kuće, je l' to u redu?

Što se mene tiće, ne treba više da kroći u ovu kuću. Nemoj da brineš zbog toga. Ja sam na korak od toga da ga isteram iz svoje kuće.

Merijen se osmehnula, pomalo s nelagodom. Nije on baš bio toliko loš, odgovorila je. Mislim, u poređenju s ostalima u školi, on je bio ćak i fin, iskreno govoreći.

Lorejn je ustala i skinula gumene rukavice. Bez reći, prišla je Merijen i snažno je zagrlila. U redu je, rekla je Merijen, a glas joj je zazvućao nekako ćudno, napuklo. Ne brinite se zbog mene.

Istina je ono što je rekla za Konela. Nije on ućinio ništa naroćito rđavo. Nikada je nije obmanjivao i navodio da pomisli da mođe biti prihvaćena u društvu, ona je samu sebe zavaravala. Njemu je samo posluđila za svojevrsan eksperiment koji je vršio sâm sa sobom, a ona se pokazala spremnom da posluđi u tu svrhu, što je njega verovatno zapanjilo. Naposletku, on ju je sađaljevao, ali mu je istovremeno bila i odbojna. Na izvestan naćin, sad joj ga je bilo

žao zato što mora da živi suočen sa činjenicom da je imao seks s njom i da je to hteo svojom voljom i da mu se priđe još i dopalo. To je manje govorilo o njoj, a više o njemu, koji važi za zdravu i normalnu osobu. Nakon toga, prestala je da ide u školu, osim kad je trebalo da polaže ispite. U to vreme se po školi uveliko pričalo da je posećivala psihijatra. Ali to sve više nije bilo ni važno.

Jesi ljuta što je uradio bolje od tebe? upitao ju je brat.

Merijen se nasmejala. Kako da se ne nasmeje? Njen život u Karikliju se završava, i sad će za nju početi neki novi život, a možda i neće. Uskoro će morati da pakuje stvari u kofere. Spakovaće svoje vunene džempere, suknje i dve svilene haljine. Servis za čaj, šoljice i tacne sa cvetnim šarama. Fen za kosu, tiganj, četiri bela frotirska peškira. Kafetijeru. Predmete koji će činiti njen novi život.

Nisam, rekla je.

Zašto mu se onda nisi javila na telefon?

Pitaj ga. Ako ste tako dobri ortaci, onda ga pitaj. Zna on zašto.

Alen je levu šaku stisnuo u pesnicu. Ma, nema veze, ko da je bitno. U poslednje vreme, Merijen se dosta šetala po gradu i zaključila da joj se Karikli stvarno dopada kad je sunčano i kad se beli paperjasti oblaci roje iznad zgrade biblioteke. Duge gradske ulice oivičene drvoredima. Loptica za tenis koja u pravom luku leti kroz plavetni vazduh. Automobili koji se zaustavljaju i stoje na semaforu sa otvorenim prozorima, dok se iznutra čuje neka dobra muzika. Pitala se kako bi to bilo kad bi osetila da tu istinski pripada, kad bi pozdravljala prolaznike na ulici i osmehivala im se. Kad bi znala da je njen život upravo tu, na ovom mestu i nigde drugde.

Šta ti sad to znači? upitao je Alen.

Pitaj Konela Voldrona neka ti kaže zašto ne razgovaramo. Pozovi ga sad ako hoćeš, živo me zanima da čujem šta ima da kaže.

Alenu se tresla ruka. Zagrizao se za kažiprst. Za svega nekoliko nedelja, Merijen će živeti negde drugde među nekim drugim ljudima i sve će se promeniti. Ali ona se neće promeniti. Ona će i dalje biti ista osoba, zatočena u svome telu. Ne postoji to mesto gde bi ona mogla otići i osetiti se oslobođenom. Neko drugo mesto, neki drugi ljudi, kao da je to uopšte bitno. Alen je prestao da se grize za prst.

Ma, boli ga uvo, rekao je. Čudi me da zna i kako se zoveš.

Bogami smo on i ja bili prilično intimni. Možeš i to da ga pitaš, ako te zanima. Ali ti možda neće biti milo da čuješ.

Alen je zaustio da joj odgovori, ali su u tom trenutku začuli glas nekoga ko je ušao u kuću i zvuk vrata koja su se zatvorila. To je njihova majka došla kući. Alen je podigao pogled, a izraz lica mu se u trenutku promenio. Merijen je osetila kako joj se stežu mišići na licu. Ne treba da pričaš neistine o ljudima, rekao je Alen, pogledavši je popreko. Merijen je klimnula glavom, ne rekavši ništa. Nemoj ništa da kažeš mami, rekao je Alen. Neću, odgovorila je, odmahnuvši glavom. Ali čak i kad bi joj rekla, ne bi to ništa značilo, suštinski ne bi. Deniz je još odavno sebi objasnila da je u redu ako se muškarci ponašaju agresivnije prema Merijen pošto je to način na koji oni izražavaju svoje emocije. Dok je bila mala devojčica, Merijen se bunila i suprotstavljala, ali se sad samo isključi, kao da se to sve ne odnosi na nju, što je u izvesnom smislu i tačno. Deniz smatra da je to simptom koji ukazuje na hladan i odbojan karakter njene ćerke. Ona je bila ubeđena u to da njena ćerka treba da bude *toplija*, pod čime je podrazumevala sposobnost da kamči pažnju od ljudi koji je

inače mrže. Alen se okrenuo i zaputio nazad u kuću. Merijen je zatim čula kako su se vrata od zastakljene terase zatvorila.

Tri meseca kasnije

(NOVEMBRA 2011)

Konel nije znao nikoga na žurki. Tip koji mu je otvorio vrata i krajnje ravnodušno ga pustio da uđe nije bio onaj koji ga je pozvao na žurku. Konel još nije video tog momka. Zove se Gareth i zajedno su slušali predavanja na seminaru iz kritičke teorije društva. Konel je znao da nije dobra ideja da na žurku dolazi sâm, ali ga je Lorejn razuverila. Ja tamo ne znam nikoga, rekao joj je preko telefona. Nećeš nikog ni upoznati ako ne izlaziš i ne viđaš ljude, odgovorila mu je. I eto, došao je na žurku, i sad je stojao sa strane i dvoumio se da li da skine jaknu, dok se oko njega u krcatoj prostoriji tiskala gomila nepoznatog sveta. Osećao se takoreći sablažnjivo što stoji tu tako po strani i usamljen. Kao da svojim prisustvom smeta svima oko sebe, pa se trudio da ne gleda ni u šta.

Naposletku, kad je već hteo da ode sa žurke, odnekud se pojavio Gareth. Čim ga je ugledao, momentalno je osetio veliko olakšanje, zbog čega je odmah osetio i izvestan samoprezir, s obzirom na to da on Gareta praktično i nije poznavao a nije mu bio ni nešto naročito simpatičan. Gareth mu je pružio ruku, a Konel je samoga sebe iznenadio prihvativši pruženu ruku, očajnički i bizarno. Bio je to jedan od bednijih momenata u njegovom životu otkad je postao svestan sebe. Konel je bio ubeđen u to da su ih ljudi posmatrali kad su se rukovali. Drago mi je da te vidim, čoveče, rekao je Gareth. Baš mi je drago. Sviđa mi se taj ranac, skroz je u retro fazonu. Konel je na leđima nosio običan tamnoplavi ranac bez ikakvih aplikacija po kojima bi se razlikovao od gomile drugih rančeva te večeri na žurki.

Aha, da, rekao je. Hvala.

Garet je jedan od onih u društvu omiljenih likova koji su uključeni u razne studentske grupe i udruženja. Maturirao je u jednoj od najprestižnijih privatnih škola u Dublinu. Kad ga vide, svi na kampusu odmah ga pozdravljaju. Hej, Garete! dozivaju ga. Gde si, Garete! Dovikuju mu skroz sa drugog kraja Front skvera, samo zato da bi im mahnuo rukom u znak pozdrava. Konel je to video svojim očima. Bio sam i ja ljudima gotivan, pomislio je da kaže da se malo našali. Igrao sam fudbal za školsku ekipu. Samo što se ovde niko ne bi nasmejao na takvu šalu.

Šta ćeš da popiješ? upitao ga je Garet.

Konel je doneo paket sa šest flaša cidera, ali sad mu se činilo da je bolje da ih ostavi na dnu ranca i da ne privlači pažnju na sebe i svoj ranac, jer Garetu bi moglo pasti na pamet nešto da prokomentariše na njegov račun. Bilo šta, rekao je. Garet se probio do stola u samom uglu sobe i vratio se sa flašom piva korona. Je l' ti ovo okej? rekao je. Konel ga je pogledao, na trenutak se zapitavši da li je to rekao ironično ili je zaista hteo da bude uslužan. Aha, super, hvala ti, odgovorio je, ne znajući kako da protumači Garetove reči. Na fakultetu se svi tako ponašaju, čas su užasno nadobudni čas se prosto podastiru u želji da pokažu kako su predusretljivi i ponizni. Otpio je gutljaj piva. Garet ga je posmatrao nekoliko sekundi, a onda se osmehnuo i, naizgled bez ikakve ironije, rekao: Uživaj.

Takav je život u Dublinu. Konelove kolege sa fakulteta svi odreda govore sa istim naglaskom i svi pod miškom nose iste mek-buk računare. Na predavanjima se javljaju za reč i ostrašćeno brane svoje stavove i vode prave pravcate debate. S obzirom na to da nije u stanju da se sa tolikom sigurnošću opredeli za određeno stanovište i da sa toliko žara obrazlaže

svoje stavove, Konel se isprva osetio strašno inferiornim u odnosu na svoje kolege, kao da se sticajem slučajnih okolnosti našao u nekoj višoj intelektualnoj sferi koja znatno nadilazi njegove kapacitete, tako da je morao silno da se upinje kako bi shvatio i one najosnovnije koncepte. Postepeno je, međutim, počeo da se pita zašto se sve njihove diskusije vode na nekom apstraktnom nivou, uz prenebregavanje konkretnih problema i činjenica, da bi naposljetku shvatio da većina zapravo i ne čita osnovnu literaturu. Oni su svaki dan dolazili na fakultet zato da bi vodili žučne rasprave o knjigama koje nisu ni pročitali. Shvatio je da on nije kao njegove kolege sa studija. Njima je lako da imaju stavove i mišljenja i da ih zastupaju sa velikom samouverenošću. Oni se uopšte ne brinu da li će ispasti neuki ili uobraženi. Nisu oni nimalo glupi, ali nisu ni bogzna kako pametniji od njega. Oni samo na drugačiji način idu kroz život. On verovatno nikad neće uspeti da ih razume, a zna da ni oni njega neće razumeti, štaviše neće ni pokušati da ga razumeju.

Uostalom, on je imao svega nekoliko predavanja nedeljno, tako da je preostalo vreme mogao da posveti čitanju. U biblioteci je ostajao do kasno uveče iščitavajući obaveznu literaturu, romane, eseje, književnu kritiku. Čitao je i za vreme ručka pošto nije imao drugare da s njima zajedno ruča. Vikendom, kad se igraju fudbalske utakmice, samo bi pogledao sastave timova da vidi ko igra i nastavio sa čitanjem, nezainteresovan za dalji tok utakmice. Jedne večeri, dok je sedeo i čitao *Emu Džejn Ostin*, stigavši do onog mesta kad izgleda da će se gospodin Najtli zaista oženiti Harijetom, radno vreme biblioteke se završilo, pa je morao da prekine sa čitanjem knjige. Pošao je kući obuzet nekim čudnim nemirom. Bio je smešan sâm sebi što se toliko emotivno uneo u priču iz jednog romana. Smatrao je da je u intelektualnom pogledu neozbiljno to što se toliko zabrinuo hoće li se izmišljeni književni likovi venčati ili neće. To je, međutim, tako: njega je

književnost naprosto doticala. Jedan od njegovih profesora to je objašnjavao „zadovoljstvom koje čovek oseti kad je dirnut velikom umetnošću“. Kad se tako kaže, to zvuči takoreći erotski. U izvesnom smislu se može reći da emocija koju je Konel osetio kad je gospodin Najtli poljubio Emu u ruku nije bila sasvim lišena erotskog naboja, premda je veza ove emocije sa seksualnošću ipak bila samo indirektna. To je Konela navelo na pomisao da je njegova čitalačka imaginacija zapravo nužan preduslov da bi mogao da razume stvarne ljude od krvi i mesa i da s njima bude prisan.

Nisi iz Dablina? upitao ga je Garet.

Nisam. Ja sam iz Sligoa.

Stvarno? Moja devojka je iz Sligoa.

Konel nije znao šta Garet sad očekuje od njega da kaže.

Aha, rekao je neodređeno. Vidiš ti to.

Kad pominju mesta na zapadnoj obali Irske, ljudi iz Dablina imaju običaj da o njima govore na neki čudan način, kao da se ta mesta nalaze negde u inostranstvu, u nekoj drugoj zemlji o kojoj oni smatraju da znaju mnogo toga. Pre neko veče, kad je izašao u Vorkmans klub, Konel je nekoj devojci rekao da je iz Sligoa, na šta je ona složila facu i rekla: Da znaš da izgledaš baš tako. Konelu se sve više čini da ga zapravo privlače takvi uobraženi ljudi. Ponekad, kad uveče izađe u grad, pa se nađe okružen gomilom devojaka u uskim haljinama koje se osmehuju svojim savršeno nakarminisanim usnama, njegov cimer Najl mu pokaže neku od njih i kaže: Kladim se da ti je ona riba seksi. A ta devojka uvek bude neka sa ravnim grudima i bezveznim cipelama, koja nadmeno drži cigaretu dok puši. Konel, ipak, mora da prizna da mu ta devojka stvarno jeste seksi, a desi se i da joj priđe i proba da zapodene razgovor, s tim što na kraju večeri po pravilu ode kući osećajući se još gore nego pre toga.

Osvrnuo se nezgrapno oko sebe. Ti živiš ovde, je l' upitao je Gareta.

Aha, odgovorio je Garet. Nije loše za studentski smeštaj, a?

Nije loše. U stvari, super je.

A gde ti živiš?

Stan mi je baš blizu faksa, rekao je Konel. Odmah iza Trga Brunsvik.

On i Najl zapravo spavaju u jednom sobičku sa dva kreveta gurnuta do zida jedan naspram drugog. Imaju i zajedničku kuhinju koju dele s još dvojicom studenata iz Portugaliije koji nikad nisu tu. Stan ima problem sa vlagom, pa je u njemu noću često toliko hladno da Konel čak i po mraku vidi svoj dah, ali je zato Najl stvarno fin momak. On je iz Belfasta i smatra da na Trinitiju ima gomila likova koji su totalno uvrnuti, što je Konelu prijalo da čuje. On je za ovo vreme već upoznao neke od Najlovih prijatelja, makar površno, a uglavnom je upoznao i kolege sa fakulteta, premda ni s kim od njih nije ulazio u ozbiljnije razgovore.

Pre nego što se preselio u Dablin, Konelova urođena stidljivost nikada mu nije bila prepreka u društvenom životu, jer u Karikliju ga svako poznaje i nije bilo potrebe da se predstavlja i da druge impresionira svojom ličnošću. U stvari, njegova je ličnost delovala kao nešto izvan njega samog, nešto što je određeno tuđim mišljenjem, a ne njegovim ličnim postupcima i delima. Sad je, međutim, imao utisak da je nevidljiv, kao da ne postoji. Nije uživao nikakav ugled koji bi bio preporuka njegovih kvaliteta. Iako se u fizičkom pogledu nije promenio, osećao je da objektivno izgleda lošije nego ranije. Počeo je da obraća pažnju na to kako se oblači. Na fakultetu svi momci nose impregnirane lovačke jakne sa kapuljačom i platnene pantalone od kepera bolje šljive, a

Konel bi se osetio kao totalni kreten kad bi se tako obukao, iako zaista nema ništa protiv ljudi koji tako izgledaju. U istim mah, to ga je navelo da uvidi da stvari koje on nosi izgledaju jeftino i totalno demode. Od obuće je imao samo jedan prastari par adidas patika, koje uopšte ne skida, u njima je išao čak i u teretanu.

Vikendom je i dalje putovao kući jer je subotom popodne i nedeljom ujutro radio na parking. Većina društva iz škole otišla je iz grada, neki su otišli da studiraju a neki zbog posla. Karen se odselila u Kestlbar gde je sad živela sa sestrom. Konel je nije video još od matorske večeri. Rob i Erik su upisali poslovni menadžment u Galveju i uopšte nisu dolazili kući. Kad Konel dođe kući za vikend, dešavalo se da ne sretne nikoga poznatog iz škole. Uveče je sedeo kod kuće i gledao televiziju sa majkom. Kako ti je sad kad si sama? pitao ju je prošlog vikenda. Oh, fantastično, rekla je, nasmešivši se. Ne moram da sklanjam mokre peškire sa kauča. Nema gomile prljavih sudova u sudoperi. Odlično mi je. Klimnuo je glavom, uz kiseo osmeh. Blago ga je ćušnula laktom. A šta bi ti hteo da kažem? rekla je. Da se budim i ležem u krevet sva u suzama? Prevrnuo je očima. Naravno da ne, procedio je. Rekla je da joj je drago što se odselio jer smatra da je to dobro za njega. Šta je dobro u tome kad se odseliš? rekao je. Ti si ceo svoj život provela ovde i ništa ti ne fali. Upiljila se u njega. Aha, znači, ti bi sad ovde i da me sahraniš, rekla je. Pobogu, pa meni je tek trideset pet godina. Pokušao je da se ne nasmeje, mada mu je bilo smešno to što je Lorejn rekla. Nema problema, dodala je, mogu ja sutra da se odselim. Tako bar ne bih morala svakog vikenda da gledam tu tvoju njušku. Ovaj put nije uspeo da se uzdrži da se ne nasmeje.

Garet je Konelu govorio nešto što ovaj nije uspevao da razabere. Sa minijturnih zvučnika treštali su snažni basovi

preko kojih su repovali Džej Zi i Kanje Vest. Šta kažeš? upitao je Konel, primakavši se.

Tu mi je devojka, rekao je Garet. Dođi da vas upoznam.

Konel je pošao za Garetom, zadovoljan što ne mora dalje da se nadvikuje. Izašli su na stepenice ispred ulaza. Ispred zgrade se nalazilo nekoliko terena za tenis, koji su sad bih zaključani i delovali sablasno tako prazni po mraku. Pri slaboj uličnoj rasveti razaznavala se crvenkasta šljaka na terenima. Na stepenicama je stajalo manje društvanje koje je pušilo i nešto razgovaralo.

Hej, Merijen, pozvao je Garet.

Pogledala ga je, sa cigaretom u ruci, zastavši usred rečenice. Na sebi je imala haljinu preko koje je obukla somotsku jaknicu. Kosu je šnalama sakupila u punđu. Sa cigaretom između prstiju, šaka joj je izgledala izduženo i prozračno na uličnoj svetlosti.

Oh, rekao je Konel. Zdravo.

Odjednom, sasvim neočekivano, Merijenino lice razvuklo se u širok osmeh, tako da su joj se razotkrili nepravilni prednji zubi. Imala je karmin na usnama. Sad su svi pogledi bili upereni u nju. Bila je usred razgovora, koji je sad prekinula okrenuvši se ka Konelu.

Gospode bože! rekla je. Konel Voldron! Pa ti si živ.

Nakašljao se i, u paničnom pokušaju da deluje normalno, rekao: Kad si ti to počela da pušiš?

Išli smo zajedno u školu, rekla je obraćajući se Garetu i svome društvu. Onda se opet okrenula ka Konelu, sva ozarena, i nastavila: Pa, kako si? Slegnuo je ramenima, promrmljavši: Okej, nije loše. Pogledala ga je kao da će mu pogledom nešto saopštiti. Hoćeš da popiješ nešto? upitala je. Pokazao joj je flašu piva koju je držao u ruci. Doneću ti čašu, rekla je.

Hajdemo unutra. Pošla je ka njemu, osvrnula se i preko ramena dobacila: Vraćam se za minut. Na osnovu toga što je rekla i načina na koji je stajala na stepenicama, zaključio je da su svi ti ljudi na žurki Merijenini prijatelji, očigledno ima mnogo prijatelja, sigurno je zadovoljna. Ušli su unutra, a vrata su se zatvorila za njima. Stajali su u hodniku, sami njih dvoje.

Pošao je za njom do kuhinje, gde nije bilo nikoga. Bilo je tiho i čisto kao u apoteci. Rezedo radna površina lepo se slagala sa bojom električnih aparata. Prozor u kuhinji bio je zatvoren i u njemu se reflektovala unutrašnjost prostorije, u prelivima plave i bele svetlosti. Merijen je uzela jednu čašu iz kuhinjskog ormarića i pružila mu je. Prihvatio ju je, iako mu nije bila potrebna. Skinula je jaknicu i upitala ga odakle zna Gareta. Rekao je da zajedno slušaju neka predavanja. Prebacila je jaknu preko naslona stolice. Ostala je u dugoj sivoj haljini u kojoj je njeno telo izgledalo vitko i graciozno.

Njega izgleda svi znaju, rekla je. Vrlo je komunikativan.

On je jedna od glavnih faca na kampusu, rekao je Konel.

Nasmejala se. Delovalo je kao da je s njima sve u najboljem redu, kao da se nalaze u tek neznatno izmenjenom univerzumu gde se među njima nije dogodilo ništa loše, s tim što je najednom Merijen ta koja ima gotivnog dečka dok je Konel usamljen i u društvu nebitan lik.

To će voleti da čuje, rekla je Merijen.

Vidim da je u gomili nekih odbora i saveta.

Nasmešila se, pogledavši ga ispod oka. Karmin joj je boje vina, izrazito taman. Na očima je imala šminku.

Nedostajao si mi, rekla je.

Zbog njene direktnosti, tako iznenadne i neočekivane, Konel je pocrveneo. Krenuo je da sipa pivo u čašu kako bi skrenuo misli.

I ti meni, rekao je. Malo sam se zabrinuo kad si prestala da ideš u školu. Bio mi je baš bedak, da znaš.

Ionako se nismo mnogo družili za vreme časova.

Da. Nismo. To je tačno.

A ti i Rejčel? upitala je. Jeste još zajedno?

Ne, raskinuli smo letos.

Oh, rekla je Merijen glasom izveštačenim tek toliko da zazvuči skoro pa iskreno. Baš mi je žao.

Kad je Merijen u aprilu prestala da ide u školu, Konel se izvesno vreme osećao prilično malodušno. Profesori su mu skrenuli pažnju na to. Školski pedagog je Lorejn rekao da je *zabrinut*. Iako on lično nije ništa čuo, u školi su verovatno pričali o tome. Nije imao snage da se ponaša normalno. Za ručkom je i dalje sedeo za istim stolom, tugaljivo žvakao i gutao hranu, uopšte ne slušajući drugare koji su razgovarali. Ponekad nije konstatovao čak ni kad bi mu se obratili imenom, pa su morali da ga munu laktom ili da ga nečim gađaju da bi mu privukli pažnju. Svi su sigurno videli da s njim nešto nije u redu. Bio je malaksao i stideo se toga u kakvom je stanju, falio mu je onaj osećaj koji je imao kad je uz Merijen i falila mu je ona. Zvao ju je telefonom nebrojeno puta, slao joj je poruke svakoga dana, ali mu ona nikad nije odgovorila za sve to vreme. Lorejn mu je rekla da ne sme da ide kod Merijen kući, mada je on bio uveren da to ionako ne bi uradio.

Jedno vreme, pokušavajući to da prevaziđe, pio je baš dosta i imao seksualne odnose s raznoraznim devojkama s kojima se osećao pometeno i rastrojeno. Na jednoj kućnoj žurki, negde u maju, završio je u krevetu sa Šinejd, sestrom Barija Kenija, koja ima dvadeset tri godine i diplomirana je logopetkinja. Posle se osećao toliko loše da se isповраćao i

onda je Šinejd morao da kaže da je pijan iako zaista nije bio. Nije bilo nikoga s kim je mogao o tome da porazgovara. Bio je užasno usamljen. Često je sanjao da je ponovo s Merijen, da je grli onako kako ju je grlio kad su bili spokojni i umorni, da razgovaraju i šapuću. Onda bi se setio onoga što se dogodilo, pa bi se probudio u depresivnom raspoloženju, nesposoban čak i da se dignu iz kreveta.

Jedne noći u junu vratio se kući pijan i pitao Lorejn da li viđa Merijen kad ide tamo da radi.

Ponekad, rekla je. Zašto?

Je l' sve u redu s njom?

Već sam ti rekla da je povređena.

Ne odgovara mi ni na pozive ni na poruke, nastavio je. Ako je pozovem, neće da se javi kad vidi da je poziv od mene.

Zato što si je povredio.

Okej, ali zar nije ipak malo preterala?

Lorejn je slegnula ramenima i nastavila da gleda televiziju.

Je l' misliš da jeste? nastavio je.

Da jeste šta?

Je l' misliš da jeste preterala? To kako se ponaša?

Lorejn nije skretala pogled sa ekrana. Konel je bio pijan, nije mogao da se seti šta ono beše ona gleda na te-veu. Znaš, rekla je posle kraće pauze, Merijen je jako osetljiva. A ti si se poneo nefer prema njoj i povredio si je. Tako da je valjda dobro što ti je krivo zbog toga.

Nisam rekao da mi je krivo, odvratio je.

Konel i Rejčel počeli su da se viđaju u julu. Svi u školi znali su da se njoj on dopada, a sama Rejčel je njihovu vezu

smatrala svojim ličnim postignućem. A njihova se veza u najvećoj meri zapravo svodila na večernje izlaske kad bi se Rejčel našminkala i Konelu se žalila na svoje prijateljice dok bi on sedeo i slušao je sa konzervom pića u ruci. Povremeno bi bacio pogled na svoj mobilni, na šta bi mu Rejčel prebacila: Pa, ti mene uopšte ne slušaš. Nije mu se dopadalo kako se ponaša kad je s njom, jer Rejčel je bila u pravu, on nju zaista i nije slušao, a i kad jeste, sve što je govorila bilo mu je totalno bez veze. Kresnuli su se svega dva puta i oba puta nije bilo bogzna šta. U jednom trenutku, dok su ležali zajedno u krevetu, osetio je bol u grudima i grlo mu se stegnulo toliko da je jedva disao. Mislio je da će veza s Rejčel učiniti da se oseti manje usamljenim, međutim njegova je samoća samo postala još gušća i teža, poput klice koja se u njemu zapatila i koje se ne može osloboditi.

Naposletku je došlo i to matursko veče. Kad je Konel došao po nju, Rejčel je na sebi imala skupu i ekstravagantnu haljinu. Stali su ispred ulaza a njena majka slikala ih je za uspomenu. Rejčel je više puta naglasila da će Konel studirati na Trinitiju. Njen otac je Konelu pokazao svoj komplet štapova za golf. Zatim su Rejčel i Konel otišli u hotel gde je bila upriličena svečana večera. Tamo su se svi ponapijali, a Liza je kolabirala i pre nego što je poslužen desert. Rob je Eriku i Konelu ispod stola na svome mobilnom pokazao Lizine fotke na kojima je bila gola. Erik se smeja, prstima prekrivši ekran na mestima gde su se videli delovi njene golotinje. Konel je sedeo i gledao fotke na telefonu, a onda tiho prokomentarisao: Da nije malo perverzno takve fotke pokazivati drugima? Rob je glasno uzdahnuo, isključio mobilni i vratio ga u džep. U poslednje vreme se mnogo femkaš, čoveče, rekao je. Da nisi postao gej?

U ponoć, poprilično pijan, a licemerno zgađen opštim pijanstvom oko sebe, Konel se oteturao iz plesne dvorane i

hodnikom izašao u baštu gde je bilo dozvoljeno pušenje. Zapalio je cigaretu i stao kraj jednog drveta, cupkajući listove s oniče grane, kad su se vrata otvorila i u baštu je izašao Erik. Nasmejao se glasno ugledavši Konela, a zatim seo na poveću naopako izvrnutu saksiju, izvadio cigaretu i zapalio je.

Šteta što Merijen nije tu, rekao je.

Iako mu je bilo mrsko da čuje njeno ime, Konel je klimnuo glavom, ali ga nije udostojio pravog odgovora.

Pa šta se to desilo? upitao je Erik.

Konel ga je nemo pogledao. Erikovo lice izgledalo je avetinjski bledo obasjano beličastom svetlošću sijalice iznad vrata.

U kom smislu? upitao je Konel.

Između tebe i nje.

Ne znam o čemu govoriš, odgovorio je Konel, kome je sopstveni glas zazvučao neprepoznatljivo.

Erik se grubo nasmejao, a zubi su mu se zacaklili na slaboj svetlosti.

Misliš da se ne zna da si je karao? rekao je. Pa to svi znaju.

Konel je povukao još jedan dim. Erik nije mogao ništa gore od toga da mu kaže, ne zato što je to za njega značilo kraj života, već upravo suprotno, zato što se ispostavilo da život ide dalje svojim tokom. U tom trenutku shvatio je da je tajna zarad koje je žrtvovao svoju sreću i sreću još jedne osobe zapravo trivijalna i beznačajna. On i Merijen nisu morali da u školi taje svoju vezu već su mogli opušteno da se drže za ruke, jer kakve bi to imalo posledice? Nikakve. Nikoga u stvari nije bilo briga.

Pa, eto, rekao je Konel.

Koliko dugo to traje?

Nemam pojma. Neko vreme.

I šta imaš da kažeš? rekao je Erik. To si uradio čisto radi fore, a?

Znaš ti mene.

Ugasio je cigaretu i vratio se unutra. Uzeo je jaknu i otišao ne pozdravivši se ni sa kim, uključujući Rejčel, koja je ubrzo posle toga raskinula s njim. Tako je to, ljudi odlaze, on je isto otišao. Njihov život u Karikliju, koji je za njih bio tako dramatičan i značajan, najednom se prekinuo, tek tako, bez ikakvog razrešenja, i više se nikad neće moći nastaviti ono što je prekinuto, nikada više ono što je nekad bilo.

Pa, eto, rekao je Konel. To s Rejčel izgleda nije bio dobar spoj, nismo se našli.

Hm, rekla je Merijen, a u uglu usana zaigrao joj je smešak.

Šta?

Verovatno je trebalo da ti kažem.

Da, trebalo je, rekao je Konel. Nisi odgovarala na moje poruke.

Osećala sam se ostavljenom.

I ja sam se osećao ostavljenim, odvratio je. Samo si nestala. A ja sam se smuvao s Rejčel znatno posle toga, uzgred budi rečeno. A onda s njom nisam imao ništa. Iako sad to više nije ni važno.

Merijen je uzdahnula i ravnodušno zbacila glavu.

Nisam ja zato prestala da idem u školu, rekla je.

Ma, da. Kapiram da ti je bolje bilo bez škole.

To je bila kap koja je prelila čašu.

Aha. Pitam se da li je tako.

Opet se nasmešila. Je l' tako? rekla je, koketno iskrivivši usta. Biće da imaš telepatske sposobnosti.

Pa, svojevremeno sam verovao da mogu da ti čitam misli, rekao je.

Misliš, u krevetu.

Otpio je gutljaj piva, ovaj put iz čaše. Pivo je bilo hladno, još se nije ugrejalo do sobne temperature. Do ove večeri Konel nije imao predstavu o tome kako bi se Merijen ponašala kad bi se sreli na fakultetu. Sad mu je to bilo očigledno, nije moglo biti drugačije do upravo ovako. Naravno da će mu ona pričati o njihovom seksualnom odnosu u šaljivom tonu, kao da je to neka njihova interna pošalica i da im uopšte nije neprijatna tema. Na neki način, to mu se svidelo, svidelo mu se to što zna kako da se ponaša kad je kraj nje.

Aha, rekao je Konel. I posle toga. Ali možda je to normalno.

Nije.

Nasmešili su se oboje, obuzdavajući glasniji smeh. Konel je praznu flašu spustio na radnu površinu i pogledao u Merijen, koja je rukom poravnala haljinu.

Izgledaš stvarno dobro, rekao je.

Znam. Šta ću kad sam takva, upisala fakultet pa se prolepšala.

Nasmejao se, malo glasnije. Uprkos tome što nije hteo da se smeje, na smeh ga je terala osobena energija načina na koji su njih dvoje komunicirali. Šta ću kad sam takva, to baš priliči Merijen da kaže. Pomalo se podsmehnula na svoj račun, dok je istovremeno podrazumevala da je njihova veza na neki način posebna i da je ona drugačija i posebna. Širok dekolte

njene haljine otkrivao joj je ključne kosti, nalik beličastim vitičastim zagradaama.

Uvek si bila lepa, rekao je Konel. Kad ti ja to kažem, ja sam prost tip. Jako si lepa, u stvari prelepa.

Sad se Merijen glasnije nasmejala. Zabacila je kosu unazad i napravila smešan izraz lica.

Eh, rekla je. Nisam to odavno čula.

Zar ti Gareth ne kaže da si prelepa? Možda ne stiže jer je prezauzet dramskom sekcijom ili šta ja znam već čime.

Debatovanjem. To što si rekao je bilo baš zajedljivo.

Debatovanjem? Ma daj, nemoj mi samo reći da se prima na one nacoše i njihove priče?

Stisnula je usne tako da su joj usta izgledala kao tanka crta. Iako nije čitao studentski list, Konel je naćuo da je debatni klub pozvao neonacistićku organizaciju da održe tribinu. To je posle bilo na svim društvenim mrežama i medijima. Ćak je izašao i ćlanak u *Ajriš tajmsu*. Konel se nije uključio u rasprave koje su se o tome povele na Fejsbuku, ali je lajkovao nekoliko komentara i postova koji su zagovarali da se dotićna tribina otkaže, što je verovatno bio najeksplicitniji politićki stav koji je iskazao u ćitavom svom ćivotu.

Šta ću, odgovorila je, ne slažemo se u svakom pogledu.

Konel se na to nasmejao. Iz nekog razloga ga je veselilo to što je Merijen tako neoćekivano popustljiva i bezobzirna.

Ja sam mislio da je loše što sam se smuvao s Rejćel Motan, rekao je. Kad ono tvoj dećko poriće holokaust.

On se samo zalaže za slobodu govora.

Aha, okej onda. Hvala bogu što imamo umerenu desnicu. Kako to reće Martin Luter King, ako se ne varam.

Nasmejala se, od srca. Njeni sitni zubi blesnuli su na časak, pre nego što je šakom prekrila usta. Otpio je još malo piva, pomislivši kako je mnogo slatka kad se smeje i kako mu je to nedostajalo, i sve mu je to delovalo kao slatka mala scena između njih dvoje, iako će se kasnije verovatno gnušati svega što joj je rekao. Okej, rekla je, oboje smo grešili u ideološkom pogledu. Konel je hteo da joj kaže: Nadam se da je bar dobar u krevetu. To bi joj sigurno bilo smešno. Ali, iz nekog razloga, verovatno stidljivosti, nije izgovorio to što mu je prošlo kroz glavu. Pogledala ga je začkiljivši očima i rekla: Je l' se viđaš s nekim ko je problematičan?

Ne, odgovorio je. Ni sa kim, ni problematičnim ni neproblematičnim.

Merijen se nasmešila pomalo zagonetno. Teško ti ide da upoznaš ljude? upitala je.

Slegnuo je ramenima, a zatim jedva primetno klimnuo glavom. Ovde je sve drugačije nego tamo kod nas, zar ne? rekao je.

Imam neke drugarice s kojima bih mogla da te upoznam.

Jel?

Aha. Ovde imam drugarice.

Sumnjam da sam njihov tip.

Pogledali su se. Merijen je blago pocrvenela. Karmin joj se malkice razmazao iznad gornje usne. Konel je osetio nemir zbog načina na koji ga je gledala, kao ranije, kao da se posmatra u ogledalu i da pred njenim pogledom nema nikakvih tajni.

Šta ti sad pa to znači? rekla je.

Nemam pojma.

A zašto ne bi bio njihov tip?

Nasmešio se i pogledao u svoju čašu. Kad bi Najl sad mogao da vidi Merijen, sigurno bi rekao: Već vidim, ona ti se dopada. Istina, Merijen je njegov tip, štaviše ona je možda i prototip, original po uzoru na koji su stvoreni svi ostali modeli: elegantna, sa pomalo smorenim izrazom lica, izgledala je prepotentno i samouvereno. I sviđa mu se takva, to je morao da prizna. Posle ovih nekoliko meseci provedenih van svoga doma, svet mu se činio kudikamo veći i širi, a njegove intimne drame manje bitne. Više nije bio onaj negdašnji usplahireni, inhibirani dečko kakav je bio u školi, kad je bio sav prepadnut zato što ga Merijen privlači, kao da se našao pred zahuktalom lokomotivom koja hita ka njemu, pa je zato rešio da Merijen gurne pod voz. Znao je da se ona ponaša tako opušteno i koketno zato što želi da mu stavi do znanja da nije ozlojeđena. Mogao bi da joj kaže: Merijen, stvarno mi je žao kako sam se poneo prema tebi. Bio je ubeđen da će joj tako reći, kad je ponovo bude sreo. Ali ona mu nekako nije ostavila prostora za to, ili je možda on naprosto kukavica, a možda je i jedno i drugo.

Nemam pojma, rekao je. Dobro pitanje. Nemam pojma.

Tri meseca kasnije

(FEBRUARA 2012)

Merijen je ušla u Konelov auto, smestivši se na suvozačevo sedište, i zatvorila vrata. Kosa joj je bila neoprana. Podigla je noge na sedište da veže pertle. Osećala se na neki slatkasti voćni liker, što nije bilo grozno ali nije bilo baš ni super. Konel je seo, stavio ruku na volan i upalio motor. Pogledala je u njegovom pravcu.

Jesi vezala pojas? upitao je.

Bacio je pogled u retrovizor, kao da je sve u najboljem redu i da je sasvim običan dan. A u stvari je svanulo jutro posle žurke na kojoj su bili u predgrađu Dablina. Konel nije pio alkohol, ali Merijen jeste, tako da ništa u stvari nije bilo normalno. Vezala je poslušno pojas, da bi mu pokazala da su i dalje prijatelji.

Izvini za ono sinoć, rekla je.

Pokušala je ovo da izgovori tako da ujedno zazvuči kao izvinjenje, mučno osećanje stida, ali takođe i kao pomalo hinjeni stid, koji služi da bi se ironijom umanjilo mučno osećanje stida, svest o tome da će joj biti oprosteno ili je to već učinjeno, želja da se svemu ne pridaje preveliki značaj.

Ma, zaboravi, odvratio je.

Mislim, žao mi je.

U redu je.

Isparkirao je auto i izvezao na ulicu. Delovalo je kao da je prešao preko sinoćnog incidenta, ali to za Merijen iz nekog razloga nije bilo dovoljno. Ona je htela da on najpre konstatuje

to što se dogodilo pa tek onda da pređe preko toga, a možda je zapravo samo htela više da pati.

Nije bilo u redu, rekla je.

Pa, dobro, bila si prilično pijana.

To nije opravdanje.

I van sebe, nastavio je, što sam ja skapirao tek kasnije.

Da. Bila sam baš napadna.

Nasmejao se. Privukla je kolena sasvim do grudi i obgrlila ih uhvativši se za laktove.

Meni nisi bila napadna, rekao je. Dešava se.

A evo šta se desilo. Konel je dovezao Merijen na rođendansku žurku kod zajedničkog drugara. Dogovorili su se da tamo prespavaju, a posle će je Konel ujutro odbaciti kući. Dok su se vozili na žurku, u autu su slušali album benda Vampajer vikend, a Merijen je natezala džin iz male posrebrene pljoske dok je obrazlagala svoje mišljenje o Reganovoj administraciji. Napićeš se, opomenuo ju je Konel. Znaš šta, Konele, rekla je. Tvoje lice je stvarno jako lepo. To da imaš lepo lice u stvari sam čula od drugih.

Još pre ponoći Konel se izgubio negde u gomili ljudi na žurki, dok je Merijen srela svoje drugarice Pegi i Džoanu. Srela ih je u špajzu, gde su pile koantro liker iz flaše i pušile. Pegi je na sebi imala izlizanu kožnu jaknu i prugaste platnene pantalone. Kosa joj je bila raspuštena, a ona je svaki čas provlačila prste kroz kosu i prebacivala je s jednog ramena na drugo. Džoana je sedela na zamrzivaču u soknama i dugoj tunici neodređenog kroja, ispod koje je imala običnu bluzu, tako da je izgledala kao neka porodilja. Merijen se naslonila na mašinu za pranje veša i iz džepa izvadila pljosku sa džinom.

Pegi i Džoana su pričale o muškoj modi uopšte i poglavito o stilu oblačenja svojih muških drugara. Merijen je bilo dovoljno da samo stoji tu, navaljena na mašinu za veš, otpijajući džin i bućkajući ga po ustima, dok je slušala o čemu njene drugarice raspredaju.

Pegi i Džoana su studirale istoriju i političke nauke zajedno s Merijen. Džoana je već isplanirala da će za diplomski rad da piše o irskom socijalisti i revolucionaru Džejsmu Konoliju i Savezu sindikalnih organizacija Irske. Uvek im je preporučivala razne knjige i akademsku literaturu, koje je Merijen nekad čitala a nekad se zadovoljavala time da pročita recenzije i prikaze. Ljudi smatraju da je Džoana ozbiljna osoba, što ona i jeste, ali ona takođe ume da bude i veoma duhovita. Pegi ne kapira baš najbolje Džoanin smisao za humor, jer Pegi je više harizmatična i seksi nego što je sklona duhovitostima. Na žurki koju je pred Božić napravio njihov drugar Deklan, Pegi je u kupatilu izvukla nekoliko lajnova koke i ponudila Merijen, koja je ušmrknula skoro celu crtu kokaina. Droga, međutim, nije primetno delovala na njeno raspoloženje, izuzev što je nekoliko dana nakon žurke naizmenično osećala grižu savesti i neku veselost zbog toga što se drogirala. Džoani je to prećutala. Znala je da bi joj Džoana prebacivala, pošto je i Merijen sebi prebacivala, znajući da je to za pokudu, međutim kad Džoana nešto smatra za pokudu ona ostane dosledna i ne radi to.

Džoana je želela da se bavi novinarstvom, dok Pegi nije bila sigurna da bi uopšte htela išta da radi. Do sad se to za nju nije ni postavljalo kao pitanje, s obzirom na to da poznaje gomilu momaka koji su voljni da joj kupuju tašne i nakit i skupe droge i da je finansiraju kako bi živela onako kako joj se sviđa. Pegi se naročito dopadaju malo stariji muškarci koji rade u investicionim bankama i revizorskim firmama, tipovi od recimo dvadeset i sedam godina s gomilom para čije

pametne devojke pravnice sede kod kuće. Džoana je jednom pitala Pegi može li sebe da zamisli kao dvadeset sedmogodišnjakinju čiji momak celu noć banči i pijanci i šmrče kokain s nekom šiparicom. Pegi se nije nimalo uvredila, njoj je to bilo skroz smešno. Rekla je da će se do tad već udati za nekog ruskog oligarha i da će je boleti uvo za to s koliko se on riba muva naokolo. Merijen se pitala šta će ona raditi kad jednog dana bude diplomirala. Imala je utisak da nijedna mogućnost nije sasvim isključena, pa ni ta da se eventualno uda za nekog oligarha. Kad uveče izađe u grad, tipovi na ulici često joj lascivno dobacuju, očigledno se ne stide toga što žele da je imaju, štaviše to otvoreno pokazuju. Kad je na fakultetu, neretko pomisli da njen um ne poznaje granice i da je u stanju da od svega što procesuirala stvori sintezu, kao neka užasno moćna mašina u njenoj glavi. U stvari, njoj sve ide u prilog. Ali nije imala predstavu o tome šta će raditi sa svojim životom.

Pegi je, tamo u špajzu na žurki, upitala Merijen gde je Konel.

Gore na spratu, odgovorila je Merijen. Mislim da je s Terezom.

Konel se već neko vreme neobavezno viđao s njihovom drugaricom Terezom. Merijen nije imala ništa protiv Tereze, ali je često navodila Konela da kaže nešto negativno o njoj, bez ikakvog razloga, što je Konel odbijao da učini.

On se lepo oblači, rekla je Džoana.

Ne bih se složila, odvratila je Pegi. Mislim, dobro izgleda, ali stalno nosi neke trenerke. Kapiram da ni nema elegantne pantalone i sako.

Džoana je pogledala u Merijen, koja joj je ovaj put uzvratila pogled. Pegi ih je posmatrala, držeći flašu likera u ruci. Otpila je veliki gutljaj i obrisala usta nadlanicom. Šta? rekla je.

Pa dobro, on dolazi iz manje-više radničke porodice, zar ne? nadovezala se Džoana.

To je stvarno previše, rekla je Pegi. Ne mogu da kritikujem nečiji stil zato što potiče iz određenog socijalnog i ekonomskog miljea? Ma daj!

Ne, nije to htela da kaže, umešala se Merijen.

Jer, moram da kažem, svi smo veoma fini prema njemu, nastavila je Pegi.

Merijen nije bila u stanju da pogleda u svoje prijateljice. A ko smo to *mi*? htela je da pita. Ali nije pitala, nego je samo uzela flašu koantroa od Pegi i nategla dva velika gutljaja. Liker je bio mlak i jezivo sladak.

Negde oko dva sata iza ponoći, kad je već bila treštena pijana, Pegi ju je nagovorila da poduvaju džoint u kupatilu. Dok su se pele stepenicama, ugledala je Konela na vrhu stepeništa. Stajao je sâm, nikog nije bilo pored njega. Hej, rekao je. Naslonila se na zid, pijana i željna njegove pažnje. Gledao ju je odozgo.

Muvaš se s Terezom, rekla je.

Je l' tako? rekao je. Zanimljivo. Skroz si se odvalila, a?

Mirišeš na parfem.

Tereza nije tu, rekao je. Hoću reći, nije na žurki.

Merijen se nasmejala. Osetila se glupavo, ali joj je taj osećaj prijao. Dođi ovamo, rekla mu je. Prišao je i stao ispred nje.

Šta je? rekao je.

Je l' ti se ona dopada više nego ja? upitala ga je.

Rukom joj je zadenuo pramen kose iza uha.

Ne, rekao je. Iskren da budem, ja nju baš i ne poznajem dobro.

A da li je u krevetu bolja od mene?

Pijana si, Merijen. Da si trezna, ne bi me to pitala niti bi želela da čuješ moj odgovor.

Pa ne želim ja tvoj odgovor, rekla je.

Upustila se u ovu konverzaciju manje-više bez razmišljanja, dok je istovremeno pokušavala da otkopča dugme na Konelovoj košulji, s tim što to nije radila jer je seksi, već zato što je bila pijana i naduvana. Pri čemu uz sav trud nije uspela da mu otkopča to dugme.

Naravno da želiš moj odgovor, rekao je Konel.

Poljubila ga je u usta. Nije se trgnuo kao da je preneražen njenim postupkom, ali je ipak ustuknuo i rekao: Nemoj to da radiš.

Ajde idemo gore u sobu, rekla je.

Mi smo zapravo već gore, samo da znaš.

Želim da me tucaš.

Malo se namrštio. Da nije bila pijana, sigurno bi se zbog te njegove reakcije pretvarala da se samo šali.

Ne noćas, rekao je. Razvaljena si.

Je l' to jedini razlog?

Osmotrio ju je. Već neko vreme htela je da mu kaže da su mu usta savršena, ali se suzdržala jer je želela da čuje šta će joj odgovoriti.

Da, rekao je. To je razlog.

Znači, inače bi me tucao.

Treba da odspavaš.

Imam neku drogu, rekla je. Daću ti.

Merijen, ti ne konzumiraš drogu. To samo pokazuje koliko je sve ovo sad pogrešno. Idi spavaj.

Samo me poljubi.

Poljubio ju je. Bio je to lep poljubac, ali ipak samo drugarski. Onda joj je poželeo laku noć i krenuo niz stepenice, pravim korakom noseći svoje lako i nealkoholisano telo. Merijen je pošla do toaleta, gde se napila vode iz česme, priljubivši usta na slavinu. Posle toga joj je bol u glavi uminuo, pa je zaspala tu, na pločicama u kupatilu. Iz sna se preнула pre nekih dvadesetak minuta kad je Konel zamolio jednu od devojaka u toaletu da vidi šta je s njom.

Šaltao je radio stanice dok su na semaforu čekali da se upali zeleno svetlo. Na jednoj stanici puštali su Van Morisona, pa je ostavio to da im svira.

U svakom slučaju, žao mi je, ponovila je Merijen. Nisam htela da ispadne glupa situacija s Terezom.

Ona mi nije devojka.

Dobro. Ali ono nije bilo prijateljski.

Nisam znao da ste vas dve prijateljice, rekao je.

Mislila sam na tebe i mene.

Pogledao ju je iskosa. Privukla je kolena još čvršće sebi na grudi, zaronivši bradu u rame. U poslednje vreme, Konel i ona viđali su se češće. U Dablinu su po prvi put mogli opušteno da se šetaju ulicama kuda god žele, jer ih niko od prolaznika tu ne poznaje i nikoga nije briga ko su i šta rade. Merijen je živela sama u dvosobnom bakinom stanu. Konel bi uveče svratio do nje i onda bi sedeli u dnevnoj sobi i pili vino. Konel joj se, naizgled bez ikakvog ustručavanja, žalio kako ima problema da nađe prijatelje na Trinitiju. Pre neki dan je tako

ležao na kauču i, zagledan u malo vina na dnu čaše, rekao: Ljudi su ovde veliki snobovi. Čak i kad bih im bio zanimljiv, ja iskreno ne bih voleo da takve ljude imam za prijatelje. Spustio je čašu pored sebe i pogledao u Merijen. Zato tebi ovde ide tako lako, dodao je. Jer si iz bogate porodice. Zato tebe ovde ljudi gotive. Namrštila se i klimnula glavom, na šta se Konel nasmeja. Ma, zezam te, rekao je u trenutku kad su im se pogledi susreli. Htela je da se nasmeje, ali nije bila sigurna da li ju je samo zavatlavao.

Konel je redovno dolazio na njene žurke, mada je govorio da ne razume sasvim tu njenu ekipu. Njene drugarice su ga veoma volele i iz nekog razloga su uživale da mu tokom razgovora sednu u krilo i da ga miluju po kosi. Momci ga nikad nisu tako zgotivili. Tolerisali su ga zbog toga što je Merijenin prijatelj, ali su ga u stvari smatrali nezanimljivim. Nije on ni naročito pametan! prokomentarisao je jedan od Merijeninih drugara jedanput kad Konel nije bio tu. Pametniji je od mene, odvratila je Merijen. Niko nije znao šta na to da kaže. Istina je da je Konel na žurkama uglavnom bio ćutljiv, štaviše najčešće je ćutao kao mula, i nije se pravio važan koliko je knjiga pročitao i šta sve zna o sukobima i ratovima širom sveta. Ali Merijen je znala, negde duboko u sebi, da to nije pravi razlog zašto ga smatraju glupim.

U kom smislu nije bilo prijateljski? upitao je.

Mislim da bismo teško ostali prijatelji ako bismo imali seks.

Osmehnuo se, napravivši vragolast izraz lica. Zbunjena, okrenula je glavu ustranu, zagnjurivši lice između ruku.

Tako misliš? rekao je.

Ne znam.

Pa dobro, u redu.

Jedne večeri Merijenina ekipa izašla je u bar „Brisel“, gde su dva njena drugara u podrumu uzela da igraju bilijar, dok su ih ostali gledali i pili piće. Pošto je dobio partiju, Džejmi je rekao: Pobednik ostaje za stolom! Ko je sledeći? Konel je spustio kriglu piva i rekao: Ajde ja ću. Džejmi je razbio kugle, ali posle toga nijedna nije htela da mu uđe u rupu. Ne komentarišući ništa, Konel je obilazio oko stola i u nizu smestio četiri kugle u rupe. Merijen je počela da se smeje, ali je Konel bio potpuno usredsređen na igru, dok mu je lice i dalje bilo sasvim bezizražajno. Kad je odigrao svoje, Konel je ćutke nastavio da pije svoje piće, posmatrajući Džejmija kako crvenu kuglu šalje o martinelu i pored rupe. Konel je kredom ovlaš premazao vrh štapa a zatim svoje preostale tri kugle nepogrešivo poslao u odgovarajuće rupe. Bilo je pravo uživanje gledati ga kako kruži oko bilijarskog stola i odmerava putanju kugli pre nego što ih udari takom, uz prigušen zvuk nalik poljupcu, dok je na glatkoj čoji ostajao sićušan prah od krede. Devojke su ga posmatrale kako se bez reči naginje preko stola da zauzme bolju poziciju za udarac, lica obasjanog lampom iznad stola. Kao sa reklame za dijetalnu koka-kolu, prokomentarisala je Merijen. Svi su se nasmijali, čak i Konel. Kad mu je na kraju ostala samo crna kugla, Konel je štapom pokazao na rupu u desnom uglu i zadovoljnim glasom rekao: Okej, Merijen, gledaj sad ovo. Udario je kuglu, koja je poletela preko stola i završila tamo gde je on rekao. Svi su aplaudirali.

Te večeri Konel se nije vratio u svoj stan, već je otišao da prespava kod Merijen. Ležali su zajedno u krevetu, gledali u plafon i razgovarali. Sve do tad, izbegavali su da pominju ono što se među njima dogodilo prethodne godine, ali je te večeri Konel prekinuo taj prećutni sporazum rekavši: Je l' tvoji prijatelji znaju za nas?

Merijen nije odmah odgovorila. A šta to konkretno? naposletku je upitala.

Ono kad smo išli u školu.

Ne, mislim da ne znaju. Možda nešto slute, ali im ja nikad ništa nisam rekla.

Konel je ćutao nekoliko sekundi. Merijen ga je pomno osluškivala u mraku.

Je l' bi te bilo blam kad bi saznali za nas? upitao je.

Da, na neki način.

Okrenuo se na bok, tako da više nije gledao u plafon već u nju. A zašto? pitao je.

Zato što je bilo ponižavajuće.

Misliš, to kako sam se ponašao prema tebi.

Pa, da. I to da sam ja to trpela.

Uhvatio ju je za ruku ispod pokrivača, a ona ga je pustila da je drži. Osetila je kako joj trnci prolaze vilicom. Pokušala je da joj glas zazvuči mirno i opušteno.

Jesi ti ikad pomislio da me pozoveš na matursko veće? upitala je. Znam da je to glupost, ali me kopka da li ti je to uopšte palo na pamet.

Da budem iskren, nije. Voleo bih da jeste.

Klimnula je glavom. Nastavila je da gleda u plafon u mraku. Progutala je pljuvačku, zabrinuta kako će on protumačiti njene reči.

Da li bi ti pristala da sam te pozvao? upitao je.

Klimnula je ponovo glavom. Htela je da prevrne očima, kao da se čudi samoj sebi, ali joj to nije delovalo smešno, nego bez veze i samosažaljivo.

Stvarno mi je žao, rekao je. Pogrešio sam tad. A u školi su ionako znali za nas. Ako ti to nije bilo poznato do sad.

Pridigla se i oslonila na laktove, pogledavši ga iskosa kroz mrak.

Šta su znali? upitala je.

Pa, da se viđamo i tako to.

Ja nikome nisam rekla, da znaš. Kunem ti se.

Čak i u mraku jasno je videla kako se štrečno.

Ma ne, rekao je. Znam da nisi. Hteo sam da kažem da bi bilo svejedno i da si rekla. A znam da nisi.

Jesu bili grozni?

Ne, nisu. Erik je samo ono veče na maturskoj spomenuo da su znali za nas. Ali nikoga u stvari nije bilo briga.

Ponovo je nakratko zavladao tajac.

Osećam krivicu zbog mnogo toga što sam ti rekao, nastavio je Konel. Zato što sam mislio da će nastati problem ako se sazna za nas. Očigledno je problem više bio u mojoj glavi. Hoću reći, nije bilo razloga za to jer se to nije ticalo drugih ljudi. Ali ja uvek osetim nekakvu strepnju u takvoj situaciji. Ne pokušavam na ovaj način da se opravdam, ali mislim da sam deo svoje strepnje preneo i na tebe, ako to ne zvuči nesuvislo. Nemam pojma. I dalje često mislim o tome, zašto sam se poneo kao drkadžija.

Uхватила ga je za ruku čvršće, pa je i on njoj čvršće stegnuo šaku, toliko jako da ju je skoro zbolelo. Taj sitni gest bio je pokazatelj razmere njegovog očajanja, zbog čega se ona blago nasmešila.

Opraštam ti, rekla je.

Hvala ti. Mislim da sam iz toga mnogo naučio. Nadam se da sam se promenio, kao čovek. Ako zaista jesam, onda je to zbog tebe. Iskreno.

Držali su se i dalje za ruke ispod pokrivača, pa su tako i zaspali.

Kad su stigli pred njen stan, Merijen ga je pozvala da uđe. Konel je rekao da mora nešto da pojede, a ona je rekla da u frižideru ima nešto za doručak. Onda su se zajedno popeli u stan. Konel je pogledao šta ima u frižideru, a Merijen je otišla da se istušira. Ušla je u kupatilo, skinula se, pustila vodu i tuširala se punih dvadeset minuta. Onda se osetila bolje. Završila je sa tuširanjem, obukla beli bademantil, a kosu umotala u peškir. Konel je za to vreme već jeo. Pomazao je sve iz tanjira, pa je sad proveravao mejl. U sobi se osećao miris kafe i prženog ulja. Prišla mu je, a on je nadlanicom obrisao usta, kao da se odjednom uzrujao. Stajala je kraj njegove stolice. Pogledao ju je, a onda joj je razvezao učkur na bademantilu. Prošlo je skoro godinu dana. Svojim usnama dotakao je njenu kožu. Osećala se uzvišeno, kao da je njeno telo svetilište. Dođi u krevet, rekla je. Ustao je i pošao za njom.

Posle je Konel otišao da se istušira dok je Merijen fenom sušila kosu. Onda je ponovo legla u krevet, osluškujući zvuk vode u cevima. Nasmušila se. Konel je izašao iz kupatila i opružio se kraj nje. Ležali su tako okrenuti jedno ka drugome. Dodirnuo ju je nežno. Mhm, rekla je. Ponovo su vodili ljubav, ne govoreći ništa. Posle toga, Merijen se osetila mirnom i htela je da spava. Zažmurila je, a on ju je poljubio u oči. S drugima se ne osećam ovako kao s tobom, rekla je. Da, rekao je. Znam. Osećala je da joj nešto prećutkuje. Nije znala da li je to iz njegove potrebe da se povlači u sebe ili pak želje da joj se otvori još više. Poljubio ju je u vrat. Očni kapci postali su joj teški.

Bićemo mi super, rekao je. Nije znala o čemu on to priča, ili nije mogla da se seti. Zatim je utonula u san.

Dva meseca kasnije

(APRILA 2012)

Konel se upravo vratio iz biblioteke. Društvo kod Merijen se baš tad razilazilo, uzimali su jakne sa čiviluka u hodniku. Samo je još Pegi sedela za stolom, sipala je ostatak rozea u preveliku čašu. Merijen je vlažnom krpom brisala radnu površinu u kuhinji. Kroz prozor iznad sudopere video se delić neba, plavog kao farmerke. Konel je seo za sto. Merijen je uzela pivo iz frižidera, otvorila flašu i pružila mu je. Pitala ga je da li je gladan. Rekao je da nije. Vreme je bilo toplo i prijala mu je hladnoća staklene boce. Uskoro će im početi ispitni rok, pa je dosta vremena provodio u čitaonici, gde je ostajao sve do zatvaranja.

Je l' mogu nešto da vas pitam? rekla je Pegi.

Odmah je video da je pijana i da bi Merijen volela kad bi Pegi sad otišla. I on bi voleo da Pegi ode.

Naravno, rekla je Merijen.

Vas dvoje se krešete, je l' tako? upitala je Pegi. Mislim, ono, imate seksualne odnose.

Konel nije odgovorio ništa. Palcem je pokušavao da odlepi etiketu sa pivske flaše. Nije imao pojma šta će Merijen da kaže, možda nešto vickasto, nešto na šta će se Pegi nasmejati, pa će onda zaboraviti na svoje pitanje. Umesto toga, neočekivano, Merijen je rekla: Aha. Nasmejao se u sebi. Najzad je uspeo da odlepi jedan ćošak etikete.

Pegi se smejala. Dobro, rekla je. Da znamo. Svi su se već pitali.

Pa, eto, rekla je Merijen. Ali nije to ništa novo, bili smo u šemi još u srednjoj školi.

Stvarno? rekla je Pegi.

Merijen je sebi sipala čašu vode, a zatim se, sa čašom u ruci, okrenula ka Konelu.

Nadam se da mi ne zameraš što sam ovo rekla.

Slegnuo je ramenima i osmehnuo joj se. Uzvratila mu je osmehom. Njih dvoje ne pričaju naokolo o svojoj vezi, ali njegovi prijatelji znaju za njih. On samo ne voli da se u društvu ponaša tako da se vidi da su u vezi, to je sve. Jednom ga je Merijen pitala da li je se *stidi*, ali to je bila samo šala. Baš vickasto, rekao joj je. Najl misli da se mnogo pravim važan što sam s tobom. Bilo joj je milo to da čuje. U stvari, nije da se on baš pravi važan zbog toga, mada je činjenica da je ona vrlo popularna i da bi mnogi momci rado spavali s njom. Možda se ponekad malo i napravi važan, ali je to uvek s merom.

Vi ste u stvari baš sladak par, rekla je Pegi.

Hvala, rekao je Konel.

Nisam rekla da smo par, odvratila je Merijen.

Oh, rekla je Pegi. Misliš, ono, niste u formalnoj vezi? To je kul. Ja sam htela da Lorkan i ja tako živimo, u otvorenoj vezi, ali on je bio apsolutno protiv toga.

Merijen je privukla stolicu i sela. Muškarci umeju da budu tako posesivni, rekla je.

Znam! uzvratila je Pegi. To je sumanuto. Očekivala bih da oni budu oduševljeni idejom o više partnera.

Mislím da je muškarcima u principu više stalo do toga da ograniče ženinu slobodu nego da se izbore za svoju ličnu slobodu, rekla je Merijen.

Da li je to tačno? upitala je Pegi Konela.

Konel je pogledao u Merijen i glavom joj signalizirao da bi više voleo da ona odgovori svojoj drugarici. Konel Pegi doživljava kao preglasnu osobu koja sagovorniku stalno upada u reč. Merijen ima i druge, mnogo prijatnije prijateljice, ali one nikada ne ostaju tako kasno, niti toliko pričaju.

Mislim, stvarno je žalosno kad pogledaš kakav život vode muškarci, rekla je Merijen. Oni kontrolišu čitav društveni sistem, a nisu u stanju da za sebe smisle ništa bolje od ovoga? Pa, oni se čak i ne zabavljaju.

Pegi se nasmejala. Da li se ti zabavljaš? upitala je Konela.

Hm, rekao je Konel. U razumnoj meri, rekao bih. Ali slažem se sa poentom.

Da li bi radije živeo u matrijarhatu? nastavila je Pegi sa pitanjima.

Teško je to unapred znati. Svakako bih mu pružio šansu, da vidim kako je.

Pegi je prasnula u smeh, kao da je Konel rekao nešto neverovatno duhovito. Zar ti ne uživaš u muškim privilegijama? upitala ga je.

Lepo je rekla Merijen, odgovorio je. Nije to sad neko uživanje. Mislim, tako je kako je, ali meni to i nije naročito zabavno.

Ja da sam muško, rekla je Pegi, s osmehom, imala bih barem tri devojke. Možda i više.

Konel je uspeo da odlepi i poslednji ćošak etikete sa flaše. Lakše je da se odlepi kad je flaša hladna, jer lepak omekša od kondenzacije. Spustio je pivo na sto i uzeo da presavija etiketu na pola, u sve manje kvadrata. Pegi je nastavila sa svojom pričom, ali je on prestao da je sluša.

Merijen i njemu ide prilično dobro u poslednje vreme. Kad se biblioteka zatvori, Konel se prošeta do njenog stana, usput možda kupi nešto za jelo ili uzme flašu nekog jeftinog vina. Kad je vreme lepo, nebo se prostire unedogled, i ptice kruže nad gradom, kroz beskrajno prostranstvo svetlosti. Kad pada kiša, grad se zatvori u sebe, obavije ga izmaglica, automobili uspore, farovi se zažare, a lica prolaznika budu ružičasta i hladna. Merijen spremi večeru, špagete ili rižoto, posle toga opere sudove i sredi kuhinju. Konel pokupi mrve ispod tosteru, pa mu onda ona čita šale sa Tvitera. Posle toga legnu u krevet. On voli da u nju ulazi polako i duboko, sve dok joj disanje ne postane potmulo i glasno i onda jednom rukom počne da stiska jastuk. Njeno telo tad deluje tako sićušno i tako otvoreno. Onda je on pita: Sviđa ti se? A ona samo klimne glavom ili eventualno odgurne jastuk rukom, i tiho zastenje čim se on malo pomeri.

Konel voli njihove razgovore posle seksa, često imaju neočekivane obrte i podstiču ga da izrazi stavove i ideje koje do tad nije svesno formulisao. Razgovaraju o romanima koje on čita i istraživanjima kojima se ona bavi, o istorijskom trenutku u kojem žive, o teškoćama da se taj trenutak pojmi dok traje. Ponekad se nije mogao oteti utisku da su Merijen i on poput uigranog para umetničkih klizača, iznenađeni koliko su njihovi improvizovani razgovori nalik besprekorno sinhronizovanim akrobacijama na ledu. Ona bi se graciozno vinula uvis i, svaki put, i ne znajući kako, on bi je spretno dočeka u naručje. To što će pred spavanje najverovatnije opet voditi ljubav čini da u ovim razgovorima uživa još više, i on sluti da intimnost njihovih diskusija, stalni prelazi sa teorijskog na lični plan, i obrnuto, samo čine da im seks bude bolji. Prošlog petka, dok su tako ležali u krevetu, rekla mu je: Kako je ovo bilo čudesno. On je rekao da je njemu uvek čudesno. Mislila sam, skoro pa romantično, rekla je Merijen.

Htela sam da kažem da sam u jednom momentu prema tebi osetila nešto. Gledao je u plafon i smešio se. Sve to moraš lepo da potisneš, Merijen, rekao joj je. Tako ja radim.

Merijen zna šta on stvarno oseća prema njoj. To što pred njenim prijateljima bude stidljiv ne znači da njihova veza nije ozbiljna, jer ona to zaista jeste. S vremena na vreme, on se zabrine da možda o tome nije bio dovoljno jasan, a onda, posle dan ili dva, kad njegova zabrinutost naraste još više, počne da se pita kako da pokrene tu temu, da bi se na kraju sve završilo tako što kaže nešto tipa: Znaš da si mi veoma draga, stvarno. Glas mu pritom zazvuči nekako umorno, a ona se na to samo osmehne. Svi su znali da Merijen ima i razne druge opcije ako želi romansu. Studente političkih nauka koji na njene žurke dolaze sa bocama šampanjca i pričaju anegdote sa letovanja u Indiji. Članove odbora raznoraznih studentskih udruženja, koji najčešće nose crne kravate i iz nekih neobjašnjivih razloga smatraju da se normalni ljudi zanimaju za pitanja unutrašnjeg ustrojstva studentskih klubova. Momke koji tokom razgovora imaju običaj da dotiču Merijen, da joj dodiruju kosu, da joj spuste ruku na rame. Jednom kad je bio prilično pijan, Konel je pitao Merijen zašto svi ti ljudi moraju da je pipkaju, na šta mu je ona odgovorila: Znači, pošto me ti ne dodiruješ, onda i niko drugi ne sme da me dodirne, je l'? Ove njene reči silno su ga pogodile.

Vikendom više nije išao kući jer mu je njihova prijateljica Sofi našla posao u očevom restoranu. Konel je samo sedeo u kancelariji na spratu, odgovarao na mejlove i upisivao rezervacije u veliku svesku sa kožnim povezom. Ponekad bi se javile neke polupoznate ličnosti, te-ve voditelji i tome slično, ali je radnim danima restoran uglavnom zvrjao prazan. Konelu je bilo očigledno da posao propada i da će restoran uskoro morati da se zatvori, ali nije preterano brinuo za svoju budućnost s obzirom na to da je tako lako našao posao. Ako,

odnosno kada bude ostao bez posla, naći će se već neko od Merijeninih bogatih prijatelja ko će mu ponuditi neki drugi posao. Bogati ljudi se uzajamno ispomažu, a budući da se zna da je on Merijenin najbolji prijatelj, a verovatno i seksualni partner, postao im je bliži u statusnom pogledu, bio je neko kome se za rođendan priređuju žurke iznenađenja, a laki poslovi padaju s neba.

Na kraju ispitnog roka morao je da održi predavanje o Tomasu Maloriju i značaju njegovog dela *Smrt Arturova* u srednjovekovnoj engleskoj književnosti. Dok je govorio ruke su mu se tresle i nije mogao da digne pogled sa svojih papira da vidi da li ga iko uopšte sluša. Glas mu je nekoliko puta zadrhtao. Imao je osećaj da će se srušiti, ali je srećom sedeo. Tek kasnije je shvatio da je njegovo predavanje ostavilo izuzetan utisak na kolege. Jedan od njih mu je čak rekao da je „genije“, istina izgovorivši to s izvesnim nipodaštavanjem, kao da je genije pomalo za sažaljevanje. U njegovoj grupi znalo se da on ima najbolje ocene, a i njemu je godilo da ga smatraju veoma pametnim, bar zbog toga što mu je to činilo lakšom komunikaciju s drugima. Ako neko ne bi mogao da se seti naslova ili autora određene knjige, Konel bi uvek znao i voleo je to da pokaže, ne zato da bi se pravio važan, nego jednostavno zato što to zna. Voleo je i kad bi Merijen rekla svojim prijateljima – ljudima čiji su roditelji sudije ili ministri u vladi, ljudima koji pohađaju nepojamno skupe škole – da je Konel najpametnija osoba koju će sresti „u celom životu“.

Pa, Konele, šta ti imaš da kažeš na to? obratila mu se Pegi.

Bio se isključio iz razgovora, pa nije znao šta drugo da kaže osim: Molim?

Da li te privlači ideja o više partnera?

Pogledao ju je. Smešila se nekako prefrigano.

Uh, rekao je. Nisam siguran. Na šta konkretno misliš?

Da li fantaziraš da imaš svoj harem? rekla je Pegi. Mislim da je to karakteristično za sve muškarce.

Aha. Pa ne, ne baš.

Onda možda samo dve, nastavila je Pegi.

Šta dve? Dve žene?

Pegi je pogledala u Merijen i zakikotala se vragolasto. Merijen je otpila nekoliko gutljaja vode, sasvim mirno.

Mogli bismo ako hoćeš, rekla je Pegi.

Stani malo, prekinuo ju je Konel. Izvini, šta bismo to mogli?

Pa, ono, kako se to već zove, rekla je Pegi. Trojka, znaš, utroje.

Aha, to, rekao je i nasmejao se sebi što je ispao glup. Pa, jeste, rekao je, tako se kaže. Nastavio je da presavija etiketu sa pivske flaše, ne znajući šta bi još mogao da kaže. Propustio sam taj deo priče, najzad je rekao. Nije on bio sposoban za to. Nije ovde pitanje da li bi on to hteo ili ne, on za to jednostavno nije sposoban. Iz nekog razloga, koji sebi nije mogao da objasni, Konel je mislio da bi eventualno mogao da pojebe Pegi pred Merijen, mada bi to bilo čudno, možda čak i neprijatno. Ali, u to je bio potpuno uveren, nikako ne bi mogao da vodi ljubav s Merijen dok to posmatra Pegi, ili neko drugi od njenih prijatelja, ili bilo ko drugi. Bio je zbunjen i bilo ga je sramota da o tome uopšte i razmišlja. To je nešto što nije mogao da pojmi o samome sebi. Kad bi Pegi, ili ma ko drugi, narušio intimnost njegovog i Merijeninog odnosa, to bi razorilo jedan deo njegove ličnosti, jedan deo njegovog bića koji mu je bio nepoznat i koji do sad nikad nije pokušao da upozna. Presavio je etiketu od piva još jednom, tako da je sad bila sasvim sabijena i malecka. Hm, rekao je.

Nema šanse, rekla je Merijen. Ja sam strašno stidljiva. Umrla bih od stida.

Stvarno? upitala je Pegi. Izgovorila je to predusretljivo, zainteresovano, kao da je zadovoljstvo koje joj pričinjava razgovor o Merijeninoj stidljivosti jednako zadovoljstvu koje bi joj pružio grupni seks. Konelu je laknulo, mada nije hteo da se to vidi.

Imam gomilu kompleksa, rekla je Merijen. Neurotična sam.

Pegi joj je, više reda radi, rekla da baš lepo izgleda, a zatim je upitala o kakvim to kompleksima priča.

Merijen se uštinula za donju usnu i rekla: Pa, ne osećam se voljeno. Mislim da sam nekako... Postoji u meni neka hladnoća, teško me je voleti. Odmahnula je rukom sa svojim dugim, tankim prstima kroz vazduh, kao da želi reći da nije u stanju dovoljno precizno da se izrazi.

Ne bih se složila, rekla je Pegi. Da li je hladna prema tebi?

Konel se nakašljao i rekao: Nije.

Pegi i Merijen su nastavile razgovor, dok je Konel prstima prevrtao odlepljenu pivsku etiketu. Osećao se napeto.

Merijen je te nedelje provela nekoliko dana kod kuće. Kad se sinoć vratila u Dublin, bila je ćutljiva. Zajedno su pogledali *Šerburske kišobrane* kod nje u stanu. Na kraju filma Merijen je pustila suzu, okrenuvši glavu ustranu da Konel to ne primeti. Njega je to zabrinulo. Film zaista ima tužan kraj, ali mu naprosto nije išlo u glavu da je zbog toga mogla da se rasplače. Jesi dobro? upitao je. Klimnula je glavom, gledajući i dalje u drugu stranu. Primetio je da joj se vratna žila zategnula.

Hej, rekao je. Je l' te nešto muči?

Odmahnula je glavom, ali ga nije pogledala. Otišao je da joj skuva čaj a ona je za to vreme prestala da plače. Pomilovao ju je po kosi a ona se nasmešila, jedva primetno. Sinulo mu je da u filmu junakinja neočekivano ostane u drugom stanju. Pokušao je da se seti kad je Merijen imala poslednju menstruaciju. Što je duže razmišljao, to mu se činilo da je otada više vremena proteklo. Konačno, već uspaničen, upitao je: Da nisi možda trudna? Nasmejala se. To ga je umirilo.

Nisam, reče. Dobila sam jutros.

Dobro. To je dobro.

Šta bi radio da jesam?

Osmehnuo se, glasno uzdahnuvši. Mislim da to zavisi od toga šta ti želiš, odgovorio je.

Priznajem da bih bila malo u iskušenju da zadržim bebu. Ali ne bih ti to uradila, ne brini.

Stvarno? Stvarno bi bila u iskušenju? Izvini ako zvučim neosetljivo.

Ne znam, rekla je. Nekako mi se dopada ideja da mi se dogodi nešto tako dramatično. Volela bih da poremetim tuđa očekivanja. Misliš da bih bila loša majka?

Ne, bila bi odlična majka, siguran sam. Ti si odlična u svemu što radiš.

Nasmejala se. Ti ne bi morao ni da se angažuješ, rekla je.

Ja bih ti pomagao, što god ti odlučila.

Nije znao zašto je sad to izgovorio kad dobro zna da nema nikakve pare sa strane, niti je u izgledu da će imati bilo kakve prihode. To je naprosto zvučalo kao nešto što treba reći u datoj situaciji, i to je sve. U stvari, on nikada o tome nije ni razmišljao. Merijen je delovala kao osoba koja bi sve sama organizovala, a on bi najverovatnije samo bio uz nju.

Zamisli šta bi rekli u Karikliju, rekla je.

Da. Lorejn mi nikada ne bi oprostila.

Merijen ga je pogledala upitno. Zašto? rekla je. Ne voli me?

Naprotiv, ona tebe baš voli. Nego meni ne bi oprostila što sam ti to uradio. Ne brini, voli ona tebe. Znaš ti to. Ona misli da si ti mnogo bolja od mene.

Ponovo se nasmešila i dodirnula ga po licu. Konelu se to dopalo, pa joj se približio i pomilovao je po ruci.

A tvoji? rekao je. Kapiram da mi ni oni ne bi to oprostili.

Slegnula je ramenima i spustila ruku na kolena.

Je l' oni znaju da se mi viđamo?

Odmahnula je glavom. Pogledala je ustranu i dodirnutu se po obrazu.

Možda i ne treba da im kažeš, kazao je. Verovatno im ne bi bilo drago to da čuju. Sigurno bi više voleli da se viđaš s nekim lekarom ili advokatom ili tako nekim, zar ne?

Ne mislim da ih je nešto briga za to šta ja radim.

Na trenutak je rukama pokrila lice, a zatim je žustro protrljala nos i šmrknula. Konel je znao da je Merijen u zategnutim odnosima sa svojom porodicom. Prvi put je to shvatio još dok su bili u školi, tad mu to nije bilo neobično, jer je Merijen sa svima bila u zategnutim odnosima. Njen brat Alen bio je par godina stariji od nje i, kako je to Lorejn govorila, bio je „nejak kao ličnost“. Teško se dalo zamisliti da bi bio u stanju da parira Merijen u ma kakvom sučeljavanju. Ali, oboje su sad već odrasli ljudi, a ona skoro nikad ne odlazi kući, a kad i ode, vrati se ovakva, sva rastrojena i sumorna, i svaki put kaže da je imala rasprave s porodicom, ali da neće da govori o tome.

Opet si se svađala s njima? upitao je Konel.

Klimnula je glavom. Ne može se reći da me baš vole, rekla je.

Znam da ti se ponekad čini da te ne vole, rekao je. Ali ipak su oni tvoja porodica, sigurno te vole.

Merijen nije ništa odgovorila. Nije ni odmahnula ni klimnula glavom. Samo je sedela i ništa više. Ubrzo posle toga legli su u krevet. Merijen je imala grčeve i rekla je da će je možda boleti ako budu imali odnos, tako da ju je on samo dodirivao sve dok se nije uzbudila. Onda joj se raspoloženje popravilo, pa je stenjala i glasno uzdisala dok ju je on zadovoljavao i na kraju je svršila. Oh, bože, rekla je, kako je to dobro. Ustao je i otišao u kupatilo da opere ruke. U ćošku kupatila na rože pločicama bila je jedna biljka u saksiji, a na ormariću su stajale razne posudice sa kremama i parfemima. Dok je prao ruke, pitao je Merijen da li se bolje oseća. Divno mi je, hvala ti, odgovorila je iz kreveta. U ogledalu je primetio da na donjoj usni ima malo krvi. Mora da se slučajno ogrebao rukom. Pokvasio je prste i obrisao usnu. Čuo je kako mu Merijen iz sobe kaže: Znaš koliko ću biti tužna kad se budeš zaljubio u neku drugu. Često se ovako šalila. Obrisao je ruke i ugasio svetlo u kupatilu.

Ne znam, rekao je. S moje tačke gledišta, naš odnos je skroz dobar.

Pa, dajem sve od sebe.

Legao je kraj nje i poljubio je u obraz. Do malopre je bila tužna, posle onog filma, ali se sad osećala srećnom. Konel je imao tu sposobnost da je učini srećnom. To je naprosto bilo nešto što je bio u stanju da joj priušti, baš kao novac ili seks. S drugima je bila tako nezavisna i distancirana, dok je s Konelom bilo drugačije, s njim je bila drugačija osoba. Jedino je on poznavao tu drugu Merijen.

U međuvremenu, Pegi je popila vino i spremila se da krene. Konel je ostao da sedi za stolom dok je Merijen pošla da je isprati. Čuo je kako se ulazna vrata zatvaraju a onda se Merijen vratila u kuhinju. Isprala je svoju čašu i odložila je među oprane sudove da se suši. Konel je čekao da ga ona pogleda.

Spasila si mi život, rekao je.

Okrenula se, nasmešivši se, i spustila zavrnutu rukavu.

Ne bih ni ja u tome uživala, rekla je. Uradila bih to zbog tebe, da si ti to želeo, ali sam videla da ne želiš.

Pogledao ju je. Gledao ju je netremice sve dok ga naposletku nije upitala: Šta?

Ne treba da radiš ono što ne želiš, rekao je.

Ma, nisam to ni mislila.

Odmahnula je s obe ruke, kao da je u pitanju nešto totalno nebitno. Konelu je, međutim, bilo jasno da je i te kako bitno. Uvideo je da bi sve to mogao da kaže malo lepše, uostalom nije ni bilo potrebe da je izaziva.

Stvarno si dobro reagovala, rekao je. Imaš obzira prema mojim sklonostima.

Trudim se.

Da, znam. Dođi.

Sela je za sto pored njega. Dodirnuo joj je obraz prstima. Odjednom mu se javio neki jeziv osećaj da bi sad mogao da je udari, da je snažno odalami posred lica, a da bi ona samo sedela i da se ne bi branila. Ova pomisao ga je toliko prestravila da je ustao od stola, odgurnuvši stolicu. Ruke su mu se tresle. Nije znao zašto mu je to palo na pamet. Možda je zapravo želeo to da uradi. Bilo mu je muka od te pomisli.

Jesi dobro? upitala ga je Merijen.

Osećao je trnce u prstima i teško je disao.

Uh, ne znam, rekao je. Ne znam šta mi je, izvini.

Jesam ja nešto uradila?

Ne, nisi. Izvini. Imao sam neki čudan... osećam se čudno.
Ne znam.

Merijen je i dalje sedela za stolom. Ali bi ustala, sigurno bi ustala, samo kad bi joj on to rekao. Srce mu je snažno lupalo i vrtelo mu se u glavi.

Muka ti je? upitala ga je. Malo si prebledeo.

Slušaj, Merijen. Nisi ti hladna. Stvarno nisi. Ti uopšte nisi takva.

Merijen ga je pogledala čudno. Pa dobro, rekla je, možda hladna nije baš prava reč. Stvarno nije ni bitno.

Tebe zaista nije teško voleti. Znaš? Tebe svi vole.

Ma, nisam se dobro izrazila. Zaboravi na to.

Klimnuo je glavom. I dalje je teško disao. Pa, dobro, šta si onda htela da kažeš? upitao je. Pogledala ga je, a onda ustala sa stolice. Jezivo si bleđ, rekla je. Hoćeš se onesvestiti? Neću, odgovorio je. Uzela ga je za ruku. Bila je skroz vlažna. Znoje ti se dlanovi, rekla mu je. Klimnuo je glavom, potmulo dišući. Ako sam uradila nešto što te je uznemirilo, stvarno mi je žao, rekla je tiho. Nasmehio se, na silu, i izvukao svoju ruku iz njene. Ne, odvratio je, spopao me je neki čudan osećaj. Ne znam šta mi je bilo. Sad sam u redu.

Tri meseca kasnije

(JULA 2012)

Merijen je stajala kraj gondole s robom u supermarketu i čitala šta piše na flaši jogurta. Drugom rukom držala je telefon, dok joj je Džoana prepričavala anegdote s posla. Kad Džoana tako krene da priča anegdote, to se obično pretvori u beskrajan monolog, tako da je Merijen mogla mirne duše da se na trenutak posveti čitanju deklaracije na flaši jogurta. Napolju je bilo toplo, a Merijen je u tankoj bluzi i suknjici. Od hladnoće koja izbija iz frižidera koža na rukama joj se naježila. Nije bilo potrebe da dolazi do supermarketeta, osim što nije želela da bude u kući sa svojim, a u Karikliju baš i nema mnogo mesta gde možeš da prođeš neopaženo kad bi da budeš malo sam. Ne može da ode sama na piće ni da u Glavnoj ulici popije kafu. Uskoro, kad bude naletela na nekog poznanika s kojim će morati da razgovara i kad ljudi uvide da ona zapravo ne dolazi u supermarket da kupuje namirnice, neće više moći tu da se skriva.

Pola ljudi i ne dolazi na posao i ništa se ne radi, rekla je Džoana. Ali primam platu tako da me boli uvo.

Otkako se Džoana zaposlila, uglavnom su razgovarale telefonom, iako obe žive u Dablinu. Merijen je odlazila kući samo vikendom, dok je Džoana samo tad bila slobodna. Preko telefona Džoana joj često opisuje kancelariju, razne likove koji tamo rade i njihove međusobne drame, kao da živi u nekoj zemlji u kojoj Merijen nikada nije bila, zemlji plaćenih poslova. Merijen je vratila jogurt u frižider i upitala Džoanu da li joj je čudno to što je plaćaju za sate provedene na poslu, odnosno to što u zamenu za parčiće vrlo ograničene količine

vremena koja nam je data da provedemo na ovom svetu dobija novac koji je zapravo ljudska izmišljotina.

To vreme nikad nećeš moći da povратиš, dodala je Merijen. Mislim, vreme je stvarno.

I novac je isto stvaran.

Ali vreme je stvarnije. Vreme je fizička veličina, a novac je društveni konstrukt.

Da, ali ja sam živa i dok radim, odvrátila je Džoana. To sam isto tako ja, koja nešto doživljavam. Ti ne radiš, u redu, ali vreme prolazi i za tebe. Ni ti ne možeš da ga povратиš.

Ali ja mogu da odlučim šta ću sa svojim vremenom.

Ako smem da ti skrenem pažnju, i ta tvoja odluka koju ćeš doneti takođe je društveni konstrukt.

Merijen se nasmejala. Prošla je pored odeljenja sa frižiderima i zaputila se ka gondoli sa grickalicama.

Nemoj samo sad da mi prodaješ tu priču o moralnoj dimenziji rada, rekla je Merijen. Neki poslovi možda i imaju smisla, ali ti samo premeštaš kojekakve papire po kancelariji i ni na koji način ne doprinosiš čovečanstvu.

Ja o moralu nisam ni govorila.

Merijen je uzela pakovanje sušenog voća i stala da zagleda šta sve u njemu ima. Videvši da sadrži suvo grožđe, vratila ga je nazad i uzela drugo pakovanje.

Misliš da te osuđujem što si dokona? nastavila je Džoana.

Iskreno, mislim da me osuđuješ. Pegi osuđuješ.

Pegi ima dokon mozak, to je nešto drugo.

Merijen je coknula jezikom, kao da izražava nezadovoljstvo što je Džoana tako surova, premda je to učinila

lakonski. Uzela je da pročita šta piše na pakovanju sušenih jabuka.

Ne bih volela da se pretvoriš u Pegi, rekla joj je Džoana. Sviđaš mi se ovakva.

Ma, nije Pegi tako loša. Već sam kod kase, moram sad da prekinem.

Važi. Javi se sutra kad sve prođe, ako ti bude do razgovora.

Hvala, rekla je Merijen. Pravi si prijatelj.

Merijen je krenula ka samouslužnoj kasi, uzevši ono pakovanje sušenih jabuka, usput pokupivši još i flašu ledenog čaja. Kad je stigla do reda za kasu, ugledala je Lorejn kako vadi namirnice iz korpe. Primetivši Merijen, Lorejn je zastala i rekla: Pa, zdravo! Merijen je čvrsto stisnula sušeno voće uz grudi i uzvratila: Zdravo.

Pa, kako si? upitala je Lorejn.

Dobro, hvala. A vi?

Konel mi kaže da si najbolja na svojoj klasi. Da osvajaš nagrade i svašta još. To me uopšte ne iznenađuje.

Merijen se osmehnula. S osmehom koji joj je otkrivao desni delovala je pomalo detinjasto. Čvrsto je stisnula ono pakovanje sušenih jabuka, osetivši kako krčkaju od njenog stiska, a zatim ih je provukla kroz skener na kasi. Osvetljenje u supermarketu belo je kao isprano varikinom, a ona nenašminkana.

Ah, rekla je. Ništa epohalno.

Utom se pojavio i Konel, naravno da je i on tu. Nosio je pakovanje čipsa sa dodatkom soli i sirćeta. Na sebi je imao belu majicu i trenerku sa štraftama sa strane. Ramena su mu delovala nekako šira. Pogledao je u Merijen. Sve vreme je bio

u supermarketu, možda ju je video još kad je stajala ispred frižidera i samo je ćutke prošao kraj nje izbegavši susret. Možda je čuo i kad je razgovarala telefonom.

Zdravo, rekla je Merijen.

Hej, zdravo. Nisam znao da si u gradu.

Pogledao je u majku, a zatim je skenirao čips i odložio ga na tas za otkucanu robu. Delovao je stvarno iznenađeno što je vidi, ili se bar tako činilo zato što je oklevao da je pogleda i obrati joj se.

Čujem da si vrlo popularna u Dublinu, rekla je Lorejn. Vidiš da znam sve tračeve sa Trinitija.

Konel je i dalje držao spušten pogled. Skenirao je preostale stvari iz korpe: kutiju čaja i veknu isečenog hleba.

Ah, to Konel malo preteruje, odvratila je Merijen.

Izvadila je novčanik i platila račun, tri evra i osamdeset devet centi. Lorejn i Konel su uzeli da pakuju stvari koje su kupili u najlon kese za višekratnu upotrebu.

Hoćeš da te povezemo? upitala je Lorejn.

Ne, hvala, odgovorila je Merijen. Prošetaću. Hvala u svakom slučaju.

Prošetaćeš? iznenadila se Lorejn. Čak do Blekfort Rouda? E vala nećeš. Ideš s nama autom.

Konel je uzeo obe kese i glavom pokazao u pravcu izlaznih vrata.

Idemo, rekao je.

Merijen ga nije videla još od maja. On se vratio kući posle ispitnog roka, a ona je ostala u Dublinu. Tad joj je rekao da bi voleo da se viđa i s drugim devojkama, na šta mu je ona rekla: Okej. A pošto zapravo nikada nije ni bila njegova

devojka, to znači da ne može ni da mu bude bivša devojka. Ona, u stvari, nije ništa. Ušli su u auto, a Merijen je sela pozadi. Konel i Lorejn su razgovarali o nekome koga su poznavali i ko je sad umro, ali to je bila neka starija osoba, pa i nije toliko tužno. Merijen je gledala kroz prozor.

Baš mi je drago što smo naleteli na tebe, rekla je Lorejn. Lepo je videti te, izgledaš odlično.

Oh, hvala vam.

Do kad ostaješ?

Tu sam samo za vikend, odgovorila je Merijen.

U međuvremenu su se dovezli do stambenih blokova u Foksfildu, gde je Konel uključio migavac i parkirao se pred njihovom kućom. Lorejn je izašla iz auta. Ajde, pređi napred, rekao je Konel, pogledavši Merijen u retrovizoru. Nije ti ovo taksi. Merijen ga je poslušala, ne rekavši ništa. Lorejn je otvorila gepek, a Konel se okrenuo unazad ka njoj i rekao: Ostavi te kese, doneću ih ja kad se vratim. Lorejn je raširila ruke kao znak da će biti kako on kaže i mahnula im.

Autom se od Konelove do Merijenine kuće stiže vrlo brzo. Pošto su se izvezli iz naselja, skrenuo je levo i krenuo ka kružnom toku. Do pre svega par meseci Merijen i on ostajali su po celu noć zajedno, razgovarali i vodili ljubav. Voleo je da je ujutru budi tako što bi je otkrio, legao preko nje i veselo joj rekao: Juhu, dobro jutro. Bili su najbolji prijatelji. Tako joj je i rekao kad ga je pitala ko mu je najbolji prijatelj. Ti, rekao je. A onda joj je krajem maja rekao da ide kući i da će tamo provesti leto.

Pa, kako si? upitao ju je.

Dobro, hvala. Kako si ti?

Okej sam.

Promenio je brzinu odsečnim pokretom ruke.

Još radiš na parkingu? upitala je.

Ne. Misliš tamo gde sam radio? To mesto je zatvoreno.

Stvarno?

Da, rekao je. Sad radim u Bistro-baru. Baš je pre neko veće svratila tvoja mama sa svojim... hm, kako da kažem... sa svojim dečkom ili šta joj je već.

Klimnula je glavom. Prošli su pored fudbalskog igrališta. Sitna kiša počela je da sipi po šoferšajbni, pa je Konel uključio brisače, koji su zacijukali u jednoličnom ritmu prelazeći naizmenično s jedne na drugu stranu stakla.

Kad je za prolećni raspust otišao kući, Konel je pitao da li bi se slikala gola i poslala mu fotografije. Razume se da ću ih obrisati ako budeš htela, dodao je. Možeš i da proveriš da sam ih obrisao. Za Merijen je ovo bilo poput nagoveštaja nekog erotskog rituala za koji ranije nije znala da postoji. Zašto bih ti tražila da izbrišeš slike? upitala je. Razgovarali su telefonom. Konel je bio kod svoje kuće u Foksfildu, a Merijen je ležala na krevetu u svojoj sobi na Merion Skveru. Ukratko joj je objasnio koja su opšteprihvaćena pravila kojih treba da se pridržavaju oni što vole golotinju na fotografijama, počev od toga da ih ne pokazuješ drugima, da ih obrišeš ako to dotična osoba zatraži, i tome slično.

Je l' imaš takve fotografije mnogo devojaka? upitala ga je.

Pa, trenutno nemam nijednu. U stvari, nikada ni od koga nisam ni tražio da mi pošalje takvu fotku, mada mi ponekad neka stigne u inboks.

Pitala ga je da li će i on njoj zauzvrat poslati svoje golišave fotke. Hm, promrmljao je u slušalicu.

Ne znam, rekao je. Stvarno želiš sliku moje kare?

Osetila je kako joj se u ustima skuplja pljuvačka, što joj se učinilo smešno.

Da, želim, odgovorila je. S tim što ti iskreno kažem da ako mi pošalješ takvu fotku ja je sasvim sigurno neću obrisati. Pa ti je možda bolje da mi je ne pošalješ.

Nasmejao se. Stvarno mi je nebitno da li ćeš da je obrišeš, rekao je.

Ispružila je noge. Mislim da ću je poneti sa sobom u grob, rekla je. I verovatno ću je gledati svakog dana, dok ne umrem.

Nasmejao se glasnije. Merijen, rekao je, nisam vernik, ali ponekad pomislim da te je Bog stvorio samo za mene.

Zgrada sportskog centra promakla je s druge strane ulice kroz izmaglicu od kišnih kapi. Konel je opet pogledao u Merijen, pa nastavio da gleda ispred sebe, u ulicu.

Znači, sad si s tim Džejmijem, je li? upitao ju je. Tako sam čuo.

Aha.

Dobro izgleda.

Pa, rekla je. Ne izgleda loše. Hvala.

Merijen i Džejmi bili su zajedno već nekoliko nedelja. On je imao izvesne sklonosti. Oni su imali izvesne zajedničke sklonosti. Tokom leta, povremeno bi se setila nečega što joj je Džejmi rekao ili uradio i odjednom bi se osetila bez imalo

energije, a njeno bi joj telo delovalo poput mrtvog trupla, kao teška i grozna crkotina koju mora da tegli naokolo.

Da, rekao je Konel. Jednom sam ga pobedio u bilijaru. Ti se toga verovatno ne sećaš.

Sećam se.

Klimnuo je glavom, dodavši: Uvek si mu se dopadala. Merijen je posmatrala automobil ispred njih. Istina, ona se Džejmiju odmah dopala. Jednom joj je poslao poruku kojom joj je uvijeno poručio da Konelove namere s njom nisu ozbiljne. Pokazala je tu poruku Konelu i oboma im je bilo smešno. Ležali su na krevetu, a svetlo od ekrana mobilnog telefona titralo je na Konelovom licu. Treba da budeš s nekim ko te shvata ozbiljno, pisalo je u poruci.

A ti, je l' se ti viđaš s nekim? pitala ga je.

Ne baš. Ništa ozbiljno.

Znači, soler.

Pa, znaš ti mene.

Nekad sam te znala.

Namrštio se. Sad već filozofiraš, rekao je. Nisam se baš toliko promenio za ova dva meseca.

Nisam ni ja. U stvari, ja se nisam uopšte promenila.

Jedne večeri u maju, Merijenina prijateljica Sofi napravila je žurku za kraj ispitnog roka. Roditelji su joj bili otputovali na Siciliju ili tako negde. Konelu je ostao još jedan ispit, ali to mu nije bio problem, tako da je i on došao na žurku. Tu je bilo celo njihovo društvo, svakako da je jedan od razloga bio i to što je Sofi u podrumu imala mali bazen sa džakuzijem. Veći deo večeri proveli su oko bazena, ulazili su i izlazili iz vode, pijuckali i razgovarali. Merijen je sedela na ivici bazena

sa vinom koje je pila iz plastične čaše, dok je deo društva igrao neku igru u vodi. Igra se sastojala od toga da se jedni popnu drugima na ramena i da onda pokušaju da svoje protivnike obore u vodu. U jednoj od ovih borbi Sofi se popela Konelu na ramena. Baš si lepo građen, rekla mu je. Merijen ih je posmatrala, pripita, diveći se prizoru njih dvoje zajedno, njegovim rukama na njenim mrkim i glatkim cevanicama, osetivši neku čudnu nostalgiju za trenutkom koji se upravo događa.

Ne brini se, Merijen, doviknula je Sofi. Neću ga ukrasti.

Merijen je pomislila da će Konel gledati u vodu ispred sebe pretvarajući se da ništa nije čuo, međutim on se okrenuo ka njoj i nasmešio joj se.

Ne brine se ona, rekao je.

Nije znala šta je to trebalo da znači, stvarno, ali se ipak nasmešila. Onda je počela igra. Osetila se srećno, okružena ljudima koje voli i koji vole nju. Ako bi poželela nešto da im kaže, znala je da bi svi stali i sa iskrenim zanimanjem saslušali šta ima da im kaže, i to ju je takođe činilo srećnom, iako u stvari nije imala ništa da im kaže.

Pošto su završili sa igrom, Konel joj je prišao i stao kraj njenih nogu. Pogledala ga je blago. Uživala sam dok sam te gledala, rekla je. Sklonio je mokru kosu s čela. Ti me uvek tako gledaš, odgovorio je. Nežno ga je udarila nogom, a on ju je uhvatio za gležanj i pomilovao je ispod vode. Sofi i ti ste baš super tandem, rekla je. I dalje ju je mazio po nozi. Osećala se vrlo prijatno. Onda ga je društvo pozvalo da uđe dublje u vodu na još jednu borbu. Možete i bez mene, kazao im je. Pravim pauzu ovu rundu. Onda je iskočio i seo pored nje na ivicu bazena. Njegovo mokro telo blistalo je. Nagnuo se ka njoj, oslonivši se rukom na pločice iza njenih leđa.

Dođi, rekao je.

Obgrlio ju je oko struka. Nikada, baš nikada, on je nije dodirnuo pred drugim ljudima. Prijatelji ih nikada nisu videli zajedno ovakve. Niko ih nije video ovakve. Društvo u bazenu se i dalje prskalo i cičalo.

Lepo mi je, rekla je.

Pomerio je glavu ustranu i poljubio je u rame. Opet se nasmejala, zatečena i zadovoljna. Osvrnuo se na društvo u vodi, pa je vratio pogled na nju.

Sad si srećna, rekao je. Smeješ se.

Jeste, srećna sam.

Pokazao je glavom ka bazenu, gde je Pegi upravo pljusnula u vodu, pa su se svi smejali.

Je l' ovako izgleda život? upitao je.

Zagledala mu se u lice, ali nije bila u stanju da razluči da li je srećan ili žalostan. Kako to misliš? upitala je. Umesto odgovora, samo je slegnuo ramenima. Nekoliko dana kasnije rekao joj je da leto neće provesti u Dublinu.

Nisi mi rekla da si u gradu, rekao je Konel.

Klimnula je glavom, usporeno, kao da razmišlja o tome, kao da je tek sad shvatila da mu stvarno nije rekla da dolazi. Ta pomisao bila joj je interesantna.

I je l' više nismo prijatelji? upitao je.

Naravno da jesmo.

Samo što mi ne odgovaraš na poruke.

Istina, stvarno ga je u poslednje vreme ignorisala. Morala je svima da objašnjava šta se dogodilo među njima, da je raskinuo s njom i otišao kući, stvarno je bila povređena. Ona je bila ta koja je Konela upoznala sa celim društvom, ona je

svima govorila da je on stvarno super, da je jako pametan i senzibilan, a eto kako je on njoj vratio, šutnuvši je takoreći preko noći, nakon što je tri meseca spavao u njenom stanu praktično svako veće i pio pivo koje mu je ona kupovala. Sama je sebi izgledala kao budala. Pegi se, naravno, smejala i ponavljala kako su muškarci svi isti. Džoana je mislila da situacija nije nimalo smešna, nego zapetljana i tužna. Stalno ju je zapitkivala šta su tačno izgovorili prilikom raskida, pa bi se zamislila i začutila, kao da čitavu tu scenu odigrava u svojoj glavi pokušavajući da to razume.

Džoanu je zanimalo da li je Konel upoznao Merijeninu porodicu. U Karikliju svako svakog poznaje, odgovorila je Merijen. Džoana je odmahнула glavom i rekla: Mislila sam, da li zna kakvi su oni? Merijen nije znala šta na to da joj odgovori. Imala je osećaj da ni sama ne zna kakva joj je porodica, da nikad nije nalazila prave reči da ih opiše, da uvek u nečemu pogreši, bilo tako što preuveličava njihove postupke, pa se onda oseća krivom, ili tako što im umanjuje značaj, pa se opet oseća krivom, samo na drugi način, više krivom prema samoj sebi. Džoana je bila ubeđena da zna kakva je Merijenina porodica, ali kako je ona to mogla znati, kako to iko može znati kad ni sama Merijen to ne zna? Naravno, ni Konel to ne može znati. On je stabilan momak koji je odrastao u domu ispunjenom ljubavlju. On o svakome pretpostavlja ono najbolje, ali zapravo ne zna ništa.

Mislio sam da ćeš mi bar poslati poruku da dolaziš, rekao je. Malo mi je čudno da naletim na tebe a da nisam ni znao da si tu.

Tad se setila da je još u aprilu, kad su se odvezli van grada, u Hout, u Konelovom autu ostavila svoju pljosku. Možda je pljoska još uvek stajala u kaseti njegovog automobila. Premišljala se da li da je otvori i pogleda, ali radije

ne bi, jer bi je Konel sigurno pitao šta traži pa bi morala da pomene taj njihov izlet u Hout. Tog su se dana kupali u moru, pa su posle parkirali auto na jednom skrovitom mestu i vodili ljubav na zadnjem sedištu. Bilo bi bestidno od nje da ga podseća na taj dan sad kad su ponovo zajedno u njegovom autu, mada bi stvarno htela da uzme svoju pljosku, ali možda uopšte nije stvar u pljoski, možda bi samo htela da ga podseti na to da su jednom tu, na zadnjem sedištu ovog auta, vodili ljubav, a on bi zbog toga pocrveneo, sigurna je u to, a možda ona to i želi, da ga natera da pocrveni, kako bi mu sadistički pokazala svoju moć, ali to zapravo uopšte ne liči na nju, tako da je na kraju odlučila da mu ne kaže ništa.

Zašto si uopšte došla? pitao je. Samo da posetiš svoje?

Tati je godišnjica.

Uh, rekao je, pogledavši je. Izvini, dodao je, nastavivši da gleda u put pred sobom. Nisam znao. Kad je to, sutra ujutru?

Klimnula je glavom. U pola deset, rekla je.

Izvini, Merijen. Glupo je to što sam rekao.

Nema veze. Nisam ni htela da dolazim, ali je moja majka insistirala. Nisam neki ljubitelj parastosa.

Nisi, rekao je.

Nakašljao se. Zurila je negde kroz šoferšajbnu. Stigli su do njene ulice. Konel i Merijen nisu mnogo pričali o njenom ocu, kao ni o njegovom.

Hoćeš da idem s tobom? pitao je. Ako ne želiš da idem, naravno da neću ići. Ali nije mi teško da idem, ako želiš.

Gledala ga je, osećajući neku slabost u telu.

Hvala što si se ponudio, rekla je. Stvarno lepo od tebe.

Nije mi teško.

Stvarno ne moraš.

Nije mi nikakav problem, rekao je. Da budem iskren, voleo bih da idem.

Uključio je migavac i zaustavio se pred njenom kućom. Auto njene majke nije bio tu, očigledno da nije bila kod kuće. Odozgo, s velike bele fasade do njih je dopirala svetlost. Raspored prozora na njenoj kući je takav da ne deluje nimalo gostoljubivo. Ugasio je motor.

Izvini što ti nisam odgovarala na poruke, rekla je Merijen. To je bilo detinjasto.

U redu je. Slušaj, ako više ne želiš da se družimo, ne moramo.

Naravno da hoću da se družimo.

Klimnuo je glavom, lupkajući prstima po volanu. Telo mu je tako krupno a nežno, kao u labradora. Htela bi da mu kaže toliko toga. Ali sad je prekasno, a to joj ionako nikada nije donelo ništa dobro.

Okej, rekao je Konel. Vidimo se onda sutra ujutro u crkvi, je l' tako?

Progutala je pljuvačku. Hoćeš da svratiš na kratko? upitala je. Možemo da popijemo čaj ili šta znam.

Ja bih, ali imam sladoled u gepeku.

Merijen se osvrnula, setivši se onih kesa iz prodavnice, i odjednom se osetila sasvim dezorijentisano.

Lorejn bi me stavila u top, rekao je Konel.

Naravno. Sigurno.

Izašla je iz auta. Mahnuo joj je kroz prozor. Doći će sutra ujutro, obući će teget duks a ispod njega belu košulju sa uskom kragnom, izgledaće nevino kao jagnješce, i onda će stajati uz

nju u crkvi, neće mnogo govoriti ali će joj pogledom pružati podršku. Osmehnuće se jedno drugom, i osetiće olakšanje. I opet će se družiti.

Šest nedelja kasnije

(SEPTEMBRA 2012)

Kasnio je na sastanak s njom. Autobus je bio zaglavljen u gužvi zbog nekih demonstracija pa je kasnio već osam minuta a uz to nije znao ni gde se nalazi taj kafić u Ulici Kapel. Nikad ranije nije s Merijen išao *na kafu*. Dan je bio veoma topao, potpuno u neskladu sa godišnjim dobom. Pronašao je kafić i ušao unutra, prošao pored šanka i produžio do stražnjih vrata. Pogledao je u telefon, bilo je tri sata i devet minuta. Merijen je sedela u bašti, u delu za pušače, i već je pila kafu. Bilo je tiho, nije bilo nikoga sem njih. Ugledala ga je, ali nije ustala sa stolice.

Izvini što kasnim, rekao je. U gradu je neki protest pa je bus kasnio.

Seo je preko puta nje. Nije ništa naručio, za sad.

Ma, nema veze, odvrtila je Merijen. Kakav protest? Da nije zbog prava na abortus?

Sad ga je bilo sramota što na to uopšte nije obratio pažnju. Ne, mislim da nije, odgovorio je. Valjda zbog poreza na imovinu ili tako nešto.

Pa, neka im je sa srećom. Neka revolucija bude brza i brutalna.

Konel nije video Merijen još od jula, kad je bila na očevom parastosu. Usne su joj bile blede i ispucale, imala je tamne podočnjake. Iako je voleo da je posmatra kad izgleda dobro, posebno mu se sviđala kad je delovala bolesno i iznureno, kad joj je ten loš, kao kad neki inače sjajan sportista ima loš dan. Tad mu se činila nekako još lepšom. Na sebi je

imala elegantnu crnu bluzu, koja joj je otkrivala tanane bele zglobove na rukama, a kosu je pokupila u labavu, neurednu pundu.

Da znaš, rekao je. Iskren da budem, i ja bih se više interesovao za proteste da su malo brutalniji.

Voleo bi da te isprepuca policija?

Ima i gorih stvari od batina.

Merijen je otpila gutljaj kafe, zadržavši na trenutak nepomično šoljicu tik ispred usana. Konel nije bio u stanju da kaže po čemu je ova kratka zadržka bila drugačija od pokreta koji je obično pravila kad pije kafu, ali je to uočio. Merijen je spustila šoljicu nazad na tacnu.

Slažem se, rekla je.

Kako to misliš?

Slažem se s tobom.

Je l' te u skorije vreme spopadala policija ili sam možda nešto propustio? upitao je.

Dodala je još malo šećera u kafu i promešala kašičicom. Najzad je podigla pogled ka njemu kao da je tek tad konstatovala da je tu.

Ti nećeš kafu? rekla je.

Klimnuo je glavom. Kad je sišao s busa, do kafea je hodao tako brzim korakom da još nije sasvim došao do daha. Bilo mu je malo vruće. Ustao je od stola i otišao do šanka. Unutra je bilo svežije i mračnije. Naručio je kafu. Devojka sa crvenim ružem na usnama rekla je da će mu doneti u baš tu.

Sve do aprila, Konelov plan bio je da preko leta ostane u Dublinu i rentu pokriva svojom platom, međutim nedelju dana

pred ispitni rok šef mu je rekao da će raditi skraćeno radno vreme. Od toga bi imao da plati rentu, ali mu ništa ne bi ostalo za život. Od početka je znao da taj posao nema perspektivu i sad je bio ljut na sebe što nije na vreme potražio još neki posao. Nedeljama je razmišljao o tome šta da radi. Na kraju je shvatio da će morati da otkaže stan preko leta. Najl se pokazao vrlo uvidavan, rekao je da će ga soba čekati kad se bude vratio u septembru. A šta ćete ti i Merijen? upitao ga je. Hm, da, odgovorio je Konel. Ne znam. Nisam joj još rekao.

On je zapravo skoro svako veče spavao kod Merijen. Mogao bi lepo da joj kaže u kakvoj je situaciji i da je pita da li može da bude kod nje do septembra. Bio je uveren da ga ne bi odbila. Verovao je da ga ne bi odbila, nije mogao da zamisli da bi ga odbila. Pa ipak, stalno je to odlagao, izbegavao je da odgovori na Najlova pitanja, planirao da joj sve lepo kaže a onda bi u poslednjem trenutku odustao. Osećao se kao da treba da joj traži novac. Merijen i on nikada nisu razgovarali o parama. Na primer, nikada nisu razgovarali o tome da njena majka plaća njegovoj majci da joj čisti podove i prostire veš, ili o tome da taj novac indirektno ide Konelu, koji ga zapravo troši ponajviše na Merijen. Mrzeo je što tako razmišlja. Znao je da Merijen ne razmišlja na taj način. Ona mu stalno nešto kupuje, plaća mu večere i karte za pozorište, i kad nešto plati ona na to odmah zaboravi i nikad ne pominje.

Jedne večeri pred kraj ispitnog roka išli su na žurku kod Sofi Vilan. Znao je da konačno mora da kaže Merijen da se iseljava od Najla, i da mora da je pita, jasno i neuvijeno, da li može da pređe kod nje. Veći deo večeri proveli su u bazenu, prepuštajući se čarobnom gravitacionom dejstvu tople vode. Posmatrao je Merijan kako se brčka i pljuska u crvenom štraftastom kupaćem kostimu. Pramen mokre kose ispao joj je iz punde, prilepivši se za blistavu kožu njenog vrata. Svi su se mnogo smejali i pili. Sve mu je izgledalo drugačije od njegovog

stvarnog života. Uopšte nije poznao sve te ljude, teško mu je bilo da poveruje da postoje, oni ili on. Dok su stajali kraj ivice bazena impulsivno je poljubio Merijen u rame, a ona mu se nasmešila, obradovana. Niko ih nije gledao. Mislio je da će joj svoju situaciju objasniti kasnije, kad budu legli u krevet. Plašio se da je ne izgubi. A kad su najzad bili u krevetu Merijen je htela da vode ljubav a posle toga je odmah zaspala. Pomislio je da je probudi, ali ipak nije. Odlučio je da sačeka da mu prođe poslednji ispit i da je tad pita da se preseli kod nje.

Dva dana kasnije, čim je predao svoj rad o romanima u srednjovekovnoj i renesansnoj književnosti, otišao je pravo kod Merijen. Sedeli su za stolom i pili kafu. Nije baš pomno slušao šta mu je pričala o komplikacijama u vezi Tereze i Lorkana. Sačekao je da završi, a onda joj je konačno rekao: Nego, slušaj. Da ti kažem nešto. Izgleda da neću imati za kiriju preko leta. Merijen je podigla pogled sa kafe. Molim? rekla je smoreno.

Ma, da, rekao je. Moraću da se iselim iz Najlovog stana.

Kad? upitala je.

Uskoro. Možda već sledeće nedelje.

Lice joj se stegnulo, nije bilo moguće naslutiti šta u tom trenutku oseća. Oh, rekla je. Znači, moraćeš da ideš kući.

Potapšao se po grudima, kao da mu je zafalilo vazduha. Pa da, izgleda, rekao je.

Klimnula je glavom, na časak izvivši obrve, zagledavši se u kafu u svojoj šolji. Pa, dobro, rekla je. Vратиćeš se u septembru, pretpostavljam.

Zabolele su ga oči, pa je zažmurio. Nije mogao da shvati kako je došlo do ovoga, kako je dozvolio da razgovor poprimi ovaj tok. Bilo je prekasno da joj kaže da želi da ostane s njom, to mu je bilo jasno, ali kad je to tačno postalo prekasno? Po

svemu sudeći, odmah. U mislima je video sebe kako spušta glavu na sto i plače kao malo dete. Otvorio je oči.

Da, rekao je. Neću napustiti studije, ne brini.

Znači odlaziš samo na tri meseca.

Aha.

Nastupila je duža tišina.

Ne znam, rekao je Konel. Kapiram da ćeš hteti da se viđaš s drugima, zar ne?

Ćutala je nekoliko dugih sekundi pre nego što je, glasom toliko hladnim da ga je preseklo, odgovorila: Naravno.

Ustao je i prosuo kafu u sudoperu, ne popivši je do kraja. Kad je izašao napolje, briznuo je u plač, koliko zbog svoje patetične fantazije da će živeti kod nje toliko i zbog njihove propale veze, kakva god da je bila.

Nekoliko nedelja kasnije Merijen se smuvala s Džejmijem, koga je od ranije znala iz viđenja. Džejmijev otac bio je jedan od onih ljudi koji su doveli do ekonomske krize, i to ne u figurativnom smislu, već stvarno. Konel je za njihovu vezu saznao od Najla. Stigla mu je poruka dok je bio na poslu. Pročitao je, a onda se sklonio u magacin naslonivši čelo na hladne metalne police i stajao tako nekoliko minuta. Pomislio je da je Merijen očigledno sve vreme želela da bude s nekim drugim. Verovatno joj je drago što je ostao bez para i što je morao da ode iz Dablina. Htela je momka čija porodica može da je vodi na skijanje. I eto, sad ga je našla, pa je prestala i na mejlove da mu odgovara.

U julu je već i Lorejn saznala da se Merijen viđa s drugim. Konel je znao da se o tome priča po gradu, delom zbog toga što je Džejmijev otac bio na lošem glasu u celoj zemlji, a delom i zato što se ništa drugo nije ni dešavalo.

Kad ste se vas dvoje razišli? pitala ga je Lorejn.

Nikad nismo ni bili zajedno.

Mislila sam da ste se viđali.

Neformalno, rekao je.

Eh, vi, mladi. Uopšte mi nisu jasni ti vaši odnosi.

Pa nisi ti baš tako matora.

Kad sam ja išla u školu, rekla je, ili si bio s nekim ili nisi bio s nekim.

Konel je mrdao vilicom dok je nezainteresovano buljio u te-ve.

I kako sam onda ja došao na svet?

Lorejn mu je uputila prekoran pogled, a on je nastavio da gleda u ekran. Na televiziji je išla neka emisija o putovanjima, videle su se nepregledne plaže sa srebrnkastim peskom i prozračno plava voda.

Merijen Šeridan ne može biti u vezi s nekim kao što sam ja, rekao je.

Kako to misliš, s nekim kao što si ti?

Mislim da joj novi dečko više odgovara po socijalnom statusu.

Lorejn je ćutala nekoliko sekundi. Konel je strugao zubima, tiho škrugućući.

Ne verujem da Merijen razmišlja na taj način, rekla je Lorejn. Znam da ona nije takva osoba.

Ustao je sa kauča. Ja ti samo kažem šta je bilo, rekao je.

A možda ti pogrešno tumačiš to što je bilo.

Konel je, međutim, već izašao iz sobe.

Sunce je u bašti kafea sijalo toliko jako da su se boje topile i rastakale. Merijen je zapalila cigaretu i ostavila otvorenu paklicu na stolu. Konel je seo za sto, a ona mu se osmehnula kroz oblačić sivkastog dima. Činilo mu se da nešto krije od njega, ali nije imao predstavu šta bi to moglo biti.

Mislim da se nikada nismo našli na kafi, rekao je. Zar ne? Nismo? Mora da jesmo.

Znao je da biva neprijatan ali nije mogao da se suzdrži. Ne, rekao je, nismo.

Jesmo, odvratila je. Bili smo na kafi onda pre nego što smo gledali *Prozor u dvorište*. Mada je to valjda bilo kao neki randevu.

Iznenadila ga je ta njena opaska. Hm, promumlao je umesto odgovora.

Vrata iza njih su se otvorila i konobarica mu je donela kafu. Zahvalio joj je, a ona mu se nasmešila i udaljila se. Vrata su se za njom ponovo zatvorila. Merijen je Konelu rekla da se nada da će se on i Džejmi bolje upoznati. Nadam se da ćete se dobro slagati, kazala je, pogledavši ga pomalo uznemireno. Dirnulo ga je to što je pokazala iskrenu emociju.

Da, naravno da hoćemo, odgovorio je. Zašto ne bismo?

Znam da ćeš biti uljudan. Ali se stvarno nadam da ćeš se dobro slagati s njim.

Pokušaću.

I nemoj da ga prepadneš, dodala je.

Konel je sipao malo mleka u kafu i spustio posudicu nazad na sto gledajući kako tečnost u šolji menja boju.

Pa, rekao je, nadam se da si isto to rekla i njemu.

Kako bi on mogao tebe da prepadne, odvratila je. Pa, on je niži i od mene.

Nije sve u visini, zar ne?

S njegove tačke gledišta, rekla je, ti si znatno viši od njega, pored toga što si mu prethodno jebao devojkku.

Fino si to predstavila. Jesi mu tako opisala naš odnos? Konel je jedan visoki frajer koji me je jebao, jesi mu tako rekla?

Nasmejala se. Ne, nisam, odgovorila je. Ali svi znaju za nas.

A da nema on možda neke komplekse zbog svoje visine? Neću to da zloupotrebljavam, samo me zanima.

Merijen je šoljicu prinela ustima. Konelu nije bilo jasno kako bi njihov odnos sad trebalo da izgleda. Jesu li rešili da više ne budu privlačni jedno drugom? Kad bi trebalo da se to desilo? Iz Merijeninog ponašanja nije mogao ništa da zaključii. Štaviše, činilo mu se da je on i dalje privlačii, ali da joj je sad zabavno, kao da je to neka interna fora, da se upusti u vezu s nekim ko nikada neće biti deo njenog sveta.

Prošlo je mesec i po dana otkako je u julu bio na parastosu Merijeninom ocu. Gradska crkva je mala, unutra se oseća na tamjan i kišu, na prozorima su vitraži. Konel i Lorejn nisu išli u crkvu, a on je tamo ušao svega nekoliko puta kad su bile sahrane. Ugledao je Merijen čim je ušao. Izgledala je kao remek-delo sakralne umetnosti. Videvši je, osetio se potresenim više nego što je mogao pretpostaviti. Poželeo je da učini nešto strašno, da se zapali ili da se autom zakuca u drvo. Kad god je bio u teškoj situaciji, uvek je refleksno zamišljao kako se povređuje. Očigledno ga je smirivalo kad zamišlja da mu se desilo nešto užasno bolno, što daleko prevazilazi bol koji stvarno oseća. Možda je razlog tome bila energija koju je

trošio u tom mentalnom procesu, taj nagli prekid u toku njegovih misli, ali se zato kasnije osećao samo još gore.

Te noći, kad je Merijen otišla nazad u Dablin, izašao je na piće s nekom ekipom iz škole. Prvo su otišli do Kelerovog paba, pa onda kod Makgauana, pa na kraju u Fantom, onaj jezivi klub koji se nalazi iza hotela. Nikad nije bio stvarno blizak ni sa kim iz tog društva, i posle nekoliko pića shvatio je da nije izašao da se druži, već da se pićem grogira i dovede u stanje otupelosti. Sve je manje učestvovao u razgovoru i koncentrisao se na to da popije što veću količinu alkohola a da se pritom ne onesvesti; nije se više ni smejaio šalama, nije više uopšte ni slušao o čemu se priča.

Dok su bili u noćnom klubu, naleteli su i na Polu Niri, njihovu bivšu profesorku ekonomije. Konel je već bio toliko pijan da mu se mutilo pred očima, sve je video udvostručeno, kao da su svaka stvar i svaka osoba imale svoga dvojnika, utvaru koja ih prati. Pola je naručila turu tekile za celo društvo. Na sebi je imala crnu haljinu i srebrnu ogrlicu. Konel je liznuo so sa nadlanice dok mu se ogrlica oko njenog vrata ukazala zajedno sa svojim duplikatom u vidu titravog beličastog odraza na njenom ramenu. Umesto sa svoja dva oka, gledala ga je sa dva para očiju, koje su sablasno kružile po vazduhu, nalik blistavim draguljima. Nasmejao se, a ona se nagnula k njemu i upitala ga šta mu je to tako smešno. Osetio je njen dah na svome licu.

Nije se sećao kako su stigli do njenog stana, da li su pozvali taksi ili su do tamo išli peške, nije imao pojma. Stan je bio praznjikav, sa malo nameštaja i vrlo uredan, kako to umeju da budu stanovi u kojima žive samci. Po svemu sudeći, Pola nije imala nikakav hobi: u stanu nije bilo ni polica sa knjigama ni muzičkih instrumenata. Šta radiš vikendom, pitao je, toga se sećao. Izlazim i zabavljam se, odgovorila je. Njene reči već

su mu tad delovale užasno depresivno. Sipala im je po čašu vina. Seo je na kauč i pio vino tek da bi imao šta da radi sa rukama.

Kakav je ove godine tim u fudbalu? pitao je.

Nije isti bez tebe, rekla je Pola.

Sela je pored njega na kauč. Haljina joj je nečujno skliznula sa ramena i otkrila mladež iznad desne dojke. Mogao je da spava s njom još dok je išao u školu. Svi su o tome zbijali šale, mada bi sigurno bili sablažnjeni da se to stvarno dogodilo, sigurno bi bili prestravljeni. Pomislili bi da njegova stidljivost zapravo skriva neku zastrašujuću grubost.

Najbolje godine tvog života, rekla je.

Molim?

Srednja škola, to su najbolje godine u životu.

Pokušao je da se nasmeje, ali je zazvučalo nekako blentavo i napeto. Ne znam, rekao je. Tužno je ako je tako.

Počela je da ga ljubi. Sve mu je delovalo krajnje neobično, na prvi utisak neprijatno, ali na neki način i interesantno, kao da život počinje da mu se odvija u novom pravcu. Usne su joj imale ukus tekile. Na trenutak se zapitao da li je u skladu sa zakonom da ga ona tako ljubi, i zaključio da sigurno jeste, nije mogao da smisli zašto ne bi bilo, a opet osećao je da je to suštinski pogrešno. Čim bi se malo izmakao, ona bi se primakla, zbunjivalo ga je to pomicanje, i na kraju nije više znao da li sedi ili leži izvaljen na jastuk. Da bi to proverio, pokušao je da se pridigne i uspravi, i utvrdio da je već u sedećem položaju, a da je malo crveno svetlo za koje je mislio da je na plafonu zapravo lampica na muzičkom uređaju na drugom kraju sobe.

Dok je išao u školu, zbog profesorke Niri se osećao nelagodno. Da li je sad prevazišao taj osećaj nelagode

dopuštajući joj da ga ljubi na kauču u njenoj sobi ili mu je konačno podlegao? Nije stigao ni da formuliše ovo pitanje a ona je već počela da mu otkopčava pantalone. U panici je pokušao da joj skloni ruku, ali je to uradio krajnje nevešto tako da je ona pomislila da pokušava da joj pomogne. Otkopčala mu je gornje dugme, a on joj je rekao da je pijan i da bi možda trebalo da se zaustave. Zavukla mu je ruku u gaće i rekla da je to u redu, njoj ne smeta. Pomislio je da će se sigurno onesvestiti, međutim nije. Voleo bi da jeste. Čuo je kako Pola kaže: Tako ti je tvrd. A to je bilo zaista sumanuto što je rekla s obzirom na to da mu uopšte nije bio tvrd.

Ispovraćaću se, rekao je.

Trgnula se, uzmakla je malo unazad, povukavši rukama i haljinu, a on je tu priliku iskoristio da ustane sa kauča i zakopča pantalone. Predusretljivo ga je upitala da li mu je dobro. Pogledao ju je i ugledao dve Pole kako sede na kauču, i obe su izgledale jednako jasno, tako da nije znao koja od njih je prava a koja je utvara. Izvini, rekao je. Sutradan se probudio na podu svoje dnevne sobe, skroz obučen. Nije imao pojma kako je došao kući.

Mora da se zbog nečega oseća nesiguran, rekla je Merijen. Ne znam zbog čega. Možda bi hteo da je više intelektualan.

Možda je samo jako samouveren.

Ne, definitivno nije to. On je...

Kružila je pogledom po prostoru. Kad tako mrda očima, izgleda kao matematičar koji u glavi izračunava neku veoma komplikovanu formulu. Spustila je šoljicu nazad na tacnu.

On je šta? upitao je Konel.

On je sadista.

Konel ju je pogledao, sa neskrivenom zabrinutošću zbog onoga što je upravo izgovorila, a ona mu se samo slatko osmehnula. Okretala je šoljicu po tacni.

Je l' ti to ozbiljno? upitao je.

Pa, voli da me udari. Ali samo tokom seksa. Inače nikad, ni kad se svađamo.

Nasmejala se, ali je njen smeh zazvučao budalasto i nije joj pristajao. Konelu je na trenutak sve zaigralo pred očima, kao prvi znak teške migrene. Prislonio je ruku na čelo. Shvatio je da se prepao. Kad je s Merijen, često se osećao nekako nevino, iako je u seksualnom pogledu kudikamo iskusniji od nje.

A tebe to loži, a? upitao je.

Slegnula je ramenima. Cigareta joj dogorevala u pepeljari. Uzela je i povukla još jedan dim a zatim ju je ugasila.

Ne znam, rekla je. Stvarno ne znam da li mi se to sviđa.

Zašto mu onda dozvoljavaš da ti to radi?

To je bila moja ideja.

Podigao je svoju šoljicu sa tacne i otpio veliki gutljaj vrele kafe. Morao je nekako da zaposli ruke. Spustio je šoljicu nazad na tacnu po kojoj se prosulo malo kafe.

Kako to misliš? rekao je.

To je bila moja ideja, želela sam da mu se potčinim. Teško mi je to da objasnim.

Pa, hajde probaj, ako želiš. Veoma me zanima da čujem.

Merijen se opet nasmejala. Biće ti neprijatno, odvratila je.

Neka.

Pogledala ga je, možda je htela da se uveri da se ne šali, a onda malo izdigla glavu, podigavši bradu uvis, što je njemu bio pouzdan znak da će mu sad poveriti ono što joj je i samoj bilo teško da poveruje o sebi.

Nije da me uzbuđuje kad me neko ponižava, rekla je. Samo sam htela da vidim da li bih mogla da se prepustim nekome ko bi to hteo. Je l' ti ovo ima smisla? Ja ne znam da li ima, mnogo sam o tome razmišljala. To je više stvar dinamike odnosa a ne onoga što se stvarno dešava. U svakom slučaju, ja sam mu natuknula da bih mogla da budem pokornija. A onda se ispostavilo da se njemu sviđa da me bije.

Konel se zakašljao. Merijen je uzela drveni štapić za mešanje kafe i počela da ga prevrće po prstima. Sačekavši da mu prođe napad kašlja, rekao je: A šta ti on to radi?

Oh, šta znam, rekla je. Nekada me ošine kaišem. Voli da me davi, tako nekako.

Aha.

Mislim, nije da ja u tome uživam. Ali, kakvo je to potčinjavanje ako pristaješ samo na ono što ti prija.

Jesi oduvek imala ovakve ideje? upitao je.

Pogledala ga je značajno. Imao je osećaj kao da mu je strah prožeo čitavo biće i da više nije onaj koji je bio, kao da ga je taj strah preobrazio, i sad mu se pri pogledu na Merijen činilo kao da pliva ka njoj kroz nekakvu vodu. Uzeo je paklicu cigareta i otvorio je. Osetio je kako škrguće zubima. Izvadio je cigaretu i pripalio je. Merijen je jedina osoba na svetu koja je u stanju da u njemu izazove ovakve emocije, da učini da se oseti tako čudno i dezorijentisano, kao da se utapa i tone i da je vreme prestalo da postoji.

Ne bih da pomisliš da je Džejmi neki grozan tip, rekla je.

Pa, meni deluje da jeste.

Ne, stvarno nije.

Povukao je dim cigarete i na sekund začkiljio očima. Sunce je sijalo jako, a on je osećao Merijenino telo tu kraj sebe, gorak ukus kafe i usta puna dima.

Možda ja želim da se ljudi prema meni ophode loše, rekla je. Ne znam. Ponekad pomislim da zaslužujem sve loše što mi se dešava zato što sam loša osoba.

Konel je izbacio dim iz pluća. Proletos mu se dešavalo da se usred noći probudi kraj Merijen i, ako je i ona bila budna, zagrlili bi se i milovali sve dok na kraju ne bi ušao u nju. Nije morao ništa da govori, samo bi je pitao da li je dobro, a ona bi uvek rekla da jeste. Ništa u njegovom životu nije moglo da se poredi s onim što je osećao u tom trenutku. Često bi pozeleo da može da uđe u njeno telo i unutra da zaspi. To je osećaj kakav nikada nije imao ni s kim drugim, niti će ikada to i poželeti. Posle toga bi ponovo utonuli u san, bez reči, zagrljeni.

Nikada mi ovo nisi rekla. Kad smo mi bili...

S tobom je bilo drugačije. Mi smo bili, znaš... Sve je bilo drugačije.

Savijala je drveni štapić obema rukama, natežući ga skoro do pucanja, da bi zatim otpustila jedan njegov kraj, tako da joj je odskočio iz ruke.

Da li bi sad trebalo da sa osetim uvređeno? pitao je.

Ne. Ako želiš da čuješ, reći ću ti najprostije objašnjenje.

Dobro. Je l' to neistina?

Nije, rekla je.

Napravila je kratku pauzu. Pažljivo je odložila štapić za mešanje kafe. Nije više imala čime da drži uposlene ruke, pa je prstima prošla sebi kroz kosu.

Nije bilo potrebe da s tobom igram igre, rekla je. Bilo je stvarno. S Džejmijem imam utisak kao da glumim, pretvaram se da to osećam, kao da on ima neku moć nada mnom. A s tobom je odnos bio stvaran, ja sam stvarno to osećala, da ću da uradim što god ti poželiš. I eto, vidiš, ti sad misliš da sam loša devojka. Da sam neverna. I ko me onda ne bi istukao?

Merijen je šakom prekrila oči. Osmehnula se, umorno i sa samoprezirom. Konel je obrisao vlažne dlanove o pantalone.

Ja ne bih, rekao je. Može biti da sam u tom pogledu staromodan.

Sklonila je šaku sa očiju i pogledala ga. Usne su joj suve i deluju ispucalo. I dalje se osmehivala sa istim onim izrazom na licu.

Nadam se da smo mi uvek tu jedno za drugo, rekla je. To mi mnogo znači. Čini me spokojnom.

Dobro, to je lepo.

Pogledala ga je kao da ga tek sad vidi otkako je došao i seo za sto.

Inače, rekla je. Šta ima kod tebe?

Znao je da je njeno pitanje iskreno. Konel nije osoba koja se lako poverava, niti od drugih očekuje da se njemu poveravaju. Zbog toga mu je potrebna Merijen. To mu je odjednom postalo jasno. Merijen je neko kome može sve da kaže. Bez obzira na izvesne teškoće i nesporazume među njima, njihov odnos opstaje. To je izvanredno, takoreći dirljivo.

Nešto skroz suludo mi se dogodilo letos, rekao je. Hoćeš da ti ispričam?

Četiri meseca kasnije

(JANUARA 2013)

Merijen je bila u svom stanu s prijateljima. Ispiti za stipendiju završili su se te nedelje, a sledeći semestar počinjao je u ponedeljak. Osećala se isceđeno, poput sunđera. Zapalila je već četvrtu cigaretu te večeri, pa je u grudima osećala neku kiselost, a pritom nije ni večerala. Za ručak je pojela samo jednu mandarinu i parče tosta bez putera. Pegi je ležala na kauču i pričala o tome kako je inter-rejlom putovala po Evropi, iz nekog razloga je zapela da objašnjava po čemu se razlikuju Zapadni i Istočni Berlin. Da, znam, bila sam tamo, rekla je Merijen odsutno i otpuhnula dim iz usta.

Pegi se okrenula ka njoj, razrogačivši oči. Bila si u Berlinu? upitala je. Nisam znala da provincijalce iz Konahta puštaju da putuju tako daleko.

Nekoliko njih suzdržano se nasmejalo. Merijen je otresla pepeo u keramičku pepeljaru na naslonu kauča. Vanserijski duhovito, odvratila je.

Morali su da ti daju slobodno na farmi, nastavila je Pegi.

Baš tako, odgovorila je Merijen.

Pegi je produžila dalje sa svojom pričom. U poslednje vreme Pegi je često ostajala da prespava kod Merijen kad Džeimi nije tu, doručkovala je u njenom krevetu, pratila je do kupatila i, dok se Merijen tuširala, ležerno seckala nokte i žalila se na to kakvi su muškarci. Merijen je bilo drago što je Pegi doživljava kao posebnu prijateljicu, čak i ako ima sklonost da joj oduzima previše slobodnog vremena. U poslednje vreme, međutim, Pegi je počela da joj se podsmeva pred

drugima. Zarad očuvanja njihovog prijateljstva, Merijen se trudila da se smeje, ali bi joj se od tog upinjanja samo iskrivilo lice, što je Pegi pružalo nov povod za izrugivanje. A kad bi svi otišli svojim kućama, Pegi bi se privila uz Merijen, naslonivši joj se na rame, i kazala: Nemoj da se ljutiš na mene. Na šta bi joj Merijen, utanjivši glasom, odvratila: Ne ljutim se. Situacija se upravo razvijala u tom pravcu, što je značilo da će za nekih par sati celu tu scenu ponoviti još jednom.

Posle priče o Berlinu, Merijen je otišla do kuhinje i donela još jednu bocu vina i svima dopunila čaše.

Kako su prošli ispiti? upitala je Sofi.

Merijen je raširila ruke i slegnula ramenima uz smešnu grimasu, na šta su se svi nasmejali. Ponekad njeni prijatelji nisu znali kako da reaguju na dinamiku njenog i Peginog odnosa, nekada su se preglasno smejali kad je Merijen pokušavala da bude duhovita, što je delovalo više kao da s njom saosećaju, pa čak i da je sažaljevaju, nego što im je zaista zabavno.

Hajde, budi iskrena, rekla je Pegi. Zajebala si se, je l' tako?

Merijen se osmehnula, iskrivivši usta ustranu, i opet začepila bocu vina. Ispiti za dodelu stipendija završili su se pre dva dana, a Pegi i Merijen su ovaj ispit polagale zajedno.

Pa, možda sam mogla i bolje da uradim, diplomatski je odgovorila Merijen.

Ti si apsolutno takva, odvratila je Pegi. Uvek si najpametnija na svetu, a onda kad stvarno treba to da pokažeš, sve uprskáš.

Možeš sledeće godine da probaš ponovo, rekla je Sofi.

Ne verujem da je baš tako loše uradila, nadovezala se Džoana.

Merijen je izbegla Džoanin pogled i vratila vino u frižider. Stipendija pokriva pet godina školarine, plaćen smeštaj u studentskom domu i hranu u menzi sa ostalim stipendistima. Za Merijen, koja ne plaća ni kiriju ni školarinu i nema pojma koliko sve to stvarno košta, to je bila samo stvar prestiža. Volela bi da njen superiorni intelekt dobije javnu potvrdu tako što će joj biti uplaćena pozamašna svota novca. Mogla bi da glumi skromnost, ali joj niko ne bi poverovao. Kako god, činjenica je da ispite nije loše uradila. Štaviše, bilo je odlično.

Moj profesor statistike je hteo da i ja polažem, rekao je Džejmi. Ali, jebi ga, stvarno nisam mogao da učim za Božić.

Merijen se još jednom usiljeno osmehnula. Džejmi nije polagao ispite zato što zna da ih ne bi položio. Svi u sobi to dobro znaju. On bi hteo da se napravi važan, a pritom ne uviđa da je to što govori očigledna izmišljotina i da niko od prisutnih u to ne veruje. Prosto je umirujuće koliko je za nju Džejmi providedan.

Još na početku njihove veze, naizgled bez ikakvog razloga, jednom mu je rekla da je ona sklona „potčinjavanju“. I nju je samu iznenadilo kad je to izgovorila: možda je htela da ga sablazni. Kako to misliš? upitao je. Pa, volim, znaš, kad me momci povređuju, odgovorila je samouverenim glasom. Posle toga je počeo da je vezuje i da je tuče raznim predmetima. Kad razmišlja o tome koliko malo poštovanja ima prema njemu, bude joj odvratno i počne da mrzi samu sebe, i to onda u njoj izaziva neodoljivu želju da se oseti potčinjenom i na neki način slomljenom. Kad je u takvom položaju, njen se mozak jednostavno isprazni, kao kad se ugasi svetlo u sobi, i ona sva uzdrhti i tad doživi orgazam, iako je to zadovoljstvo neprimetno. I onda ponovo ispočetka. Kad bi pomislila da raskine s Džejmijem, što joj je često padalo na pamet, Merijen

nije razmišljala o tome kakva bi bila njegova reakcija, već kako bi reagovala Pegi.

Pegi je Džejmija volela, što znači da je mislila da on u neku ruku jeste fašista, ali da je on fašista koji suštinski nema moć nad Merijen. Merijen bi joj se nekada požalila na njega, pa bi joj Pegi onda kazala nešto tipa: Pa, on je jedna šovinistička svinja, šta si očekivala? Pegi je smatrala da su muškarci odvratne životinje koje ne umeju da se kontrolišu i da žene uopšte ne treba da računaju na njihovu emocionalnu podršku. Trebalo je da prođe dosta vremena pre nego što je Merijen svanulo da Pegi koristi uopštenu kritiku muškaraca kao takvih da bi branila Džejmija kad god bi joj se Merijen požalila na njega. A šta si ti očekivala? rekla bi joj Pegi. Ili bi joj odvratila: I ti misliš da je to nešto loše? Kakvi su muškarci inače, on ti je pravi princ. Merijen nije mogla da razume zašto Pegi to radi. Kad god bi Merijen nagovestila, makar izokola, da se njena i Džejmijeva veza možda bliži kraju, Pegi bi planula. Neretko bi se i posvađale, a te su se svađe završavale tako što bi Pegi izjavila da ju je baš briga hoće li oni raskinuti ili ne, na šta bi Merijen, iscrpljena i zbunjena, odgovarala da verovatno neće.

Halo?

Ćao, ovde Konel. Malo mi je neprijatno, ali opljačkali su me. Ukrali su mi novčanik i telefon i još neke sitnice.

Oh, bože, užas. Šta se desilo?

Mislio sam... malo sam dalje od grada, u Dan Loghejru, pa ne znam kako da se vratim, nemam para za taksi ni za prevoz. Pa sam mislio ako možeš da se nađemo da mi eventualno pozajmiš neku kintu ili šta ja znam.

Celo društvo ju je upitno posmatralo. Odmahnula im je rukom da nastave sa razgovorom. Džejmi ju je i dalje posmatrao iz fotelje.

Naravno, ne brini, rekla je u telefon. Kod kuće sam, hoćeš da uzmeš taksi dovde? Izaći ću da platim, je l' ti to odgovara? Pozvoni kad stigneš.

Da, okej. Hvala, rekao je. Hvala ti, Merijen. Neki čovek mi je dao svoj telefon da te pozovem, moram sad da mu ga vratim. Vidimo se uskoro.

Prekinuo je vezu. Društvo ju je pogledalo iščekujući neki odgovor, dok je ona stajala sa telefonom u ruci. Pošto im je objasnila šta se dogodilo, svi su rekli da kapiraju i da im je žao zbog Konela. On se i dalje s vremena na vreme pojavljivao na njenim žurkama, uglavnom bi svratio na kratko pićence pre nego što bi produžio negde dalje. Kad je Merijen ispričao šta mu se letos desilo s Polom Niri, ona je reagovala skroz neodmereno, spopao ju je takav gnev kakav nikad pre toga nije osetila. Znam da zvučim malo dramatično, rekao je Konel. Jer, ona u stvari nije uradila ništa tako strašno. Ali mene je sve to baš sjebalo. Merijen je čula sebe kako, glasom hladnim kao led, izgovara: Grkljan bih joj iščupala. Konel ju je pogledao i nasmejao se, zblanut njenim rečima. Pobogu, Merijen, rekao je, smejući se i dalje. Bih, majke mi, odvratila je ne trepnuvši. Zavrteo je glavom. Moraš da obuzdaš te agresivne porive, rekao je. Ne možeš da ideš naokolo i ljudima čupaš grkljan, uhapsiće te. Sačekala je da prestane sa smehom, a onda je potpuno mirno rekla: Ako te ikada ponovo bude takla, ima to da uradim, ništa me ne zanima.

U novčaniku je imala samo neku siću, ali je u fioci u komodi pored kreveta imala trista evra. Otišla je u sobu. Nije upalila svetlo. Iz druge sobe dopirao je žamor. Otvorila je fioku i izvadila novac. Bilo je šest novčanica od po pedeset evra. Uzela je tri novčanice i stavila ih u novčanik. Zatim je sela na ivicu kreveta, htela je još malo tu da posedi sama sa sobom.

Kod kuće je oko Božića situacija postala prilično napeta. Kad god su imali goste u kući, Alen je bivao nespokojan i jako razdražljiv. Jedne večeri, pošto su ujak i ujna otišli, Merijen je pošla u kuhinju da odnese šolje iz kojih su pili čaj. Alen je išao za njom.

Eto to pokazuje kakva si, rekao joj je. Hvališeš se ocenama sa ispita.

Merijen je pustila toplu vodu i prstom proverila temperaturu. Alen je stajao na vratima, s prekrštenim rukama.

Nisam ja započela tu priču, odgovorila je. Oni su.

Ako je to jedino čime možeš da se pohvališ, baš te žalim, rekao je Alen.

Voda iz slavine postala je toplija, pa je Merijen zapušila odvod, uzela tečnost za pranje sudova i sipala malo na sunder.

Je l' ti mene slušaš? rekao je Alen.

Da, slušam te, baš me žališ.

Jebo te, koliko si samo jadna. Prava si jadnica.

Primila sam poruku, rekla je.

Odložila je jednu opranu šoljicu da se suši, a zatim je drugu potopila u vrelu vodu.

Misliš da si pametnija od mene? upitao je.

Prelazila je mokrim sunderom po šolji. Neobično pitanje, rekla je. Ne znam, nikada o tome nisam razmišljala.

E pa nisi, rekao je.

Okej, važi.

Okej, važi, ponovio je piskutavim izobličnim glasom. Nije ni čudo što nemaš prijatelje, ne umeš ni da razgovaraš normalno.

Tako je.

Treba da čuješ šta se po gradu o tebi priča.

Nasmejala se, nehotice, pošto joj je ta ideja zazvučala potpuno suludo. Razjaren njenom reakcijom, Alen ju je zgrabio za mišku i povukao ka sebi, usput je pljunuvši, naizgled slučajno, tako da je njegov ispljuvak završio na njenoj suknji. Pustio joj je ruku. Au, rekla je. Stvarno degutantno. Alen se okrenuo i izašao iz kuhinje, dok je Merijen nastavila da pere sudove. U trenutku kad je četvrtu šoljicu stavljala na sušač za suđe konstatovala je da joj desna ruka blago ali primetno drhti.

Za Božić joj je majka dala kovertu sa petsto evra. Bila je to jedna od onih smeđih kancelarijskih koverti u koje je majka stavljala novac da plati Lorejn. U njoj nije bilo čestitke, samo novac. Merijen joj je zahvalila, na šta je Deniz brzopleto rekla: Malo sam zabrinuta zbog tebe. Merijen je prevrtala kovertu u šaci, nastojeći da zadrži prikladan izraz lica. Što zbog mene? upitala je.

Pa, rekla je Deniz, šta ti uopšte planiraš sa svojim životom?

Ne znam. Mislim da još imam mnogo otvorenih opcija. Za sad sam fokusirana na fakultet.

A šta posle?

Merijen je počela palcem da trlja kovertu sve dok se na hartiji nije ukazala bledosmeđa mrlja. Kao što rekoh, ponovila je, ne znam.

Plašim se da ćeš se zaprepastiti kad vidiš šta je realan život, rekla je Deniz.

U kom smislu?

Ne znam da li si svesna toga da si na fakultetu kao pod staklenim zvonom. Posao je nešto sasvim drugo.

Sumnjam da bi me na poslu pljuvali zato što imam svoje mišljenje, rekla je Merijen. Koliko ja znam, to se ne smatra prihvatljivim.

Deniz se osmehnula stisnutih usana. Pa sad, draga, rekla je, ako ne umeš da se nosiš sa malim konfliktom između brata i sestre, zaista ne znam kako ćeš izaći na kraj sa ozbiljnijim problemima u životu.

Videću već.

Deniz je lupila šakom o kuhinjski sto. Merijen se trgla, ali je nije pogledala, samo je stajala i držala onu kovertu.

Misliš da si posebna, je l' to misliš? rekla je Deniz.

Merijen je zažmurila. Ne, rekla je. Ne mislim.

Bilo je već jedan sat iza ponoći kad je Konel pozvonio na vrata. Merijen je uzela novčanik i izašla napolje. Ispred zgrade je stajao taksisti. Drveće sa druge strane ulice bilo je utonulo u izmaglicu. Zimske noći su tako posebne, htela je da kaže Konelu, koji joj je stajao okrenut leđima i razgovarao sa taksistom kroz otvoren prozor. Začuvši njene korake, okrenuo se. Usne su mu bile rasečene i krvave, a u uglovima usana je imao tragove zgrušane krvi, tamne kao mastilo. Uхватила se za grudi, ustuknuvši korak unazad. Znam, video sam se u ogledalu, rekao je Konel. Ali u stvari sam skroz okej, samo treba da se umijem. I dalje vidno pometena, Merijen je platila taksisti, a kusura umalo nije ispustila u šaht. Pošto su ušli u zgradu, primetila je da je Konelova gornja usna s desne strane prilično otečena. Na zubima je imao tragove krvi. Oh, bože, rekla je. Šta ti se to dogodilo? Nežno ju je uhvatio za ruku, pomilovavši je palcem po zglobu.

Neki tip mi je prišao i tražio mi pare, rekao je. I onda sam mu ja, ne znam zašto, rekao da ne dam, i onda me je on udario

u glavu. Znam da je to bilo glupo, trebalo je samo da mu dam te pare. Izvini što sam te cimao, tvoj broj je jedini koji znam napamet.

Jao, stvarno strašno, rekla je. Slušaj, tu mi je neko društvo. Šta bi ti sad? Ako hoćeš, možeš da se istuširaš i da ostaneš ovde. Ili hoćeš samo da ti dam pare pa da ideš kući?

Stigavši do njenog stana, stali su ispred vrata.

Kako god tebi odgovara, odgovorio je. Samo da znaš, mnogo sam pijan, izvini.

Je l'? Koliko pijan?

Pa, nisam išao kući još od ispita. Nemam pojma, je l' mi se vide zenice?

Pogledala ga je u oči. Zenice su mu bile velike, kao zjapeće crne rupe od kuršuma.

Vide se, rekla je. Ogromne su.

Pa, da, rekao je tiho i pomilovao je opet po ruci. Uvek budu tolike kad te vidim.

Nasmejala se, zavrtevši glavom.

Očigledno si pijan čim flertuješ sa mnom, rekla je. Džejmi je tu, samo da znaš.

Udahnuo je na nos, a zatim se osvrnuo preko ramena.

Možda bi bilo bolje da se vratim po još jedan udarac u glavu, rekao je. Nije to bilo baš tako strašno.

Merijen se nasmešila, a on joj je pustio ruku. Otvorila je vrata.

Ugledavši ga, svi u dnevnoj sobi zinuli su od zaprepašćenja i tražili mu da im ispriča šta mu se to desilo, što je on i učinio, mada nije ispunio njihova očekivanja u pogledu dramskog naboja. Merijen mu je donela čašu vode. Isprao je

usta i ispljunuo u sudoperu. Ispljuvak mu je bio ružičaste boje, nalik kakvom koralu.

Govnjiva primitivna propalica, prokomentarisao je Džejmi.

Ko, ja? rekao je Konel. Nije lepo tako da govoriš. Ne možemo svi da idemo u privatne škole, ako nisi znao.

Džoana se nasmejala. S obzirom na to da Konel obično nije tako neprijatan, Merijen se zapitala da nije možda svađalački raspoložen zbog udarca koji je dobio u glavu, ili je možda još pijaniji nego što je mislila.

Mislio sam na tipa koji te je opljačkao, rekao je Džejmi. Verovatno krade da kupi drogu, uglavnom su to takvi likovi.

Konel je prstima opipao zube, kao da proverava da li su još na mestu. Zatim je obrisao šake o kuhinjsku krpku.

Pa da, rekao je. Život nije nimalo lak kad si navučen na drogu.

Da znaš da nije, nadovezala se Džoana.

Ali uvek mogu da pokušaju da ostave drogu, zar ne? nastavio je Džejmi.

Aha, rekao je Konel, nasmejavši se. Siguran sam da im to nikad nije palo na pamet.

Svi su začu tali. Konel se osmehnuo, naizgled stidljivo. Zubi mu nisu izgledali toliko jezivo sad kad ih je isprao vodom. Izvinjavam se svima, rekao je. Idem ja sad, neću više da smetam. Svi su stali da ga uveravaju da im ne smeta, svi osim Džejmija, koji nije rekao ništa. Iznenada se osetivši obuzeta nekim majčinskim nagonom, Merijen je pomislila da Konelu pripremi kadu za kupanje. Džoana ga je pitala da li ga nešto boli. Nije tako strašno, odgovorio je Konel, pošto je najpre prstima protrljao prednje zube. Na sebi je imao crnu jaknu i

ispod nje uflekanu belu majicu, iz koje mu je oko vrata provirivao srebrni lančić koji je nosio još od škole. Pegi je jednom za taj lančić prokomentarisala da je pravi „šik sa te-ve šopa“, a Merijen je htela u zemlju da propadne, mada nije bila sasvim sigurna da li se tako osetila zbog Konela ili zbog Pegi.

Reci, koliko ti treba para? pitala je Merijen. Pitanje je bilo delikatno, pa je društvo nastavilo sa razgovorom, tako da je imala utisak skoro kao da je ostala s njim nasamo. Slegnuo je ramenima. Verovatno nećeš moći da podigneš pare bez kartice, rekla je. Zažmurio je, čvrsto stisnuvši kapke, i stavio ruku na čelo.

Jebo te, koliko sam pijan, rekao je. Kao da haluciniram. Izvini, šta si me ono pitala?

Pare. Koliko para da ti dam?

Uh, ne znam, deset evra?

Daću ti sto, rekla je.

Šta? Ma, ne.

Neko vreme su se raspravljali oko toga, a onda je došao Džejmi i dodirnuo Merijen po ramenu. Odjednom je postala svesna njegove ružnoće, i poželela je da se skloni od njega. Kosa mu se već proredila, imao je i zaliske, a lice mu je delovalo nekako mlohavo, kao da nema vilicu. Stojeći pored njega, čak i ovako krvav i isprepučan, Konel je naprosto zračio zdravljem i harizmom.

Mislim da ću uskoro morati da krenem, rekao je Džejmi.

Dobro, vidimo se sutra, rekla je Merijen.

Džejmi ju je pogledao u neverici, jedva se suzdržavši da ne kaže: Molim? Ipak, samo se nasmešio. Uostalom, nije ona najbolja riba na svetu, ni približno. Štaviše, na nekim fotografijama Merijen ne samo da ne izgleda atraktivno, nego

je čak i ružna, s krivim zubima koji joj štrče napred kao kod nekog glodara. Pokajnički, uhvatila je Džejmija za ručni zglob, kao da bi tim gestom htela da izvrši nemogući čin komunikacije: da istovremeno Džejmiju ukaže na to da je Konel povređen i da mu je nažalost neophodna njena pažnja, a Konelu da stavi do znanja da Džejmija najradije ne bi dodirivala.

Okej, rekao je Džejmi. Onda, laku noć.

Poljubio je Merijen u obraz i otišao po jaknu. Uskoro se i društvo razišlo, zahvalivši Merijen na lepoj večeri. Čaše su bile u sudoperi ili su se sušile već oprane. Gosti su otišli, a ulazna vrata su se zatvorila. Merijen i Konel ostali su sami. Osećala je kako joj se mišići ramena i vrata opuštaju, kao da to što su ostali nasamo ima narkotičko dejstvo. Nasula je vode u čajnik i uzela šolje, pokupila još neke prljave čaše koje je potom stavila u sudoperu i prosula pepeljaru.

Pa, jeste još zajedno? upitao je Konel.

Nasmešila se, pa se i on nasmešio s njom. Uzela je dve kesice čaja i stavila ih u šolje. Voda u čajniku počela je da ključa. Merijen voli kad je ovako nasamo s Konelom. Odjednom joj se učinilo da njeni životni problemi uopšte nisu nerešivi.

Da, jesmo, rekla je.

Pa, kako to?

Kako to da smo i dalje zajedno?

Da, rekao je. U čemu je fora? Ono, u smislu, zašto si ti i dalje s njim?

Merijen je glasno frknula. Pretpostavljam da hoćeš čaj, rekla je. Klimnuo je glavom, zavukavši desnu ruku u džep. Uzela je mleko iz frižidera, tetrapak je bio hladan i vlažan. Konel je stao naspram nje, usne su mu bile otečene, ali na

njima skoro da nije bilo tragova krvi, pošto se umio. Lice mu je bilo neverovatno lepo.

Mogla bi da nađeš drugog dečka, znaš, rekao je. Mislim, momci se stalno zaljubljuju u tebe, koliko čujem.

Prestani.

Ti si takva osoba, ljudi te ili vole ili mrze.

Voda je proključala i čajnik se isključio. Merijen je zatim sipala čaj u šolje.

Evo, ti me ne mrziš, rekla je.

Poćutao je nekoliko sekundi, a zatim rekao: Ne, ja sam postao imun na tebe, u izvesnom smislu. Zato što te znam još iz škole.

Dok sam bila ružna jadnica, rekla je.

Ne, ti nikada nisi bila ružna.

Spustila je čajnik. Osećala je da ima neku moć nad njim, neku opasnu moć.

I dalje misliš da sam lepa?

Pogledao ju je, sigurno mu je bilo jasno šta radi, zatim je pogledao u svoje šake, kao da mu je potreban dokaz da je tu zaista fizički prisutan.

Baš si dobro raspoložena, rekao je. Mora da je bila dobra žurka.

Prešla je preko ove njegove opaske. Jebi se, rekla je u sebi, iako to nije zaista mislila. Kašičicom je izvadila kesice čaja iz šolja i bacila ih u sudoperu, sipala mleko i vratila ga u frižider. Sve to uradila je hitro, pomalo nestrpljivo, kao čovek kome se žuri a mora da se bakće s pijanim prijateljom.

Stvarno bih voleo da si s bilo kim drugim, rekao je. Radije bih da ti je dečko ovaj što me je opljačkao.

A šta se to tebe tiče?

Nije odgovorio ništa. Setila se načina na koji se ponela prema Džejmiju pre nego što je otišao. Šakama je protrljala lice. Seljačina koja loče mleko, rekao je Džejmi jednom za Konela. To je tačno, i ona je videla Konela kako pije mleko direktno iz tetrapaka. Konel voli da igra video igrice sa svemircima i ima svoje mišljenje o fudbalskim trenerima. On je zdrav i prav, kao tek procvali pupoljak. Verovatno mu nikad u životu nije prošlo kroz glavu da tokom seksa nekome nanese bol. On je dobra osoba i dobar prijatelj. Zašto ga onda ona stalno spopada i pritiska kao da od njega nešto želi da dobije? Da li želi da zauvek bude ona stara paćenica kakva je bila uz njega?

Da li ga voliš? upitao ju je Konel.

Zastala je s rukom naslonjenom na vrata frižidera.

Tebe obično ne zanimaju moja osećanja, rekla je. Moram reći da sam mislila da se takve stvari ne pominju među nama.

Dobro. Okej.

Opipao je natečene usne. Na trenutak je delovao zbunjeno. Zatim je spustio ruku i zagledao se u kuhinjski prozor.

Znaš, rekao je, možda je to trebalo da ti kažem ranije, ali i ja se viđam s nekim. Već neko vreme se viđamo, trebalo je to da ti kažem.

Merijen je bila toliko zatečena ovim saznanjem da je to osetila celim svojim telom. Pogledala ga je sa neskrivenim iznenađenjem, nesposobna da sakrije da je zapanjena. Otkako su postali prijatelji, Konel nikada nije bio u vezi s nekom devojkom. Nikada nije ni pomislila da bi on mogao poželeti da ima devojkku.

Molim? rekla je. Koliko ste već zajedno?

Nekih mesec i po. Zove se Helen Brofi. Ne znam da li je poznaješ. Studira medicinu.

Okrenuvši mu leđa, Merijen je uzela svoju solju sa radne površine. Pokušala je da opusti ramena, plašila se da će zaplakati i da će on to videti.

Zašto onda hoćeš da ja raskinem sa Džejmijem? upitala ga je.

Ne, ne želim. Ja samo hoću da ti budeš srećna, to je sve.

Jer si dobar prijatelj, je l' tako?

Pa, da, jeste. Mislim, ne znam.

Šolja u Merijeninoj ruci bila je toliko vrela da se nije mogla držati, ali umesto da je spusti, ona ju je i dalje držala, puštajući da joj bol prodre kroz kožu prstiju, duboko u meso.

Jesi zaljubljen u nju? upitala ga je.

Da. Da, jesam.

Merijen je počela da plače. To je bio najneprijatniji trenutak u čitavom njenom životu otkako više nije bila mala devojčica. Stajala je i dalje leđima okrenuta ka Konelu, ali je osećala kako joj se ramena trzaju u snažnom grču koji nije mogla da obuzda.

Pobogu, Merijen, rekao je Konel.

Jebi se.

Položio joj je ruku na rame. Trgla se i uzmakla, kao da je svojim dodirom mogao da je ozledi. Spustila je šolju nazad na sto i rukavom ovlaš obrisala lice.

Samo idi, rekla je. Idi i ostavi me.

Nemoj da si takva, Merijen. Stvarno se grozno osećam. Znaš? Trebalo je ranije da ti kažem, izvini.

Uopšte ne želim da razgovaram s tobom. Samo idi.

Stajali su tako neko vreme. Merijen je grizla unutrašnju stranu obraza sve dok bol nije počeo da deluje otupljujuće na njene nerve, pa je prestala da plače. Obrisala je lice, obema šakama, i okrenula se ka Konelu.

Molim te idi, rekla je. Stvarno te molim.

Uzdahnio je i pogledao u pod. Protrljao je oči.

Dobro, rekao je. Nego, izvini sad što ti tražim, ali stvarno mi treba nešto para da stignem kući. Izvini.

Skroz je to smetnula s uma, pa se sad osetila loše zbog toga. Čak mu se i osmehnula, toliko se loše osetila. Jao, da, rekla je. Od silnog uzbuđenja zaboravila sam na tvoju nezgodu. Evo ti sto evra, je l' ti to dovoljno? Klimnuo je glavom, ali je nije pogledao. Znala je da se sad on oseća loše. Volela bi kad bi mogla da reaguje kao odrasla i zrela osoba. Uzela je svoj novčanik i dala mu novac, koji je on stavio u džep. Oborio je pogled, nakašljao se da pročisti grlo i nekoliko puta trepnuo očima, kao da će i on da zaplače. Žao mi je, rekao je.

Ma, ništa, rekla je Merijen. Sve je okej.

Počeo se po nosu i osmotrio sobu kao da je gleda poslednji put.

Znaš, ja stvarno nisam kapirao šta se letos dešavalo među nama, rekao je. Mislim, onda kad sam morao da se iselim i sve to. Mislio sam da ćeš ti možda da mi kažeš da pređeni kod tebe ili tako nešto. Uopšte ne znam šta nam se to na kraju dogodilo.

Osetila je oštar bol u grudima, a ruka joj je pošla ka vratu, kao da će da skloni nešto čega nema.

Rekao si mi da želiš da se viđaš s drugima, rekla je. Nisam imala pojma da si hteo da ostaneš ovde. Mislila sam da hoćeš da raskineš sa mnom.

Na trenutak je rukom prekrio usta, a onda glasno izdahnuo.

Nisi uopšte pominjao da hoćeš da ostaneš ovde, nastavila je. Naravno da si bio dobrodošao. Kao što si uvek dobrodošao.

Dobro, u redu, rekao je. Ali sad stvarno treba da krenem. Laka ti noć, okej?

Okrenuo se i otišao. Ulazna vrata su se zatvorila za njim, tiho škljocnuvši.

Sutradan ujutro u kampusu Džejmi joj je prišao i poljubio je pred svima, rekavši joj da izgleda prelepo. Kako je bilo sinoć s Konelom? upitao je. Uхватила ga je za ruku, uputivši mu zaverenički pogled ispod oka. Ma, bio je potpuno van sebe, rekla je. Na kraju sam ga nekako iskulirala.

Šest meseci kasnije

(JULA 2013)

Probudio se nešto posle osam. Napolju je bilo vedro, a u kupeu je postajalo vruće i zagušljivo od disanja i znoja. Kroz prozor su promicali i nestajali iz vida nečitljivi nazivi usputnih stanica. Najl je još spavao, ali je Elejn već bila budna. Konel je protrljao levo oko i malo se ispravio u sedištu. Elejn je čitala jedan od romana koje je ponela na put, na čijim je sjajnim koricama na glatkom kunstrdruku krupnim slovima pisalo *roman po kojem je snimljen bit film*. Glumica koja se smešila sa naslovne strane bila je njihov stalni saputnik već nekoliko nedelja. Konel je osećao gotovo prijateljsku bliskost prema tom bledom licu iz kostimirane drame.

Je l' znaš gde smo sada? upitao je.

Elejn je podigla pogled sa knjige. Prošli smo Ljubljanu pre neka dva sata, rekla je.

Aha, dobro, rekao je. Znači da smo blizu.

Konel je pogledao u Najla, čija se uspavana glava lagano ljuljuškala na vratu. Elejn je ispratila Konelov pogled. U nokdaunu je, kao i obično, rekla je.

Na početku ih je bilo više. Neki Elejnini prijatelji išli su s njima od Berlina do Praga, a u Bratislavi su, pre nego što su preseli na voz za Beč, sreli i neke Najlove kolege sa mašinskog fakulteta. Hosteli su bili jeftini, a gradovi koje su posećivali pružali su im laku i prolaznu uživanciju. Konel je imao utisak da ništa od onoga što je doživljavao tokom putovanja neće ostati u njemu. Čitavo putovanje delovalo mu je kao niz kratkih filmova koji se prikazuju samo jedanput, i imao je

utisak da otprilike zna o čemu se u njima radi, ali se nije mogao setiti detalja. Pamtio je samo slike koje je video kroz prozore taksija.

U svakom od tih gradova pronalazio je internet kafe gde je uvek obavljao ista tri rituala komunikacije: Helen bi pozvao preko Skajpa, majci bi preko svog mobilnog operatora poslao tekstualnu poruku, a Merijen bi napisao mejl.

Helen je preko leta bila u Čikagu na studentskoj razmeni. Obično se, kad je Konel pozove, u pozadini čuju glasovi njenih drugarica koje nešto ćaskaju i doteruju frizure, pa je Helen ponekad morala da na časak prekine razgovor da bi im rekla nešto tipa: Dajte, devojke, molim vas! Vidite da razgovaram! Konel je voleo da vidi njeno lice na ekranu, naročito kad je veza dobra, pa joj pokreti ne budu isprekidani, već kao u životu. Helen ima divan osmeh i divne zube. Kad je juče završio razgovor s njom, platio je račun, izašao i seo na sunce i naručio preskupu čašu koka-kole sa ledom. Ponekad, kad je Helen u većem društvu ili kad u internet kafeu bude gužva, njihovi razgovori ne budu tako prijatni, ali čak i tad se oseti bolje posle razgovora s njom. Primetio je da mu se tad žuri da što pre završi razgovor, da bi potom retrospektivno uživao u tome koliko voli da je vidi, bez presije da u svakom trenutku mora da kaže ono što treba i da mu izraz lica bude kao što treba. Dovoljno mu je bilo da vidi Helen, njeno milo lice, njen osmeh, da zna da ga ona i dalje voli, i ceo bi mu dan odmah bio lepši, i još bi satima osećao neku luckastu razdraganost.

Konel se uz Helen potpuno promenio. Kao da mu je neki neverovatno težak emotivni teret spao sa ramena, napokon je mogao normalno da diše. Sad je bio u stanju da napiše i da pošalje poruku: Volim te! Ranije je to za njega bilo prosto neizvodljivo, ali je u stvari bilo lako. Naravno da bi mu bilo

malo neprijatno kad bi neko pročitao te njegove poruke, ali je bio svestan da je to sasvim normalno, jer je to takoreći prirodna reakcija kojom želi da zaštiti lepe momente u svome životu. Sad je bio u stanju da sedne za sto i da večera s njenim roditeljima, bio je u stanju da s njom ide na žurke kod njenih prijatelja, bio je u stanju da toleriše sva ta osmehivanja i površna ćaskanja u društvu. Bio je u stanju da čvršće stisne Heleninu ruku kad ga pitaju kakvi su mu planovi za budućnost. Kad ga ona dodirne, kad ga spontano uhvati za ruku, ili samo skloni neku trunčicu sa njegovog okovratnika, Konel bi se osetio sav ponosan i pozeleo bi da ih u tom trenutku ljudi posmatraju. To što je on Helenin dečko učvršćuje njegov položaj u društvu, čini ga prihvatljivijom osobom, osobom koja uživa izvestan status, osobom koja ume da ćuti u društvu zato što je uviđavan a ne zato što je društveno neprilagođen.

Poruke koje je slao majci pak, zvučale su kao poslovna pisma. Obaveštavao ju je o istorijskim i kulturnim znamenitostima koje su videli tokom puta. Juče joj je tako poslao poruku sledeće sadržine:

pozdrav iz beča. katedrala sv. stefana je malo precenjena ali je muzej istorije umetnosti dobar, nadam se da je tu sve okej.

Lorejn je imala običaj da se raspituje o Helen. Čim su se upoznale, Helen i Lorejn su se odmah ukačile. Kad Helen dođe kod njih, Lorejn uvek prevrće očima na Konelove sitne nestašluke. Kako izdržavaš s njim, dušo? često bi prokomentarisala. U svakom slučaju, dobro je što se njih dve tako lepo slažu. Helen je prva devojka koju je upoznao sa svojom majkom i bilo je očigledno da se trudi da Lorejn pokaže

da ima normalnu veza i da Helen misli da je on veoma fin. Nije znao otkud mu taj poriv.

Za ovih nekoliko nedelja, što je više vremena prolazilo, mejlovi koje je Konel pisao Merijen bivali su sve duži. Najpre je počeo da ih kucka na telefonu u trenucima kad je dokon čekao u praonici veša ili dok u hostelu ne može da zaspi od vrućine. Zatim bi te kratke crtice pročitavao iznova, prepravljao ih i doterivao stilske finese, tumbao red reči u rečenici da bi zvučala što bolje. Vreme je postajalo rastegljivo dok je tako kuckao, činilo mu se da se usporeno cedi i teče a ono je zapravo letelo nezaustavljivom brzinom, pa mu se više puta desilo da najednom shvati da mu je tako proletelo nekoliko sati. Nije umeo da objasni zašto ga toliko zaokuplja pisanje tih mejlova, ali je slutio da to nije bez razloga. Dok piše, oseća da izražava neka opšta i fundamentalna načela, nešto što ima veze s njegovim sopstvom, a možda čak i nešto apstraktnije, nešto u vezi sa životom kao takvim. Pre neki dan je u svoj dnevnik, malu svesku sa sivim koricama, zapisao: siže za priču ispričanu mejlovima? Onda je to prežvrljao, delovalo mu je kao trivijalna fora. Primetio je da svoje dnevničke zapise precrtava kao da zamišlja da će ih čitati ko zna ko u budućnosti, kao da želi da taj neko iz budućnosti vidi koje je od svojih misli i ideja smatrao vrednijim.

Tokom njihove prepiske, Konel i Merijen razmenjivali su i mnoštvo linkova za razne vesti iz sveta. Trenutno su bili potpuno zaokupljeni situacijom oko Edvarda Snoudena. Merijen je nalazila da je ta priča zanimljiva, jer se interesovala za sistem globalnog nadziranja, dok je Konel na nju gledao kao na fascinantnu ljudsku dramu. On je na internetu čitao sve moguće teze i teorije o ovom slučaju, gledao je mutne snimke sa moskovskog aerodroma Šeremetjevo. Merijen i on su u datom momentu o svemu tome mogli da diskutuju samo preko mejlova, koristeći iste te komunikacione tehnologije za

koje sad pouzdano znaju da su pod stalnim nadzorom, i ponekad im se činilo da su u svome odnosu uhvaćeni u izuzetno složenu mrežu državnih i tajnih službi, i da tu mrežu moći čini obaveštajna služba, koja kontroliše i njih dvoje i njihova uzajamna osećanja. Mislim da je agent državne bezbednosti koji čita ove mejlove stekao pogrešnu sliku o nama, napisala mu je Merijen u jednom mejlu. Oni verovatno nemaju pojma o tome da me onomad nisi pozvao na matursko veče.

Merijen mu je često pisala o kući u predgrađu Trsta gde je došla s Džejmijem i Pegi. Prepričavala mu je događaje, pisala kako se oseća, kako pretpostavlja da se drugi osećaju, šta trenutno čita i o čemu razmišlja. Konel je njoj pisao kako je u Berlinu iz metroa izašao na Šenlajnštrase i shvatio da je napolju već pao mrak, i kako se grane drveća nad glavama ljudi njišu poput prstiju nekakvih aveti, i o buci koja dopire iz obližnjih barova, i mirisu piće i izduvnih gasova. Osećao se tako moćno dok je svoje doživljaje pretvarao u reči, kao da ih stavlja u teglu sa poklopcem iz koje mu nikada neće pobeći. Jednom je Merijen rekao da piše priče, pa je ona sad svaki čas tražila da ih pročita. Ako su tako dobre kao tvoji mejlovi onda su sigurno sjajne, napisala mu je. Prijalo mu je kad je to pročitao, ali joj je ipak iskreno odgovorio: Nisu tako dobre kao moji mejlovi.

Konel, Najl i Elejn dogovorili su se da sednu na voz od Beča do Trsta i da poslednjih nekoliko dana provedu kod Merijen u njenom letnjakovcu na obali mora, a posle toga će svi zajedno avionom nazad u Dablin. Pominjali su i da odu na izlet u Veneciju. Kad su se sinoć ukrkali u voz, Konel je Merijen poslao poruku: stižemo sutra popodne, neću stići pre toga da ti odgovorim na mejl. Nije više imao praktično ništa čisto da obuče. Na sebi je imao sivu majicu, crne farmerke i prljave bele patike. U rancu je imao gomilu prljave odeće, jednu čistu

majicu, praznu plastičnu flašu za vodu, čiste gaće, punjač za telefon, pasoš, dve kutije paracetamola, malo raskupusan primerak romana Džejmisa Saltera, a za Merijen je nosio zbirku izabranih pesama Frenka O'Hare koju je iskopao u jednoj engleskoj knjižari u Berlinu. I jednu običnu svesku sa sivim koricama.

Elejn je laktom gurkala Najla koji je napokon podigao glavu i otvorio oči. Pitao je gde su i koliko je sati, pa mu je Elejn rekla. Ispreplevši prste, Najl je ispružio ruke i proteglio se. Začulo se tiho krckanje zglobova. Konel je kroz prozor posmatrao kako promiču prizori i boje: žuti i zeleni krajolici, narandžasti crepovi na krovovima kuća, odblesak sunca koji poigrava u prozoru.

Rezultati ispita za dodelu stipendija objavljeni su u aprilu. Prorektor je stajao na stepenicama amfiteatra i čitao imena dobitnika stipendija. Nebo je tog dana bilo izrazito plavo, delirično, kao obojeni led. Konel je bio u jakni i išao držeći se podruku s Helen. Došao je red na studente engleskog jezika i književnosti. Prorektor je čitao imena stipendista po abecednom redu, a poslednje među njima bilo je: Konel Voldron. Helen ga je snažno zagrlila. To je bilo to, pročitali su njegovo ime i nastavili dalje. Sačekao je još malo dok na red nisu došli studenti istorije i političkih nauka. Kad je čuo Merijenino ime, osvrnuo se ne bi li je ugledao. Čuo je njene drugare kako kliču i aplaudiraju. Zavukao je ruke u džepove. Čuvši Merijenino ime shvatio je da je sve ovo stvarno, da je on stvarno dobio tu stipendiju, da su je oboje dobili. Od onoga što se posle događalo slabo se čega sećao. Sećao se da je, pošto su pročitala imena svih stipendista, pozvao majku i da je ona najpre neko vreme ćutala preko telefona, zatečena, da bi najzad prošaptala: Oh, bože, gospode bože.

Najl i Elejn su mu prišli, obradovali su se, tapšali su ga po leđima i rekli mu da je „pravi pravcati štreber“. Konel se smejao bez razloga, samo zato što ovoliko uzbuđenje naprosto iziskuje nekakvu reakciju, a on nije hteo da plače. Te večeri su svi novi stipendisti morali da prisustvuju svečanoj večeri. Pozajmio je smoking od jednoga kolege sa klase, mada mu kroj nije baš odgovarao, a na večeri se osećao neugodno pokušavajući da uspostavi komunikaciju sa profesorom književnosti koji je sedeo pored njega. Želeo je da bude s Helen, i sa svojim prijateljima, a ne s ovim ljudima koje vidi prvi put u životu i koji ne znaju ništa o njemu.

Zahvaljujući stipendiji, sad je sve postalo moguće. Stanarina je bila plaćena, školarina takođe, svaki dan je imao besplatan ručak u studentskoj menzi. Zato je i mogao da provede pola leta putujući po Evropi, trošeći novac bezbrižno kao kakav bogataš. Objasnio je to, ili je bar pokušao da objasni, u svojim mejlovima koje je pisao Merijen. Stipendija je njoj samo učvrstila samopouzdanje, bila je to još jedna potvrda onoga što je o sebi oduvek mislila: da je posebna. Konel, međutim, nikada nije znao da li za sebe zaista misli da je takav, a to nije znao ni sad. Za njega je stipendija predstavljala činjenicu prvorazrednog materijalnog značaja, poput džinovskog kruzera koji je doplovio niotkuda, i sad je odjednom bio u mogućnosti da, ako to hoće, upiše čak i postdiplomske studije i da živi u Dablinu i to sve besplatno i da više ne razmišlja o kiriji sve do kraja studija. Sad je najednom bio u mogućnosti da provede jedno popodne u Beču razgledajući Vermerovu *Alegoriju slikarstva*, a kad izađe iz Muzeja istorije umetnosti može i da popije hladno pivo, ako to hoće, pošto je napolju baš vrućina. Kao da se ono što je čitavog života doživljavao kao obične kulise odjednom ispostavilo stvarnim: gradovi u inostranstvu su stvarni, baš kao i čuvena umetnička dela, i linije podzemne železnice, i ostaci

Berlinskog zida. To je taj novac, supstanca koja život čini stvarnim. U tome postoji nešto krajnje pokvareno i seksi.

Do Merijenine kuće stigli su u tri po podne, po paklenoj pripeci. U žbunju ispred ulazne kapije vrveli su raznorazni insekti, dok je riđa mačka lenjo leškarila na haubi automobila preko puta ulice. Kuća se videla već sa kapije, bila je ista kao na fotografijama koje mu je Merijen poslala, sa kamenim pročeljem i belim škurama na prozorima. Video se i baštenski sto na kojem su stajale dve čaše. Elejn je zazvonila i posle nekoliko sekundi odnekud iza kuće pojavila se Pegi. U poslednje vreme Konel je bio ubeđen u to da ga Pegi ne podnosi, pa je počeo da prati njeno ponašanje da bi potvrdio svoje mišljenje. Ni ona njemu nije bila simpatična, niti ju je ikada gotivio, ali nije nalazio da je to bitno. Pegi je pohitala ka kapiji, klepećući sandalama po šljunku. Konel je osećao kako ga vrelina udara s leđa, kao da je izložen tuđim pogledima. Pegi je otključala kapiju i pustila ih da uđu, sa osmehom razvučenim od uva do uva. *Ciao, ciao*, pozdravila ih je. Na sebi je imala kratku teksas haljinicu i velike crne naočare za sunce. Krenuh su ka kući, koračajući po šljunku. Najl je nosio svoj i Elejnin ranac. Pegi je iskopala ključeve iz džepa na haljini i otključala ulazna vrata.

Iz predvorja je kameni hodnik vodio niz nekoliko stepenika u kuhinju, prilično veliku i suncem okupanu prostoriju sa pločicama od terakote, belim kredencom i kuhinjskim stolom iza kojeg su bila baštenska vrata. Merijen je stajala napolju, u bašti, između stabala trešnje, sa korpom za veš u rukama. Na sebi je imala belu haljinu i izgledala preplanulo. Prostirala je veš. Nije bilo ni daška vetra, pa je opran veš nepomično visio rasprostrt preko kanapa. Merijen je prišla do vrata i posegla rukom da uhvati kvaku kad ih je

ugledala unutra. Činilo se kao da se sve odvija jako usporeno, iako je zapravo trajalo svega nekoliko sekundi. Merijen je ušla i spustila korpu na sto. Konel je osetio neki prijatan bol u grlu. Haljina joj je izgledala besprekorno. Bio je svestan da on izgleda štrokavo, poslednji put se istuširao još juče ujutro u hostelu, a i odeća mu je bila prljava.

Zdravo, rekla je Elejn.

Merijen se nasmešila i rekla *dao*, kao da se šali sama sa sobom. Zatim je poljubila najpre Elejn u obraz, pa Najla, a onda je pitala kako su putovali. Konel je samo stajao, obuzet nekim osećanjem, valjda je to bila totalna iscrpljenost, iscrpljenost koja se u njemu skupljala danima i nedeljama. Osećao je miris opranog veša. Izbliza je primetio da su Merijen po rukama izbile sitne pegice, dok joj je koža na ramenima bila svetloružičasta. Okrenula se ka njemu, pa su se poljubili u oba obraza. Pa, zdravo, rekla mu je, gledajući ga pravo u oči. Naslutio je neku otvorenost u njenom pogledu, kao da je nastojala da iz sitnih detalja iščita kako se on oseća. To su oboje naučili da rade još odavno, to je bio njihov tajni jezik. Dok ga je ona tako posmatrala, osećao je kako mu lice postaje sve toplije, ali nije želeo da skrene pogled. I on je sa njenog lica iščitavao sitne detalje. I video je da ima stvari koje bi ona htela da mu ispriča.

Zdravo, rekao je.

Merijen je prihvatila ponudu da treću godinu fakulteta provede u Švedskoj. Otići će tamo u septembru, tako da je, zavisno od planova za Božić, Konel možda neće videti pre sledećeg juna. Svi su mu govorili da će mu nedostajati, ali se on sve do ovog trenutka radovao njihovoj budućoj dugoj i intenzivnoj imejl prepisci. Zagledao se u njene hladne prodorne oči i pomislio: Da, nedostajaće mi. Ova pomisao je u njemu izazvala podeljena osećanja, kao da time na neki način

izneverava njihovo prijateljstvo, jer to možda znači da uživa u njenom izgledu ili mu prija to što mu je fizički blizu. Nije bio baš najsigurniji koja su uživanja prihvatljiva među prijateljima.

U brojnim mejlovima u kojima su u poslednje vreme razmatrali svoje prijateljstvo, Merijen je svoja osećanja prema Konelu uglavnom izražavala tako što je pokazivala zanimanje za njegove stavove i ubeđenja, pitala ga šta ima novo u njegovom životu, i takoreći instinktivno tražila da čuje njegovo mišljenje kad god je bila u nekoj dilemi. On je pak svoja osećanja izražavao prevashodno tako što se s njom identifikovao, pružao joj podršku i patio s njom kad bi ona patila, i bio spreman da sagleda i razume sve njene postupke. Merijen je smatrala da to ima neke veze sa rodno određenim ulogama. Mislim da te samo mnogo volim kao osobu, otpisao joj je kao da se brani. To je baš slatko, napisala mu je.

Džejmi se pojavio na stepenicama iza njih, pa su se svi okrenuli da ga pozdrave. Konel je jedva primetno klimnuo glavom, podigavši bradu malo naviše. Džejmi mu se podrugljivo osmehnuo i rekao: Druže, pravi si grubijan. Otkako je postao Merijenin dečko, Džejmi je za Konela predstavljao stalni predmet prezira i poruge. Već nekoliko meseci, otkako ih je prvi put video zajedno, Konelu su se javljale slike u kojima je sebe zamišljao kako udara Džejmija u glavu sve dok mu lobanja ne bude nalik hrpi zgužvanih novina. Jednom prilikom, nakon što je kratko proćaskao s Džejmijem na nekoj žurki, Konel je izašao napolje i pesnicom udario u zid tako snažno da je raskrvario šaku. Džejmi je nekako dosadan i odbojan istovremeno, stalno zeva i prevrće očima kad drugi razgovaraju. A opet, on je najsamopouzdanija osoba koju je Konel sreo u životu. Ništa ne može da ga poremeti. Izgleda da mu je naprosto stran bilo kakav unutrašnji konflikt. Konel je mogao da ga zamisli kako davi

Merijen, golim rukama, skroz opušteno, što je on zapravo i radio, kako ona kaže.

Merijen je stavila vodu za kafu, dok je Pegi sekla hleb i slagala pršutu i masline na tanjire. Elejn je pričala o kojekakvim glupostima koje je Najl pravio, a Merijen se štedro smejala, ne zato što su te priče toliko smešne već zato da se Elejn oseti dobrodošla. Dok je Pegi postavljala tanjire za sto, Merijen je dotakla Konela po ramenu i dodala mu kafu. Gledao ju je u onoj beloј haljini i sa onom belom šoljom u ruci i poželeo je da joj kaže: Izgledaš kao anđeo. Ne bi mu to zamerila čak ni Helen, ali ipak ne može tako da se ponaša pred drugima, da izgovara ono što mu padne na pamet. Otpio je kafu, pojeo parče hleba. Kafa je bila vrela i gorka, a hleb mekan i svež. Bio je umoran.

Posle ručka se popeo na sprat i otišao u kupatilo da se istušira. Gore su bile četiri spavaće sobe, pa je dobio jednu samo za sebe, sa velikim prozorom koji gleda na baštu. Pošto se istuširao, obukao je jedino čisto i pristojno što mu je ostalo: običnu belu majicu kratkih rukava i farmerke koje nosi još od srednje škole. Kosa mu je bila mokra. U glavi mu se razbistrilo, usled pomešanog dejstva popijene kafe, snažnog vodenog mlaza iz tuša i dodira svežeg pamuka na koži. Prebacio je vlažan peškir preko ramena i otvorio prozor. Trešnje su u tamnozelenim krošnjama visile poput minđuša sa grana. Razmislio je o ovoj rečenici časak ili dva. Ubaciće je u neki mejl koji bude pisao Merijen, samo što sad ne može da joj piše mejl kad je ona dole u prizemlju. Helen voli da nosi minđuše, najčešće nosi par zlatnih alkica. Nakratko se prepustio fantaziranju o njoj, kad su svi ionako bili dole. Zamislio ju je kako leži na leđima. Trebalo je o tome da misli dok je bio pod tušem, ali bio je preumoran. Treba mu lozinka za vaj-faj mrežu u ovoj kući.

Kao i Konel, Helen je bila popularna na fakultetu. I dalje je održavala kontakte sa starim prijateljima i širom familijom, pamtila rođendane, postavljala nostalgične fotografije na Fejsbuk. Uvek je odgovarala na pozive za žurke i nikada nije kasnila, nije je mrzelo da grupne fotografije slika po nekoliko puta, sve dok svi ne budu zadovoljni kako su ispali. Drugim rečima, ona je fina osoba, a Konel je počeo da uviđa da se njemu u stvari sviđaju fine osobe i da i on želi da bude takav. Helen je pre njega imala jednu ozbiljnu vezu, bila je s izvesnim Rorijem, s kojim je raskinula na prvoj godini studija. Rori je studirao na Nacionalnom univerzitetu u Dablinu, tako da Konel nijednom nije naleteo na njega, ali je pogledao njegove fotke na Fejsbuku. Nije da ne liči na Konela, slično je građen i markantan, ali izgleda nekako neartikulisano i skroz demode. Konel je jednom priznao Helen da je pogledao šta ima o njemu na netu. Pitala ga je kako mu deluje.

Ne znam, rekao je Konel. Deluje mi kao da nekako nije kul. Je l' takav?

Helen je to bilo baš smešno. Ležali su u krevetu. Konel ju je rukom obgrlio oko struka.

Je l' to tvoj tip? Je l' voliš tipove koji nisu kul? upitao je.

Ti mi reci.

Zašto, je l' i ja nisam kul?

Mislim da nisi, rekla je. To kažem u pozitivnom smislu, ne volim kul tipove.

Malo se uspravio i pogledao je.

Stvarno? rekao je. Nije da sam uvređen, ali iskreno, mislio sam da sam nekako kul.

Ti si, u stvari, seljober.

Ja? U kom smislu?

Provincijalac, rekla je, imaš strašan naglasak.

Nemam. Ne mogu da verujem. Niko mi do sad to nije rekao. Je l' stvarno imam?

Smejala se i dalje. Pomilovao ju je po stomaku, bilo mu je smešno što je tako zasmjava.

Jedva razumem svaku drugu reč koju kažeš, rekla je. Sreća da si snažan i ćutljiv.

Nasmejao se. Nema šta, rekao je, stvarno si brutalna.

Stavila je ruku pod glavu. Da li stvarno misliš da si kul? upitala ga je.

Pa, ne više.

Nasmejala se sama sebi. Odlično, rekla je. Dobro je što nisi.

Helen i Merijen su se upoznale u februaru, kad su se sreli u Ulici Dason. Konel i Helen su šetali držeći se za ruke kad je ugledao Merijen, sa crnom beretkom, kako izlazi iz knjižare. Oh, zdravo, rekao je očajnim glasom. Pomislio je da pusti Heleninu ruku, ali nije mogao da natera sebe da to i uradi. Zdravo, rekla je Merijen. Ti mora da si Helen. Zatim su njih dve zapodenule krajnje srdačan i suvisao razgovor dok je on stajao sa strane sav uspaničen i gledao negde oko sebe.

Kasnije ga je Helen pitala: Jeste ti i Merijen uvek bili samo prijatelji ili...? Bili su u njegovoj sobi, u Ulici Pirs. Napolju su prolazili autobusi koji su snopovima žutog svetla šarali vrata njegove sobe.

Da, manje-više, rekao je. Mislim, nikad nismo baš bili zajedno.

Ali si spavao s njom.

Pa da, kao. U stvari, da, jesam, da budem iskren. Je l' to nešto bitno?

Nije, samo sam radoznala, rekla je Helen. Znači, neka drugarska kres šema, je l' tako?

Otprilike. U poslednjoj godini srednje škole, i još izvesno vreme prošle godine. Ali nije to bilo ništa ozbiljno.

Helen mu se nasmešila. Zubima je strugao donju usnu, što ponekad čini mahinalno, shvativši šta radi tek pošto ga je ona pogledala.

Izgleda kao da studira neku umetnost, rekla je Helen. Rekla bih da ti je ona skroz šik.

Nasmešio se, pogledavši u pod. Nije baš tako, rekao je. Poznajemo se još otkako smo bili klinci.

Nije to ništa strašno što ti je ona bivša devojka, rekla je Helen.

Nije mi ona bivša devojka. Mi smo samo prijatelji.

Ali pre nego što ste bili prijatelji, bili ste...

Kažem ti, ona mi nije bila devojka.

Ali si spavao s njom.

Prekrio je lice šakama. Helen se nasmejala.

Posle toga, Helen je čvrsto rešila da ona i Merijen budu drugarice, kao da time hoće nešto da dokaže. Kad bi je videla na nekoj žurki, Helen bi joj neizostavno prišla, pohvalila joj frizuru ih kako se obukla, na šta bi Merijen rasejano klimnula glavom i nastavila nadugačko da elaborira o zlostavljanju žena u katoličkim semeništima ili o bankarskim malverzacijama irskih tajkuna. Konel je u principu cenio Merijenino mišljenje, ali je takođe primećivao da njena sklonost ka opširnim argumentacijama i izbegavanje lakih tema za razgovor ne prijaju baš svima. Jedne večeri, posle preterano duge diskusije

o Izraelu i situaciji na Bliskom istoku, Helen se iznervirala i na putu ka kući Konelu je rekla da misli da je Merijen „narcisoidna“.

Zato što toliko priča o politici? upitao je Konel. Ne bih to nazvao narcisoidnim.

Helen je slegnula ramenima, uzdahnuvši glasno kroz nos čime mu je stavila do znanja da joj se ne dopada kako je on protumačio njene reči.

Bila je takva još u školi, dodao je. Ali ona se ne folira, nju to stvarno zanima.

Stvarno je toliko interesuju bliskoistočni mirovni pregovori?

Zatečen, Konel je samo odgovorio: Da. Usledilo je nekoliko sekundi tišine nakon kojih je dodao: Uostalom kao i mene, iskren da budem. To su važne stvari. Helen je glasno uzdahnula. Iznenadilo ga je što je tako razdražljiva, i zapitao se koliko je te večeri popila. Prekrstila je ruke na grudima. Ne bih da popujem, nastavio je. Sigurno da nećemo rešiti bliskoistočno pitanje našim razgovorima na žurkama. Samo mislim da Merijen dosta razmišlja o tome.

Ne misliš da to možda radi da bi privukla pažnju? upitala je Helen.

Namrštio se, u svesnom pokušaju da deluje zamišljeno. Merijen je bila potpuno nezainteresovana za to šta ljudi misle o njoj, toliko sigurna u svoje mišljenje, da je bilo teško zamisliti da privlači pažnju na bilo koji način. Koliko je Konelu bilo poznato, nije bila baš apsolutno zadovoljna sobom, ali joj ni pohvale ni pokude nisu mnogo značile u životu, baš kao ni ranije u školi.

Iskreno? rekao je. Mislim da ne.

Očigledno voli da privlači tvoju pažnju.

Konel je progutao pljuvačku. Tek tad je shvatio zašto je Helen toliko razdražljiva i ne prestaje da ga gnjavi. Nije smatrao da mu Merijen pridaje neku naročitu pažnju, premda ga uvek sasluša kad govori, dok prema drugima uglavnom nije jednako uviđavna. Okrenuo je glavu i pogledao automobil koji je upravo prolazio.

Nisam to primetio, napokon je odgovorio.

Na njegovo olakšanje, Helen je odustala od dalje priče na tu temu i prešla na uopštenu kritiku Merijeninog ponašanja.

Svaki put kad je vidimo na nekoj žurki uvek flertuje s barem desetoricom tipova, rekla je. Stalno melje iz potrebe da je muškarci primete.

Konelu je laknulo što više nije bio on na tapetu, pa se nasmešio i rekao: Jeste. Ali uopšte nije bila takva u školi.

Misliš, nije se ponašala kao neka droljica? rekla je Helen.

Odjednom se osetio sateranim u ćošak, pa je zažalio što se prerano opustio i ponovo začutao. Znao je da je Helen dobra osoba, ali je ponekad zaboravljao koliko je konzervativna u svojim stavovima. Slušaj, odbrusio joj je posle kraćeg vremena, ona je moja prijateljica. Kapiraš? Nemoj tako da govoriš o njoj. Helen nije ništa odgovorila, privivši prekrštene ruke još više uz grudi. Zaista nije bilo potrebe to da kaže. Kasnije se zapitao da li je on stao u odbranu Merijen ili je zapravo sebe branio od implicitne optužbe koja se odnosila na njegovu seksualnost, na neku iskvarenost njegovog karaktera i njegove nedolične želje.

Za sad je bila uspostavljena prećutna saglasnost da se Helen i Merijen zapravo baš i ne vole. Njih dve su, u stvari, skroz drugačije osobe. Konel je bio uveren u to da su njegove najbolje osobine upravo one crte njegove ličnosti koje su kompatibilne sa Heleninom ličnošću: njegova odanost, njegov

suštinski praktičan pogled na život, njegova želja da ga drugi smatraju dobrim momkom. Sa Helen nije osećao ništa čega bi se stideo, nije joj govorio nastrane stvari tokom seksa, nije stalno imao osećaj da nigde ne pripada i da nikada nigde neće ni pripadati. Merijen je bila puna neke razuzdanosti koja ga je jedno vreme jako privlačila, zbog čega mu se činilo da je i on isti takav, kao ona, da oboje imaju iste ožiljke na duši i da se ni jedno ni drugo nikada neće moći uklopiti u svet. Ali on ipak nije bio oštećen toliko kao ona. Samo se uz nju tako osećao.

Jedne večeri, dok je čekao Helen, stajao je ispred zgrade rektorata. Helen je bila u teretani na drugom kraju kampusa i trebalo je tu da se nađu i onda zajedno autobusom odu kući. Stajao je na stepenicama i gledao u telefon kad su se vrata iza njega otvorila i kad je veća grupa studenata nagnula napolje, govorili su uglas i smejali se. Zbog kontra-svetla je video samo njihove siluete, pa mu je trebalo malo vremena dok među njima nije prepoznao Merijen. Bila je u dugoj tamnoj haljini, a kosa, vezana u punđu, otkrivala joj je vrat, tanan i beo. Pogledala ga je onim svojim dobro poznatim pogledom. Zdravo, rekla je. Nije poznavao nikoga od kolega s kojima je bila, pretpostavio je da su članovi debatnog kluba ili neke slične sekcije. Čao, odvratio je. Kako bi ono što prema njoj oseća uopšte moglo biti nalik onome što oseća prema drugima? Međutim, deo tih osećanja činila je i svest da je posedovao užasnu moć nad njom, moć koju još poseduje i koju mu je bilo nezamislivo da će ikada izgubiti.

Tad je naišla Helen. Primetio ju je tek pošto ga je pozvala. Bila je u helankama i patikama, s torbom prebačenom preko ramena. Čelo joj se presijavalo na svetlosti ulične lampe. Preplavio ga je snažan talas ljubavi prema njoj, ljubavi i nežnosti, gotovo saosećanja. Znao je da mu je mesto uz nju. To što njih dvoje imaju jeste normalna, kvalitetna veza. Život koji vode pravi je život. Preuzeo je njenu torbu i mahnuo

rukom da pozdravi Merijen. Nije mu odmahнула, samo je klimnula glavom. Lepo se provedi! rekla je Helen. Onda su otišli na autobus. Posle je bio tužan zbog Merijen, tužan što ništa u njenom životu nije bilo zaista zdravo i tužan što je morao da ode od nje. Znao je da joj je to pričinilo bol. Bio je čak malo tužan i zbog sebe. Sedeo je tako u autobusu i zamišljao Merijen kako stoji na onim vratima u kontra-svetlu: izgledala je stvarno izvanredno, tako je bila zanosna i čarobna, s onim prefinjenim izrazom lica kad ga je pogledala. Ali on ne može da bude to što bi ona htela. Posle izvesnog vremena, shvatio je da mu Helen nešto govori, pa se prenuo iz razmišljanja i počeo da je sluša.

Pegi je za večeru napravila pastu i svi su sedeli za baštenskim stolom. Rezedo nebo je bilo zadržljivo, zategnuto i glatko poput svilenog prekrivača. Merijen je izašla iz kuće noseći flašu rashlađenog penušavog vina. Kondenzovana para slivala se niz staklo poput kapljica znoja. Merijen je zamolila Najla da otvori flašu. Konel je pomislio kako je to razborito. Merijen se u ovakvim prilikama ponaša veoma delikatno i sa mnogo takta, kao da je supruga nekog diplomate. Konel je sedeo između nje i Pegi. Pampur je uz prasak poleteo preko stola i završio negde s druge strane baštenskog zida. Pena se slivala niz grlić flaše dok je Najl sipao vino u Elejninu čašu. Čaše su imale širok obod i bile prilično plitke. Džejmi je obrnuo svoju čašu naopačke i rekao: Zar nemamo normalne čaše za šampanjac?

To su čaše za šampanjac, rekla je Pegi.

Ne, mislio sam na one visoke, rekao je Džejmi.

Te se zovu flauta, odvratila je Pegi. Ove su kupe.

Helen bi se sigurno nasmejala kad bi čula ovu konverzaciju, pomislio je Konel, nasmešivši se i sâm pri

pomisli na to. Nije to sad pitanje života ili smrti, zar ne? rekla je Merijen. Pegi je sebi napunila čašu i dodala flašu Konelu.

Samo kažem, ovo nisu čaše za šampanjac, rekao je Džejmi.

Stvarno si malograđanin, odvratila je Pegi.

Ja sam malograđanin? rekao je. Dobro je što ne pijemo šampanjac iz tanjira za supu.

Najl i Elejn su prasnuli u smeh, pa se i Džejmi nasmejao pogrešno misleći da se smeju zbog njegove dosetke. Merijen je prešla prstom preko očnog kapka, kao da bi da skloni neku trunčicu ili mrvu. Konel joj je dodao flašu.

Ovo su starinske čaše za šampanjac, rekla je Merijen. To su bile čaše moga tate. Ako ti se ne sviđaju, idi i uzmi čašu za vino, stoje u ormariću kod sudopere.

Džejmi je ironično razrogačio oči i rekao: Nisam znao da ti je to neka bitna stvar u životu. Merijen je spustila flašu na sto, ne rekavši ništa. Konel je nikad ranije nije čuo da tako pominje oca u neobaveznom razgovoru. Ostali za stolom očigledno nisu toga bili svesni. Elejn verovatno nije ni znala da Merijenin otac nije živ. Konel je pokušao da uhvati Merijenin pogled, ali bezuspešno.

Pasta je izvrsna, rekla je Elejn.

Oh, rekla je Pegi. Prilično je al dente, zar ne? Možda previše al dente.

Mislim da je odlična, rekla je Merijen.

Konel je otpio gutljaj hladnog vina; osećao je kako mu se penuša u ustima i golica ga po nescima. Džejmi je prepričavao anegdotu o nekom njegovom prijatelju koji je bio na praksi u Goldman Saksu. Konel je popio svoje vino, pa mu je Merijen nenametljivo dopunila čašu. Hvala, rekao je tiho. Na trenutak

je ostala da stoji tako sa ispruženom rukom, kao da će ga dodirnuti, ali ipak nije.

Pošto su objavljeni rezultati konkursa za dodelu stipendija, Merijen i Konel su sutradan ujutro zajedno otišli na svečanost proglašenja stipendista. Merijen je prethodne večeri izašla u grad, pa je još bila malo mamurna, što je njemu bilo zabavno, pošto je ceremonija bila prilično formalna tako da su morali da se obuku svečano i da ponavljaju tekst akademske zakletve na latinskom. Posle toga su zajedno otišli na doručak u jedan obližnji kafe. Seli su napolje, za sto u bašti kafea. Ljudi su prolazili ulicom noseći velike kese sa odštampanim nazivima radnji i glasno razgovarali mobilnim telefonima. Merijen je pila crnu kafu a uzela je i kroasan koji nije pojela do kraja. Konel je naručio veliki omlet sa sirom i šunkom i dva parčeta tosta sa puterom, uz koji je pio čaj sa mlekom.

Merijen je rekla da se brine zbog Pegi, koja jedina nije dobila stipendiju. Rekla je da misli da će joj biti teško. Konel je uzdahnuo, ne rekavši ništa. Pegi nije bila neophodna finansijska pomoć za školovanje ni besplatan smeštaj u kampusu, pošto je živela u finom kraju grada a oboje roditelja su joj lekari, ali Merijen je stipendiju doživljavala više kao neku ličnu emotivnu satisfakciju nego kao čisto ekonomsku činjenicu.

U svakom slučaju, drago mi je zbog tebe, rekla je Merijen.

I meni zbog tebe.

Ali ti je zaslužuješ više.

Pogledao ju je. Obrisao je usta salvetom. Misliš, u finansijskom pogledu? upitao je.

Ah, rekla je. Mislila sam zato što si bolji student.

Merijen je pogledala u kroasan kao da ga analizira. Konel ju je posmatrao.

Mada i u finansijskom pogledu takođe, naravno, rekla je. Mislim, stvarno je apsurdno da ne uzimaju u obzir imovinsko stanje.

Ti i ja smo sasvim različitog socijalnog statusa, takoreći klasnog.

Ne razmišljam mnogo o tome, odvratila je. Izvini, dodala je odmah zatim, to što sam rekla stvarno je bez veze. Možda bi trebalo da malo više razmišljam o tome.

Ne doživljavaš me kao svoga prijatelja proletera?

Nasmešila se, mada joj je osmeh više zaličio na grimasu, i rekla: Svesna sam toga da smo se mi upoznali zato što tvoja majka radi u mojoj kući. Pri čemu mislim da moja majka nije dobar poslodavac, mislim da ne plaća Lorejn koliko treba.

Ne, plaća je dozlaboga bedno.

Odrezao je komadić omleta. Jaja su bila malo gumasta, ne onako kako on voli.

Čudi me da se ova priča nije potegla ranije, rekla je. Mislim da je skroz u redu da si kivan na mene.

Ne, nisam kivan na tebe. Zašto bih bio?

Odložio je viljušku i nož na astal i pogledao u Merijen. Delovala je uznemireno.

Samo mi je sve to neobično, rekao je. Neobično mi je da nosim crnu kravatu i da izgovaram fraze na latinskom. Znaš, oni ljudi što su nas sinoć posluživali, oni su takođe studenti. Oni moraju da rade da bi mogli da studiraju dok mi sedimo i jedemo hranu koju nam oni prinose. Zar to nije užasno?

Naravno da jeste. Cela ta ideja *meritokratije* ili kako god je zvali, to je zlo, znaš da ja to mislim. Ali šta bi sad mi trebalo

da uradimo, da vratimo pare od stipendije? Ne znam šta bismo time postigli.

Pa, uvek je lako naći razlog da nešto ne uradiš.

Vrlo dobro znaš da ni ti to nećeš uraditi, zato nemoj da mi nabacuješ osećaj krivice, rekla je.

Zatim su nastavili da doručkuju, kao da su završili odglumljenu raspravu u kojoj su obe strane bile jednako ubedljive u svojim argumentima i stavovima, za koje su se opredelili manje-više slučajno, tek da bi mogli da vode polemiku. Na obližnju uličnu lampu sleteo je veliki galeb, čije je mekano belo perje izgledalo besprekorno čisto i sjajno.

Moraš da raščistiš u svojoj glavi kako po tebi treba da je uređeno dobro društvo, rekla je Merijen. Pa ako smatraš da ljudi treba da imaju mogućnost da studiraju i da steknu diplomu književnosti, onda ne treba da osećaš krivicu što si ovde i studiraš, jer imaš puno pravo na to.

Tebi je to okej, jer ti ne osećaš krivicu ni zbog čega.

Preturala je po torbi kao da nešto traži, a zatim ga iznenada pogledala i upitala: Da li me ti tako doživljavaš?

Ne, odgovorio je. Posle kraće stanke, ne znajući zapravo ni sâm da li Merijen oseća neku krivicu, dodao je: Ne znam. Trebalo je da znam da će moje studiranje na Trinitiju izgledati ovako. Razmišljam o celoj ovoj situaciji sa stipendijom pa se pitam šta bi samo rekla ekipa iz škole?

Merijen najpre nije ništa odgovorila. Iz nekog čudnog razloga, Konel je imao utisak da se pogrešno izrazio, mada nije tačno znao kako. Da budem iskrena, rekla je, uvek si se brinuo šta će ko reći u školi. Konel se tad setio kako su se ljudi u ono vreme ophodili prema njoj i kako se on ophodio prema njoj, i osetio se loše zbog toga. Nije mislio da će razgovor teći u ovom pravcu, ali se ipak nasmešio i rekao: Uf. Uzvratila mu je osmeh

i podigla šolju. Na trenutak je pomislio: kao što je u školi njihova veza funkcionisala po njegovim pravilima, tako je sad funkcionisala po njenim. Ali ona je darežljivija od njega, pomislio je. Ona je bolja osoba.

Pošto je Džeimi ispričao svoju anegdotu, Merijen je ušla u kuću i ubrzo se vratila u baštu sa još jednom flašom penušavog vina i jednom flašom crvenog vina. Dok je Najl odvijao žicu sa pampura na prvoj boci, Merijen je Konelu dodala vadičep. Pegi je uzela da rasklanja tanjire sa astala. Konel je skinuo foliju sa grlića flaše. Nagnuvši se ka Merijen, Džeimi joj je nešto govorio. Konel je zario špic vadičepa u pampur i počeo da ga okreće. Pegi je uzela svoj tanjir i spustila ga na ostale. Konel je povukao vadičep i izvukao pampur, glasno pucnuvši usnama oponašajući zvuk otvaranja flaše.

Nebo je postalo zagasitije plavo, sa srebrnim oblacima na samom horizontu. Konel je osećao da je crven, pa se zapitao da nije možda izgoreo na suncu. Ponekad voli da zamišlja Merijen kad bude starija i sa decom. Sad je zamislio da su svi zajedno ovde u Italiji i da ona pravi neku salatu ili tako nešto dok se Konelu žali na muža, koji je stariji od nje, verovatno neki intelektualac, Merijen misli da je tupav i dosadan. Zašto se nisam udala za tebe? upitala bi ga. U tim svojim maštarijama, Konel uvek jasno vidi Merijen, razaznaje crte njenog lica, zna da je godinama radila kao novinarka, možda je živela u Libanu. Sebe ne vidi tako jasno niti zna čime se bavi u životu. Ali zato zna šta bi joj odgovorio. Zbog para, rekao bi joj. A ona bi se nasmejala ne podigavši pogled sa zdele sa salatam.

Sedeli su za stolom i dogovarali se o izletu u Veneciju: koji voz da uzmu, koje galerije bi trebalo obići. Merijen je Konelu rekla da bi mu se sigurno dopao muzej Gugenhajm, a

njemu je bilo drago što se u celom društvu obraća poimence njemu kao nekome ko ume da pojmi modernu umetnost.

Stvarno ne znam šta ima da se smaramo po Veneciji, rekao je Džejmi. Prepuna je Azijata koji bazaju naokolo i sve fotografišu.

Strašno, ne daj bože da naletiš na nekoga iz Azije, rekao je Najl.

Za stolom je nastao tajac. Molim? rekao je Džejmi. Iz njegovog glasa i usporenog govora bilo je jasno da je već pijan.

Malo je rasistički to što si rekao o Azijatima, odgovorio je Najl. Mislim da za time nema potrebe.

Je l' zato što će se svi ovde prisutni Azijati uvrediti, a? odvratio je Džejmi.

Merijen je naglo ustala od stola i rekla: Idem po desert. Konel je bio razočaran beskičmenjaštvom društva za stolom, ali ni on nije rekao ništa. Pegi je pošla za Merijen u kuću. Za stolom je i dalje vladao tajac. Ogromna leptirića kružila im je iznad glava. Džejmi je zamahnuo salvetom i udario leptiriću koja je pala negde sa strane. Posle nekih minut ili dva Pegi i Merijen su se pojavile sa džinovskom staklenom činijom punom na polovine iseckanih jagoda. Donele su i bele porcelanske tanjiriće i srebrne kašičice za desert. I još dve flaše vina. Svi su uzeli tanjiriće i poslužili se jagodama.

Celo popodne je provela seckajući ove vražije voćkice, prokomentarisala je Pegi.

Razmazićete me, rekla je Elejn.

A gde je šlag? upitao je Džejmi.

Unutra je, odgovorila je Merijen.

Zašto ga nisi iznela? rekao je.

Ne pokazujući nikakvu emociju, Merijen je odmakla stolicu, ustala od stola i pošla u kuhinju. Napolju je bilo već prilično mračno. Džejmi je gledao oko sebe, pokušavajući da nađe nekoga ko bi mu uzvratio pogled i složio se s njim da je bilo u redu da traži šlag i da je Merijen reagovala preterano na tako bezazlen zahtev. Svi su, međutim, gledali u neku drugu stranu. Uzdahnuo je glasno, ustao od stola i pošao za Merijen, odgurnuvši stolicu koja se bešumno prevrnula na travu. Otišao je u kuhinju i zalupio za sobom vrata. U kuhinji su bila i sporedna vrata koja su vodila u drugi deo bašte, tamo gde je drveće. Taj deo bašte je odvojen zidom, tako da su se videli samo vrhovi krošnji.

Kad je Konel ponovo obratio pažnju na situaciju za stolom, konstatovao je da ga Najl posmatra. Nije znao šta bi taj pogled trebalo da znači. Začkiljio je ne bi li na taj način Najlu dao do znanja da je zbunjen. Najl je značajno pogledao u pravcu kuće a zatim opet u njega. Konel se osvrnuo preko desnog ramena. U kuhinji je bilo upaljeno svetlo i kroz otvorena vrata žućkasti snop svetlosti izlivao se napolje. Odatle gde je sedeo, Konel nije mogao da vidi šta se zbiva u kuhinji. Elejn i Pegi složile su se da su jagode veoma ukusne. Zatim su začutale i utom su se iz kuhinje začuli povišeni glasovi i vrisak, gotovo urlik. Svi su se u trenutku zamrzli. Konel je odmah ustao od stola i pošao ka kuhinji, osetivši da mu je krvni pritisak drastično pao. Već je bio popio flašu vina, ako ne i više.

Kad je stigao do kuhinjskih vrata, ugledao je Džejmija i Merijen kako stoje i nešto se raspravljaju. Isprva ga nisu primetili. Zastao je, sa rukom na kvaki. Merijen se sva zacrvenela, možda od previše sunca, a možda je i bila ljuta. Klataći se na nogama, Džejmi je sebi sipao još vina u čašu od šampanjca. Konel je pritisnuo kvaku i ušao. Sve u redu? upitao je. Prekinuvši raspravu, okrenuli su se ka njemu. Primetio je

da Merijen drhti kao da joj je hladno. Džejmi je podrugljivo podigao čašu u njegovom pravcu, prolivši vino preko ruba čaše na pod.

Spusti tu čašu, Merijen mu je rekla tiho.

Molim, šta kažeš? rekao je Džejmi.

Spusti tu čašu, molim te, ponovila je Merijen.

Džejmi se nasmejao i klimnuo glavom sâm za sebe. Hoćeš da spustim čašu? rekao je izazivački. Okej. Evo, gledaj, spuštam je.

Džejmi je ispustio čašu koja se uz prasak razbila o pod. Merijan je vrisnula, skoro kriknula. Koraknula je ka Džejmi-ju, podigavši desnu ruku uvis kao da će ga udariti. Konel se postavio između njih i razdvojio ih. Razbijeno staklo krčkalo mu je pod nogama. Uhvatio je Merijen za ruku. Džejmi se smejao iza njegovih leđa. Merijen je pokušala da odgurne Konela. Celo telo joj se treslo, a lice joj se zajapurilo, kao da je dugo plakala. Hej, Merijen, rekao je. Smiri se. Pogledala ga je. Pamtio ju je kakva je bila u školi, tvrdoglava i kivna na sve. Tad ju je zaista poznao. Pogledi su im se susreli i sva napetost je iščilela iz njenoga tela i odjednom se osetila malaksalom, kao da ju je pogodio metak.

Ti si bolesna ludača, znaš? rekao je Džejmi. Treba da se lečiš.

Držeći je obema rukama, Konel ju je okrenuo na drugu stranu i usmerio ka vratima. Nije se opirala.

Kuda ste pošli? upitao je Džejmi.

Konel mu ništa nije odgovorio. Otvorio je vrata i propustio Merijen koja je izašla ne rekavši ni reč. Izašao je i zatvorio vrata za sobom. Bilo je mračno u tom delu bašte, gde je samo malo svetla dopiralo sa jednog prozora. Trešnje su se u pomrčini belasale sa grana. S druge strane zida čuo se Pegin

glas. Zajedno su sišli niz stepenice, ne progovarajući i dalje ni reči. Iza njihovih leđa, svetlo u kuhinji se ugasio. Začuo se i Džejmijev glas iza zida, bio se pridružio ostalima u bašti. Merijen je nadlanicom obrisala nos. Trešnje su lebdele iznad njih u mraku, svetlucajući poput nekih dalekih sazvežđa. Vazduh je bio svež i mirisan, opojno zelen kao hlorofil. Konel je video da se u nekim evropskim zemljama prodaju žvakaće gume sa ukusom hlorofila. Nebo iznad njihovih glava bilo je plavo poput somota. Zvezde su treperele zagasitim sjajem. Koračali su zajedno kraj drvoreda, udaljavajući se sve više od kuće, a zatim su stali.

Merijen se leđima naslonila na tanano srebrnasto stablo. Konel ju je obgrlio obema rukama. Tako je tanušna, pomislio je. Da li je i ranije bila tako mršava? Zagnjurila je lice u njegovu jedinu čistu majicu. I dalje je bila u istoj onoj beloj haljini, sa zlatnim koncem opervaženom maramom oko vrata. Zagrlio ju je čvrsto, osetivši kako mu telo prijanja uz njeno poput dušeka sa memorijskom penom. U njegovom naručju, Merijen se opustila, smirena. Počeli su da dišu u istom ujednačenom ritmu. Kuhinjsko svetlo nakratko se upalilo a zatim ponovo ugasio, dok su se glasovi najpre začuli malo glasnije a onda utihnuli. Konel se osećao sigurnim u to što radi, iako je to bio neki čudan osećaj sigurnosti, kao da obavlja neku napamet naučenu radnju. Postao je svestan da su mu prsti u Merijeninoj kosi i da joj nežno miluje vrat. Nije znao koliko dugo to već traje. Merijen je dlanom protrljala oči.

Konel se malo odmakao od nje. Kopala je po džepovima i naposletku izvadila paklu cigareta i zgnječenu kutiju šibica. Ponudila mu je cigaretu i on je uzeo jednu. Kresnula je šibicu a fosforni plamen obasjao joj je lice. Koža joj je delovala suvo i upaljeno, oči su joj bile otečene. Povukla je dim, cigareta se zažarila, a papir je tiho zašištao. I on je zapalio cigaretu, protresao šibicu, bacio je u travu i zgazio. Pušili su tako u

tišini. Konel je odšetao nekoliko koraka od drveta, zagledajući šta ima u dnu bašte, ali je bilo odviše mračno pa ništa nije mogao da vidi. Zatim se vratio nazad i stao uz Merijen, ispod krošnje drveta, rasejano cupkajući jedan krupan i lepljiv list. S cigaretom u uglu usana, Merijen je pokupila kosu, podigla ju je u punđu i vezala je gumicom koju je skinula sa ručnog zgloba. Popušili su cigarete, a opuške bacili u travu.

Je l' mogu večeras da spavam u tvojoj sobi? upitala ga je. Spavaću na podu.

Nema frke, rekao je, krevet je ogroman.

Kada su se vratili, u kući je svuda bio mrak. Otišli su u njegovu sobu i svukli se. Merijen je ostala u gaćicama i belom pamučnom brusu u kojem su joj grudi izgledale sitne i trouglaste. Legli su jedno pored drugog i pokrili se. Bio je svestan da bi sad mogli da vode ljubav, ako bi to pozeleo. Ona to nikome ne bi rekla. Ta svest ga je na neki čudan način činila spokojnim, pa je pustio mašti na volju zamišljajući kako bi to izgledalo. Hej, šapnuo bi joj. Ajde lezi na leđa. Ona bi poslušno učinila kako joj kaže i legla na leđa. Svakakve se stvari u tajnosti odvijaju među ljudima. Kakav bi on bio čovek ako bi se to sad desilo? Da li bi postao bitno drugačiji? Ili bi ostao isti kakav jeste, nepromenjen.

Posle nekog vremena do svesti mu je doprlo da mu ona nešto govori, mada nije mogao da razabere šta. Nisam te čuo, rekao je.

Ne znam šta to nije u redu sa mnom, rekla je Merijen. Ne znam zašto ne mogu da budem kao svi normalni ljudi.

Glas joj je zvučao neobično hladan i dalek, kao da je to samo snimak ili odjek njenog glasa, a da ona nije tu, već negde drugde, daleko odatle.

U kom smislu? rekao je.

Ne znam zašto ljudi ne mogu da me vole. Mislim da od rođenja nešto sa mnom nije u redu.

Mnogi ljudi te vole. I ti to znaš. Voli te tvoja porodica, i tvoji prijatelji te vole.

Ćutala je nekoliko sekundi a onda je rekla: Ti ne znaš moju porodicu.

Nije ni konstatovao da je izgovorio reč *porodica*, hteo je samo da joj kaže nešto utešno i krajnje uopšteno. Nije znao šta sad da kaže.

Oni mene mrze, nastavila je Merijen ravnim glasom.

Uspravio se i seo u krevetu da bi je bolje video. Znam da se svađate, rekao je, ali to ne znači da te mrze.

Prošli put kad sam bila kod kuće brat mi je rekao da treba da se ubijem.

Konel se mahinalno ispravio, odgurnuvši pokrivač kao da će da ustane iz kreveta. Jezikom je opipavao zube i nepca.

Zašto ti je to rekao? upitao je.

Ne znam. Rekao je da nikome neću nedostajati ako umrem zato što nemam prijatelje.

Zašto nisi rekla majci da on tako razgovara s tobom?

Ona je bila tu, rekla je Merijen.

Konel je promrdao vilicu. Osećao je kako mu vratna arterija pulsira. Pokušao je da zamisli tu scenu: porodica Šeridan je kod kuće i Alen iz nekog razloga kaže Merijen da treba da se ubije. Teško je zamisliti porodicu čiji se članovi jedni s drugima ophode na taj način.

I šta je ona rekla? upitao je. Kako je reagovala?

Mislim da je rekla nešto tipa, jao, nemoj još da je podbadaš.

Udahnuo je na nos, polako i duboko, a zatim izdahnuo na usta.

A šta je bio uzrok tome? rekao je. Mislim, kako je svađa počela?

Opazio je da se izraz Merijeninog lica nekako promenio, kao da joj je lice najednom ogrubelo, mada nije bio siguran da mu se to nije samo učinilo.

Misliš da sam uradila nešto čime sam to zaslužila, rekla je.

Ne, naravno da to ne mislim.

Ponekad pomislim da sam to sigurno zaslužila. Inače ne znam zašto bi mi se to dešavalo. Ali kad je on loše raspoložen, onda stalno ide za mnom po kući. Ja tu ništa ne mogu. Samo mi uđe u sobu, baš ga briga da li spavam ili nešto radim.

Konel je protrljao dlanove o čaršav.

Da li te je nekada udario? upitao je.

Ponekad. Znatno rede otkako sam se odselila. Iskreno, to mi i nije toliki problem. Psihička tortura je mnogo strašnija. Ne znam kako to da ti objasnim, stvarno. Znam da ti sigurno zvuči...

Stavio je ruku sebi na čelo. Koža mu je bila vlažna. Merijen nije dovršila rečenicu, ostavivši nedorečenom i svoju misao.

Zašto mi ovo nikad ranije nisi rekla? upitao je Konel. Merijen nije odgovorila ništa. Svetlo u sobi bilo je prigušeno, ali je ipak mogao da joj vidi oči. Hej, Merijen, rekao je. Zašto mi ovo nisi ispričala za sve ono vreme koje smo bili zajedno?

Ne znam. Valjda nisam htela da pomisliš da sam oštećena ili tako nešto. Verovatno sam se plašila da me više nećeš želeti.

Zaronio je lice u svoje dlanove. Osećao je hladan i pomalo lepljiv dodir prstiju na svojim kapcima. Suze su mu navrle na oči. Što je više pritiskao oči, to su mu suze brže tekle i slivale mu se niz obraze. Čoveče, rekao je. Glas mu je zvučao veoma dubok. Nakašljao se da pročisti grlo. Dođi ovamo, rekao je. Prišla je skroz do njega. Bio je strašno zbunjen i bilo ga je sramota. Ležali su jedno do drugog, licem u lice. Zagrlio ju je i šapnuo: Tako mi je žao. Stisnula ga je, obavivši svoje ruke oko njega, a on ju je poljubio u čelo. Ali on je zaista oduvek mislio da je ona oštećena, naprosto je tako mislio. Zažmurio je, osećao se krivim. Lica su im bila topla i vlažna. U glavi su mu se vrtele njene reči: Mislila sam da me više nećeš želeti. Njeno lice bilo je tik do njegovog, toliko blizu da je osećao njen topli dah na svojim usnama. Poljubili su se. Njene usne imale su opor ukus vina. Privila je svoje telo uz njegovo, dok joj je on dodirivao grudi. Još samo malo i opet će biti u njoj, ali ga je ona iznenada prekinula rekavši: Ne bi trebalo ovo da radimo. I samo se odmakla od njega. U sobi je bila potpuna tišina i Konel je čuo svoje disanje, te svoje jadne ubrzane dahtaje. Sačekao je da mu se disanje uspori, ne želeći da mu glas zvuči isprekidano jer je želeo nešto da joj kaže. Stvarno mi je žao, najzad je rekao. Stisnula mu je ruku. Taj njen gest odisao je nekom žalošću. Nije mogao da poveruje šta je malopre uradio. Žao mi je, ponovio je. Ali Merijen se već bila okrenula na suprotnu stranu.

Pet meseci kasnije

(DECEMBRA 2013)

Merijen je na trenutak sela u predvorju filološkog fakulteta da proveri mejl. Nije skinula ni kaput jer nije planirala da se zadržava. Pored sebe na klupu spustila je svoj doručak, koji je maločas kupila u supermarketu s druge strane ulice: crna kafa zaslađena nerafinisanim šećerom i kolač sa limunom. To je ono što najčešće uzme za doručak. U poslednje vreme imala je običaj da slatki kolač pojede iz nekoliko većih zalogaja koje polako žvaće i mulja po ustima, dok joj se mrvice skupljaju između zuba. Što sporije žvaće i što više obraća pažnju na sastojke hrane koju jede, to manje oseća glad. Taj obrok je sve što će pojesti do nekih osam ili devet sati uveče.

Stigla su joj dva nova imejla, jedan od Konela i jedan od Džoane. Mrdala je mišem pomerajući strelicu od jednog do drugog mejla neodlučna koji prvo da otvori da bi naposljetku kliknula na Džoanin.

ovde nema ništa novo, sve kao i obično, ovih dana uveče ostajem kod kuće i gledam dokumentarnu seriju od devet epizoda o američkom građanskom ratu. saznala sam mnoštvo novih podataka o gomili generala i vojskovođa u koje ću te rado uputiti kad sledeći put budemo skajpali. kako si ti? kako je Lukas? je li već uradio one fotke ili je to beše danas? i sad ide veliko pitanje... hoćeš da mi daš da ih vidim?? ako nisu mnogo razbludne, s nestrpljenjem čekam tvoj odgovor. xx

Merijen je uzela kolač sa limunom, prinela ga ustima i lagano zagrizla. Osetila je kako joj se slatko testo mrvi i rastače na jeziku i nepsima. Žvakala je bez žurbe i onda progutala sažvakano. Zatim je uzela solju sa kafom i otpila veliki gutljaj. Spustila je solju nazad na klupu i kliknula na Konelov mejl.

Ne znam šta si tačno htela da kažeš onom poslednjom rečenicom. Je l' to misliš zato što smo fizički udaljeni jedno od drugog ili zato što smo se promenili kao osobe? Ja se sad osećam kao neko sasvim drugi u odnosu na sebe kakav sam bio u ono vreme, iako možda ne delujem tako, nemam pojma. Uzgred budi rečeno, potražio sam na Fejsbuku tog tvog Lukasa i mogu reći da je baš pravi skandinavski tip. Nažalost, Švedska se ovaj put nije kvalifikovala na Svetsko prvenstvo, što znači da ću morati da nađem neku drugu temu da uspostavam komunikaciju s njim ako se budete smuvali. Uopšte ne tvrdim da će taj Lukas da ti bude dečko niti da će ako ti i bude dečko biti raspoložen da sa mnom diskutuje o fudbalu, to sam pomenuo samo kao jednu mogućnost. Znam da ti se dopadaju visoki i zgodni tipovi, kao što si sama rekla, a Lukas se fino uklapa u taj profil, visok je a bogami i zgodan (Helen je videla njegovu fotku i kaže da je stvarno zgodan). Uostalom, ne bih da produbljujem tu priču oko dečka, samo se nadam da si proverila da nije neki psihopata. Ti definitivno umeš da omaneš u proceni ljudi.

A sad nešto skroz nevezano s tim. Sinoć smo uzeli taksi i krenuli kroz park Feniks i dok smo se tako vozili kroz svu onu šumu odjednom smo ugledali krdo jelena. Jeleni su zaista čudnovate životinje. Noću, po mraku, izgledaju kao neke aveti, a svetlost farova im se u očima reflektuje u nekoj srebrnkastoj i maslinastozelenoj boji, što deluje kao da je specijalni efekat. Zastali su nakratko da nas osmotre a onda produžili dalje. Meni je baš čudno kad životinje tako zastanu u pokretu jer mi onda deluju vrlo

inteligentno, ali možda je to zato što ja to povezujem sa procesom mišljenja. Jeleni su vrlo graciozni, moram uzgred da kažem. Kad bi bila životinja, ne bi ti uopšte loše bilo da si jelen. Deluju nekako zamišljeno s onim svojim njuškama i tako su gipki i lepo građeni. Ali su takođe i veoma plašljivi i nepredvidljivi u svome ponašanju. U tom trenutku me nisu podsetili na tebe, ali sad uočavam određenu sličnost. Nadam se da se nisi uvredila zbog moga poređenja. A što se tiče žurke na kojoj smo bili pre nego što smo seli na taksi, tu iskreno nema bogzna šta da se priča, jer je bila dosadna i bez veze, za razliku od jelena. Nije bilo nikoga od društva koje poznaješ. Inače, hvala ti na poslednjem mejlu koji si mi napisala, stvarno je odličan. Jedva čekam još da čitam, kao i uvek.

Merijen je u gornjem desnom uglu ekrana pogledala koliko je sati. Bilo je 9:49. Ponovo je otvorila Džoanin mejl i kliknula da joj odgovori.

Danas će uraditi fotke, u stvari upravo sad idem tamo. Naravno da ću ti poslati fotke kad budu gotove DOK od tebe očekujem opširan hvalospev za svaku pojedinačnu fotografiju. Unapred se radujem da čujem šta si sve naučila o Američkom građanskom ratu. Ja sam ovde naučila samo kako se kaže „ne hvala“ (nej tack) i „ne, stvarno“ (verkligen, nej). Čujemo se. xx

Zaklopila je laptop, pojela još dva zalogaja kolača, a ostatak opet umotala u foliju. Stavila je laptop nazad u torbu, iz koje je izvadila svoju meku filcanu beretku i stavila je na glavu, navukavši je preko ušiju. Nepojedeni kolač bacila je u obližnju kantu za otpatke.

Napolju je još padao sneg. Spoljašnji svet izgledao je poput nedovoljno izoštrene slike sa starinskog te-ve ekrana.

Vidno polje bilo je isparčano u mnoštvo fragmenata koji su se međusobno pretapali. Zavukla je ruke u džepove. Pahulje snega padale su joj na lice topeći se pri dodiru s njenom kožom. Jedna pahuljica bešumno joj se spustila na gornju usnu. Obliznula se i dotakla je jezikom. Pognuvši glavu da se zaštiti od hladnoće, krenula je u pravcu Lukasovog ateljea. Lukasova kosa je toliko plava da mu neki pramenovi izgledaju skroz beli. Povremeno joj na odeći ostane njegova dlaka, tanja od konca. Lukas se stalno oblači u crno: nosi crne majice, crne dukseve sa kapuljačom na zakopčavanje, crne čizme sa debelim gumenim đonom. On je umetnik. Prvi put kad su se sreli, Merijen mu je rekla da se bavi pisanjem. To je bila laž. Zato je sad izbegavala da s njim razgovara na tu temu.

Lukas stanuje blizu stanice. Izvadila je ruku iz džepa, dunula u promrzle prste i pozvonila. Ko je? čuo se glas na engleskom.

Merijen, odgovorila je.

Aha, malo si poranila, rekao je. Hajde, uđi.

Zašto je rekao da je poranila? zapitala se penjući se uz stepenice. Glas mu se nije dobro čuo preko interfona, ali joj se učinilo da je to rekao s osmehom. Da li je to naglasio kako bi ispalo da je ona mnogo uzbuđena? Samo što je njoj svejedno, nije je bilo briga da li je ispalo da je mnogo ili malo uzbuđena, jer u njoj zapravo nije bilo nikakvog skrivenog uzbuđenja. Bila je tu, pred vratima Lukasovog ateljea, ali je isto tako mogla biti u fakultetskoj biblioteci, ili u studentskom domu gde bi sebi lepo skuvala kalu. Već nekoliko nedelja imala je taj osećaj, osećala se kao da se nalazi unutar nekog zaštitnog omotača, u kojem se kreće, nestabilna poput žive. Sa spoljašnjim svetom bila je u dodiru preko kože, koja je njena spoljašnjost, ali ne i svojom nutrinom. Kakav god da je Lukas imao razlog da joj kaže da je poranila, njoj je to bilo potpuno svejedno.

Ušla je u atelje. Lukas je bio zauzet pripremama za fotografisanje. Skinula je šešir i otresla ga od snega. Lukas ju je pogledao na trenutak, a onda opet pažnju usmerio na nameštanje stativa. Jesi se navikla na ovdašnju klimu? upitao ju je. Slegnula je ramenima i okačila šešir o kukicu s unutrašnje strane vrata. Krenula je da skida kaput. Znaš kako se kaže u Švedskoj, rekao je. Nije vreme loše, odeća je loša.

Merijen je okačila kaput na kukicu pored šešira. Šta fali mojoj odeći? rekla je blago.

Tako se samo kaže, odvratio je Lukas.

Nije bila načisto da li joj je to stvarno rekao kao kritiku ili tek onako. Na sebi je imala sivi vuneni džemper, debelu crnu suknju i čizme do kolena. Lukas je bio neučtiv, što ga je činilo pomalo detinjastim u njenim očima. Kad dođe kod njega, nikad je ne pita hoće li kafu ili čaj, čak joj ne ponudi ni čašu vode. Odmah počne da joj priča o tome šta je pročitao i uradio otkako su se prošli put videli. Reklo bi se da mu nije naročito stalo do njenog mišljenja, a ponekad bude zbunjen njenim komentarima. On tvrdi da je to zato što loše govori engleski, iako ga u stvari govori veoma dobro. Danas je, međutim, drugačije. Merijen je izula čizme i ostavila ih kraj vrata.

U jednom uglu ateljea nalazi se dušek, na kojem Lukas spava. Prozori su veliki i počinju praktično od poda, a na prozorima su roletne i tanke zavese. U sobi ima raznoraznih predmeta, nekoliko povećih saksija sa biljkama, na gomilu naslaganih atlasa, točak bicikla. Ovaj ambijent se isprva baš dopao Merijen, ali joj je Lukas onda objasnio da je sve to dovukao tu za potrebe snimanja, pa joj se sve odjednom učinilo veštačko i lažno. Kod tebe sve služi samo radi efekta, rekla mu je Merijen jednom prilikom. Lukas je to shvatio kao kompliment njegovom umetničkom radu. On zaista ima

nepokolebljiv stav kad je reč o stilu. Obraća pažnju i na najsitnije estetske detalje i ne može mu promaći nijedna manjkavost na slikarskom i filmskom platnu, čak ni u romanima i televizijskim serijama. Ponekad bi mu Merijen pomenula neki film koji je nedavno gledala, na šta bi Lukas samo odmahnuo rukom i prokomentarisao: Po meni, ne valja. Taj stepen pronicljivosti ga ipak ne čini dobrom osobom, uvidela je to. Lukas je uspeo da izgradi besprekoran umetnički senzibilitet a da istovremeno nije iole razvio sposobnost raspoznavanja dobra i zla. Činjenica da je to uopšte moguće, uznemiruje Merijen i umetnost kao takva najednom joj se čini besmislenom.

Merijen i Lukas napravili su svojevrsan dogovor. Ima tome već nekoliko nedelja. Lukas to zove njihovom *igrom*. Sve dok ova igra traje Merijen ne sme ništa da govori niti da uspostavlja kontakt očima. Ako prekrši ova pravila, biva kažnjena. S tim što igra ne prestaje kad obave snošaj, već kad ona ode u kupatilo da se istušira. Ponekad joj posle seksa Lukas neko vreme ne dopušta da ode da se istušira, nego je zadržava i govori joj svakojake gadosti. Teško je reći da li Merijen želi da to sluša. Očigledno da ona to želi da čuje, ali je takođe postala svesna toga da u izvesnom smislu nešto može priželjkivati a da to istovremeno ne želi. Osećaj zadovoljenja je i slabašan i težak, dostiže se prebrzo a za njim sledi stanje malaksalosti i drhtavice. Stvarno si nikakva, govori joj Lukas. Potpuno beznačajna. A ona se tako i oseća, potpuno beznačajno i isprazno, kao šupljina koju silom treba nečim ispuniti. Nije da njoj to prija, ali na neki način oseti olakšanje. Zatim ode da se istušira i tad je igra završena. Osećala se toliko depresivno da je to na nju delovalo umirujuće. Jela je šta joj on kaže da pojede, a sopstveno telo nije doživljavala kao svoje, već kao nekakav otpadak i smeće.

Otkako je doputovala u Švedsku, a pogotovo otkako su počeli da igraju tu igru, ljudi joj uopšte ne deluju stvarni, već kao nekakve lutke od šarenog kartona. Katkad, kad joj se pogled susretne s pogledom nekog neznanca, vozača autobusa ili slučajnog prolaznika, Merijen na trenutak bude preneražena činjenicom da je u stvari to njen život, da je ti ljudi zapravo primećuju. Ovaj osećaj u njoj pobuđuje izvesne težnje i potrebe, kao što su glad i žeđ, želja da razume švedski, fizička žudnja da pliva i da pleše. Ali sve to začas opet iščili i nestane. Ovde u Lundu nikad zaista ne bude gladna, a vodu koju svakoga jutra uredno naspe u plastičnu flašu sa etiketom Evijan najčešće ne popije ni do pola, a ostatak uveče prospe u sudoperu.

Sela je s kraja na ivicu dušeka. Lukas je naizmenično palio i gasio lampu, proveravajući nešto na svom foto-aparatu. Još ne znam dobro da radim sa svetlom, rekao je. Možda bismo mogli za početak da uradimo jednu fotku, pa da vidimo kako ispadne. Merijen je slegnula ramenima. Ne shvata zašto je to što joj kaže toliko bitno. Kad je s njegovim društvom svi govore na švedskom, pa nije bila u stanju da stekne predstavu o tome koliko je Lukas popularan i cenjen. U njegovom ateljeu često se pojavljuju razni ljudi, koji donose i odnose neku opremu i tehniku, ali Merijen nije mogla da ustanovi jesu li to poštovaoci njegovog umetničkog rada, zahvalni što im posvećuje pažnju? Ili samo dolaze jer im odgovara to što mu je atelje na odličnoj lokaciji, dok mu se iza leđa rugaju?

Okej, rekao je Lukas, sad je sve spremno.

Hoćeš da...

Za sad samo džemper.

Skinula je džemper svukavši ga preko glave. Spustila je džemper sebi u krilo, složila ga i ostavila sa strane. Ostala je u

crnom čipkanom brusu sa sitnim izvezenim cvetićima. Lukas je nešto petljao oko foto-aparata.

U poslednje vreme retko se čula s Pegi, Sofi, Terezom i ostalima. Džejni se nije osećao najbolje kad su raskinuli, u društvu je često govorio kako se ne oseća najbolje, pa ga je ljudima bilo žao. Okolnosti nisu išle Merijen naruku, bila je toga svesna pre nego što je otputovala. Isprva je osećala izvesnu nelagodu, kad bi ona ušla u prostoriju ljudi su okretali glavu ustranu i prekidali razgovor. U društvu je imala utisak da tu ne pripada, osećala se izopštenom, nisu joj se više ni divili ni zavideli, sve se tako brzo preokrenulo i otrglo od nje. Tad je shvatila da joj zapravo nije tako teško da se navikne na novonastalu situaciju. U njenom biću oduvek je postojalo nešto zbog čega su muškarci imali potrebu da budu dominantni, a ta njihova želja za dominacijom može se percipirati i kao privlačnost, pa čak i ljubav. Momci u školi su pokušavali da je potčine svojom surovošću i manjkom poštovanja, dok su na fakultetu to nastojali da postignu putem seksa i popularnosti, a sve je to za cilj imalo isto, a to je da ukrote i pokore njenu ličnost jer je u sebi imala snagu. Bilo joj je poražavajuće to što su ljudi toliko predvidljivi. Bez obzira na to jesu li je uvažavali ili prezirali, na kraju se svodilo na isto. Hoće li se celoga života samo potvrđivati ova spoznaja, svaki put iznova, da je sve tek jedna bespoštedna borba za dominacijom?

S Pegi joj nije bilo tako lako. *Ja sam ti najbolja prijateljica,* govorila joj je Pegi, a glas joj je zvučao čudno. Njoj je bio neprihvatljivo to što je Merijen tako opuštena i pomirljiva. Kapiraš da te ljudi ogovaraju, rekla joj je Pegi jedne večeri dok je Merijen odvajala stvari za put. Merijen nije znala šta na to da joj odgovori. Posle kraće pauze, tokom koje je delovalo kao

da bira odgovarajuće reči, odgovorila je: Ja prosto ne pridajem značaj nekim stvarima koje su tebi značajne. Ali ti mi značiš. Pegi je oduševljeno poskočila, podigavši ruke uvis, i optrčala dva kruga oko stočića za kafu.

Ja sam ti najbolja prijateljica, rekla je. Šta mi je činiti?

Stvarno ne razumem tvoje pitanje.

Mislim, u kakvu to poziciju mene stavlja? Jer, iskreno, ja ne želim da stajem ni na čiju stranu.

Merijen se namrštila i ugurala četku za kosu u džep svoje putne torbe.

Hoćeš da kažeš, nisi na mojoj stranu, rekla je.

Pegi ju je pogledala. Merijen je klečala pored kofera. Pegi je disala ubrzano, očigledno je trčanje oko stočića za nju predstavljalo izvestan napor.

Ne znam jesi li svesna kako se osećaju oni oko tebe, rekla je. Mnogima je neprijatno zbog ove situacije.

Zbog toga što sam raskinula s Džejmijem?

Zbog čitave drame koja je nastala. Ljudima je stvarno neprijatno.

Pegi ju je gledala, iščekujući neki odgovor. Posle nekoliko dugih sekundi, Merijen je rekla: Okej. Pegi je šakom protrljala lice. Idem sad, rekla je, treba da se spakuješ. Krenula je da izađe, a onda je zastala na vratima i dodala: Mogla bi da odeš do nekog psihoterapeuta da malo porazgovaraš. Merijen je izmicao smisao onoga što joj je Pegi rekla. Da odem kod psihoterapeuta zato što mi *nije* neprijatno? pomislila je. Ipak, nije mogla tek tako da prenebregne nešto što je celog svog života slušala: da je psihički labilna i da joj je potrebna pomoć.

Džoana je jedina osoba s kojom je ostala u kontaktu. Uveče bi se čule preko Skajpa i razgovarale o seminarskim

vežbama, filmovima koje su gledale, tekstovima koje je Džoana pisala za studentski list. Njeno lice bi se na ekranu uvek pojavilo u prigušenom svjetlu na bež pozadini zida njene sobe. Više se uopšte nije šminkala, a nekad se ne bi ni očešljala. Ima devojkicu, zove se Evelin, koja je diplomirala na međunarodnim mirovnim studijama. Merijen je jednom Džoanu pitala da li viđa Pegi. Džoana se malo štreknula i odmah pribrala, ali Merijen nije promakla ta njena jedva primetna reakcija. Ne, odgovorila je Džoana. Ne viđam nikoga od njih. Svi znaju da sam bila na tvojoj strani.

Žao mi je, rekla je Merijen. Nisam htela da se zakačiš s bilo kim zbog mene.

Džoana je opet napravila grimasu, mada nije bilo najjasnije šta joj znači taj izraz lica, možda zbog lošeg svetla, ili slabe rezolucije ekrana, ili zbog ambivalentnog osećanja koje je htela da iskaže.

Ma, ionako mi oni nikad nisu bili pravi prijatelji, odvrátila je Džoana. Oni su pre bili tvoji prijatelji.

Ja sam mislila da smo svi bili prijatelji.

Ti si jedina s kojom sam se kapirala. Iskreno, ne mislim da su Džejm i Pegi suštinski dobri ljudi. Mene se ne tiče hoćeš li se družiti s njima, ali ti kažem svoje mišljenje.

Ne, slažem se s tobom, rekla je Merijen. Pretpostavljam da mi je godilo da mislim kako me mnogo gotive.

Pa da. Ali ako malo bolje razmisliš, sigurno ti je jasno koliko su oni zapravo odvratni. Meni je bilo lakše da to uvidim pošto im nisam bila bliska.

Merijen je bila iznenađena neočekivanim pravcem u kojem je krenuo njihov razgovor. Iako je ton kojim joj se Džoana obraćala zvučao prijateljski, Merijen je imala utisak kao da joj nešto zamera. Ali to što je rekla bilo je tačno. Pegi i

Džejmi nisu baš dobri ljudi, štaviše može se reći da su rđavi, jer vole da nipodaštavaju druge. Merijen je bilo krivo što to nije uvidela ranije, što je mislila da ima bilo šta zajedničko s njima, što se uopšte uplela u taj odnos zasnovan na sitnosopstveničkim interesima koji su lažno predstavljali kao prijateljstvo. U školi je za sebe smatrala da je iznad takvih piljarskih transakcija koje se zasnivaju na društvenom kapitalu, ali je potom na fakultetu uvidela da bi se i ona ponašala bedno isto kao i svi ostali da je u školi iko stvarno hteo s njom da razgovara. Ni po čemu ona nije bila iznad drugih.

Hajde se okreni licem prema prozoru, rekao joj je Lukas. Može?

Naravno.

Okrenula se i podigla kolena do grudi.

Je l' možeš samo... te noge nekako da spustiš? rekao je Lukas.

Prekrstila je noge na dušek u ispred sebe. Lukas je premestio stativ malo unapred i proverio da li je dobar ugao. Merijen je razmišljala o tome kako ju je Konel u mejlu uporedio s jelenom. Svidelo joj se ono što je napisao kako im njuške deluju zamišljeno i kako su gipki i lepo građeni. A ona je tu u Švedskoj još više smršala, sad je bila baš mršava i vitka.

Rešila je da za božićne praznike ne ode kući. Dosta je razmišljala o tome kako da se iskobelja iz te svoje „porodične situacije“. Dok bi uveče ležala u krevetu, zamišljala je okolnosti u kojima bi se oslobodila majke i brata, s kojima bi imala standardan odnos, ni dobar ni loš, prosto ne bi učestvovala u njihovim životima. Najveći deo svoga detinjstva i adolescencije provela je smišljajući načine da se izvuče iz

začaranog kruga porodičnih konflikta: povlačila se u sebe i ćutala, nije pokazivala šta oseća ni gestom ni mimikom, napuštala prostoriju bez reči i zatvarala se u svoju sobu. Zaključavala se u kupatilu. Izlazila napolje i vraćala se kući tek pošto padne mrak, presedevidši sama ceo dan na parkingu ispred školskog dvorišta. Nijedna od ovih strategija, međutim, nije se pokazala uspešnom. Štaviše, njena taktika samo je činila još većom verovatnoću da će ona biti proglašena glavnim krivcem za svaki problem. Sad joj je bilo jasno da će njen nedolazak kući za Božić, što je uvek bio momenat kulminacije porodičnih svađa i sukoba, biti protumačen i zapamćen kao još jedan primer i pokazatelj njenog bezobrazluka.

Kad god pomisli na božićne praznike, u glavi joj je Karikli, sa onim dekorativnim osvetljenjem okaćenim nad glavnom ulicom i plastičnim Deda Mrazovima što svetlucaju po izlozima i repetitivnim pokretom ruke mašu prolaznicima. U apoteci sa plafona vise pahuljice od staniola. Ljudi se dovikuju preko ulice i žure u obližnju mesaru po teleće plećke. Predveče stoje na parkingu ispred crkve i razgovaraju, a na usta im izbija para. Uveče sve utihne, pa kuće u Foksfildu deluju kao pospane mačke koje se izležavaju i žmirkaju osvetljenim prozorima. Kod Konela u stanu u dnevnoj sobi stoji jelka, svetlucava od novogodišnjih ukrasa, nameštaj je sabijen ustranu da bi se dobilo na prostoru, i sve se ori od zvonkog smeha. Konel joj je rekao da mu je baš žao što je neće videti. Neće biti isto bez tebe, napisao joj je. Osetila se glupavo i umalo se nije rasplakala. Život joj je postao tako sterilan i lišen lepote.

Možda sad da skineš to, rekao je Lukas, pokazujući na njen brushalter.

Savila je ruku iza leđa i otkopčala brushalter, a onda pustila da joj bretele kliznu sa ramena. Skinula je brus i bacila ga ustranu, izvan kadra. Lukas je napravio nekoliko fotki, onda je stativ pomerio malo unapred i podesio ugao fotoaparata, a zatim nastavio da škljoca. Merijen je gledala negde kroz prozor. Posle izvesnog vremena škljocanje je prestalo, pa je okrenula glavu i pogledala u njegovom pravcu. Lukas je otišao do stola i iz fioke izvadio pantljiku namotanu na kalem. Bila je to tanka crna vrpca od grubog platna ili pamuka.

Šta ti je to? upitala ga je.

Znaš ti dobro šta je.

Skloni to.

Lukas je nastavio da odmotava traku, ne obazirući se na njene reči. Osetila se teškom iznutra, kao da su joj kosti otežale. Bio joj je dobro poznat taj osećaj. Jedva je imala snage da se pomeri. Bez reči, ispružila je ruke ispred sebe, skupivši laktove. Okej, rekao je Lukas. Kleknuo je, obmotao joj traku oko zglobova i čvrsto zategao. Njeni zglobovi su tanki, ali je on toliko jako vezao čvor da joj se vrpca malo usekla u meso. To joj se ne sviđa, izgleda ružno. Instinktivno je okrenula glavu u drugu stranu i ponovo pogledala kroz prozor. Odlično, rekao je Lukas i opet zauzeo svoju poziciju iza stativa. Nastavio je da škljoca. Zažmurila je, a on joj je rekao da otvori oči. Bila je tako umorna. Kao da su joj unutrašnji organi niže nego što treba, kao da u utrobi ima neki teret koji je vuče nadole, poput sile gravitacije koja je vuče u središte zemlje. Pogledala ga je. Odmotavao je još jednu pantljiku.

Nemoj, rekla je.

Nemoj sebi da otežavaš.

Ne želim to da radim.

Znam, rekao je.

Ponovo je kleknuo pored nje. Trgla je glavu unazad, u želji da izbegne njegov dodir, ali je on hitrim pokretom ruke šćepao za vrat. Nije se uplašila, samo je bila iscrpljena, toliko iscrpljena da nije u stanju ni da govori. Vilica joj je postala teška. Nije imala snage da mu se uzalud opire, kad je ionako lakše da se prepusti. Malo joj je jače stisnuo vrat, a ona se zakašljala. Zatim ju je pustio, ne izgovorivši ni reč. Uzeo je onu tkaninu i vezao joj je preko očiju. I disanje joj je postalo otežano. Oči su je svrbele. Nadlanicom joj je blago prešao preko obraza. Od njegovog dodira osetila je mučninu.

Znaš da te volim, rekao je. I znam da i ti mene voliš.

Trgla se kao oparena, užasnuta, udarivši glavom o zid. Pokušala je da vezanim zglobovima skine povez sa očiju, ali je uspela samo da ga smakne tek toliko da može nešto da vidi.

Šta je bilo? upitao je Lukas.

Odveži me.

Merijen, rekao je.

Odveži me odmah ili ću da zovem policiju, rekla je.

Njena pretnja nije zvučala preterano ubedljivo, s obzirom na to da su joj ruke bile vezane. Ipak, valjda osetivši promenu u njenom glasu, Lukas je odrešio čvor i krenuo da joj odvezuje ruke. Merijen se tresla celim telom. Čim je osetila da se traka oko njenih zglobova dovoljno olabavila, otpetljala je ruke. Zatim je smaknula povez sa očiju, zgrabila džemper i navukla ga preko glave. Digla se i stala na dušek.

Zašto se tako ponašaš? upitao je Lukas.

Skloni se od mene. Nemoj da si mi se ikada više tako obratio.

Kako? Šta sam rekao?

Dohvatila je brus sa dušeka i, zgužvavši ga u šaci, odsečnim korakom pošla da ga strpa u torbu koja je stajala u drugom uglu prostorije. Potom je krenula da obuva čizme, pocupkujući na jednoj nozi, što je delovalo prilično smešno.

Hej, Merijen, rekao je Lukas. Jesam nešto pogrešno uradio?

Jesi ozbiljan ili ti je to neki umetnički postupak?

Sve u životu je umetnički postupak.

Posmatrala ga je netremice. Zatim je, potpuno neočekivano, dodao: Mislim da si veoma darovita za pisanje. Nasmejala se, zgranuta njegovim komentaron.

Ali ti ne misliš tako o meni, nastavio je.

Slušaj, rekla je, želim da budem kristalno jasna. Ja prema tebi ne osećam ništa. Apsolutno ništa. Kapiraš?

Lukas je opet stao iza svoga stativa, leđima se okrenuvši ka Merijen, možda zato da mu na licu ne bi videla kako se oseća. Možda se zlorado smejaio, pomislila je. Možda se i naljutio. A možda se čak i osetio povređenim, prošlo joj je kroz glavu, iako joj je ta mogućnost delovala teško pojmljiva. Dok je Lukas skidao foto-aparat sa stativa, Merijen je izašla iz ateljea i krenula da silazi niz stepenice. Da li je zaista moguće da je on u stanju da se tako gnusno ophodi prema njoj i da ujedno živi u ubeđenju da to čini iz ljubavi? Da li je ovaj svet zaista tako gnusan da je ljubav nerazlučiva od najnižih i najgorih vidova nasilja i agresije? Našla se napolju, na ulici, gde joj je pri svakom izdahu na usta izlazila para, dok je sneg i dalje padao, a svaka pahulja činila joj se kao neka beskrajno sitna pogreška koja se ponavlja unedogled.

Tri meseca kasnije

(MARTA 2014)

U čekaonici je morao da popuni nekakav upitnik. Stolice u jarkim bojama bile su raspoređene oko niskog stočića za kafu na kojem je stajala dečija računaljka. Stočić je bio previše nizak za njega i bilo mu je teško da za njim sedi i piše, pa je uzeo formular i stavio ga u krilo. Već na prvom pitanju pritisnuo je hemijskom olovkom suviše jako, tako da je na jednom mestu probušio papir. Pogledao je u sekretaricu za prijemnim pultom koja mu je dala formular, ali je ona gledala na drugu stranu. Spustio je pogled nazad na papire pred sobom. U drugom pitanju, naslovljenom „pesimizam“, trebalo je da zaokruži broj pored jednog od četiri ponuđena odgovora:

- o Ne strepim za svoju budućnost.
- 1 Strepim za svoju budućnost više nego ranije.
- 2 Sumnjam da će stvari ispasti dobro po mene.
- 3 Uveren sam da u budućnosti za mene nema nade i da će sve biti samo još gore.

Imao je utisak da bi kao tačan mogao da zaokruži svaki od ponuđenih odgovora, štaviše mogao je mirne duše da ih zaokruži nekoliko. Hemijskom olovkom se nekoliko puta blago kucnuo po zubima. Pročitavši četvrti odgovor, koji je iz nekog razloga bio označen brojem 3, osetio je neko peckanje u nosu, kao da navedeni iskaz nekako proizvodi tu fizičku reakciju u njemu. To je zaista tačno, on jeste uveren da u budućnosti za njega nema nade i da će sve biti samo još gore.

Što je duže o tome razmišljao, to mu je zvučalo smislenije. Nije morao ni da razmišlja o tome, on je to naprosto osećao telesno: sintaksa ove rečenice odzvanjala je duboko u njegovoj nutrini. Jezikom je upro o nepce, skupivši obrve u pokušaju da izgleda koncentrisano. Ne želeći da zadaje brigu ženi kojoj će predati popunjen upitnik, ipak je zaokružio odgovor pod brojem 2.

Za ovo savetovalište je saznao od Najla. Besplatno je, rekao mu je, tako da te ništa ne košta da odeš i vidiš. Najl je praktična osoba i svoje saosećanje iskazuje na praktičan način. Konel ga je u poslednje vreme rede viđao, otkako je dobio stipendiju i stanovao u domu, uostalom slabo se još viđao s bilo kim. Sinoć je sat i po ležao na patosu svoje sobe, toliko je bio umoran da nije mogao da se dovuče do kreveta. Ležao je tako na pola puta između kupatila i kreveta, na svega nekoliko koraka od mekog dušeka, ali nije bio u stanju da se pomeri s mesta, ni napred ni nazad, samo se skljojao na pod, gde je ostao tako da leži nepomično na tepihu. Šta ima veze što ležim ovde na podu, pomislio je. Je l' mi sad život gori nego da ležim u krevetu ili da sam ma gde drugde? Ne, život mi je skroz isti. Život je ono što imaš u svojoj glavi. Ništa mi ne fali što ležim ovde na podu i udišem prašinu sa tepiha, koja mi se uvlači u nozdrve i u pluća, dok mi desna ruka postepeno trne pod pritiskom tela, jer u suštini ovo iskustvo isto je kao i sve ostalo na svetu.

o O sebi mislim isto što i ranije.

1 Izgubio sam veru u sebe.

2 Razočaran sam sobom.

3 Ne sviđam se samome sebi.

Pogledao je u ženu za pultom koja je sedela s druge strane stakla. Tek sad je konstatovao da se ova službenica zapravo nalazi iza staklene pregrade, odvojena od ljudi u čekaonici. Da li su projektanti ovog enterijera smatrali da Konel i njemu slični predstavljaju pretnju po ženu iza staklene pregrade? Jesu li mislili da su studenti koji ovamo dolaze i strpljivo čekaju i popunjavaju njihove upitnike, koji ženi za pultom govore svoja imena i prezimena i datume rođenja, jesu li oni mislili da ti studenti žele da učine nešto nažao ženi za pultom? Da li oni misle da to što Konel ponekad satima leži na podu znači da bi jednog dana mogao da na netu kupi mitraljez i onda ode u neki šoping centar i tamo pobije gomilu ljudi? Njemu ni na kraj pameti nije da pobije gomilu ljudi. Njemu se osećanje krivice javi čim prozbori koju reč preko telefona. Pa ipak, uviđao je da u svemu tome postoji izvesna logika: mentalno poremećene osobe su na neki način zaražene i predstavljaju potencijalnu opasnost po društvo. Ako i ne nasrnu na ženu za pultom nagnani nekom nekontrolisanom agresijom, mogli bi da je zaraze svojim kužnim dahom punim mikroorganizama, pa bi se onda ona razbolela i postala obuzeta nezdravim mislima o svim propalim vezama koje je imala u životu. Zaokružio je broj tri i prešao na sledeće pitanje.

o Nikad ne pomislim da se ubijem.

1 Pomišljam da se ubijem, ali ne bih to zaista učinio.

2 Hteo bih da se ubijem.

3 Ubio bih se kad bi mi se ukazala prilika.

Podigao je glavu i ponovo pogledao u ženu za pultom. Nije bio baš rad da njoj, potpuno nepoznatoj osobi, prizna da pomišlja na to da se ubije. Sinoć, dok je ležao na podu,

zamišljao je kako bi ostao tako ležeći nepomično sve dok ne bi umro od dehidracije, koliko god to potrajalo. Možda bi to potrajalo nekoliko dana, ali za to bi se vreme osećao opušteno, bez ikakvih obaveza i ciljeva radi kojih bi morao da ulaže napor. Ko bi onda pronašao njegovo beživotno telo? To ga se nije nimalo ticalo. Dostigavši pročišćenje višenedeljnim ponavljanjem jednog te istog, konačno dostiže vrhunac ove fantazije u smrtnom času: mirno i tiho, kapci se sklapaju, jednom za svagda, preko svega što postoji. Zaokružio je odgovor pod brojem 1.

Pošto je odgovorio na pitanja iz upitnika, od kojih su sva bila krajnje lična, a poslednje se ticalo njegovog seksualnog života, presavio je tabak i popunjen upitnik predao ženi za pultom. Nije znao šta da očekuje. Stvari koje su krajnje intimne prirode predao je u ruke nekog sasvim nepoznatog. Progutao je pljuvačku i osetio kako mu se nešto steže u grlu. Žena za pultom mu se učtivo osmehnula i uzela upitnik kao da je to seminarski rad koji on predaje sa zakašnjenjem. Hvala, rekla je. Sačekajte da vas prozove dežurni psiholog. Stajao je omlitavelih udova. Ova je žena u svojoj ruci imala izuzetno poverljive informacije o njemu, koje nikad ranije u životu nije podelio ni sa kim. Videvši s kakvom nonšalancijom se ona odnosi prema tome, došlo mu je da joj traži da mu vrati upitnik, s obzirom na to da je očito pogrešno razumeo u čemu je smisao ove interakcije, tako da bi na pitanja verovatno trebalo drugačije da odgovori. Ipak, seo je na svoje mesto, rekavši samo: U redu.

Prošlo je izvesno vreme a da se nije desilo ništa. Stomak mu je potmulo krčao, podsećajući ga da nije ništa pojeo još od doručka. U poslednje vreme, uveče je bio preumoran da sebi sprema bilo šta za večeru, pa se zato prijavio za još jedan obrok u studentskoj menzi. Pre nego što počnu da večeraju, obavezno su morali da ustanu i da svi zajedno izgovore

molitvu na latinskom. Večeru su im posluživali kolege studenti, koji su svi bili obučeni u crno, da bi se lakše razlikovali od ostalih studenata koji su sedeli i večerali. Za večeru su uvek dobijali jedno isto: potaž od bundeve i šargarepe, poslužen uz jednu zemičku i komadić putera, zatim odrezak dinstanog mesa, uz neizbežni krompir kao prilog, koji se posluživao iz posrebranih okruglih činija. Za desert su imali koh posut šećerom ili voćnu salatu koja se uglavnom sastojala od grožđa. Hrana na poslužavnicima donošena je i odnošena brzo kao na traci, dok su ih sa velikih portreta na zidovima posmatrali muškarci odeveni u skupocene odore iz prošlih vekova. Konel je sedeo i jeo sâm, dok bi usput do njega dopirali delovi razgovora u koje nije mogao da se uključi. Imao je užasan, gotovo neizdržljiv osećaj da njegovo telo zapravo nije njegovo. Posle večere je na red dolazila još jedna molitva, a nakon toga su svi ustajali od stola, praćeni glasnom škripom stolica. Oko sedam sati izlazio je napolje, u sumrak fakultetskog platoa gde su se već palila ulična svetla na banderama.

U čekaonici se pojavila sredovečna žena u sivom džemperu na zakopčavanje. Konel? obratila mu se. Iskrivio je usta pokušavši da se osmehne, ali mu to nije pošlo za rukom, pa je samo klimnuo glavom, protrljavši bradu. Ja sam Ivon, rekla je. Molila bih te da pođeš sa mnom. Ustao je, a Ivon ga je uvela u neveliku prostoriju. Zatvorila je vrata. U jednom uglu prostorije nalazio se radni sto sa prastarim desktop kompjuterom koji je glasno brujaio, dok su nasuprot stola stajale dve niže fotelje boje mente okrenute jedna ka drugoj. Sedi, molim te, rekla mu je. Smesti se gde želiš. Seo je u fotelju okrenutu ka prozoru, kroz koji se video betonski zid susedne zgrade i na njemu zarđali oluk. Ivon je sela u drugu fotelju, jednom rukom uzela naočare koje su joj visile oko vrata, stavila ih i pogledala u beleške pred sobom.

Dobro, rekla je. Zašto ne bismo malo porazgovarali o tome kako se osećaš?

Pa, ne baš sjajno.

Žao mi je to da čujem. Otkad se tako osećaš?

Hm, rekao je. Od pre nekoliko meseci. Od januara, čini mi se.

Uključila je hemijsku olovku i nešto pribeležila. Od januara, ponovila je. Dobro. Da li se tad nešto konkretno dogodilo ili je to počelo nepovezano bilo s čim?

Nekoliko dana posle Nove godine, Konel je dobio poruku od Rejčel Moran. Bilo je dva sata posle ponoći. Helen i on su izašli u grad i sad su se vraćali kući. Izvadio je telefon iz džepa i pogledao poruku. Bila je to grupna poruka upućena celom njihovom društvu iz škole. Rejčel je pitala da li se neko čuo ili video s Robom Hegartijem. Napisala je da je iznenada nestao pre nekoliko sati. Helen ga je upitala ko mu to piše, na šta je Konel, iz nekog razloga, odgovorio: Ma, nebitno, neka grupna poruka. Srećna Nova godina. Sutradan je reka Korib na obalu izbacila Robovo beživotno telo.

Konel je kasnije od prijatelja čuo da je u poslednje vreme Rob zaista mnogo pio i da mu uopšte nije bilo dobro. Konel o tome nije imao pojma, prethodnog semestra retko je odlazio kući i slabo je viđao bilo koga. Pogledao je na svom nalogu na Fejsbuku kad mu je Rob poslednji put poslao poruku i ustanovio da je to bilo još početkom 2012, kad mu je poslao neku fotku iz noćnog provoda, na kojoj je Konel rukom obgrlio oko struka Merijeninu drugaricu Terezu. Rob mu je u poruci napisao: jesi je karao??? DO JAJA hahaha. Konel mu nije odgovorio. Roba nije video ni za Božić, nije mogao da se seti da li ga je uopšte video prošlog leta. Pokušavao je da u sećanju prizove konture Robovog lica, ali je ustanovio da nije u stanju: najpre bi mu se ukazao njegov lik, jasan i raspoznatljiv,

međutim čim bi se malo bolje zagledao, crte lica bi se razlivala, topile i rastakale.

Narednih nekoliko dana, gomila ljudi iz škole je na svojim Fejsbuk stranicama kačila statuse kojima su davali podršku svima koji su se u životu nosili sa suicidalnim mislima. Počev od tad, Konelovo psihičko stanje se neprestano pogoršavalo, iz nedelje u nedelju. Njegova anksioznost, koja je ranije bila hronične prirode i slabog intenziteta, poput svojevrsnog inhibirajućeg impulsa koji se može javiti u svakoj prilici, u međuvremenu je poprimila ozbiljne razmere. Šake su mu se tresle kad je trebalo da obavi čak i najprostiju radnju, recimo da naruči kafu ili da na predavanju odgovori na postavljeno pitanje. U nekoliko navrata ga je spopao pravi napad panike: ubrzano je disao, osećao je bolove u grudima, u udovima je imao trnce. Osećao se odvojenim od sopstvenih čula, nije bio u stanju trezveno da razmišlja niti da protumači kakvo je značenje onoga što čuje i vidi oko sebe. Sve je počelo da mu izgleda i da zvuči drugačije, nekako usporeno, neprirodno, nestvarno. Prvi put kad mu se to dogodilo, pomislio je da gubi razum, da se bespovratno urušila čitava kognitivna struktura pomoću koje je poimao svet oko sebe i da će se od sad pa nadalje sve što postoji pojavljivati u obliku nerazaznatljivih zvukova i boja. A onda je, posle nekoliko minuta, sve uminulo, a on je i dalje ležao na dušek, obliven znojem.

Pogledao je Ivon, osobu koju je Univerzitet postavio tu da za određenu svotu novca sluša njegove probleme.

Jedan moj drugar se ubio sad u januaru, rekao je. To mi je bio drugar iz škole.

To je jako tužno, Konele. Žao mi je to da čujem.

Nismo bili u kontaktu otkako sam se upisao na fakultet. On je ostao u Galveju, a ja sam došao ovamo, tako da... Pretpostavljam da sad osećam krivicu što ga nisam češće zvao.

Mogu to da razumem, rekla je Ivon. Ali ma koliko da si tužan zbog svoga prijatelja, to što se njemu dogodilo nije tvoja krivica. Nisi ti odgovoran za njegove odluke.

Ostao sam mu dužan odgovor na poslednju poruku koju mi je poslao. Mislim, to je bilo odavno, ali svejedno. Nisam mu ništa odgovorio.

Znam da je ovo sad veoma bolno za tebe, naravno da je veoma bolno. Misliš da si imao priliku da pomogneš nekome u nevolji i da si tu priliku propustio.

Klimnuo je glavom, smušeno, a onda protrljao oko.

Kad izgubiš nekoga ko je sâm sebi oduzeo život, prirodno je da se zapitaš da li si tom čoveku mogao nekako da pomogneš, nastavila je Ivon. Sigurna sam da sad isto to pitanje sebi postavljaju svi koji su poznavali tvoga druga.

Drugi su makar pokušali da mu pomognu.

Zazvučao je agresivnije nego što je imao nameru, kao da je možda kamčio neki odgovor. Na njegovo iznenađenje, Ivon mu nije ništa odgovorila, već ga je samo pogledala i blago klimnula glavom, dok su joj se od stakala naočara oči činile nekako užim. Zatim je uzela nekoliko listova papira sa stola i nekoliko puta lupnula njima o sto da ih poravna, što je njemu delovalo kao rutinski pokret iskusne kancelarijske službenice.

Pročitala sam tvoje odgovore na pitanja iz formulara, Konele, rekla je. Da budem iskrena, i te kako ima razloga za zabrinutost.

Aha. Je l' ima?

Listala je svežanj papira u ruci. Primetio je onu rupicu koju je napravio na prvoj strani kad je suviše jako pritisnuo hemijskom olovkom.

Ovaj upitnik se zove Bekov test depresivnosti, rekla je. Sigurna sam da ti je jasno kako funkcioniše. Svako pitanje nosi određeni broj bodova, od nula do tri. Osoba poput mene, recimo, na ovom testu bi ukupno imala između nula i pet bodova, dok bi neko ko se oseća blago depresivno najverovatnije imao petnaest ili šesnaest bodova.

Razumem, rekao je.

A ovde kod tebe imamo rezultat od četrdeset tri boda.

Aha. Shvatam.

Što znači da je ovde reč o krajnje ozbiljnom stanju depresije, rekla je. Smatraš li da to što sam rekla odgovara onome kako se ti osećaš?

Ponovo je protrljao oko. Pa, da, procedio je tiho.

Vidim da imaš vrlo negativne emocije prema sebi, javljaju ti se suicidalne misli i tome slično. A to je nešto što moramo da uzmemo krajnje ozbiljno.

Da.

Ivon je zatim krenula da mu predočava kakve su mogućnosti lečenja. Rekla je da će ga uputiti na pregled kod lekara opšte prakse na studentskoj poliklinici s kojim treba da se konsultuje oko izbora lekova. Jer ja ne mogu da ti izdam recept, naglasila je. Klimnuo je glavom. Već je počeo da se oseća uznemireno. Da, znam, rekao je. Opet je protrljao oko, najpre jedno pa drugo. Svrbele su ga oči. Ivon ga je pitala da li hoće čašu vode, a on je rekao da neće. Onda mu je postavljala razna pitanja o njegovoj porodici, njegovoj majci, gde ona živi, da li ima braće i sestara.

Imaš li devojku? Ili možda momka? pitala ga je.

Ne, odgovorio je. Nemam nikoga.

Helen je došla s Konelom u Karikli na sahranu. Tog jutra kad je vršen ukop, zajedno su se obukli kod njega u sobi, u tišini, ne govoreći ništa, dok je kroz zid dopirao zvuk Lorejninog fena za kosu. Konel je obukao jedino odelo koje je imao, koje je svojevremeno kupio za pričest jednog rođaka kad mu je bilo šesnaest godina. Sako mu je bio tesan na ramenima, stezao ga je čim podigne ruke. Brinulo ga je da ne izgleda glupavo. Helen je sedela i šminkala se pred ogledalom. Konel je stao iza nje da veže kravatu. Podigla je ruku iznad glave i dodirnula ga blago po licu. Baš si lep, rekla je. Njega je to, iz nekog razloga, naljutilo, kao da je to što mu je rekla drsko i nepristojno. Nije ništa odgovorio. Spustila je ruku a zatim, pošto je završila sa šminkanjem, obula cipele.

Kad su došli do crkve, Lorejn je srela nekog poznanika pa su stali tu na ulazu da ona porazgovara s njim. Napolju je sipila kiša, a Konelu je kosa bila mokra. Zagladio ju je rukom, ne gledajući u Helen, ne progovarajući ni reč. A onda je, kroz odškrinuta vrata crkve, u priprati ugledao Merijen. Znao je da će zbog sahrane doputovati iz Švedske. Na sebi je imala crni kaput, a u ruci je držala kišobran koji se još cedio. Izgledala je veoma mršavo i bledo. Konel je nije video još od Italije. Izgledala je, pomislio je, skroz krhko. Odložila je kišobran u stalak pored ulaznih vrata.

Merijen, rekao je.

Izgovorio je to naglas i bez razmišljanja. Podigla je glavu i ugledala ga. Lice joj je bilo nalik malenom belom cvetu. Obgrlila ga je obema rukama oko vrata. Zagrlio ju je snažno. Odeća joj je imala onaj poznati miris njene sobe. Poslednji put kad ju je video, sve je bilo normalno. Rob je bio živ, Konel je

mogao da mu pošalje poruku ili da ga pozove telefonom da porazgovaraju, to je tad sve bilo moguće, to je još bilo moguće. Merijen ga je pomilovala prstima po temenu. Svi su stajali i posmatrali ih, osećao je to. Bili su svesni da ne mogu tako da stoje beskrajno dugo, pa su se razdvojili. Helen ga je potapšala po ruci. Ljudi su ulazili i izlazili iz crkve, dok se voda sa kišobrana i kaputa cedila i kapala na podne pločice.

Treba da izjavimo saučešće, rekla je Lorejn.

Stali su u red sa ostalima koji su čekali da pruže ruku i kažu neku reč članovima porodice. Ajlin, Robova majka, plakala je neutešno, njeno ridanje čulo se čak sa drugog kraja crkve. Kad su stigli do polovine reda, Konelu su počele da se tresu noge. Poželeo je da tu uz njega stoji Lorejn a ne Helen. Imao je utisak da će se isповraćati. Kad je napokon stigao do ucveljenih članova porodice, Val, Robov otac, stegnuo mu je šaku čvrsto i rekao: Dobar si ti, Konele. Čujem da ti odlično idu studije tamo na Trinitiju. Konelu su se znojili dlanovi. Tako mi je žao, jedva je uspeo da izgovori. Mnogo mi je žao. Val mu je i dalje stiskao šaku, gledajući ga pravo u oči. Dobar si ti momak, ponovio je. Hvala ti što si došao. I to je bilo to. Konel je drhtao celim telom. Zatim je seo na prvu klupu na koju je naišao. Helen je sela pored njega. Čupkala je porub na suknji i delovala smeteno. Lorejn im je prišla, iz tašne izvadila maramicu i pružila je Konelu. Obrisao je čelo i gornju usnu. Lorejn ga je čvrsto uhvatila za rame. Dobro je, rekla je. Obavio si šta je trebalo, sad se opusti. Helen je okrenula glavu na drugu stranu, kao da ju je bilo stid.

Posle mise je obavljen pogreb, a potom su otišli do gradske gostionice gde su se založili sendvičima i pili čaj u svečanoj sali. Za šankom je stajala devojka koja je u školi bila jedan razred mlađa od njih. Obučena u belu bluzu i prsluk, posluživala je piće. Konel je Helen sipao čaj, a zatim i sebi.

Stajali su do zida, pored stolova sa čajem, i čutke pili. Konel je spustio solju na tacnu, koja je zazvečala. Onda se pojavio Erik, prišao i stao kraj njih. Imao je sjajnu plavu kravatu.

Kako je? rekao je Erik. Dugo se nismo videli.

Da, stvarno, rekao je Konel. Prošlo je dosta vremena.

Ko je ovo? upitao je Erik, pokazavši glavom u pravcu Helen.

Helen, rekao je. Helen, ovo je Erik.

Erik joj je pružio ruku. Rukovali su se, dok je Helen drugom rukom držala tacnu i šolju sa čajem pazeći da ga ne prospe.

Na licu joj se videlo da joj to nije lako.

Ti si mu devojka? upitao je Erik.

Bacivši pogled na Konela, klimnula je glavom. Da, potvrdila je.

Erik se nasmejao, pustivši joj ruku. Znači, prava gradska riba.

Osmehnula se s nelagodom i rekla: Tako je.

Dakle, ti si kriva što ovaj ovde više ne dolazi kući, rekao je Erik.

Nije ona kriva, rekao je Konel. Ja sam kriv.

Ma, samo se zezam, rekao je Erik.

Nekoliko trenutaka su stajali tako čutke i gledali ispred sebe. Onda je Helen pročistila grlo i blagim glasom rekla: Jako mi je žao zbog vašeg druga, Erik. Na njene reči Erik se okrenuo i uviđavno joj klimnuo glavom. Zatim je nastavio da gleda ispred sebe. Teško je to prihvatiti, rekao je. Okrenuo se i dohvatio čajnik sa stola iza njih i nasuo sebi čaja. Lepo što je

Merijen došla, kazao je. Mislio sam da je u Švedskoj ili tako negde.

Bila je, rekao je Konel. Došla je zbog sahrane.

Mnogo je smršala, zar ne?

Erik je otpio veliki gutljaj čaja i glasno coknuo ustima. Pošto je završila razgovor koji je do tog trenutka vodila, Merijen je krenula u pravcu stolova sa čajem.

Evo i nje, rekao je Erik. Stvarno je veliki gest što si potegla da dođeš čak iz Švedske.

Zahvalila mu je i nasula sebi šolju čaja. Drago mi je da te vidim, uzvratila je.

Jesi upoznala Helen? upitao ju je Erik.

Merijen je spustila šolju na tacnu. Naravno da jesam, odgovorila je. Na istom smo fakultetu.

Dobre ste drugarice, verujem, rekao je Erik. Niste, ono, suparnice, kapiram.

Ponašaj se pristojno, rekla je Merijen.

Konel je posmatrao Merijen kako sipa čaj, kako se ljubazno osmehuje, kako je Erika opomenula da se ponaša pristojno, i bio je zadivljen tom njenom neposrednošću i lakoćom s kojom se odnosila prema svemu. Kad su bili u školi, uopšte nije bila takva, naprotiv. U ono vreme, Konel je bio taj koji je znao pravila ponašanja, a Merijen je svima samo išla na živce.

Posle sahrane se rasplakao, ali nije osećao ništa dok je plakao. Kad je u petom razredu Konel na jednoj utakmici postigao gol, Rob je uleteo na teren da ga zagrlji. Uzvikivao je njegovo ime i u zanosu ga ljubio u kosu. Preostalo je bilo da se odigra još dvadeset minuta a rezultat je bio nerešen, jedan-jedan. Ali takav je bio njihov svet u ono doba. U

svakodnevnom životu osećanja su im bivala sve više suspregnuta i sputana, sabijena u male pregratke, sve dok naposljetku značaj nekog naizgled trivijalnog događaja ne bi poprimio neslućene, užasne razmere. Za vreme fudbalskih utakmica, međutim, bilo je dopušteno da se dodiruju i da suzama sebi daju oduška. Konel se još sećao kako su se neobuzdano grlili i stiskali. I kako im je Rob na maturskoj večeri pokazivao one fotografije Lizinog obnaženog tela. Robu je najvažnije na svetu bilo da dobije potvrdu od drugih, da o njemu misle dobro, da uživa određen ugled. Pogazio bi datu reč i izneverio svako obećanje i poverenje samo ako bi mu to obezbedilo željeni društveni status. Konel nije mogao da ga osuđuje zbog toga. I on sâm bio je takav, možda još gori.

Samo je želeo da bude normalan, da sakrije onu stranu svoje ličnosti zbog koje se stideo i bio zbunjen. Merijen mu je pokazala da može biti drugačije. Posle toga njegov se život promenio, možda ni on sâm nije uviđao koliko se sve promenilo.

Te večeri nakon sahrane, Helen i on ležali su u krevetu kod njega u sobi, u mraku, budni. Helen ga je upitala zašto je nije predstavio svojim prijateljima. Šaputala je da ne probudi Lorejn.

Predstavio sam te Eriku, odgovorio je.

Tek kad je on pitao. Iskrena da budem, nije baš delovalo kao da si imao nameru da nas upoznaš.

Zažmurio je. Bili smo na sahrani, rekao je. Bili smo tamo jer je čovek umro. Mislim da to nije najbolja prilika za upoznavanje.

Ako nisi hteo da pođem s tobom, onda nije trebalo da mi kažeš da krenem, rekla je.

Udahnuo je duboko, a zatim polako izdahnuo. Okej, rekao je. Žao mi je što sam ti kazao da kreneš.

Ispravila se i sela u krevetu. Šta sad to treba da znači? rekla je. Žao ti je što sam došla?

Ne, samo kažem da ako sam ti dao povoda da stekneš pogrešan utisak o tome kako će tamo biti, onda mi je žao zbog toga.

Ti u stvari nisi želeo da ja budem tamo, je l' tako?

Nisam želeo da budem tamo ni ja, iskren da budem. Žao mi je što ti je bilo bez veze, ali šta da ti kažem, ipak je to bila sahrana. Ne znam stvarno šta si očekivala.

Čuo ju je kako je glasno udahnula kroz nos.

Merijen nisi ignorisao, rekla je.

Nisam ja nikoga ignorisao.

Ali ti je bilo vrlo drago što je vidiš, zar ne?

Daj, jebo te, Helen, rekao je slabim glasom.

Šta?

Kako to da se svaka rasprava završi na ovaj način? Naš drugar je sebi oduzeo život, a ti bi sad htela da me prozivaš zbog Merijen, jesi li ti pri sebi? Dobro, okej, bilo mi je drago da je vidim, jesam sad zbog toga neki monstrum?

Ja sam bila krajnje dobronamerna prema tvojoj drugarici i ti to dobro znaš, odgovorila je. Reči je izgovarala tiho, nekim šištavim glasom. Ali šta očekuješ, da se pravim da ne primećujem da preda mnom zveraš u drugu devojkicu?

Nisam zverao u nju.

Bogami jesi, tamo u crkvi.

Pa dobro, nije bilo namerno, rekao je. Da ti kažem, meni tamo u crkvi ambijent nije bio nimalo seksi. Budi sigurna u to.

Zašto se u njenom prisustvu ponašaš tako čudno?

Namrštio se, i dalje je ležao zatvorenih očiju, lica okrenutog ka plafonu. Dve nedelje kasnije njihova veza je pukla i raskinuli su. Konel se osećao toliko iznureno i jadno da nije bio u stanju ništa da kaže. Sve mu se dešavalo nekako samo od sebe, iznenada je dobijao napade plača ili panike, ali se sve to u njemu javljalo kao da je izazvano nekom spoljašnjom silom, a ne da su to osećanja čije je ishodište u njemu samom. U svojoj nutrini nije osećao ništa. Bio je poput neke zamrznute namirnice koja se izvađena iz frižidera spolja prebrzo razmekšala i curi na sve strane, dok je iznutra još zaleđena i stvrdnuta. Svoje je emocije iskazivao više nego ikada ranije u životu, ali je istovremeno manje osećao, ili nije ništa ni osećao.

Ivon je blago klimnula glavom, a usne su joj se razvukle u saosećajan osmeh. Jesi li se sprijateljio s nekim otkako si ovde u Dablinu? upitala ga je. Da li ima neko ko ti je blizak s kim možeš da porazgovaraš o tome kako se osećaš?

Možda Najl, on mi je prijatelj. On mi je i rekao da dođem.

U psihološko savetovanište? upitala je Ivon.

Aha, potvrdio je.

To je dobro. Ima ko da ti se nađe. Dakle, Najl. Da li i on studira na Trinitiju?

Konel se nakašljao, u nameri da pročisti grlo, koje mu je bilo užasno suvo. Da, rekao je. Ima još jedna osoba s kojom sam vrlo blizak, ali ona je sad u inostranstvu, na studentskoj razmeni.

Koleginica sa fakulteta?

Pa, kako se uzme. Studira na Trinitiju, ali smo zajedno išli i u školu. Zove se Merijen. Ona je znala i Roba. Našeg

drugara koji se ubio. Ali ona je ove godine u inostranstvu, kao što rekoh.

Gledao je u Ivon koja je Merijenino ime zapisala u svoju beležnicu. Početno slovo njenog imena isticalo se svojom veličinom kao dva omanja brežuljka. S Merijen se čuo skoro svako veče preko Skajpa, uglavnom posle večere ili još i kasnije, kad se ona vrati iz grada. Nikad nisu pričali o onome što se dogodilo u Italiji. Bio joj je zahvalan što to nije pominjala. Veza je najčešće bila dobra pa su mogli da uključe video i da se vide dok razgovaraju, ali bi se video povremeno zablokirao, pa bi joj samo čuo glas i onda bi mu izgledala kao neka slika koja govori. Na fakultetu se svašta govorkalo o njoj otkako je otputovala. Konel nije bio načisto da li ona zna šta sve o njoj pričaju Džejmi i slični likovi. Konel se zapravo nije ni družio s njima, nego je to sve samo načuo. Na jednoj žurki mu je neki pijani tip rekao da je Merijen malo nastrana i da na netu može da vidi gomilu njenih fotki. Konel nije znao da li da poveruje u to za fotografije. Više puta je ukucao njeno ime u pretraživač, ali mu ništa nije izlazilo.

Je l' bi s njom mogao da razgovaraš o tome kako se osećaš? upitala ga je Ivon.

Da. Ona mi je uvek oslonac. Ona je... teško ju je opisati nekome ko je ne poznaje. Jako je pametna, mnogo pametnija od mene, ali mislim da svet doživljavamo na sličan način. Uz to smo, naravno, oboje celoga života živeli u istom mestu, tako da mi je sad malo neobično što smo razdvojeni.

Mora da ti nije lako.

Nema baš mnogo ljudi s kojima se kapiram, rekao je. Mislim, teško mi to ide.

Da li je taj problem za tebe nešto novo ili ti je to stanje poznato odranije?

Poznato mi je odranije, rekao bih. U školi sam se ponekad osećao izopšteno. Mada su me ljudi gotivili. A ovde imam osećaj da nisam baš prihvaćen.

U trenutku je začutao. Ivon mu nije postavila nikakvo potpitanje, uviđajući da je to samo kraća pauza.

Tako je bilo i s Robom, tim drugarom koji se ubio, produžio je. Ne bih mogao da kažem da smo se on i ja kapirali u nekom suštinskom smislu, ali bili smo prijatelji.

Shvatam.

Nismo imali mnogo toga zajedničkog, u smislu nekih interesovanja i tome slično. Verovatno ne bismo mogli da nađemo zajednički jezik ni u pogledu politike. Ali takve stvari nisu bile naročito važne kad smo išli u školu. Bili smo deo iste ekipe, pa smo se družili.

Razumem, rekla je Ivon.

Umeo je on da uradi i neke stvari koje se meni nisu dopadale. Ponekad se prema devojkama ponašao baš ružno. Mislim, imali smo osamnaest godina u to vreme, tad smo se svi ponašali kao kreteni. S tim što su meni te stvari ipak bile bez veze.

Dotakao se po usnama, blago gricnuvši nokat na palcu, a zatim spustio šaku nazad u krilo.

Verovatno sam mislio da ću se bolje uklopiti kad se budem ovamo preselio, nastavio je. Mislim, verovao sam da ću ovde naći više ljudi sličnih sebi, šta znam. Ali, iskreno, ljudi su ovde mnogo gori nego oni koje sam upoznao u školi. Ovde se svi bave time koliko čiji roditelji imaju para. To kažem u bukvalnom smislu, lično sam se uverio u to.

Udahnuo je duboko, svestan da govori prebrzo i previše, ali naprosto nije mogao da prekine.

Mislim da sam otišao iz Kariklija uveren da će mi život biti drugačiji, rekao je. Ali meni je ovde odvratno, a tamo više ne mogu da se vratim. Jer, onih prijatelja više nema. Roba više nema. Više ga nikad neću videti u životu. Više se nikad neće vratiti taj život.

Ivon je pružila ruku i kutiju sa papirnim maramicama koja je stajala na stolu gurnula bliže Konelu. Pogledao je u to pakovanje maramica na kojem su bile iscrtane palme sa zelenim lišćem, a zatim podigao pogled ka Ivon. Dotakao se po obrazu niz koji su mu se slivale suze. Bez reči je izvadio jednu maramicu i obrisao lice.

Izvinjavam se, rekao je.

Ivon ga je gledala pravo u oči, ali on više nije bio siguran da li ga zaista sluša, da li je razumela ili makar pokušala da razume ono što joj je govorio.

Ono što mi ovde u savetovalištu možemo jeste da se bavimo tvojim emocijama, tvojim stavovima i tvojim pristupom, rekla je. Ne možemo da promenimo konkretne okolnosti, ali možemo da promenimo način na koji reaguješ na date okolnosti. Da li razumeš to što sam rekla?

Da.

Zatim je Ivon pred njega stavila svežanj papira sa nekim testovima sa gomilom dijagrama i strelica iscrtanih u raznim pravcima. Uzeo je testove, praveći se da će ih kasnije popuniti. Pružila mu je i nekoliko fotokopiranih strana sa savetima o tome kako se nositi sa anksioznošću. Uzeo je i to, praveći se da će ih kasnije pročitati. Zatim je odšampala nalaz sa mišljenjem, u kojem je napisala da Konel pati od depresije, koji je trebalo da odnese u studentsku službu na fakultetu. Uzeo je i to, rekavši da će doći ponovo za dve nedelje na još jednu seansu, i izašao napolje.

Pre par nedelja, Konel je otišao da čuje izvesnog pisca koji je pozvan da na fakultetu održi promociju svoga književnog stvaralaštva. Ušao je i seo sasvim pozadi, osećajući se pomalo nelagodno jer je u sali bilo malo ljudi, pri čemu su svi prisutni sedeli u grupicama, dok je on bio sâm. Književno veče se održavalo u jednoj od onih velikih sala bez prozora, gde su imali one konferencijske stolice sa stočićima na rasklapanje. Na početku je jedan od profesora sa njegove katedre predstavio pisca i njegovo delo na jezgrovit i prilično ulizički način, nakon čega je pisac, mladoliki tip od nekih tridesetak godina, stao pred mikrofon i zahvalio fakultetu na pozivu i prilici da im se obrati. Već u tom trenutku Konel je zažalio što je došao. Najava te književne večeri bila je krajnje formalna, sve same fraze i opšta mesta. Nije znao zašto je uopšte i dolazio. Na osnovu onoga što je pročitao od dotičnog pisca, stekao je utisak da su mu knjige prilično neujednačenog kvaliteta, premda je pisac na momente umeo da bude poetičan i premda je imao izvesnih pronicljivih zapažanja. Ali, pomislio je, čak je i taj utisak bio pokvaren sad kad je pisca video uživo u ovom ambijentu, dok je, bez trunke spontanosti, deklamovao rečenice iz svoje najnovije knjige pred okupljenim auditorijumom iako su je prisutni već pročitali. Njegova uštogljenost učinila je da i zapažanja iz knjige deluju otrcano i isprazno, bez stvarne veze sa ljudima o čijem je životu pisao, kao da su ga oni zanimali samo zato da bi o njima mogao da održi govor studentima na Trinitiju. Konel nije mogao da nađe nijedan razlog zašto se ovakve književne manifestacije uopšte održavaju, kakav je njihov smisao i kako doprinose bilo čemu. Njih posećuju isključivo ljudi koji žele da budu posetioci književnih večeri.

Posle toga je u predvorju fakulteta priređen mali koktel na kome se služilo vino. Konel je hteo da ode, ali mu je put

preprečila grupa studenata koji su glasno raspravljali. Krenuo je da se probija između njih, ali ga je zaustavila jedna devojka. Hej, zdravo, Konele, obratila mu se. Pogledao ju je: bila je to Sejdi Darsi O'Ši. Viđao ju je na nekim predavanjima iz istorije engleske književnosti, a znao je još i da ide na kurs kreativnog pisanja. Ona mu je jedom prilikom, kad su bili na prvoj godini studija, rekla da je on „pravi genije“.

Zdravo, rekao je.

Kako ti se svidelo?

Slegnuo je ramenima. Bilo je okej, odgovorio je. Osetio se teskobno i hteo da pobegne odade, ali je Sejdi nastavila da mu se obraća. Obrisao je dlanove o majicu.

Nisi oduševljen? rekla je.

Pa, ne znam, ja u stvari ne shvatam smisao svega ovoga.

Smisao književnih promocija?

Da, rekao je. Mislím, ne vidim u čemu je svrha.

U tom trenutku svi su pogledali nekuda ustranu, pa je i Konel okrenuo glavu u tom pravcu i ugledao pisca koji je upravo izašao iz sale i krenuo prema njima. Zdravo, Sejdi, rekao je pisac pošto im je prišao. Konelu nije palo na pamet da se Sejdi i pisac lično poznaju, pa se osetio glupavo što joj je maločas ono rekao. Bilo je sjajno, rekla je Sejdi. Umoran i razdražljiv, Konel se pomerio ustranu da bi pisac mogao da stane s njima, gledajući samo kako da se izvuče. Sejdi je uhvatila pisca za ruku i rekla: Konel nam je baš rekao da ne vidi koji je smisao književnih promocija. Izvivši vrat, pisac je pogledao ka Konelu i klimnuo glavom. Da, upravo tako, rekao je. Da umreš od dosade, zar ne? Konel je odmah primetio da piščev govor i pokrete odlikuje isti onaj visokoparni stil kojim je čitao knjigu. Bilo mu je krivo što je izveo tako nepovoljan

zaključak o njegovom književnom talentu kad je taj čovek možda samo neki osobenjaka.

Nama se bogami svidelo, rekla je Sejdi.

A kako se ti zoveš? upitao je pisac Konela.

Konel Valdron.

Pisac je klimnuo glavom, a zatim uzeo čašu crvenog vina sa stola, pustivši druge da govore. Iz nekog razloga, Konel je još stajao tu, oklevajući da krene, premda mu se ukazala prilika da šmugne. Pisac je otpio gutljaj vina i pogledao u njega.

Svidela mi se tvoja knjiga, rekao je Konel.

Hvala, rekao je pisac. Je l' idemo na piće? Mislim da je dogovor da se ide u pab.

U pabu su ostali poslednji, do zatvaranja. Vodili su uljudnu i konstruktivnu raspravu o književnim promocijama, tokom koje Konel nije rekao bogzna šta, ali je pisac podržao njegovo stanovište, što mu je bilo drago. Posle ga je pitao odakle je, pa mu je Konel rekao da je iz Kariklija, što je nedaleko od Sligoa. Pisac je klimnuo glavom.

Znam gde je, rekao je. Ranije je tamo bila kuglana, ali to je bilo pre mnogo godina.

Jeste, potvrdio je Konel i odmah nastavio: Jednom sam tamo slavio rođendan kad sam bio klinac. U toj kuglani. Koje odavno više nema. Kao što si rekao.

Pisac je otpio dobar gutljaj piva iz krigle pre nego što ga je upitao: Kako ti se sviđa ovde na Trinitiju?

Konel je pogledao u Sejdi koja je stajala naspram njega, zveckajući narukvicama.

Malo mi je teže da se uklopim, iskren da budem, rekao je.

Pisac je ponovo klimnuo glavom. To možda i nije tako loše, odvratio je. Mogla bi od toga da ispadne neka zbirka pripovedaka.

Konel se nasmejao i pogledao sebi u krilo. Znao je da je to samo šala, ali mu se svejedno svidela pomisao da se možda ipak ne zlopoti toliko ni zbog čega.

Bio je svestan da na fakultetu ima mnogo ljudi koji se zanimaju za književnost zato što je za njih čitanje knjiga pre svega način da deluju kulturno. Kad je one večeri u pabu neko pomenuo ulične proteste zbog nametnutih mera štednje, Sejdica je odmahнула rukama i decidirano rekla: Nemojte samo o politici! Konelov prvobitni stav o javnom čitanju nije se u međuvremenu promenio. To je bio pravi primer kulture shvaćene kao sredstvo za određivanje klasne pripadnosti, fetišizacije književnosti koja obrazovanim društvenim slojevima služi za lažne emocionalne avanture, kako bi potvrdili svoj osećaj superiornosti u odnosu na neobrazovane mase o čijim emocionalnim avanturama toliko vole da čitaju. Čak i kad je pisac u stvarnosti dobar čovek, čak i kad su njegove knjige pune oštroomnih uvida, sve knjige u krajnjoj instanci predstavljaju statusne simbole i proizvode na tržištu, a svi pisci učestvuju više ili manje u ovoj tržišnoj proizvodnji. Po svoj prilici, to je način na koji se u privredi stvara novac. Takva kakva je bila na ovim književnim promocijama i javnim čitanjima, književnost nije imala nikakav potencijal za bilo kakav otpor i progres. Pa ipak, kad se te večeri vratio kući, Konel je uzeo da ponovo iščita neke svoje crtice od kojih je nameravao da napiše priču i osetio isto ono negdašnje zadovoljstvo i damare u telu, kao kad na nekoj utakmici padne savršen gol, kao kad se svetlost probija kroz granje i lišće, kao muzička fraza koja se na čas začuje kroz prozor automobila u prolazu. Život čine takvi trenuci radosti, uprkos svemu.

Četiri meseca kasnije

(JULA 2014)

Oči su joj se sklapale dok se ekran televizora postepeno pretvarao u kvadratnu zelenkastu mrlju sa titravim svetlašcima po obodu. Je l' spavaš? upitao je. Prošlo je nekoliko trenutaka pre nego što mu je odgovorila: Ne. Klimnuo je glavom, ne odvajajući oči od fudbalske utakmice na ekranu. Otpio je gutljaj koka-kole, a nekoliko komadića leda na dnu čaše zazvečalo je o staklo. Opružena na dušek, Merijen je osećala kako joj telo postaje sve teže. Ležala je u krevetu u Konelovoj sobi u Foksfildu i gledala utakmicu između Holandije i Kostarike u četvrtfinalu Svetskog prvenstva. Njegova soba bila je ista kao kad su bili u školi, izuzev što se na posteru Stivena Džerarda u međuvremenu jedan ćošak odlepio i uvrnuo ka zidu. Ali sve ostalo bilo je potpuno isto: lampa sa abažurum, zelene zavese na prozorima, čak i štraftaste jastučnice.

Mogu da te odbacim kući na poluvremenu, rekao je.

Nije mu odmah odgovorila. Zažmurila je, kapci su joj zadirali, a onda je opet otvorila oči, širom, tako da je sad raspoznavala igrače koji su trčali po terenu.

Zar sam ti usput? upitala je.

Ne. Nisi mi usput. Samo mi deluješ pospano.

Je l' mogu da ti uzmem malo koka-kole?

Dodao joj je čašu, a ona se malo pridigla da bi mogla da pije. Osećala se kao mala beba. Usta su joj bila suva, a tečnost hladna i bezukusna. Otpila je dva velika gutljaja i vratila mu

čašu i obrisala usta nadlanicom. Prihvatio je čašu ne odvajajući pogled od televizora.

Baš si žedna, rekao je. Ima još u frižideru, ako hoćeš.

Odmahnula je glavom i ponovo se ispružila, stavivši ruke pod glavu.

A gde si ti sinoć nestao? upitala je.

Uh. Nemam pojma, neko vreme sam bio u delu za pušače.

Jeste li se na kraju ljubili, ti i ona devojka?

Nismo, rekao je.

Merijen je zažmurila i počela da hladi lice mašući šakom. Baš je toplo, rekla je. Je l' i tebi vrućina?

Slobodno otvori prozor ako hoćeš.

Pokušala je da preko kreveta dopuzi do prozora i da tako ležeći dohvati kvaku. Zastala je na trenutak, iščekujući hoće li možda Konel ipak otvoriti prozor. On je tokom leta počeo da radi u studentskoj biblioteci, ali otkako se ona vratila u Karikli redovno je dolazio kući svakog vikenda. Vozali su se naokolo njegovim kolima, odlazili do Strandhila na plažu ili do vodopada na jezeru Glenkar. Konel je grickao nokte i bio prilično ćutljiv. Merijen mu je pre neki dan rekla da ne treba da oseća obavezu da zbog nje dolazi ako mu se to ne radi, na šta joj je on bezizražajnim glasom odgovorio: To je u stvari jedino čemu se radujem. Uspravila se i sela i otvorila prozor. Napolju se polako smrkavalo, a vazduh je bio svež i mirisan.

Kako se ono beše zove? upitala je. Ta devojka iz bara.

Niam Kinan.

Dopadaš joj se.

Mislim da uopšte nemamo ista interesovanja, rekao je. Erik te je sinoć tražio, jesi ga videla?

Merijen je sedela na krevetu sa prekrštenim nogama, licem okrenuta ka Konelu. On je sedeo leđima naslonjen na uzglavlje kreveta, držeći čašu koka-kole prislonjenu na grudi.

Da, videla sam ga, rekla je. Bilo je čudno.

Zašto, šta se desilo?

Bio je baš pijan. Ne znam. Iz nekog razloga mi se izvinjavao zbog toga kako se ponašao u školi.

Stvarno? rekao je Konel. To jeste čudno.

Ponovo se okrenuo u pravcu televizora, tako da je Merijen mogla natenane da mu proučava crte lica. Verovatno je bio svestan da ga ona zagleda, ali je bio dovoljno učtiv da to ne komentariše. Svetlost lampe pored kreveta blago se prelivala po njegovom licu, njegovoj blago isturenoj jagodičnoj kosti, obrvi malčice namrštenoj od koncentracije, gornjoj usni nad kojom su se belasale sitne graške znoja. Kad god je tako gledala Konelovo lice uvek je osećala osobito uživanje, koje je pomešano s drugim osećanjima variralo u zavisnosti od trenutnog toka njihovog razgovora i raspoloženja. Njegov lik za nju je kao omiljena muzika, koja pri svakom slušanju zvuči pomalo drugačije.

Pričao mi je nešto i o Robu, rekla je. Rekao je da bi i Rob sigurno hteo da mi se izvini. Mada nisam sigurna da li mu je to Rob pominjao ili je to samo Erikova projekcija.

Iskren da budem, i ja sam ubeđen da bi Rob voleo da može da ti se izvini.

Uh, teško mi je da o tome mislim. Užasno mi je da pomislim da ga je još i to tištalo. Nikada mu to nisam uzela za zlo, zaista. Mislim, to stvarno nije bilo ništa bitno, bili smo klinci.

Nije tačno da nije bilo ništa bitno, odvratio je Konel. Kinjio te je.

Merijen je ćutala. Istina je da su je u školi kinjili. Erik joj je jednom pred svima rekao da je „ravna kao daska“, a Rob se glasno smejao i Eriku došapnuo nešto na uvo, sigurno nešto prostački i uvredljivo, neku gadost previše vulgarnu da bi je izgovorio naglas. Kad je u januaru bila sahrana, svi su govorili kako je Rob bio dobra duša, pun života, požrtvovani sin, i tome slično. Ali on je isto tako bio i krajnje nesiguran, opsednut popularnošću, a sopstveno oćajanje ćinilo ga je još i okrutnim. Po ko zna koji put Merijen je pomislila kako okrutnost ne povređuje samo ųrtvu, nego i mućitelja, i to moćda ćak i dublje i trajnije. Ništa znaćajno nećeš otkriti o sebi samo zato ųto te je neko kinjio, ali ako ti kinjiš drugoga onda ćeš saznati nešto ųto nikada nećeš moći da zaboraviš.

Kad je prošla sahrana, Merijen je nekoliko većeri provodila skrolujući po Robovoj Fejsbuk stranici. Mnogi drugari iz škole ostavljali su komentare na njegovom zidu, pisali da im nedostaje. ųta ovi ljudi rade, pomislila je, zašto pišu na Fejsbuk zidu mrtvog ćoveka? ųta ove poruke, ove javne obznane gubitka, ikome znaće? ųta je primereno da uradi kad joj se na Fejsbuk nalogu pojavi neka takva poruka? Da li treba da je lajkuje? Ili da skroluje dalje dok ne naće neku bolju i zanimljiviju? Ali tad je Merijen sve smetalo. Sad kada o tome razmišlja, ne razume zašto joj je to toliko smetalo. Niko od tih ljudi nije uradio ništa loše. Samo su tugovali. Naravno da nije imalo smisla pisati na njegovom Fejsbuk zidu, ali ni mnoge druge stvari nisu imale smisla. Ako se ljudi u ųalosti ponašaju besmisleno, to je samo zato ųto je ljudski ųivot besmislen, a ćoveku se ta istina razotkriva u ųalosti. Poųelela je da oprostí Robu, iako mu to ništa ne bi znaćilo. Kad god pomisli na njega, u sećanju nikad ne uspeva da mu vidi lice, uvek joj je okrenut lećima, pognut iza ųkolskog ormarića, sakriven iza zatvorenog

prozora svoga automobila. Ko si ti zapravo bio? pitala se, samo što sad nije bilo onoga ko bi joj odgovorio na to pitanje.

I jesi li prihvatila izvinjenje? upitao je Konel.

Klimnula je glavom, zagledana u svoje nokte. Naravno da jesam, rekla je. Nisam ja zlopamtilo.

Na moju sreću, uzvratio je.

Začuo se sudijski zvižduk koji je označio kraj prvog poluvremena, pa su igrači prestali da trče po terenu i pognutih glava polako krenuli u pravcu svlačionica. Rezultat je i dalje bio nula-nula. Merijen je prstima obrisala nos. Konel se uspravio i spustio čašu na stočić pokraj kreveta. Merijen je očekivala da će joj sad ponuditi vožnju do kuće, međutim on joj je samo rekao: Da li želiš sladoled? Rekla je da želi. Vraćam se za minut, rekao je. Izašao je iz sobe, ostavivši vrata otvorena.

Merijen je opet živela u kući s majkom i bratom, prvi put od srednje škole. Njena majka i brat su po ceo dan bili na poslu, pa Merijen nije imala šta da radi sem da sedi u bašti i posmatra insekte kako mile po tlu. Kad je bila u kući, kuvala je kafu, brisala podove, čistila i sređivala stolove i police. Kuća više nije bila cakum-pakum otkako se Lorejn zaposlila u hotelu, a oni nisu uspeli da nađu nikoga da je zameni. Bez Lorejn kuća više nije bilo tako prijatna za život. S vremena na vreme, Merijen bi otišla na izlet do Dablina, gde su ona i Džoana bazale po Gradskoj galeriji i pile vodu iz flašice dok su razgledale dela moderne umetnosti. Ponekad bi im se pridružila i Džoanina devojka Evelin, ako tad nije morala da uči ili da radi. Evelin je uvek bila pažljiva i ljubazna prema Merijen i interesovala se šta ima novo u njenom životu. Merijen je bila srećna zbog Džoane i Evelin i lepo joj je bilo već kad ih vidi zajedno, ili kad čuje Džoanu kako veselo govori u

telefon: Važi, ljubim te, vidimo se kasnije. Za Merijen je to kao prozor kroz koji vidi šta je prava sreća, ali je to prozor koji ona ne može da otvori i koji će za nju zauvek ostati zabavljen.

Prošle nedelje su sa Konelom i Najlom otišle na protest protiv rata u Gazi. Bilo je nekoliko hiljada ljudi, nosili su transparente i zastave i uzvikivali antiratne parole u megafone. Merijen je želela da njen život ima neki smisao, poželela je da može da zaustavi nasilje koje jaki vrše nad slabima, prisativši se kako se pre svega nekoliko godina osećala tako pametnom i mladom i moćnom i da je bila u stanju da to i postigne, dok je sad bila bolno svesna da nema nikakvu moć i da će živeti i umreti u svetu u kome vlada ekstremno nasilje koje trpe nedužni, i da će u najboljem slučaju eventualno uspeti da pomogne šaćici ljudi. Bilo joj je jako teško da se pomiri s mišlju da može pomoći tek malobrojnima, skoro da je pomislila kako je bolje uopšte ne pomagati nego učiniti nešto tako beznačajno malo, iako nije bilo tako. Na protestu je bilo bučno, povorka se kretala sporo, gomila ljudi udarala je u bubnjeve i disharmonično skandirala, razglas je povremeno krčao a zvučnici probijali. Prešli su preko O'Konelovog mosta dok je Lifi žuborio ispod njih. Bilo je veoma toplo, Merijen je osećala da su joj ramena izgorela.

Te večeri Konel ju je kolima odvezao u Karikli, iako mu je ona rekla da će se vratiti vozom. Oboje su bili jako umorni. Dok su se vozili kroz Longford, na radiju je svirala pesma grupe Vajt lajs koja je bila popularna u vreme kad su oni išli u školu. Ne stišavajući radio i ne pokušavajući da nadjača muziku, Konel je rekao: Znaš da te volim. To je bilo sve što je rekao. A ona je rekla da i ona voli njega. Klimnuo je glavom, vozeći dalje kao da se ništa nije dogodilo, a zapravo se i nije dogodilo.

Merijenin brat je radio u lokalnoj opštinskoj upravi. Uveče, kad se vrati sa posla, išao je po kući i gledao gde je Merijen. A ona bi u svojoj sobi čula da je stigao pošto on kad dođe kući ne izuva cipele. Ako je ne bi zatekao u dnevnoj sobi ili u kuhinji, pokucao bi na vrata njene sobe. Samo hoću da porazgovaram s tobom, rekao bi joj. Zašto me izbegavaš, kao da me se plašiš? Je l' možemo da porazgovaramo? Onda je ona morala da mu otvori vrata, da bi on nastavio sa raspravom započetom prethodne noći, pa bi mu onda ona kazala da je umorna i da hoće da spava, ali je on ne bi puštao sve dok mu se ona ne izvini zbog sinoćne prepirke, što bi ona naposljetku i učinila, na šta bi joj onda on rekao: Misliš da sam baš grozan. Pitala se nije li to možda i istina. Trudim se da budem dobar prema tebi, rekao bi joj, a ti mi ovako vraćaš. Smatrala je da to nije istina, mada je znala da je on sigurno ubeđen u to da jeste. Njeni su se problemi uglavnom svodili na to, ali se to dešavalo konstantno, stalno jedno te isto, a u međuvremenu su proticali radni dani i dugi časovi tokom kojih je brisala i čistila i ribala podove i ispirala krpe i sunđere u sudoperi.

Konel se vratio i dobacio joj sladoled na štapiću u sjajnom celofanu. Uхватила ga je u letu i prislonila uz obraz, osetivši prijatno hladan dodir sladoleda. Konel je seo na ivicu kreveta i naslonio se na uzglavlje. Skinuo je omot sa svoga sladoleda.

Da li ikada sretneš Pegi u Dablinu? upitala ga je. Ili bilo koga od njih.

Napravio je pauzu, šušajući celofanom između prstiju. Ne, rekao je. Mislio sam da si prekinula svaki kontakt s njima, zar nije tako?

Samo sam pitala da li si možda naleteo na njih.

Ne. A i da jesam, ne bih imao bogzna šta s njima da pričam.

Merijen je pocepala celofan i izvukla štapić, na kojem je bio sladoled od pomorandže sa kremom od vanile. Jezikom je osetila sićušne kristale čistog leda.

Ali sam čuo da Džejmi nije baš srećan, dodao je.

Koliko znam, on je pričao svakakve gadosti o meni.

Aha. Mislim, nisam bio lično prisutan, naravno. Ali da, stekao sam utisak da jeste svašta pričao.

Izvila je obrve, kao da joj je sve to zabavno. Kad je prvi put čula šta se o njoj govori, to joj nije bilo nimalo smešno. Džoanu je stalno ispitivala: šta su to pričali i ko je to pričao. Džoana nije htela da joj kaže. Rekla je da će ionako za par nedelja svi pričati o nečemu drugom. Ljudi su nezreli u svojim seksualnim stavovima, rekla je Džoana. Njihova fiksacija na tvoj seksualni život verovatno je veći fetišizam od svega što ti radiš. Merijen je ipak otišla do Lukasa i tražila mu da izbriše sve njene fotografije, koje on ionako nije ni okačio na internet. Stid ju je obavijao odasvud, kao pokrov, kroz koji jedva da je mogla išta da vidi. Od njega je otežano disala, lepio joj se za kožu. Činilo joj se da je svršeno s njenim životom. Koliko je taj njen osećaj trajao? Dve do tri nedelje, ili možda duže? A onda je sve prošlo, i čitavo jedno poglavlje njene mladosti bilo je okončano, došao mu je kraj, a ona je i to preživela.

Nikada mi o tome ništa nisi pričao, rekla mu je.

Pa, čuo sam da je Džejmi popizdeo što si ga ostavila i da je posle toga svašta kenjao o tebi. Mada to možda i nije bilo baš opanjkavanje, jer muškarci se prosto tako ophode. Mislim da niko nije pridavao značaja tome šta on priča.

Ja bih rekla da je to pravi primer narušavanja ugleda.

A kako to da se Džejmi izvukao neobrukan? uzvratio je Konel. To što ti se dešavalo bilo je njegovo maslo.

Podigla je glavu i pogledala ga. Konel je već pojeo svoj sladoled. Premetao je drveni štapić po prstima. Njoj je na štapiću ostalo još malo sladoleda. Jezikom uglačana grudvica vanile presijavala se na svetlosti lampe sa noćnog stočića.

Muškarcima je drugačije, rekla je.

Da, i ja to počinjem da uviđam.

Merijen je zagledala štapić koji je olizala do kraja. Oćutavši nekoliko trenutaka, Konel je zatim dodao: Lepo je što ti se Erik izvinio.

Znam, odgovorila je. Društvo iz škole je u stvari vrlo prijatno prema meni otkako sam se vratila. Iako ih ja nikad ne pozovem da se vidimo.

Možda bi trebalo.

Zašto? Misliš da sam neuviđavna?

Ne, samo mislim da si usamljena, rekao je.

Na trenutak je zastala, držeći štapić između kažiprsta i srednjeg prsta.

Navikla sam se, rekla je. Uvek sam bila usamljena, to je jednostavno tako.

Konel se namrštio, a onda klimnuo glavom. Da, rekao je. Razumem.

Je l' ti s Helen nisi bio usamljen?

Ne znam. Ponekad jesam. Nisam se uvek osećao potpuno slobodno s njom.

Merijen se opružila na leđa. Glava joj je bila na jastuku, a noge ispružene. Gledala je u luster, s onim istim starim prašnjavo-zelenim abažurom.

Da te pitam nešto, rekla je.

Pitaj.

Sinoć kad smo plesali, počela je.

Da.

Zastala je. U trenutku je poželela samo tako da leži, da potraje ta bremenita tišina, da gleda u taj abažur i da svim čulima uživa što je ponovo tu, s njim, u ovoj sobi, i što on s njom razgovara. Ali vreme se ne zaustavlja.

Nastavi, slušam te, rekao joj je.

Jesam li uradila nešto što ti je zasmetalo?

Ne, rekao je. Ne znam na šta misliš?

Nestao si i ostavio me tamo samu, rekla je. Osetila sam se nelagodno. Pomislila sam da si otišao za onom devojkom. Niam, kako li se već zove... Zato sam te i pitala za nju. Ne znam ni sama.

Nisam nestao. Pitao sam te da li hoćeš napolje na cigaretu, a ti si rekla da nećeš.

Pridigla se i pogledala ga, oslonivši se na laktove. Pocrveneo je, uši su mu bile vrele.

Nisi me pitao, rekla je. Samo si rekao da ideš napolje na cigaretu i otišao.

Ne, rekao sam ti da li hoćeš napolje na cigaretu, a ti si odmahнула glavom.

Možda te nisam dobro čula.

Očigledno nisi, rekao je. Dobro se sećam da sam ti to izgovorio. Mada je muzika tamo bila glasna.

Ponovo je nastala tišina. Merijen se opet ispružila na leđa, zagledana u luster. Imala je utisak da joj se lice sjaji.

Mislila sam da sam te nešto iznervirala, rekla je.

Žao mi je. Nisi.

Nakon kraće pauze, dodao je: Mislim da bi u našem odnosu bilo mnogo manje napetosti kad bi naše prijateljstvo bilo... bez izvesnih elemenata, da tako kažem.

Prislonila je šaku na čelo. Konel kao da nije imao nameru da nastavi.

Kakvih elemenata? upitala je.

Pa, znaš... onih drugih...

Čula ga je kako diše. Činilo joj se da ga je ona na neki način naterala na ovaj razgovor, pa zato nije htela da ga pritiska joj više.

Čuj, neću da se foliram, rekao je, očigledno je da me ti nekako privlačiš. Ne tražim ja sad za sebe neko opravdanje. Samo mislim da bi naš odnos bio manje komplikovan kad u njemu ne bi bilo te druge dimenzije.

Merijen je stavila ruku na grudi, osetivši kako joj se polako diže dijafragma.

Misliš da bi bilo bolje da nikada nismo bili zajedno? upitala je.

Ne znam. Teško mi je da na taj način pravim pretpostavke o tome kakav bi mi bio život. Ko zna, recimo, koji bih fakultet upisao i gde bih sad bio.

Zastala je, položivši dlan na trbuh, zadržavajući ovu misao koji trenutak duže u svojoj svesti.

Čudno je to kako izvesne odluke donosimo zato što nam se neko dopada, rekao je Konel, a onda ti se čitav život najednom promeni. Mislim da smo mi sad u tim čudnim godinama kad neke male odluke mogu skroz da nam promene život. Ali, sveukupno, ti si na mene uticala izuzetno pozitivno, i mislim da sam sad sigurno bolja osoba. Zahvaljujući tebi.

Ležala je i disala. Oči su je štípale, ali je i dalje samo ležala, nepomično, umesto da ih protrlja.

Na prvoj godini fakulteta, kad smo bili zajedno, najzad je rekla, jesi li tad bio usamljen?

Ne. A ti?

Ne. Ponekad mi je bilo teško, ali usamljena nisam bila. S tobom se nikada ne osećam usamljenom.

Da, odvratio je Konel. Iskreno, to je bio takoreći savršen period u mom životu. Mislim da pre toga nikada nisam bio stvarno srećan.

Merijen je rukom snažno pritisnula trbuh, istiskujući vazduh iz tela. Zatim je duboko udahнула.

Sinoć sam tako želela da me poljubiš, rekla je.

Oh.

Grudi su joj se nadimale od vazduha. Zatim je lagano izdahнула.

I ja sam to poželeo, odgovorio je. Izgleda da se nismo dobro skapirali.

Pa dobro, dešava se.

Pročistio je grlo.

Stvarno ne znam šta bi za nas bilo najbolje, rekao je. Jasno je da mi godi da čujem ovo što mi govoriš. A opet, nama nikad ništa na kraju nije ispalo dobro. Mislim, ti si mi najbolji prijatelj, ne bih voleo da te zbog bilo čega izgubim.

Naravno, razumem te.

Oči su joj postale vlažne, morala je da ih protrlja i obriše suze.

Je l' mogu malo da razmislim o svemu ovome? upitao je.

Naravno.

Ne bih da pomisliš da sam nezahvalan.

Klimnula je glavom i prstima obrisala nos. Pomislila je da se okrene ka prozoru tako da joj Konel ne vidi lice.

Ti si mi stvarno bila veliki oslonac, rekao je. I kako da se nosim sa depresijom i sa svim ostalim, da ne davim sad mnogo o tome, stvarno si mi mnogo pomogla.

Ne duguješ ti meni ništa.

Ne, znam. Nisam tako mislio.

Ispravila se i sela prebacivši noge preko ivice kreveta. Zaronila je lice u šake.

Sad me već pomalo hvata nemir, rekao je Konel. Nadam se da ne misliš da te odbacujem.

Nemoj se uznemiravati. Sve je u redu. A sad bih da krenem kući, ako može.

Mogu da te odbacim.

Propustićeš drugo poluvreme, rekla je. Prošetaću, nije problem.

Merijen je krenula da se obuva.

Pravo da ti kažem, rekao je, potpuno sam zaboravio na utakmicu.

Ipak, nije se digao sa kreveta niti je pogledao gde su mu ključevi od auta. Merijen je ustala i rukama poravnala suknju. Konel je i dalje sedeo na krevetu i posmatrao je, krajnje usredsređeno, gotovo napeto.

Okej, rekla je Merijen. Ćao.

Pružio je ruku ka njenoj, a ona mu je dala da je uhvati za ruku, ne misleći ništa. Na trenutak ju je držao tako za ruku, prelazeći palcem preko njene nadlanice. Zatim je njenu šaku prineo do svojih usana i poljubio je. Osetila se prijatno

nemoćnom, skrhana tom silom kojom je delovao na nju, u svojoj nutrini prožeta ekstatičnom željom da mu ugodu. To je lepo, rekla je. Klimnuo je glavom. U telu je osetila blag i prijatan bol, koji joj se širio od karlične kosti i uz leđa.

Malo sam se uzrujao, rekao je. Mislim da je prilično očigledno da ne bih da odeš.

Meni uopšte nije očigledno šta bi ti, rekla je slabašnim glasom.

Ustao je i stao pred nju. Kao kakva dresirana životinja, ukopala se u mestu. Nervi su joj bili napeti kao strune. Osetila je želju da zacvili. Spustio je ruke na njene kukove i poljubio je u usta. Nije mu se opirala. Osećaj je bio toliko intenzivan da je pomislila da će se onesvestiti.

Tako sam ovo želela, rekla je.

Stvarno je lepo kad mi to kažeš. Ugasiću te-ve, ako ti je to u redu.

Sela je na ivicu kreveta dok je on ugasio televizor. Zatim je seo pored nje. Počeli su da se ljube. Njegov dodir je na nju delovao kao narkotik. Osetila se ugodno i blesavo, spopala ju je snažna želja da se skine gola. Legla je na leđa a on se nadvio nad njom. Toliko je vremena čekala na ovo. Osetila je pritisak njegovog kurca na svome bedru i uzdrhtala od požude.

Hm, rekao je. Nedostajala si mi.

S drugima mi nikad nije ovako.

Meni se dopadaš više nego drugima.

Ponovo ju je poljubio. Osetila je njegove ruke na svome telu. Pretvorila se u bezdan koji on može da dosegne, prazan prostor koji on može da ispuni. Nesvesno, mehanički, počela je da se svlači. Čula je kako otkopčava kaiš. Vreme je delovalo razvučeno, zvuci i pokreti činili su ga rastegljivim. Legla je na

stomak zaronivši lice u prekrivač, dok joj je on otpozadi rukom prelazio preko butina. Njeno telo je predmet, stvar koja je već dosta rabljena i korišćena na neprikladan način, ali je za sve to vreme ipak pripadalo njemu. Osetila se kao da ga sad vraća njemu u ruke.

Nemam kondom, rekao je.

U redu je, na pilulama sam.

Dodirnuo joj je kosu. Osetila je kako joj njegovi prsti miluju vrat.

Hoćeš ovako? upitao je.

Kako ti želiš.

Legao je preko nje. Jedna ruka mu je bila na dušeku kraj njene glave, a druga u njenoj kosi.

Nisam ovo radio neko vreme, rekao je.

U redu je.

Ušao je u nju. Čula je sebe kako stenje, glasno i bez prekida, ispuštajući neke duboke i grlene zvuke. Pokušala je desnom rukom da ga uhvati unatrag, ali je samo zamahivala u prazno, grebući po prekrivaču. Savio se trupom unapred, približivši joj se još više, tako da su mu usta bila tik do njenog uha.

Hej, rekao je. Je l' bismo mogli ovo da ponovimo, recimo sledeće nedelje i tako dalje?

Kad god poželiš.

Uhvatio ju je za kosu, ali je nije počupao, samo je tako držao u šaci. Stvarno? rekao je. Kad god poželim?

Možeš da mi radiš što god poželiš.

Ispustio je neki nerazgovetan glas iz grla i prodro još malo dublje u nju. To je baš lepo, rekao je.

Sviđa ti se kad ti to kažem? upitala je, a glas joj je zazvučao promuklo.

Aha, mnogo.

Reci mi da želiš da me poseduješ.

Kako to misliš? upitao je.

Nije mu ništa odgovorila, samo je glasno disala u pokrivač, osećajući sopstveni dah na licu. Konel je zastao, iščekujući šta će ona da kaže.

Hoćeš da me udariš? rekla je.

Tišina je trajala nekoliko sekundi, tokom kojih nije čula ništa, čak ni zvuk njegovog disanja.

Ne, rekao je. Mislim da to ne želim. Izvini.

Ćutala je.

Je l' to u redu? upitao je.

I dalje je ćutala.

Hoćeš da prekinemo? rekao je.

Klimnula je glavom. Osetila je kako je njegovo telo više ne pritiska svojom težinom. Osetila se ispražnjeno i odjednom joj je postalo hladno. Konel je seo na krevet i ogrnuo se prekrivačem. Merijen je i dalje ležala licem okrenuta ka dušek, nepomična, ne znajući šta da radi sa sobom.

Jesi dobro? upitao je. Izvini što nisam hteo to da uradim. Samo mislim da bi to bilo malo nastrano. Mislim, ne nastrano, nego... ne znam. Mislim da to nije dobra ideja.

Grudi su je bolele od tolikog ležanja na stomaku, a lice joj je bridelo.

Misliš da sam ja nastrana? upitala je.

Nisam to rekao. Hteo sam samo da kažem da... ne želim da naš odnos bude nastran, to je sve.

Postalo joj je jezivo vruće, sve je pecka koliko joj je toplo, svrbi je svuda po koži i u očima. Uspravila se, i dalje licem okrenuta ka prozoru, i sklonila kosu sa lica.

Sad bih da idem kući, ako može, rekla je.

Dobro. Ako je to ono što želiš.

Pokupila je odeću i krenula da se oblači. Onda je i Konel počeo da se oblači. Rekao je da će je odbaciti kući, na šta mu je ona rekla da bi radije da se prošeta. Sve se najednom pretvorilo u neko suludo suparništvo i nadmetanje. Žurili su ko će pre da se obuče, a pošto je Merijen u startu bila u prednosti prva se i obukla i štrcala niz stepenice. Konel je izleteo na stepenice, u trenutku kad je ona već izlazila i zatvarala vrata za sobom. Izjurila je na ulicu, osetivši se kao džangrizavo derište, pošto mu je onako zalupila vrata dok je on žurio da je stigne. Obuzelo ju je neko čudno osećanje, nije znala kakvo. Setila se kako joj je bilo u Švedskoj, imala je neki osećaj unutrašnjeg ništavila, kao da u njoj nema ni trunke života. Gnušala se toga u kakvu se osobu pretvorila, ali nije imala snage da bilo šta promeni. Čak je i Konelu bila odbojna, prekoračila je granicu onoga što je on u stanju da toleriše. Dok su još išli u školu, bili su tu, u ovom istom prostoru, oboje zbunjeni, oboje su se patili, a ona je otada živela u ubeđenju da će sve opet biti kao nekada samo kad se budu zajedno našli u tom istom prostoru. Sad joj je, međutim, bilo jasno da je u međuvremenu Konel postepeno postao mnogo bolje prilagođen svetu, prošavši kroz proces konstantnog iako na momente bolnog prilagođavanja, dok je ona istovremeno postala mnogo više izopačena, a njen život mnogo manje u skladu sa zdravljem i normalnošću, pošto je sebe unizila do nepojmljive mere, tako da nije bilo više ničega što im je zajedničko.

Dok je stigla do kuće već je prošlo deset. Automobil njene majke nije bio parkiran ispred garaže, a kuća je delovala mirno i prazno. Izula je sandale, ostavila ih u cipelar, okačila ranac na čiviluk i prstima začesljala kosu.

Na drugom kraju hodnika pojavio se Alen, izašao je iz kuhinje sa flašom piva u ruci.

Jebo te, gde si do sad bila? pitao je.

Kod Konela.

Ne bi trebalo tamo da ideš, rekao je.

Slegnula je ramenima. Znala je da je konflikt neizbežan, i da to ne može nikako da izbegne. Svaki izlaz bio joj je preprečen, nije imala nikakvog manevarskog prostora, nikakvim ingenioznim potezom nije se mogla izvući iz ove situacije.

Mislila sam da ti je on okej, rekla je. Bio ti je gotivan kad smo bili u školi.

Pa, kad nisam znao da je sjeban u glavu? Je l' ti znaš da je on na lekovima i da nije normalan?

Trenutno mu je prilično dobro, rekla bih.

Zašto se on stalno mota oko tebe, je li? upitao je.

Kapiram da to treba njega da pitaš.

Pošla je ka stepenicama, ali joj se Alen isprečio spustivši slobodnu ruku na gelender.

Neću da se po gradu priča da mi umobolnik kara sestru, rekao je.

Izvini, je l' mogu sad da idem u svoju sobu?

Alen je stiskao pivsku flašu u ruci. Nemoj da sam te video u njegovoj blizini, rekao je. Upozoravam te. Po gradu se već svašta priča o tebi.

Hitnuo je flašu ka njoj. Merijen u trenutku nije ni shvatila šta se zbiva. Flaša je fijuknula kroz vazduh i tresnula o pločice iza nje. U magnovenju joj je prošlo kroz glavu da Alen sigurno nije imao nameru da je pogodi, s obzirom na to da je promašio iako je stajao svega nekoliko koraka od nje. Jurnula je kraj njega i pohitala uz stepenice. Osećala je hladan vazduh kako joj struji oko tela u pokretu. Alen je pošao za njom, ali je ona već stigla do sobe, uletela unutra, zatvorila vrata i naslonila se leđima na njih. Alen je uhvatio kvaku i pokušao da otvori vrata, ali je ona krajnjim naporom uspela da ga spreči. Alen je onda počeo da treska vratima. Telo joj je ustreptalo od naleta adrenalina.

Ludačo jedna! drao se. Otvori ta vrata, ništa ti nisam uradio!

Stajala je čelom naslonjena o glatku drvenu površinu vrata. Ostavi me na miru, molim te, rekla je. Okej? Idi lezi. Ja ću sve počistiti, ništa neću reći Deniz.

Otvoraj vrata, ponovio je.

Merijen je uprla o vrata čitavom težinom svoga tela, čvrsto stiskala oči i iz sve snage držala kvaku. Bila je svesna toga da njen život od malih nogu nije bio normalan. Ali vreme teče i mnogo toga ostane zatrpano negde usput, kao što lišće pada i prekriva do da bi se na kraju vratilo zemlji. Mnogo šta od onoga što je proživela sad je pokopano u nekim dubljim slojevima njenoga bića. Trudila se da bude dobra. Ali u dubini duše znala je da je pokvarena, izopačena, loša, i sav njen trud da se popravi, da misli šta i kako treba, da govori šta i kako treba, sav taj trud samo je skrivao sve ono što leži zakopano u njoj, tu rđavu stranu njene ličnosti.

U trenutku je osetila da joj je kvaka iskliznula iz ruke i pre nego što je stigla da se odmakne vrata su se naglo otvorila, tresnuvši je posred lica. Začula je neki praskav zvuk a u glavi

joj se sve uskomešalo. Ustuknula je korak unazad, a Alen je uleteo u sobu. U glavi joj je zvonilo, ali je taj nadražaj zapravo manje bio zvučni a više fizički, kao da se dva zamišljena komada metala taru jedan o drugi u njenoj lobanji. Iz nosa joj je potekla krv. Bila je svesna da je Alen tu u njenoj sobi. Rukom se dotakla po licu. Nos joj je obilno krvario. Sklonila je ruku i pogledala u svoje prste, koji su bili umazani krvlju, toplom i žitkom krvlju. Alen joj je nešto govorio. Mora biti da je to krv s njenog lica. Zamutilo joj se pred očima, a ona zvonjava u glavi postala je još glasnija.

I sad ćeš mene da kriviš zbog ovoga? rekao je Alen.

Opipala je nos. Krv joj je liptala niz lice toliko da nije mogla da je zadrži prstima. Osećala je kako joj se sliva preko usana i kaplje niz bradu. Videla je kako krupne kapljice krvi padaju na končani plavi tepih pod njenim nogama.

Pet minuta kasnije

(JULA 2014)

Konel je uzeo konzervu piva iz frižidera, seo za kuhinjski sto i otvorio je. Minut kasnije, zaškripala su ulazna vrata i odmah zatim začulo se zveckanje Lorejninih ključeva. Ćao, rekao je, dovoljno glasno da ga ona čuje. Ušla je u kuhinju i zatvorila vrata. Njene cipele proizvodile su neki lepljiv zvuk pri dodiru sa linoleumom, kao vlažne usne koje coku kad čovek otvori usta. Konel je na lusteru primetio jednu krupnu mušicu, koja se nije micala odatle. Lorejn je nežno spustila ruku na njegovu glavu.

Merijen je već otišla? upitala je.

Aha.

Kako se završila utakmica?

Nemam pojma, rekao je. Mislim da su bili penali.

Lorejn je pomerila stolicu i sela pored njega. Iz kose je povadila ukosnice i poređala ih ispred sebe na sto. Konel je otpio gutljaj piva, zadržavši ga koji sekund u ustima da se malo smlači, a zatim progutao. Mušica je mrdnula krilima. Roletna na prozoru iza sudopere bila je podignuta, a napolju su se još razaznavati mrki obrisi krošnji drveća naspram zagasitog neba.

I ja sam se lepo provela, hvala na pitanju, rekla je Lorejn.

Izvini.

Deluješ mi snuždeno. Je l' se nešto desilo?

Odmahnuo je glavom. Kad je prošle nedelje bio kod nje na razgovoru, Ivon mu je rekla da „primećuje napredak“.

Profesionalni zdravstveni radnici uvek koriste te dezinfikovane reči, apotekarski čiste, fraze značenjski prazne, lišene svake konotacije, bespolne. Razgovarali su o osećanju „pripadanja“. Ranije si govorio da se osećaš zaglavljenim, ni tamo ni ovde, rekla je, da se kod svoje kuće ne osećaš kao da tu pripadaš a da se istovremeno nisi uklopio u društvo. Da li se i dalje tako osećaš? Slegnuo je ramenima. Lekovi su u njegovom mozgu vršili svoju hemijsku funkciju, tako da je bilo potpuno svejedno šta će on reći ili uraditi. Svakoga jutra on ustane i istušira se, zatim ode na posao u biblioteku, ne fantazira o skakanju sa mosta. Popije svoje lekove i život ide dalje.

Pošto je ukosnice poređala na sto, Lorejn je krenula da prstima polako raščešljava kosu.

Jesi čuo da je Isa Glison trudna? upitala je.

Aha, jesam.

Tvoja stara prijateljica.

Uzeo je pivo u ruku, odmeravajući koliko ga je još ostalo u konzervi. Isa mu je bila prva devojka, njegova prva bivša devojka. Kad su raskinuli, zivkala ga je noću na kućni telefon. Lorejn bi se uvek javila. Iz svoje sobe, pokriven ćebetom, čuo bi Lorejn kako kaže: Žao mi je, dušo, on sad ne može da se javi. Možda je najbolje da porazgovarate u školi. U vreme kad su se njih dvoje viđali, Isa je nosila protezu, a sad je verovatno više ne nosi. Isa, ah. Bio je stidljiv pred njom. Stalno je pravila neke gluposti da bi ga napravila ljubomornim, a posle se femkala, kao da im oboma nije bilo jasno šta radi. Možda je ona zaista mislila da on to ne vidi, a možda ni ona sama to nije primećivala. Mrzeo je to kod nje. Postepeno se sve više i više udaljavao od nje dok joj na kraju nije poslao sms poruku i saopštio joj da ne želi više da mu ona bude devojka. Nije je video već godinama.

Ne znam zašto ga je zadržala, rekao je. Misliš da je ona jedna od onih što bi da zabrane abortus?

Ah, zar je to jedini razlog zbog kojeg žene rađaju decu? Zbog nekih nazadnih političkih stavova?

Pa, koliko sam ja čuo, nije u vezi s ocem tog deteta. A ne znam ni da li ima posao.

Ja nisam imala posao kad sam dobila tebe, odvratila je Lorejn.

Zagledao se u komplikovani tipografski otisak crvenih i belih slova na konzervi. Vitičasti vrh slova „B“ uvijao se unatrag u vidu spirale.

I nisi zažalila? rekao je. Znam da ne želiš da me povrediš, ali reci iskreno. Zar ne misliš da bi ti život bio bolji da nisi imala dete?

Lorejn se okrenula i pogledala ga. Lice joj je bilo potpuno bezizražajno.

Oh, zaboga, rekla je. Zašto me to pitaš? Je l' Merijen trudna?

Molim? Ne.

Nasmejala se i spustila ruku na njegove grudi. Dobro je, rekla je. Gospode bože.

Mislim, pretpostavljam da nije, dodao je Konel. Ako jeste, onda ja nemam ništa s tim.

Lorejn je na trenutak ostala tako, s rukom na njegovim grudima, a onda diplomatski prokomentarisala: Uostalom, to se mene stvarno ne tiče.

Šta ti sad to znači? Je l' misliš da te lažem? Među nama nema ničega, kad ti kažem.

Nekoliko sekundi Lorejn je samo ćutala. Konel je otpio gutljaj piva i spustio konzervu na sto. Išlo mu je strašno na nerve to što njegova majka misli da su on i Merijen zajedno, iako već jako dugo stvarno nije bilo ni govora o tome da su zajedno, sve do ove večeri, koja se na kraju završila tako što je sedeo sâm u svojoj sobi i plakao.

Znači, ti svakog vikenda dolaziš ovamo samo zato da bi video svoju voljenu majku, je l' tako? upitala je.

Slegnuo je ramenima. Ako nećeš da dolazim, ja uopšte ne moram, odgovorio je.

Dobro de, ne preteruj.

Lorejn je ustala i sipala vodu u džezvu. Konel ju je odsutno posmatrao kako uzima kesicu čaja i stavlja je u svoju omiljenu solju. Ponovo je protrljao oči. Imao je utisak da je upropastio život svima koji su ga makar malo voleli.

U aprilu je Konel poslao Sejdi Darsi-O'Ši jednu svoju priču, jedinu priču koju je stvarno dovršio. Odgovorila mu je mejlom u roku od sat vremena.

Konele stvarno je fantastična! daj da je objavimo molim te!

xxx

Pročitavši poruku, osetio je snažno pulsiranje u celom telu, damari su mu udarali jako i gromko kao kakva mašina. Morao je da prilegne. Ispružio se i posmatrao beli plafon iznad sebe. Sejdi je bila urednica u studentskom književnom listu. Posle izvesnog vremena se digao i otpisao joj:

Drago mi je da ti se dopalo ali mislim da to još nije dovoljno dobro za objavljivanje, hvala u svakom slučaju.

Momentalno mu je stigao njen odgovor:

KAD TE MOLIM? XXX

U celom telu bubnjalo mu je kao da brekće parna mašina. Do sad niko nije pročitao ništa od onoga što je napisao. Ovo je bilo iskustvo koje otvara potpuno nove horizonte. Neko vreme vrteo se tamo-amo po sobi i masirao vrat da se opusti. Onda joj je odgovorio:

Okej, hajde ovako, možeš da je objaviš, ali pod pseudonimom. I moraš da mi obećaš da nikome nećeš kazati ko je to napisao, čak ni ostalima iz redakcije. Važi?

Sejdi mu je odmah odgovorila:

haha baš si tajanstven, sviđa mi se to! hvala ti dragi! držaću jezik za zubima. xxx

Njegova priča štampana je, bez ikakvih ispravki, u majskom broju književnog lista. Istog jutra kad je list izašao, pokupio je primerak na fakultetu i odmah preleteo na stranicu gde je bila odštampana njegova priča. U potpisu je stajao pseudonim „Konor Makridi“. To uopšte ne zvuči kao pravo ime, pomislio je. Oko njega su se vrzmali studenti koji su se spremali za prva jutarnja predavanja, nosili kafe u kartonskim

čašama i ćaskali. Na prvoj strani objavljenog teksta uočio je dve greške. Morao je na trenutak da sklopi list i da nekoliko puta duboko udahne. Studenti i profesori prolazili su ne obraćajući pažnju na njega. Opet je otvorio list i nastavio da čita. Još jedna greška. Poželeo je da se zemlja otvori i da ga proguta. To je bilo to, njegova književna agonija tako se okončala. Pošto niko nije znao da ju je on napisao, samim tim nije mogao ni da čuje utiske o svojoj priči i nikada nije saznao da li se ikome svidela ili nije. S vremenom je poverovao da mu je priča štampana samo zato što Sejdi nije imala dovoljno materijala da popuni broj. Sve u svemu, to iskustvo pričinilo mu je mnogo više neprijatnosti nego zadovoljstva. Ipak, sačuvao je dva primerka broja. Jedan mu je bio u Dablinu, dok je drugi držao kod kuće ispod dušeka.

Otkud to da je Merijen otišla tako rano? upitala je Lorejn.

Nemam pojma.

Jesi zato neraspoložen?

Šta ti to znači? odvratio je. Da li patim za njom, je l' to hoćeš da pitaš?

Lorejn je raširila ruke kao da kaže da ona to ne zna, a onda je ponovo sela i sačekala da voda u čajniku proključa. Konela je bilo sramota, a to ga je ljutilo. Što god se dešavalo između njega i Merijen, nikada ništa dobro nije proizašlo iz toga. To je za posledicu uvek imalo samo konfuziju i bol. On ne može pomoći Merijen, ma šta uradio. U njoj postoji nešto zastrašujuće, neki ponor u njenoj duši. Kao kad čekaš da dođe lift i onda se vrata otvore a tamo iza nema ničega, samo užasna crna praznina što zjapi iz čeličnog okna, i tako je uvek. Nedostaje joj neki urođeni instinkt, nagon za samoodbranom ili samoodržanjem, koji druga ljudska bića poseduju. Kao kad se nasloniš na nešto i očekuješ da je to stabilno, a onda se pred

tobom sve raspadne. A opet, on bi u svakom trenutku bio spreman da za nju da svoj život, i to je jedino što zna o sebi i zbog čega se još oseća iole vrednim.

Ono što se dogodilo večeras bilo je neizbežno. Znao je kako bi to mogao da predstavi Ivon, čak i Najlu, ili bilo kom zamišljenom sagovorniku: Merijen je mazohista, a Konel je jednostavno previše fin momak i ne može da udari ženu. To je, i doslovno, bilo ono zbog čega je na kraju i došlo do incidenta. Ona je htela da je on udari, a kad je rekao da to ne želi, njoj više nije bilo do seksa. I zašto onda, uprkos tim nepobitnim činjenicama, on oseća da bi bilo nepošteno na taj način ispričati celu priču? Šta je element koji nedostaje, ispušteni deo priče koji objašnjava zašto su se oboje tako uzrujali? Bilo je to nešto povezano s njihovom zajedničkom prošlošću, to je znao zasigurno. Još u školi je shvatio da ima neku moć nad njom. Video je po tome kako ona reaguje na njegov pogled ili na dodir njegove ruke. Po tome kako pocrveni, kako se ukipi kao da iščekuje neko naređenje. On je bez ikakvog truda tiranisao nekoga ko je drugim ljudima delovao nepovredivo. Nikada nije mogao da se pomiri s mišlju da može izgubiti tu moć koju ima nad njom, kao da ima ključ napuštene kuće koja mu uvek stoji na raspolaganju. U stvari, on je tu svoju moć negovao, bio je toga i te kako svestan.

I šta im je sad preostalo? Polovična rešenja više nisu bila moguća. Previše toga se dogodilo među njima. Znači li to da je sad gotovo, da oni više nisu ništa? I šta bi to uopšte značilo, da joj on nije ništa? Mogao bi da je izbegava, ali čim bi je ponovo video, čak i kad bi se pogledali samo na čas pred neko predavanje na fakultetu, u tom pogledu ne bi moglo da ne bude ništa. A on to ne bi ni želeo. On jeste istinski poželeo da umre, ali nikada nije istinski želeo da ga Merijen zaboravi. To je bio jedini deo njegovog bića koji je želeo da sačuva, taj deo njega koji postoji u njoj.

Voda u čajniku je proključala. Pokretom ruke kao da mete sto, Lorejn je šakom pokupila ukosnice na dlan druge ruke, zaklopila šaku i stavila ih u džep. Zatim je ustala, sipala čaj u šolju, dodala malo mleka i vratila ga u frižider. Konel ju je posmatrao.

U redu, rekla je. Vreme je za spavanje.

Važi. Lepo spavaj.

Čuo je kako je, iza njegovih leđa, uhvatila kvaku na vratima, ali ih nije otvorila. Okrenuo se i video je kako stoji na vratima i posmatra ga.

Nisam zažalila, rekla je. Što sam rodila. To je bila najbolja odluka u celom mom životu. Volim te više od svega na svetu i ponosna sam što si moj sin. Nadam se da to znaš.

Pogledao ju je u oči. Zakašljao se da pročisti grlo.

Volim i ja tebe, rekao je.

Onda, laku noć.

Izašla je i zatvorila vrata. Čuo je bat njenih koraka na stepenicama. Posle nekoliko minuta ustao je, prosuo ostatak piva u sudoperu a konzervu pažljivo odložio u kantu za smeće.

Telefon mu je zazvonio. Bilo mu je uključeno vibriranje, pa je telefon krenuo da vrluda po kuhinjskom stolu. Malo pre nego što je stigao do ivice stola, uzeo ga je i na ekranu video da je poziv od Merijen. Zastao je, gledajući u ekran. Posle nekoliko trenutaka, konačno se javio.

Ćao, rekao je.

S druge strane žice čuo je njeno otežalo disanje. Upitao je da li je sve u redu.

Stvarno mi je žao zbog ovoga, rekla je. Osećam se kao idiot.

Glas joj je zvučao potmulo, kao da je gadno prehladna, ili da ima nešto u ustima. Progutao je pljuvačku i stao pored kuhinjskog prozora.

Zbog ovoga večeras? upitao je. I ja sam razmišljao o tome.

Ne, ne zbog toga. Stvarno je glupo. Siplela sam se nekako, ne znam kako, pa sam se povredila. Izvini što te uznemiravam. Nije ništa strašno. Samo ne znam šta da radim.

Rukom se oslonio na sudoperu.

Gde si? upitao je.

Kod kuće. Nije ništa ozbiljno, samo me boli, to je sve. Ne znam ni zašto te zovem. Izvini.

Je l' mogu da dođem?

Posle kraće stanke, prigušenim glasom odgovorila je: Da, molim te.

Stižem, rekao je. Krećem za minut, okej?

Pridržavajući telefon ramenom, izvukao je levu cipelu ispod stola i obuo je.

Baš si drag, čuo je Merijenin glas u svome uhu.

Vidimo se za par minuta. Polazim. U redu? Stižem.

Ušao je u auto i upalio motor. Radio se automatski uključio. Momentalno ga je isključio lupivši šakom po njemu. Disao je isprekidano. Popio je samo jedno piće, a već mu je ponestajalo vazduha. Usplahirio se, možda je bio neobazriv, ili pak suviše obazriv. U kolima je bilo previše tiho, ali njemu je i sama pomisao na zvuk radija bila nesnosna. S rukama na volanu, osećao je da mu se dlanovi znoje. Skrenuo je u Merijeninu ulicu i video da je u njenoj sobi upaljeno svetlo. Uključio je migavac i uparkirao se pred kućom. Izašao je iz

auta i zalupio vrata, a zvuk se odbio o kameno pročelje njene kuće.

Pozvonio je na vrata, koja su se odmah otvorila. Merijen je stajala na vratima, s desnom rukom na kvaki, dok je u levoj držala maramicu koju je stiskala preko lica. Oči su joj bile podbule kao da je plakala. Primetio je da su joj zglobovi leve ruke, majica i suknja skroz umazani krvlju. Vidno polje mu se u trenutku izokrenulo naopačke i sve je počelo da mu se tumba, kao da je neko dohvatio ceo svet i protresao ga iz sve snage.

Šta se desilo? upitao je.

Začuo se bat koraka na stepenicama iza nje. Kao da kroz teleskop posmatra neko daleko sazvežđe, ugledao je njenog brata kako silazi niz stepenice.

Zašto si sva krvava? upitao ju je.

Mislim da mi je slomljen nos, rekla je.

Ko je to? rekao je Alen iza njenih leđa. Ko je to došao?

Je l' treba da idemo u bolnicu? upitao je Konel.

Odmahnula je glavom i rekla da ne moraju da idu u urgentni centar, da je već pogledala na internetu. Može i sutra da ode kod lekara ako i dalje bude bolelo. Konel je klimnuo glavom.

Je l' ti on to uradio? upitao je.

Klimnula je glavom. U očima joj se video strah.

Idi u auto, rekao joj je.

Pogledala ga je, s rukama u istom položaju, pridržavajući maramicu na licu. Zvecnuo je ključevima auta.

Kreni, rekao joj je.

Pustila je kvaku i ispružila ruku otvorivši dlan. Stavio joj je ključeve u šaku. Sve vreme gledajući u njega, izašla je napolje.

Kuda si pošla? rekao je Alen.

Konel je zakoračio u predsoblje. Video je Merijen kako ulazi u auto oko kojeg je promicala nekakva šarena izmaglica.

Šta se ovde dešava? upitao je Alen.

Pošto je Merijen ušla u auto, Konel je zatvorio ulazna vrata, tako da su se Alen i on našli sami u predsoblju.

Šta hoćeš? upitao je Alen.

Konelu se sve više mutilo pred očima i nije mogao da kaže da li je Alen ljut ili uplašen.

Moramo da porazgovaramo, rekao je Konel.

Pred očima mu se toliko zamutilo da je morao da se pridrži za dovratak da ne padne.

Ništa joj ja nisam uradio, rekao je Alen.

Konel je pošao ka Alenu koji je krenuo da uzmiče, sve dok nije leđima udario o gelender. Delovao je nekako mali i uplašen. Okrenuo je glavu ustranu, sasvim iskrivivši vrat, i krenuo da doziva majku. Na stepenicama se, međutim, nije pojavio niko. Konelu su po licu izbile graške znoja. Alenovo lice je razaznavao kao neku sliku sastavljenu od raznobojnih tačkica.

Ako još jednom takneš Merijen, ubiću te, rekao je Konel. Razumeš? Bez daljnjeg. Samo joj opet reci neku gadost i doći ću ovim rukama da te ubijem. Kraj priče.

Iako nije dobro ni video ni čuo, Konelu se učinilo da se Alen rasplakao.

Jesi me razumeo? ponovio je Konel. Odgovori da ili ne.

Da, rekao je Alen.

Konel se zatim okrenuo, izašao napolje i zatvorio vrata za sobom.

Merijen je sedela u autu i ćutala. Jednu ruku držala je na licu, dok joj je druga bila položena na krilo. Konel je seo na vozačevo sedište i rukavom obrisao usta. Bili su zajedno izolovani u zgusnutoj tišini automobila. Pogledao ju je. Sedela je blago povijena unapred, kao da je u bolovima.

Izvini što sam te cimala, rekla je. Izvini. Nisam znala šta da radim.

Nemoj da mi se izvinjavaš. Dobro je što si me zvala. Je l' čuješ? Pogledaj me na sekund. Niko te više neće povređivati.

Gledala ga je i dalje držeći belu maramicu preko lica kao kakav veo. U trenutku je opet osetio da poseduje onu moć nad njom, video je to u njenim širom otvorenim očima.

Sve će biti u redu, rekao je. Veruj mi. Volim te i neću dozvoliti da ti se bilo šta loše dogodi.

Gledala ga je u oči još koji trenutak, a onda je zažmurila. Sedela je na zadnjem sedištu, s glavom na naslonu, i dalje stiskajući maramicu preko lica. Delovala mu je potpuno iznemoglo, ili pak krajnje opušteno.

Hvala ti, rekla je.

Upalio je auto i izvezao na ulicu. Vid mu se stabilizovao, predmeti su povratili svoje jasne oblike, a on je mogao normalno da diše. U krošnjama iznad njih srebrnasto lišće treperelo je u tišini.

Sedam meseci kasnije

(FEBRUARA 2015)

Merijen je stajala u kuhinji i sipala provrelu vodu preko sitno samlevene kafe. Kroz prozor se videlo nebo, nisko i vunasto. Naslonila je čelo o staklo prozora dok se kafa polako cedila kroz filter papir. Staklo se od njenog daha zamaglilo, a zgrada fakulteta je iščezla: drveće je postepeno izgubilo obrise, a stara biblioteka utonula je u veliki oblak. Trgom su prolazili studenti u zimskim kaputima, povijenih ramena, pretvarajući se u mrlje koje se rasplinjavaju. Merijen je prestala da bude predmet kako divljenja tako i poruge. Svi su je zaboravili. Postala je normalna osoba. Kad prođe ulicom, niko je ne gleda. Ide da pliva na bazenu, pa posle nešto pojede u studentskoj menzi, a uveče izađe da se prošeta pored terena za kriket. Nalazila je da je Dablin izuzetno lep kad je napolju mokro i vlažno, sivi kamen tad poprimi tamniju boju, uz zvuk kiše koja šumi po travi i dobuje po crepovima. Kišni mantili presijavaju se na nezemaljskoj svetlosti uličnih lampi. Treperave kišne kapi prelamaju se u farovima automobila kao srebrni novčići.

Rukavom je obrisala staklo na prozoru i otišla do kuhinjskog ormarića da uzme šolje. Danas će raditi od deset do dva, a posle ide na predavanje o savremenoj Francuskoj. Na poslu treba da odgovori na gomilu mejlova i da ljudima saopštava da njen šef nije u mogućnosti da se sastane s njima. Nije joj bilo baš najjasnije šta on zapravo radi. S obzirom na to da on nikad ne može da primi ljude koji žele da se sastanu s njim, zaključila je da mora biti ili da ima mnogo posla ili da je zapravo krajnje dokon. Kad dođe u kancelariju, često ima običaj da provokativno zapali cigaretu, kao da testira Merijen. Ali kakav je to test? Merijen bi samo sedela za svojim stolom i

disala kao inače. Šef obožava da priča o tome koliko je pametan. Dosadno je slušati njegove priče, mada nije naporno. Na kraju radne nedelje, Merijen je dobijala kovertu punu kesa. Džoana se šokirala kad je za to čula. Pa čime se on to bavi kad te plaća u kešu? pitala je. Je l' on neki diler ili tako nešto? Merijen je rekla da misli da se bavi izgradnjom i nekretninama. Auh, rekla je Džoana. Pa to je još gore.

Merijen je sipala kafu u dve šolje. U jednu je dodala četvrt kašike šećera i malo mleka. U drugu je sipala samo kafu, bez šećera. Kao i obično, metnula je šolje na poslužavnik, nečujno prošla hodnikom i ćoškom poslužavnika kucnula na vrata. Nije bilo nikakvog odgovora. Držeći poslužavnik levom rukom, oslonila ga je sebi na kuk, pa je slobodnom desnom rukom uhvatila kvaku i otvorila vrata. U sobi je bilo zagušljivo, osećalo se na znoj i ustajao miris alkohola, žute zavese bile su još navučene preko prozora. Rukom je malo rasklonila stvari sa stola da bi imala gde da spusti poslužavnik. Potom je sela da popije kafu. Kafa je imala malo nakiseo ukus, baš kao i vazduh u prostoriji. Za Merijen su ovo prijatni trenuci tokom dana, pre nego što krene na posao. Pošto je popila svu kafu iz šolje, ispružila je ruku i prstima pomakla kraj zavese. Bela svetlost se kroz prozor razlila preko stola.

Utom se oglasio Konel, koji je bio još u krevetu. Budan sam, rekao je.

Kako se osećaš?

Dobro.

Pružila mu je šolju crne kafe bez šećera. Prevrnuo se na drugu stranu kreveta i pogledao je kroz i dalje poluzatvorene oči. Sela je na ivicu kreveta.

Izvini za sinoć, rekao je.

Dopadaš se Sejdi, znaš.

Misliš?

Malo se pridigao i podmetnuo jastuk pod glavu. Naslonio se na uzglavlje i prihvatio šolju iz Merijenine ruke. Otpio je veliki gutljaj i opet pogledao u Merijen. I dalje je čkiljio, levi kapak jedva da mu je i bio podignut.

Nije ona ni približno moj tip, rekao je.

S tobom nikada ne znam na čemu sam.

Odmahnuo je glavom i otpio još jedan gutljaj kafe.

Znaš ti dobro, odvratio je. Ali ti voliš da ljude doživljavaš kao neka misteriozna bića, a ja uopšte nisam misteriozan.

Nastavio je da pijucka kafu dok je ona razmišljala o tome što je upravo rekao.

Pretpostavljam da je na neki način svako misteriozan, rekla je. Mislim, nikada ne možeš do kraja nekoga da upoznaš, i tako to.

Aha. I ti to stvarno misliš?

Ljudi tako kažu.

A šta ja ne znam o tebi? upitao je.

Nasmešila se, zevnula, podigla ruke i slegnula ramenima.

Ljudi znaju mnogo više nego što misle da znaju, dodao je.

Je l' mogu ja prva da se istuširam ili hoćeš ti?

Neću, idi ti. Mogu da uzmem tvoj laptop da vidim neke mejlove i još nešto?

Aha, slobodno, rekla je.

Svetio u kupatilu je plavo, bolničko. Otvorila je vrata tuš kabine i pustila vodu. Dok je čekala da krene topla voda, na brzinu je oprala zube, ispljunula belu penu u lavabo i kosu

pokupila u punđu. Zatim je skinula spavaćicu i okačila je na vrata kupatila.

Nedavno, u novembru, kad je novi urednik studentskog književnog lista dao ostavku, Konelu su ponudili da uskoči na njegovo mesto dok ne pronađu nekoga. Otada je prošlo nekoliko meseci a oni još nisu našli nikoga, tako da je časopis i dalje uređivao Konel. Prethodne noći bila je žurka povodom izlaska novog broja i Sejdi Darsi-O'Ši je donela činiju jarkoroze punča s votkom u kojem su plutali komadići voća. U takvim prilikama Sejdi voli da Konelu spusti ruku na za rame i da u četiri oka s njim porazgovara o njegovoj „karijeri“. Sinoć je popio toliko punča da je, kad je pokušao da ustane, pao. Merijen je smatrala da je u izvesnom smislu za to kriva bila Sejdi, premda je, s druge strane, krivica nesumnjivo bila do samog Konela. Kasnije, kad ga je Merijen dovela kući i stavila u krevet, tražio joj je čašu vode, koju je onda isprosipao i po sebi i po posteljini pre nego što se naposletku komirao.

Prošlog leta Merijen je prvi put pročitala neku Konelovu priču. Dok je čitala, imala je čudan osećaj da je on sâm prisutan tu, da sedi na gornjem levom uglu neuheftanih stranica koje je držala u ruci. Dok je čitala, na neki je način osetila da joj je jako blizak, kao da je uronila u njegove najintimnije misli, ali je isto tako osetila i da on odlazi od nje, da je fokusiran na ostvarenje nekog svog ličnog i kompleksnog cilja, i da tu za nju nikad neće biti mesta. Razume se da tu ni za Sejdi nikada neće biti mesta, ne istinski, ali ona je makar pisac i ima svoj skriveni imaginarni život. Merijenin život odvijao se samo u realnosti, naseljenoj realnim ljudima. Razmišljala je o onome što je rekao Konel, da ljudi znaju mnogo više nego što misle da znaju. On, međutim, ipak ima nešto što njoj nedostaje, a to je unutrašnji život koji ne uključuje druge osobe.

Ponekad se pitala da li je Konel zaista voli. U krevetu bi joj ponekad nežno izgovorio nešto tipa: Sad ćeš da uradiš ono što ti budem rekao. Je l' dâ da hoćeš? Znao je kako da joj pruži ono što ona želi, da se oseti ranjivom, slabom, nemoćnom, da se ponekad čak i rasplače. Bilo mu je jasno da nije neophodno da joj nanosi bol: može učiniti da se ona oseti potčinjeno i bez nasilja. I sve se to dešavalo u najdubljim slojevima njene ličnosti. A u kojem se sloju to njemu dešavalo? Da li je to samo igra, ili joj on čini uslugu? Da li on sve to oseća, na isti način kao i ona? Svakodnevno je, tokom uobičajenih dnevnih aktivnosti, pokazivao strpljenje i bio pun obzira prema njoj. Brinuo se o njoj kad se razboli, iščitavao kroki crtice i radne verzije njenih eseja, slušao je dok mu obrazlaže svoje ideje, ponekad se ne bi složio s njom i onda bi se raspravljah i naposljetku bi je ubedio u njegovo mišljenje. Ali da li on nju voli? Merijen je ponekad dobijala želju da ga pita: Kad mene više ne bi bilo, da li bih ti nedostajala? Jednom ga je to pitala kad su bili u onim napuštenim stambenim blokovima, tad su još bili deca. Rekao joj je da bi mu nedostajala, ali ona je u to vreme bila jedino što postoji u njegovom životu, jedino što je imao, a tako neće biti više nikad.

Početak decembra njihovi prijatelji počeli su da prave planove za Božić. Merijen nije videla svoju porodicu još od leta. Njena majka nije ni pokušavala da s njom bude u kontaktu. Alen joj je u nekoliko navrata slao poruke telefonom. Mama neće s tobom da razgovara, pisao joj je, kaže da si osramotila celu porodicu. Merijen nije odgovarala na njegove poruke. U glavi je isprobavala kako bi sve mogao da teče razgovor kad se konačno bude videla s majkom, kakve će optužbe biti izrečene, koje činjenice će ona zauzvrat istaći. Do toga, međutim, nikad nije došlo. Njen je rođendan došao i prošao a da je njeni nisu ni pozvali. Onda je došao decembar, a Merijen je isplanirala da za Božić ostane sama i da na

fakultetu radi na svojoj disertaciji o irskim kaznenim institucijama u periodu posle sticanja nezavisnosti. Konel je hteo da Merijen s njim pođe u Karikli. Lorejn bi bila srećna da te vidi, rekao joj je. Pozvaću je, rekao je. Trebalo bi da porazgovaraš s njom. Na kraju je Lorejn telefonirala Merijen i lično je pozvala da dođe za Božić. Uverena da Lorejn zna najbolje, Merijen je pristala.

Dok su se vozili autom, na putu od Dablina ka Karikliju, Merijen i Konel su sve vreme razgovarali, šalili se, zasmijavali se tako što su govorili izmenjenim glasom, piskavim ili dubokim. Kad je kasnije pomislila na to, Merijen se zapitala da li je to zapravo bio znak njihove napetosti. Kad su stigli u Foksfild, bio je već mrak a prozori na zgradama bili su okićeni šarenim lampicama. Konel je izvadio torbe iz gepeka i poneo ih. Ušli su u kuću, gde se u dnevnoj sobi Merijen smestila kraj kamina, dok je Lorejn otišla da skuva čaj. Novogodišnje lampice na jelci, stešnjennoj između televizora i kauča, naizmenično su se palile i gasile u jednoličnom ritmu. Konel je ušao u sobu i šolju s čajem spustio joj na naslon za ruke. Premestio je nekoliko ukrasa, a zatim seo. Stvarno je izgledalo lepše ovako kako je on preuredio ukrase. Merijen je osećala kako joj lice i šake postaju vreli od blizine vatre iz kamina. Lorejn je ušla i krenula Konelu da priča koji od rođaka su već bili, a koji će doći sutra, i tome slično. Merijen se osećala toliko opušteno da joj je došlo da zatvori oči i zaspi.

U njihovoj kući u Foksfildu bilo je veoma živo tokom Božića. Do kasno u noć ljudi su dolazili i odlazili, donosili boce viskija i slatkiše upakovane u ukrasni papir. Do kolena visoka dečica jurcala su i grajala nešto nerazgovetno. Jedne večeri neko je doneo Plejstejšn konzolu, pa je Konel do dva sata posle ponoći igrao fudbal s jednim od svojih mlađih rođaka. Bih su obasjani zelenom svetlošću sa ekrana, a Konelovo lice poprimilo je neku gotovo religioznu auru. Merijen i Lorejn su

većinu vremena provele u kuhinji, potapale prljave čaše u sudoperu, otvarale bombonjere i neprestano dohvate čaj. U nekom momentu čule su kako neko u sobi pita: Je l' Konel ima devojkicu? Drugi glas je na to odgovorio: Da, eno je u kuhinji. Lorejn i Merijen su se samo pogledale. Onda su začule galopirajući topot koraka i na vratima se pojavio tinejdžer u majici Manchester junajteda. Čim je ugledao Merijen, koja je stajala kraj sudopere, dečko se postideo i oborio pogled u svoja stopala. Zdravo, rekla mu je. Klimnuo joj je glavom izbegavši da je pogleda u oči, a onda odtabanao nazad u dnevnu sobu. Lorejn je smatrala da je to bilo baš simpatično.

Uoči same Nove godine u supermarketu su naleteli na Merijeninu majku. Na sebi je imala crni kostim a ispod toga žutu svilenu bluzu. Uvek je bila doterana. Lorejn joj se ljubazno javila, ali je Deniz samo prošla pored njih, gledajući pravo ispred sebe, ne rekavši ni reč. Nikome nije bilo jasno zbog čega se osećala uvređeno. Nešto kasnije, kad su već ušli u auto, Lorejn je sa zadnjeg sedišta najpre spustila ruku Merijen na rame a zatim ju je blago stegnula za ruku. Konel je upalio motor. Šta o njoj misle ljudi u gradu? pitala je Merijen.

O kome, tvojoj majci? upitala je Lorejn.

Mislim, kako je doživljavaju?

Sa izrazom saosećanja, Lorijn je tiho rekla: Pretpostavljam da smatraju da je pomalo čudna.

Bilo je to prvi put da Merijen čuje nešto tako, o tome nikada nije razmišljala. Konel se nije uključivao u razgovor. On je hteo da Novu godinu dočekaju u Keleherovom pabu. Rekao je da će tamo biti celo društvo iz škole. Merijen je rekla da ona radije ne bi izlazila. Na trenutak je delovalo kao da Konel razmatra i tu opciju, a onda je rekao: Ne, treba da izađeš. Merijen je ležala potrbuške na krevetu dok se Konel oblačio i presvlačio košulju. Daleko bilo, da ne izvršim zapovest, rekla

je. Okrenuo se ka ogledalu i uhvatio njen pogled. Da, upravo tako, rekao je.

Keleherov pab je te večeri bio dupke pun i unutra je bilo jako vruće i sparno. Konel je bio u pravu, celo školsko društvo bilo je tamo. Morali su stalno da se pozdravljaju i nekome da mašu. Kod šanka su se susreli s Karen, koja je zagrlila Merijen. Mirisala je na neki slab ali vrlo prijatan parfem. Baš mi je drago da te vidim, rekla je Merijen. Dođi da đuskaš s nama, rekla je Karen. Konel je njihova pića preneo do podijuma za ples, gde su stajali Rejčel i Erik, Liza i Džek, a tu je bila i Kjara Hefernan, koja je bila godinu dana mlađa od njih. Erik im se iz nekog razloga teatralno poklonio. Verovatno je već bio pijan. Konel je pridržao Merijenino piće dok je ona skinula kaput i smestila ga ispod stola. Niko u stvari nije plesao, samo su stajali naokolo i vikali jedni drugima na uho. Karen bi s vremena na vreme izvela neki simpatičan bokserski pokret, kao da pesnicom udara vazduh. Pridružili su im se i drugi, uključujući i neke koje Merijen nikada pre toga nije videla, i svi su se grlili i dovikivali.

U ponoć, kad su svi, veseli i radosni, čestitali jedni drugima Novu godinu, Konel je zagrlio Merijen i poljubio je. Znala je da ih posmatraju, njihove je poglede osećala fizički na svojoj koži. Možda do tog trenutka ljudi u to nisu mogli zaista da poveruju, ili je to za njih bila neka morbidna fascinacija isto kao što im je u prošlosti delovalo skandalozno. Možda su samo bili radoznali da vide kakva je hernija između dvoje ljudi koji već nekoliko godina očigledno ne mogu jedno drugo da ostave na miru. Merijen je morala da prizna da bi i ona, najverovatnije, bacila pogled. Nakon što ju je poljubio, Konel ju je pogledao pravo u oči i rekao: Volim te. Nasmejala se, zacrvenevši se. Bila je u njegovoj vlasti, on je bio taj koji će je spasti i, zaista, bila je spasena. Nije ličilo na njega da se tako ponaša u društvu, što znači da je sve radio s namerom, s

namerom da njoj ugodi. Čudan je osećaj biti potpuno u nečijoj vlasti, a opet, to je tako normalno. Niko ne može biti potpuno nezavisan od drugih ljudi, pa zašto onda odmah ne dići ruke od toga, pomislila je, i umesto toga sve obrnuti i u svemu zavisiti od drugih, dopustiti drugima da zavise od tebe, zašto da ne. Ona je znala da je on voli, u to više nije sumnjala.

Istuširala se i oko tela obmotala veliki plavi frotirski peškir. Ogledalo je bilo zamagljeno od pare. Otvorila je vrata, a Konel ju je pogledao iz kreveta. Zdravo, rekla je. Ustajali vazduh iz sobe zagolicao joj je kožu. Konel se ispravio i seo u krevetu držeći njen laptop u krilu. Merijen je otišla do ormara, uzela čist donji veš i krenula da se oblači. Konel ju je posmatrao. Okačila je peškir na vrata garderobera i proturila ruke kroz rukave košulje.

Je l' ti stiglo nešto? upitala je.

Stigao mi je jedan mejl.

Je l'? Od koga?

Pogledao je tupo u laptop, pa opet u nju. Oči su mu bile crvene, delovao je kao da mu se spava. Merijen je zakopčala dugmiće na košulji. Sedeo je podignutih kolena, tako da mu je lice bilo obasjano svetlošću sa ekrana laptopa.

Od koga je mejl? ponovila je pitanje.

Od fakulteta iz Njujorka. Izgleda da me zovu na postdiplomske studije. Na program kreativnog pisanja.

Stajala je tako pred njim, kosa joj je bila još mokra, cedila joj se na košulju.

Nisi mi pominjao da si aplicirao, rekla je.

Gledao ju je bez reči.

Mislim, čestitam, rekla je. Nisam iznenađena da su te primili, samo me iznenađuje da mi ništa nisi pomenuo.

Lice mu je bilo bezizražajno. Klimnuo je glavom, pa opet pogledao u ekran laptopa.

Ne znam, rekao je. Trebalo je da ti kažem, ali iskreno, mislio sam da nemam baš neke šanse.

Dobro, ali to nije razlog da mi ništa ne kažeš.

Nema veze, odvratio je. To ne znači da ću otići. Ne znam ni zašto sam se prijavio.

Merijen je dohvatila peškir sa garderobera i počela polako da trlja jedan po jedan pramen kose. Sela je u radnu stolicu sa točkićima.

Da li Sejdi zna da si aplicirao? upitala je.

Molim? Zašto me to pitaš?

Je l' zna?

Pa, da, zna, odgovorio je. Mada ne vidim kakve to sad ima veze.

Zašto si njoj rekao a meni nisi?

Uzdahnuo je, protrljao oči i slegnuo ramenima.

Nemam pojma, odgovorio je. Ona mi je i rekla da se prijavim. Iskreno, mislio sam da je to glupa ideja, zato ti nisam ni rekao.

Jesi zaljubljen u nju?

Konel je nekoliko trenutaka posmatrao Merijen, nepomičan, gledajući je pravo u oči. Nije se moglo pretpostaviti šta mu je na pameti. Naposletku, posle nekoliko dugih sekundi, Merijen je skrenula pogled i obrnula peškir.

Je l' ti to ozbiljno? upitao je.

Zašto mi ne odgovoriš na pitanje?

Slušaj, Merijen, ti si očigledno štošta pomešala. Meni se Sejdi ne dopada čak ni kao prijatelj, kapiraš, naporna mi je, iskreno. Ne znam koliko puta to treba da ti ponovim. Izvini što ti nisam rekao da sam se prijavio, ali kako ti na osnovu toga zaključuješ da sam zaljubljen u nju?

Merijen je nastavila da peškirom tapka krajeve kose.

Ne znam, rekla je posle kraće stanke. Ponekad imam osećaj da želiš da budeš okružen ljudima koji te razumeju.

Da, a to si ti. Ako bih pravio listu ljudi koji me apsolutno ne razumeju, Sejdi bi bila na vrhu te liste.

Merijen je ćutala. Konel je zaklopio laptop.

Izvini što ti nisam rekao, stvarno. Ponekad se stidim da ti kažem neke stvari zato što mi se čini da su glupave. Iskreno, značiš mi, i znači mi šta misliš, ne želim da pomisliš da se, šta znam, samozavaravam.

Treba da odeš, rekla je. Mislim, u Njujork. Treba da prihvatiš poziv, treba da odeš.

Nije rekao ništa. Merijen je podigla pogled. Zid iza njega bio je žućkast kao kriška hleba namazana puterom.

Ne, rekao je.

Sigurna sam da bi mogao finansijski da se organizuješ.

Zašto sad to govoriš? Mislio sam da sledeću godinu želiš da provedeš ovde.

Ja mogu da ostanem, a ti možeš da odeš, rekla je. To je samo jedna godina. Mislim da treba da odeš.

Ispustio je neki neobičan, zbunjujući glas, koji je maltene zazvučao kao smeh. Počešao se po vratu. Merijen je odložila peškir i počela polako da češlja kosu.

Budalaština, rekao je. Ne želim da idem u Njujork bez tebe. Ni ovde ne bih bio da nije tebe.

Istina, pomislila je, ne bi bio ovde. Bio bi na nekom skroz drugom mestu, živeo bi neki drugi život. Čak bi i u odnosu sa ženama bio drugačiji, i u ljubavi bi težio drugim stvarima. A i ona, Merijen, takođe bi bila potpuno drugačija osoba. Da li bi ikada bila srećna? I kakva bi to sreća bila? Svih ovih godina njih su dvoje kao dve biljke koje su iznikle iz istog parčeta zemlje, koje se uvijaju jedna oko druge, grče se i skupljaju da drugoj naprave mesta, zauzimaju neverovatne položaje. Ipak, na kraju krajeva, ona za njega jeste učinila nešto, pružila mu je mogućnost za neki novi život, i zbog toga će se uvek osećati dobro.

Mnogo ćeš mi nedostajati, rekao je. Biće mi loše, stvarno.

Samo u početku. Ali posle će biti bolje.

Sedeli su u tišini. Merijen je sistematično provlačila četku kroz kosu, ne propuštajući nijedan čvorić na koji naiđe, strpljivo raščešljavajući umršene vlasi. Nije više imalo smisla biti nestrpljiv.

Znaš da te volim, rekao joj je Konel. Nikada ni prema kome neću osećati ništa nalik ovome.

Klimnula je glavom, potvrdno. Govorio je istinu.

Iskreno, ne znam šta da radim, rekao je. Kaži mi da želiš da ostanem i ja ću ostati.

Zažmurila je. On se verovatno neće vratiti, pomislila je. Ili hoće, drugačiji. Ovo što sad imaju neće više nikada moći ponovo da imaju. Ali bol zbog usamljenosti neće biti ništa spram bola koji je osećala ranije, kad je za sebe mislila da je bezvredna. On je došao i darovao je dobrotom i sad je ta dobrota pripadala njoj. Istovremeno, život se pred njim otvarao u svim mogućim pravcima. Učinili su mnogo toga

dobrog jedno za drugo. Stvarno, pomislila je, stvarno. Ljudi stvarno mogu da promene jedni druge.

Treba da odeš, rekla je. Ja ću uvek biti tu. Ti to znaš.

Изрази zahvalnosti

Zahvaljujem: na prvom mestu Džonu Patriku Makhjuu, koji je mnogo pre nego što sam završila sa pisanjem ovoga romana bio upućen u proces njegovog nastajanja i koji ga je svojim mišljenjem i napomenama značajno unapredio, zatim Tomasu Morisu za njegove promišljene i detaljne komentare romana dok je bio u rukopisu, kao i Dejvidu Harteriju i Timu Makgabanu, zato što su početna poglavlja romana pročitali još u radnoj verziji i bili od pomoći svojim mudrim savetima, Kenu Armstrongu, Irlaju Mongeju i svima ostalima iz lokalnog kružoka pisaca u Kestlbaru, koji su me od početka podržavali da pišem, Trejsi Boan zato što je uradila takoreći sve izuzev što nije sela i sama napisala ovu knjigu, zatim Miči Ejndžel, zahvaljujući kojoj je ovo bolji roman, a ja bolji pisac, Džonovoj porodici, mojoj porodici, a posebno mojim roditeljima, zatim Kejt Oliver i Ifi Komi, za prijateljstvo, kao i uvek, i Džonu, za sve.

Izdavačko preduzeće *Geopoetika izdavaštvo*
Za izdavača *Vladislav Bajac*
Priprema za štampu *Geopoetika*
Štampa *Birograf Comp DOO Zemun*

Normalni ljudi / Sali Runi; s engleskog preveo Vuk Šećerović. – Beograd:
Geopoetika izdavaštvo, 2019

(Zemun: Birograf Comp). – 247 str.; 20 cm.
(Edicija Svet proze / [Geopoetika izdavaštvo])
Prevod dela: Normal People / Sally Rooney.

Sali Runi: Normalni ljudi

Izvodi iz kritika

Njeni likovi su višeslojni, složeni, zverski inteligentni... Koliko je samo retko i divno kad je neko u stanju da, makar na trenutak, učini da se u okolnostima koje su nam nepoznate osetimo sigurnim i manje usamljenim.

Boston Globe

Kao neki samouvereni modni krojač, ona menja red reči u rečenici, seče ih i prekraja, sve dok ih ne skroji tako da deluju savršeno. Ona piše o opštim mestima koja mogu biti šakaljive prirode (seks i tekstualne poruke) sa pouzdanošću kakva se retko kad sreće.

The Paris Review

Normalni ljudi je suptilna i brutalno iskrena priča o tome kako se čovek oseća tražeći sebe dok je istovremeno potpuno obuzet drugom osobom. Poželećete da nikad ne završite sa čitanjem ove knjige.

Cosmopolitan.com

Roman *Normalni ljudi* na inteligentan način ispituje dinamiku odnosa moći, klase i seksa.

USA Today

Ova knjiga je čudesna po tome što u njoj romantična priča i analiza ne stoje suprotstavljeni jedno drugom, već se uzajamno nadopunjuju i zajedno dovode do burnog vrhunca. Nepojmljivo racionalno i nepojmljivo nežno. I nepojmljivo lepo.

Vox

Roman *Normalni ljudi* Sali Runi nadilazi ono što očekujemo da roman postigne, bolje nego bilo koji drugi oblik umetnosti... Apsolutno neodoljivo.

Slate

Drugi roman Sali Runi bavi se problemima generacije milenijalaca sa lucidnošću romana devetnaestog veka. Svakako da bi milenijalci bili srećni ako bi ona htela da bude glas njihove generacije.

ELLE

Sali Runi je uspjela da pronađe svoj glas, krajnje ličan i emotivan, koji je veseo i vrcav, neopterećen književnim trikovima, koji istovremeno pleni svojom mudrošću i snagom. Ovo je roman koji se bavi temama klasne pripadnosti, politikom i odnosima moći, koji obiluje britkim, pametnim dijalozima koji će biti dobro poznati svima koji su zavoleli njen prvi roman. Sa svojih 28 godina, može biti da se Sali Runi tek nalazi pred vrhuncem svojih stvaralačkih dostignuća.

Vogue

Čas neodređena a čas direktna, Sali Runi je uvek britka, njeni dijalozi odišu izvesnom skrivenom ironijom, kao i opisi radnje. Pogađa pravo u srce. Jezički savršeni i laserski precizni, njeni romani postižu svoj efekat postupnim nadovezivanjem najčešće prostih izjavnih rečenica kojima ne izmiču ni najnezatnije promene u osećanjima.

NPR.org

Nećete joj odoleti, baš kao ni fami koja je prati... Najveću draž ovoga romana čine opservacije o mladalačkoj ljubavi... Veština s kojom Sali Runi ponire u psihološke dubine svojih likova, otkrivajući do najsitnijih detalja njihov emocionalni život, zadržavajući istovremeno suzdržani i distancirani pogled spolja, karakterističan za ovo doba Instagrama, odslikava našu obuzetost spoljašnjim izgledom i našu ranjivost. Mladost, ljubav i kukavičluk ovde se nalaze nerazmrsivo isprepletani i destilovani u roman koji čitamo kao opsednuti, ne ispuštajući ga iz ruku.

Washington Post

Romani Sali Runi poseduju nesvakidašnju moć da postignu ono što realistička književnost i treba da postigne, a to je da prikaže način na koji ljudi našeg vremena razmišljaju i postupaju u svojoj intimi... i da nam omoguće da u njima vidimo sopstveni odraz... malo je savremenih pisaca koji su u stanju da učine ono što je Sali Runi uspjela svojom prozom i likovima u ovom romanu... Tako provedenom vremenu ona daje svu onu težinu koju osećamo kad nešto doživljavamo na sopstvenoj koži.

The New York Times Book Review

Sali Runi piše zavodljivo jednostavno, opisno i ležerno. I hipnotički, delujući nenametljivo lično uvlačeći vam se pod kožu, tako da sve postaje ujedno univerzalno i uzbuđujuće novo.

Entertainment Weekly

Zapanjujuće dobar roman o preobražavajućoj snazi međuljudskih odnosa... Neodoljivo iskrena i silno romantična, ovo je priča o promašajima i greškama i iznenađujućoj otpornosti. Lako vam se može desiti da roman progutate u jednom dahu.

„Knjiga godine“ po izboru časopisa *People*

Kazati za Sali Runi da je pisac generacije milenijalaca znači potceniti njen neizmeran talenat, odnosno izvanrednu psihološku istančanost koja čini njene romane tako iskričavim, kao i njenu sposobnost da preispituje uticaj koji društveno-politički sistem ima na pojedince koji se pod tim teretom i muče i sazrevaju.

Esquire

Sali Runi vesto prepliće ideje iz filozofije i marksističke teorije sa situacijama na školskim žurkama i nedopuštenim mejlovima, uspevši možda po prvi put da uhvati sav opseg i sve one nijanse u razgovorima i ponašanju mladih.

Refinery29

Normalni ljudi su vrhunski roman autorke vanserijskog talenta.

amNY

Roman *Normalni ljudi* potvrđuje ono što je obećavala Sali Runi svojim kulturnim prvencem *Razgovori s prijateljima*. Od gomile romanopisaca koji pripadaju novoj generaciji milenijalaca nijednom nije pošlo za rukom da sa čitaocima uspostavi takvu bliskost niti da stvori toliko uzbuđenja kao što je to uspela Sali Runi. Nadovezujući se na tradiciju starih romana devetnaestog veka, njene knjige čitaju se s jednakom lakoćom, prikazujući složene karaktere njenih junaka u kontekstu subverzivnog političkog okruženja, u priči koja ide do krajnosti, ne prezajući od svega što nosi sadašnje vreme. Roman *Normalni ljudi* postiže sve to sa nesvakidašnjom emotivnom preciznošću. Sali Runi piše jasno i odmereno, bez suvišnih reči, i tako stvara upečatljive slike i sa svega nekoliko biranih reči dotiče emocije.

Entertainment Weekly

Sali Runi je sa savršenom preciznošću dočarala sirovu, opsesivnu strast koja prati prepuštanje prvim ljubavima i otkrivanje seksualnog odnosa. U velikoj meri, snaga njene proze krije se u jednostavnosti forme i ekonomičnosti jezika, koji služe kao moćno sredstvo kojim se iskazuju velike ideje i istražuju načini na koje se ljudi menjaju zbog onih koje vole.

VanityFair.com

Preciznim, pronicljivim i istančanim jezikom, Sali Runi ispisuje prozu koja je emotivno teška za čitanje. Pored toga, ona mnogo pažnje posvećuje stanju zbunjenosti i mukama karakterističnim za mladost, koja nije tek prolazna faza na putu odrastanja već predstavlja nešto najvažnije što ćemo doživeti u celom svom životu.

Lit Hub

Bolno emotivna priča koja prenosi svu silovitost prvih ljubavi i pokazuje kako se ljudi s vremenom mogu menjati.

TIME.com

Sali Runi uspeva da kao prvi veliki i autentičan glas generacije milenijalaca iskaže njihov suspregnuti idealizam. U svojim romanima uspeła je da prenese osećaj ljudske intimnosti na način koji je blizak većini pripadnika ove generacije.

New Republic

Izvanredno dostignuće. Sali Runi piše sa velikom uverljivošću, naročito u psihološki zahtevnim scenama seksa, što se nikako ne može prenaglasiti imajući u vidu izvanrednu lakoću s kojom uspeva da pronikne u dubinu duše svojih junaka.

Bookpage

Sali Runi je napisala uzbudljivu priču koju čine svakodnevne muke i problemi njenih junaka, suptilno sučeljavajući muške i ženske strahove i strepnje vezane za seks, klasnu pripadnost i popularnost. Ovo je izvanredna knjiga.

Publishers Weekly

U najkraćim crtama, ovo je jednostavna priča, ali je Sali Runi pripoveda sa vanserijskom pronicljivošću, duhom i delikatnošću. Njena genijalnost leži u sposobnosti da prikaže čak i one suptilne promene u odnosima moći, kako između njenih junaka tako i u njima samima. Apsolutno očaravajuće.

Kirkus Reviews

Novi roman Sali Runi izvanredno je napisan i dostojan je naslednik njenog obećavajućeg debitantskog romana. Njen talenat je fascinantn. Ovo je prvorazredno književno dostignuće.

Library Journal

„Jedan od najboljih romana koje sam pročitala
godinama unazad... Pametan, jednostavan i
opčinjavajući.“

Šila Heti

„Nisam mogla da prekinem s čitanjem
Normalnih ljudi. Sali Runi je pravo blago. Jedva
čekam da vidim šta će sledeće da napiše.“

Elif Batuman

„Fantastično... Sali Runi je najbolji mladi
romanopisac, u stvari jedan od najboljih
romanopisaca uopšte, koje sam čitala proteklih
godina.“

Olivija Lajng

